

بیانیه تاریخی ۲۶ سرطان

هسبر ملی بنا علی محمد داود

بقلم خودشان

که جمهورییت افغانستان را از طریق
را دیو افغانستان اعلام کردند

بیانیه تاریخی ۲۶ سرطان

رئیس بر ملی بنیاد علی محمد د اود

بقلم خودشان

که جمهوریت افغانستان را از طریق

راديو افغانستان اعلام کردند

ششم الزاری در علم

۱

خداوند و برادران بجز ستم و

وطن

بند در طول مدت مسئولتهای مختلف در خدمت

همیشه در جنبشهای هدفی بودم که برای مردم و وطن

مخفوضات طبقات محروم و کسر جبران مملکت ما

تکلیف است و واقف نشودنهای مادی و مصلحتی

بزرگتر بود و در آن همه افراد وطن ما بدون بعضی

و امتیاز دور آتالی و عمران وطن هم سهم گرفته

و احسان مسئولیت مانند .

به تمام کسانی که دشمنی بر سر لبها آمد تا عواملی

که فقط به تجارت به شعرا و مختلف مانع

رشدن به جنبش هدفی نیستند تدریجا از زمین

برداریم و مخفوضات در مملکت است ما بر عبادت

ما هم سازیم که تحول مثبت اقتصادی و اجتماعی را
بصورت تمام اجازت دهد به تسریع و تسهیل
مصرفات محلی و ارزش‌های فراوانی در آنجا عملاً
محقق کند.

سازمان زمین مراجهل در عمل شروع کرده است
در وطن ما هفتاد و هشتاد درصد زمین به هدف
تورن بازنگردد.

من برای سعادت آینده وطن عزیز ما هم
ساعتی یک دهم کوراس و اقل و معقول که پیش آن
بر حدت ~~مجلس~~ ~~و~~ ~~به~~ ~~اگر~~ ~~مردم~~ ~~فنان~~ ~~شان~~
برآوردید را در پیش شروع کرده است و ندارم
به نفع آینده سدک راهی چنین یک وضع اجتماعی
تا این کار فتنه مردم و احوالات کاملاً با هم

حاکم ملک که با ما به هم راهمون ظاهر
 یا برینید خلی ولد و نود ^{ولاد ارشفت}
 این آرزوی مقدس بود که در آن سال ^{مهر}
 عزیز و بقایم پشیمان آفرین خود را ^{مغور} پیش و
 تهن آثرا برای خود سعادت ملک ^{فانسان}
 تمامیم — آن آرزوی مقدس ^{پوا} به این ^{شما}
^{مملکت} منور گردید ^{و پوا} آن رفقا ^{ناجیه}
^{ضیف الفتن} در لعل ^{فیسوف} در ^{عظا} را ^{تعصیب}
 کردند دست ^{سخت} پس ^{طوله} می که ^{تغیر} آن در این
 زحمت ^{گونا} تنها ^{سخت} ندارد و در ^{سخت} ^{سخت} ^{سخت}
^{لعل} هم ^{طاه} ^{عمر} ^{رساند} ^{عالمه}
 بد صورت ^{نمی} آن ^{سخت} ^{سخت} ^{سخت}
 در ^{سخت} ^{سخت} ^{سخت} ^{سخت} ^{سخت}

مدنی ~~مدنی~~ که از ابتدا تمدن است و عقده
 و منافع شکر و طبقاتی بر تعقل و دانش است و در واقع
 در راه مردم نویسی استوار گردیده بود و بعد از آن
 با تمام این همه تبلیغات دروغی در اوقات صحنه
 سال شتر گشت معاش تلخ را که عبارت از احوال
 و در حقیقت ~~مطلق~~ مطلق وضع قبه‌ای وضع
 اداری و وضع لغوی و سیاسی مکتب است از این
 مکتب رفیقان و دنیا را خارج بر می‌شوند
 خدمت دیگر کردنی یعنی حکومت مردم است (نام مردم)
 و در مکتب مشروطه یک رژیم مطلق العنانی
 بدل است به حکومت از این قدرت ها همان هم
 و به جای مردم اعاده دین پیروان از نورسل توفه
 اندرز و حکومتی کن است را در مکتب مکتب

از وضعیه تا بر آید در سائیه رهن فقط بود
دوره و آثار بر زدن سخن و فووندگت تقاصه
شم مادکا و سخن ^{میشود} فرسلا مهر نامه .

و گن بر سگان در هوگر شه دگنا - مملکت که بوده
دین حالتی وقت بار و گن فرسلا باید دنیا
تا شخ و تا تم نگا بگردد و بر قمر اول و گن هر

بودند معرما کرد و رهن در دراز هم شتر لغا
بگردد و به ایله اندک امروز و فردا رهن دستگا

مانند و زنگرد باید فر اروضه به حکمت ملک ^{الهی}
مطلع و به اصمغ فرد فولهدگر شه ^{بیشتر} همه در گن

شهرج دودنه اما نمی نیست شفت ^{بیشتر} که رهن لغا
تعلی بیما و ^{بیشتر} در هم و دستگا در لب مندی نماید

کردند که دست آمد و انتقاری دردی ^{بیشتر} اصمغ آن که ^{بیشتر}
~~مکتب~~ ^{بیشتر} ~~بهر کتاب~~ ^{بیشتر} با تا شاید لذا همه و کل ^{بیشتر} بر تها

مکتوبات

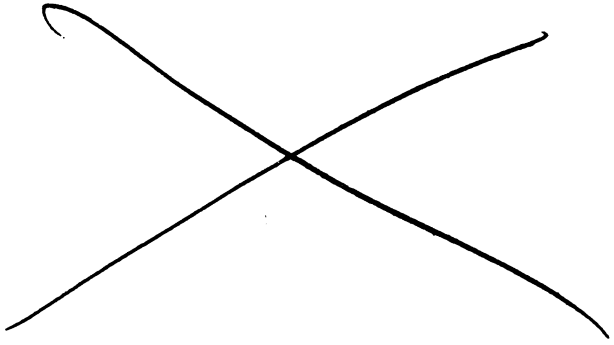
خام اردوی وطن برکت فینا کسان لعمریک
دیگر برهنه نظام نام است فائده داده شد در وطن ندرت
و حال برکت تجارت در دستور باید .

هموطنان عزیز باید به وضعی که بر شام که دیگر
نظام ندرت و نظام به به کار تجارت ندرت
عمود است ~~بسیار~~ است و ما در وضعی صحت بر حسن

در این یک جاگر ما را کرده - زنی
از زهریم ملت ~~این~~ این اولین عمود است فینا کسان
خبر است برکت ملکوم و در را برای سعادت
و سرزادری اقلانند و ملت فینا کسان

شعور و همون بشکوه هم
اردوی ندرت فینا کسان برکتی و هر کوی و کنار
که فینا کسان برکت ملکوم

تغذیه در دم همخوان بر پهلای فر ~~مورد~~ ~~مورد~~
 به عبارتی در تمام این است فقط عاکبت
 این همان است یک مورد فراره برد
 نظام نوسن گجیا افزود و فرم ~~بنیاد~~ ~~در~~
 که تغذیه در این فرست شده است ~~نشان~~ ~~در~~ ~~آته~~
 نزدیک به اصدع همگنان ~~در~~ ~~فر~~ ~~در~~ ~~رسته~~

سایت جامع فعالیتان بهمنی بلوچی عدم
 درینال های فعالیتان و قضاوت آزاد فر
 مردم فعالیتان استوار فرهاد بود .

~~تجدید مردم بهمنی بلوچی~~

سایت بین المللی فعالیتان بهمنی بلوچی
 کشور برای حمایت مادی و معنوی مردم ما طرح کرده اند
 از زودی تا عین د آرزوهای های ملی ما بطور واضح
 معلوم می شود که بر آوردن حمایت ما بهتر از همه چیز
 به عمل جهانی نیازمند یک هیچ کشور فرد دور
 عمل گستر نتواند به آرزوهای ما را فر فر فر فر
 چون ما بهتر از هر کسی فر فر فر فر فر فر
 و هدف نیست فر فر فر فر فر فر فر فر فر
 عمل و شعور بهمان هستیم

از این رو باید سخن گفت نه گفتار

عج غرضی و دوستی با همه مردم و مثل جهان را

در این آرزوی ~~همیشه~~ تبصیر در مورد همه

گزار یا مردم هم فرد هم نزدیک هم دور هم

نزدیک در نزد ما وجود ندارد و همه از آن منتقل

از حیثیات مردم فعالیتان سر چشمه می گردد که

~~کتابخانه~~

عنقریب که ~~کتاب~~ بیوانه عقوبت فعالیتان را

ایستادگی کند و اهل و اهلیت آن

گفت که از منتقل از اولی فعالیتان

مانده نمی ماند

با این پیش روی اولی صورت فعالیتان با اول

تجربه با هم نزلت نماید بر فوسل استوار استوار

در توسعه و گسترش زمین آن از طرفان دیگر است

تأسیساتی که در آباد و جلد همکار می بیند
فراهم آید. در از روی ما این است که از آن
لغو ~~دانش~~ نسبت در محل ~~روستای~~ ~~کرم~~ ~~مرد~~

~~این نظام را چه خواهد بود و چه خواهد بود~~

و ~~این نظام را چه خواهد بود و چه خواهد بود~~

محل ~~محل~~ هدف ~~هدف~~ سعادت و آرامش دنیا می

دری ~~دری~~ ملاحظه ~~ملاحظه~~ و ~~و~~

در مورد ~~در مورد~~ ما با ~~با~~ آن که ~~که~~ گفتا کردی

که در این ~~که در این~~ گفتار ~~گفتار~~ با آن ~~با آن~~ که ~~که~~ گفتا

سیاسی ~~سیاسی~~ دارم ~~دارم~~ که ~~که~~ اکنون ~~کون~~ محل ~~محل~~ آن ~~آن~~ موقوف ~~موقوف~~ ~~به~~ ~~تدریج~~

سعی ~~سعی~~ داریم ~~داریم~~ تا ~~تا~~ با ~~با~~ آن ~~آن~~ که ~~که~~ گفتا

در این ~~در این~~ ~~فرمان~~ ~~اد~~

در خانه یک بار دیگر این موفقت بزرگ
 ملی هموطنان بخیر قوتش برسد لقمه ولد
 هم وطن برستان خانه اردوی خدا را فیا کسان
 که از هیچ کس نه ستمی و کس نه عقود و خالفان
 در این نه نموده اند از هم لب لغات کرد و تمندان

مودر الله مع علیکم

چون کسی و آرزو مندی ما نبراند لفظ انجام
 دیده پسر دلم این همکاران زراف هم ازاد
 خانه جمعه عول کرد از تمیبات بدن همه ما

و در یاقین آن بعد قریبا درام
~~.....~~
 زند در فیا کسان - با سده با همودر

د افغانستان د جمهوریت اعلام زموږ د ملي مشرینډا غلمی محمد داؤد

له خوا

۱۳۵۲ کال د چنگا بنس ۲۶

بسم الله الرحمن الرحيم

گرانو خویندو او وروڼو ، سلام !

خپل وطن ته په خدمت کېږئ د بیلو بیلو مسؤو لیتونو دیوی
مودی په او بر دو کېږئ همیشه ریوه هدف په لټه کې وم چه
د افغانستان دخلکو په تیره بیاد محرومو طبقو او زموږ د مملکت
د خلمی نسل د پاره یو مثبت او واقعی محیط مادی او معنوی
وده مینځ ته را شی او په هغه کې زموږ دو طن ټول و کړی
بی له تو پیر او امتیاز نه دخپل وطن د آبادی اوسر لو پری په
لاره کې بر خه وا خلئ او مسؤو لیت ا احساس کړئ .
وختونه تیر شول او زیساتو کو بنسټ وشو هغه عوا مل چه
په بیلو بیلو شکلونو سره د تجربو له مخی دغسی هدف ته درسیلو
خپه کیدل و رو ورو له مینځ نه یو سو او په تیره بیا په
مملکت کی دا اعتبار وړ امنیت ټینګ کړو چه اقتصادی او
اجتماعی مثبت تحول په سا لم ډول اجازه ور کړی خلمی نسل
ته د مسؤو لیت احساس روښانه کړی . او د خرافی او ار تجاعی
نشو و نما مخه ونیسی د دغومر حلوله تیریدونه و روسته
بل علت مونه لیدو چه زموږ په وطن کی دغه مقصد ته درسیلو
لپاره نوی پاڼه وانوری ما دخپل وطن دراتلونکی نیک مرغی لپاره

دیوی و افعی او مغزو لسی دیمو کراسی د ټینگیلونه پرته
 چه اساسی د افغانستان دولس اکثریت ته په خدمت کی ټینګ
 وی بله لاره نه در لو ده او نه یی لرم د بنده په نظر دیو دغسی
 اجتماعی حالت اصلی بنسټ دخلکو د حقو کو پوره تامین او
 دملی حاکمیت په اصل باندی پوره اعتراف دی چه نه باید په
 دغو دوو اصلو کی بنکا ره یا پټ کوم خلل وا رد شی.

دا مقدسه هیله وه چه زه یی مجبور کړم لس کا له دمخه ما
 او زما ملګرو د شاه حضور ته خپل وروستی پیشنهاد وړاندی
 اود افغانستان د ملت د خیر او نیکمرغی دپاره دهغه د تطبیق
 هیله وکړو هغه مقدسه هیله ولی د مملکت ددغسی بی سرو
 سامانی سبب شوه؟ او ولی هغه ضعیف النفس ملګری له
 اصلی مقصد نه واو پریدل او غلطه او خطا لاره یی تعقیب
 کړه.

داستان دی ډیر اوږد چه تفصیل یی په دغه لنډ وخت
 کی گنجا یش نه لری او په مساعده وخت کی به دگرا نو
 وطنوا لو دخبر تیا دپاره وړاندی شی.

په هر صورت نتیجه داشوه چه نور
 هغه پخوانی امید و نه او هغه بنی هیلی په یوه داسی
 دیمو کراسی بدلی شی چه له لومړی سر نه دهغی بنسټ په
 شخصی او طبقاتی عقلمو او گټو په تقلب او دسیسو په
 دروغو او ریا اود خلکو په غو لولو باندی ولاړ وی خود
 درغو دغوټو لو تبلیغاً تو په همدی لسو کلو کی ونشو
 کړای هغه ترخه حقایق چه د اقتصادی حالت د مطلق
 ورشکستگی او د مملکت د اداری، اجتماعی او سیاسی
 حالت د انحطاطونو څخه عبارت دی دافغانستان د ملت او د

خارجی نړۍ له سترگو نه پټ کاندې لټاوه داچه دیو وکراسی
یعنې د خلکو حکومت په یو انر شیزم اود مشروطه
سلطنت رژیم په یو مطلق العنانی رژیم بدل شو او ددغو
قدرتونو هر یو، دبل غاړې اود خلکو غاړې ته ورولوید
او تفرقه واچوه او حکمرانې وکړه فورمولو نو یې په ټول
مملکت کې اوزبل کړ ترڅو چه وکړای شی ددغه ملو ته
او ناوړه اوله بد بختی، فقر او فلاکت نه چکی فضا په
سیوری کې خپل شوم ما دی او ممکن سیا سی مقصدو نه
حاصل کړی.

دمملکت په هر گوت کې و وطن پالونکی چه وو دخپل وطن دغو
سختو او ناوړو حالاتو نه په ډیری خواشینۍ او غمښتۍ
سره کتل اود خپل وطن داحوال خارنه یې کوله په تیره
بیا اردو دغه درد تر ټولو زیات احساساوه او په دغه امید چه
نن اوس دغه فاسده او ویجاړه دستگانه په پای کې دملت له
بد مرغه حالت نه خبر اود خپلی اصلاح لپاره به زیار
وباسی زیات صبر او حوصله یې وکړه خو نتیجی ثابته کړه
چه دغه امیدو نه بیخی بیخایه وو اود دولت رژیم او دستگانه
دومره فاسده شوه چه نورنودغه داصلاح لپاره امید او
انتظار پاتی نشو همدا وجهه چه ټولو وطن پالو نکوپه تیره
بیاد افغانستان وطن پرسته اردو تصمیم ونیو چه نور دغه
فاسد نظام پای ته ورسوی او وطن ددغی بد بختی نه خلاص
کاندی.

گرانو وطنوالو !

باید تاسو ته خبر در کړم چه نور دغه نظام له منځه لاړ
او هغه نوی نظام چه دجمهوریت دنظام نه عبارت دی اوداسلام

دحقیقی روحی سره موا فدی دهغه جّای و نیو زما ملگری
اوزه دزپه له کومی تا سو ته دگران افغا نستان ددغه لمړی
جمهوریت مېا رکی وایم ا وهغه دافغانستان اود افغانستان
دملت دسر لوړی او نیک مرغی دپاره غواړو.

دافغا نستان فدا کا ره اردوهر چیری اود مملکت په هر
گوټ کی چه یاست ددغه بری په مناسبت ناسو ټولو ته
تبر ښه وایم یقین لرم چه خپلو وظیفو ته به چه د
افغا نستان د ملی حاکمیت دسما تنی اود امنیت
له تأمین نه عبا رت دی همداشان متوجه اوسی .

نوی نظام طبعا د خان سره بنیادی ریفورمونه لری چه
تفصیل یی پدغه لټه وخت کی امکان لری او په را تلونکی
نژدی وخت کی به د گرانسو وطنوا کو دخبر تیا د پاره
وړاندی شی .

د افغانستان باندنی سیاست به دبیطرفی، په پوځی ډلو
ټپلو کی د برخی نه اخیستواو په خپله دافغا نستان دخلکو
په آزاد قضاوت ولاړوی .

دافغا نستان بینا لمللی سیاست زمونږ دخلکو مادی
او معنوی ژوندانه دپاره دهیواددملی هیلو په اساس طرحه
شویدی .

زمونږ له ملی کو بنسب او هیلو څخه په ډا گه خرگندیزی
چه زمونږ دهیلو تر سره کیدل تر ټو لو زیات دنړی سو لی ته
اړدی. هیڅ یو هیواد دنړی دسو لی له رڼا نه پرته نشی
کو لی چه په خپلو ملی هیلو بریالی شی .

څنگه چه مونږ له هر چانه زیات خان دخل هیواد دپرمختیا
په لاره کی زیارته اړبو کو ترهرچا زیات دنړی سو له او
سلامت غواړو .

نوهما دا وجهه ده چه دا فغانستان دسيا ستلو مړۍ ستنه دسولې
غو بښنه اودنړۍ له ټولو خلکو او ملتو نو سره دو ستې کول
دی .

پد غه هيله کښې له مونږ سره دهیڅ یوه هیواد یا ولس که
کو چنی وی که لوی لیری وی که نژد ی هیڅ ډول توپیر نشته .
دغه مستقلة اراده دافغانستان دخلکو له هیلو څخه سر چینه
اخلی . هغه عنصر چه دافغانستان عنعنوی بیطرفه سیاست ته
امتیاز ورکوی دهغه څر گند صراحت او صمیمیت دی چه
دافغانستان دمسلی ارا دی دخپلوا کی نما یندگی کوی .

پدی اساس له متحابه دولتونو سره دافغانستان ددوستی
روابطو خپله تزلزل نه منونکی ستنه ټینګه ساتلی ده اود هغو
په زیاته پراختیا کی به ددیپلوماسی ، شخصی تما سونو او
بین المللی همکاری دمیځ ته را تلو او جلبو کو له لاری زیار
وو یستل شی اوزمونږ هیله داده چه له هغه نه مثبتی او عملی
نتیجی واخیستلی شی .

دغه نظام دملګرو ملتو دمنشور اساسات چه مقصد
یې د بشری نړۍ نیکمرغی او آرامی ده ملحوظ او محترم
ګڼی .

له پاکستان سره زموږ نږ په روابطو کی چه یواز نی
هیواد دی چه دپښتو نستان دقضیې په باب له هغه سره
سیاسی اختلاف لرو او تراوسه پوری دهغه په حل نه یو پریالی
شوی دپښتونستان دقضیې دحل دلاری دپیدا کولو دپاره به
زمونږ دائمی ګوښښ د و اموکړی .

په پای کی یو ځل بیا له دغه ستر ملی بری نه خپلو
ګرانو وطنوالو ته مبارکی وایم او له ټولو وطن پالونکو

په تیره بیا دافغا نستان له فدا کاره اردو نه چه له هېڅ
ډول خالصانه سعی او کوشنې نه یې بچان نه دی سپمو لی
دزپه له کومی تشکر کوم او خپل امتنان وپانندی کو م.
څر نگه چه زمونږ سعی او کوشنې نشی کولی دانجام
نقطه ولری دهیواد دپو لخوا افرادو په تیره بیا دځلمی
طبقی اهمکاری دوا م زمونږ دپولو دزپه له کومی هیلی دی
اود هغو په لاس ته راوړلو پوره امید لرو.

ژوندی دی وی افغا نستان

تلدی وی جمهو ریت

(۲)

اولین کنفرانس مطبوعاتی

د دولت د بنډاغلی رئیس او صدر اعظم مطبوعاتې سرکه د داخلې او خارجې مطبوعاتو له نماندگانو سره

د دولت رئیس او صدر اعظم ښاغلی محمد داؤد د ۱۳۰۲ کال د زمري د ۲ ورځې له غرمې نه وروسته په شپږو بجو په یوې مطبوعاتي جرگه کېښې برخه واخیسته چه په هغې کېښې د داخلې مطبوعاتو له نماندگانو نه علاوه د فرانسې دراجیو تلویزیون، د ایټالې دراجیو تلویزیون، د بی بی سی اود آسټرالیا دراجیو نماندگان، د امریکې دیو نایتد پرس، اسو شپیتد پرس رویتر، د هند یونایتد پرس او د هند دیونایتد نیوز داژانسونو، د تهرآن د اطلاعاتو، د پاریس د فیگارو، د لندن د تایمز، واشنگتن پست، د توکیو دیومبوری، شیموم دورخپاڼو او د تایم اولایف دمجلو نماندگان حاضر وو.

پوښتنه :

آیا کولی شئ چه د کودتا په دلایلو او د جمهوریت د اعلام په باب رڼا واچوی ؟

ځواب : کوم وخت چه د اصلاح امید بیخي بند او هیواد رېد بختی او تباهی لور ته را کښل کېږی او د دولت په دستگاه کېښې فساد خپلی او پړاندازی ته رسېږی په دغه وخت کېښې هروطن پال او وطن دوست له دی پرته بله وظيفه نلری او له دغه شان اقدام نه پرته بله لاره نشی پیدا کولی.

پوښتنه :

آیا ویلی شئ چه وخت فیصله و شوه چه کودتا وشئ او دغه کودتا په څه ډول سرته ورسیده ؟

خواب : نه غواړم دی پوښمنی نه په تفصیل سره خوا ب وړ کړم
خو رو پښانه ده په دغه شان هوار دو کښی کله چه دا صلاح
امکان له عادی لارو له لا سه ووخی دانقلابی حر کاتو دپاره
عملیات پیل کیری .

پوښمنه :

اوس دسلطنت دکو رنی موقعیت څه دی او پــــ
جمهوریت کښی څه رول لوبولی شی ؟

خواب : د پخوانی سلطنت کورنی په پوره عافیت کښی
ژوند کوی او دنوی نظام په میخ ته را تلو سره ددوی رول
پایته ورسیده او البته تل به دافغانی تبعی په حیث و گڼل
شی .

پوښمنه :

ویل کیری چه یو شمیر هغه کسان چه له کودتا سره
خالف وو دهغی په جریان کښی وژل شویدی او یا
ورو سته اعدام شویدی آیا مونږ ته حقایق بیا نولی شی ؟

خواب : په پوره صراحت سره ویلی شم چه دغه کودتا
پوره یوه سپینه کودتا وه ځکه نه یوازی داچه مقاومت و نه
لیدل شو بلکه له هغی سره داردو دډیو لووسله والو قواوو
اود افغانستان دډولو خلکو په تیره بیا دخوانی او منوری
طبعی احساسات او برخه اخستل ملگری و ، هغه یی
تائید کړی ده .

دواقعا تو په جریان کښی څلور تنه دپو لیسو له قطعاتونه
اودری تنه له اردو نه د خپلوه اشینگیو د تصادفی ویشتل
کیدو په اثر مړه شویدی . له بده مرغه داردو یو ټا نکيست
سیند ته دتانک دغور ځید وپه اثر شهید شو .

پو بښتنه :

د نوی جمهوریت دپاره څه ډول سیستم په نظر کېښی نیول شوییدی او هغه رول به څه وی چه هر کزی کمیټه یی لوبوی. د نوی حکومت غړی به څه وخت اعلام شی؟

ځواب: په دغه باره کېښی دلوی مړی ورځی په وینا کېښی پوره رڼا اچول شوی ده، دملی نیکمر غی دپاره نوی انقلاب د میښخ ته راغی چه ټول یی دسر په سترگو وینی او باید هغه ټمر ته ورسو و.

دهغه څارنه به دمر کزی کمیټی سپیڅلی او مهمه وظیفه وی، طبعاد جمهوریت رانلونکی اساسی قانون به هرڅه وټاکي. مونږ دداسی وطن پالو نکواشخا صو او افرادو په لټه کېښی یو چه دهغو درندو وظیفو تر سره کو لو قدرت ولری چه هغوی ته سپارل کیری او هغه په ښه توگه او ددغه انقلاب له روحی سره سم سرته ورسو لی شی.

پو بښتنه :

پخپله وینا کېښی مو ویلی دی چه پاكستان هغه یوا زنی هیواد دی چه افغانستان له هغه سره یو سیاسی اختلاف لری آیا ویلی شی چه دغه اختلاف په کومه موضوع کېښی دی؟ او ستاسی حکومت به دهغه دحل او فصل دپاره څه اقدامات وکړی؟

ځواب: دپښتو نستان قضیه یو داسی حقیقت دی چه له هغه څخه انکار نشی کیلی امید لرو چه په دغه حقیقت باندی په پوهیدو او ددواړوخواو په ښه نظر سره دغه پرو بلم یوه ورځ دپښتنو ا وبلوخوا خلکو اود هغوی دلیبرانو دهیلو او آرزو گانوسره سم ددو ستی او روغی جوړی له لاری شرا فتمندانه حل او فصل شی.

مصاحبه مطبوعاتی بناغلی رئیس دولت وصدراعظم بانمایندگان مطبوعات داخلی و خارجی

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم روز دوم اسد ۱۳۵۲ در کنفرانس مطبوعاتی اشتراك فرمودند که در آن علاوه از نمایندگان مطبوعات داخلی نمایندگان تلویزیون فرانسه، ایتالیا و نمایندگان رادیوی بی بی سی استرالیا و نمایندگان آژانسهای یونایتد پرس امریکا، اسوشیئتیته پرس رویتز، یونایتد پرس هند، یونایتد نیوز هند و نمایندگان اطلاعات تهران فیکاروی پاریس، لندن تایمز، واشنگتن پست و نمایندگان روز نامه های یومبوری، شیمبوم توکیو، مجلات تایم ولایف حضور داشتند.

سوال اول :

آیا می‌توانید دلایل کودتا و اعلام جمهوری را شرح دهید؟
جواب سوال اول : هر وقتیکه امید اصلاح کاملاً قطع و کشور بطرف بدبختی و تباهی سوق داده میشود و فساد در دستگاه دولت بعد اعلی خودمیرسد در آنوقت هر وطن پرست و وطن دوست وظیفه‌ای جز این نداشته و بجز اتخاذ چنین اقدام راه دیگری سراغ کرده نمیتواند.

سوال دوم :

آیا گفته می‌توانید که چه وقت تصمیم گرفته شد که کودتا صورت گیرد و این کودتا بچه صورت انجام پذیرفت ؟
جواب سوال دوم : به این سوال نمی‌خواهم به تفصیل جواب بگویم ولی روشن است در چنین موارد هنگامیکه امکان اصلاح از راه های عادی از دست میرود برای حرکات انقلابی عملیات آغاز میشود.

سوال سوم :

امروز موقعیت اعضای خانواده سلطنتی چیست و چه نقشی را در جمهوریت بازی کرده می‌توانند ؟

جواب سوال سوم: خاندان سلطنت سابق در کمال عافیت بسر می‌برند و با آمدن نظام جدید رول آنها خاتمه پیدا کرده است و البته بحیث تبعه افغان همیشه شناخته خواهند شد .

سوال چهارم :

گفته می‌شود يك عده اشخاص كه با کودتا مخالف بودند در جریان آن كشته شده و یا بعداً اعدام شده اند آیا حقایق را بما گفته می‌توانید؟

جواب سوال چهارم : با کمال صراحت گفته می‌توانم که این کودتا يك کودتای کاملاً سفید بود زیرا اصلاً ^{هیچ} تنهائی مقامی دیده نشد بلکه احساسات و اشتراک تمام قوای مسلح اردو و همه مردم افغانستان خاصه طبقات جوان و منور با آن همراه بوده آنرا تأیید کرده اند .

در جریان واقعات چار نفر از قطعات پلیس و سه نفر از اردو در اثر آتش شدن تصادفی ماشیندار شان تلف شده و متأسفانه يك تانکست اردو در اثر غلتیدن تانک به دریا شپید گردید .

سوال پنجم :

برای جمهوریت جدید چه نوع سیستمی در نظر گرفته شده است و نقشی که کمیته مرکزی بازی میکند چه خواهد بود . اعضای حکومت جدید چه وقت اعلام خواهد شد ؟

جواب سوال پنجم : در این قسمت در بیانیه روز اول روشنی

کامل انداخته شده است به غرض سعادت ملی انقلابی
بوجود آمده که همه شاهد آن اند و باید آنرا به ثمر برسانیم .
مراقبت آن وظیفه مقدس و مهم کمیته مرکزی خواهد بود
قانون اساسی آینده جمهوری طبعاً همه چیز را تعیین خواهد
کرد .

ما در جستجوی اشخاص و افراد وطن پرستی هستیم
که قدرت ایفای و نظایف سنگینی را که به آنها سپرده
میشود داشته و آنرا به وجه احسن و طبق روحیه این انقلاب
انجام داده بتوانند .

سوال ششم :

در نطق تان گفته اید که پاکستان یکنه کشوری است
که افغانستان با آن يك اختلاف سیاسی دارد آیا گفته می‌توانید
که این اختلاف روی چه موضوع است و حکومت شما برای حل
و فصل آن چه اقداماتی خواهد کرد ؟

جواب سوال ششم : قضیه پښتونستان حقیقی است که
نمی‌توان از آن انکار کرد امیدواریم که بادرک این حقیقت
و با احسن نظر طرفین این پرابلم روزی مطابق به تمنیات و آرزو
های مردم پښتون و بلوچ و لیبران شان بطریق دوستانه
مسالمت آمیز و شرافتمندانه حل و فصل گردد .

سوال هفتم :

آیا می‌توانید شرح بدهید که در ساحه امور داخلی کدام
موضوعات اولیت دارند ؟

جواب سوال هفتم : موضوع انکشاف اقتصادی، بلند بردن
سویه حیاتی و تأمین عدالت و رفورم های بنیادی اجتماعی
قدم های مهم و اولین حکومت می‌باشد .

سوال هشتم :

گفته میشود که شما بامندرجات معاهده هلمند که چندی قبل با ایران امضاء شده اما توشیح نشده بود مخالف هستید آیا در نظر دارید این معاهده را فسخ کنید و یا میخواهید روی آن دو باره مذاکره نمائید ؟

جواب سوال هشتم : من معاهده هلمند را مطالعه نکرده‌ام
لهذا روی آن هیچگونه قضاوت نمیکنم .

سوال نهم :

آیا در نظر دارید پارلمان را منحل کنید و قانون اساسی را فسخ نمائید . اگر چنین باشد چه نوع رژیم رادر نظر دارید
بمیان آورید ؟

جواب سوال نهم : با اعلام جمهوریت افغانستان قانون اساسی دیگر مدار اعتبار نخواهد بود .
قانون اساسی جمهوریت در آینده تدوین خواهد شد .

(۳)

خطاب به مردم افغانستان

بسم الله الرحمن الرحيم د افغانستان گرانو نجیبو او قدرمنو وطنوالو !

د دی ملی قیام او سترسیاسی بدلون په مناسبت چه زمو نږ په گران وطن کښی مینځ ته راغلی دی بیا هم خپلی او دخپلو قهر مانو ملگرو د بې نهی ایته صمیمانه مبارکیو مراتب چه د افغانستان د ملت د بالقوی ارادې له مخی یسی په سر بنسند نه دغه ستر تاریخی ملی کارته اقدام وکړی او د افغانستان د لومړنی جمهوریت د تاداو تیره نی کښودله د هیواد ټولو نجیبو او زیارایستو نکو خلکو او په تیره بیا د افغانستان فدا کار اوځوان اردو ته وړاندی کوم . همدغه رنگه دافغانستان د خلکو له پر شوروشوقه ملاتړ څخه چه په وطن کښی د جمهور ی رژیم د تاسیس له لومړی ورځی څخه یی څرگند کړیدی مننه او تشکر کوم . گران وطنوال پوهیږی چه دافغانستان د استقلال دبیره تر لاسه کولو تاریخ په حقیقت کښی دغبرگولی شپږمه نیټه ده مگر له اوږدو کلونه معموله داوه چه ددی سپیڅلی ملی ورځی نمانځنه دوی د میاشتی په لومړی نیټه وشی سږن کال هم د پخوانی تعامل په پیروی ځان وجدانا مکلف گڼم چه دخپل ځان او خپلو ملگرو مبارکی د دی سپیڅلی ورځی په مناسبت ټولو گرانو وطنوالو ته وړاندی کړم .

داستعمار د تیری په مقابل کی دافغانستان د ملت دری ستری مبارزی زمونږ د خلکو د فدا کاری ، وطن د ستی او نه ماتیدونکی عزم لویه شا هدی ده چه انکار تری نشی کیدای . دوطن د خپلواکی بیرته تر لاسه کیدل چه څلور پنځوس

کاله مخکی دافغانستان دسترواود قدرور لار بشوونکو په همت اود افغان ملت داردو او ملي فدا کارو لښکرو په قوت تر سره شويو خل بيا د همدی مفهوم يوه بشپړه نهونه ده .

مونږ د اعليحضرت غازي امانالله خان او اعليحضرت غا زى محمد نادر شاه شهيد او هغولويو مير نونه هير يدو نكو خدمتونو چه له پردو سره دمجادلي په مخكښيني صفكى واقع و او ددى خاوري د زمانوقر بانى چه د آزادى په لاره كى يى په فطرى ميرنتوب او آزادى غوښتلو سرو نه ور كړيدى ، د ستاينى او احترام په نظرگورو او د خپلواكى مبارزى د ټولو شهيدانو ارواحوته زيات دروداستو و .

گرانو وطنوالو گرانو خویندو وروڼو !

مونږ بهد ټو لنى دتکا مل شرايطو او قانون سره سم علما او عملا دپلان له مخى دلوى خداى په مرسته اودخپلو خلکو په همكارى قدم په قدم دټولنى د اقتصادى ، اجتماعى اوسياسى ژوندانه د بنيا دى تحولاتو دتر سره كولو دپاره اقدام وكړو .

دا هغه وعده ده چه دجمهوريت د اعلاميى په اوله ورځ دافغانستان خلکو ته ور كړ شويده . هيله لرم چه دلوى خداى په مرسته به زه اوزماهلگرى د ژوند تر وروستى شيبى ددى وعدى تر سره كولو ته وفاداره واوسو . مگر حتما به دامهم سوال زمونږ دخلكو اودنړى په عامه افكارو كى پيدا شى چه مونږ ولسى خپلى كو رنى او طبقاتى گټى دملى منافعو اود هيواد دمحرمو طبقاتو د گټونه قربان كړى دى .

ددى سوال خر گند خوا بدادى چه په وروستيو لسو كلونو كى د سلطنتى رژيم غير عادلانه او ضد ملي سياست

او دهغه په مقابل کې دافغانستان د خلکو د ډېو لوطبقاتو په تیره بیا د وطن دمنو رینو څر گندهکس الع، لونه او همدغه رنگه د هغو چټکو تحولاتو کتنې چه په منطقه او دنیا کې د آزادۍ او ترقۍ په گټه او استبداد، ارتجاع او استعمار په زیان مینځ ته راغلل دهیڅ وطن پرسته افغان وجدان ته اجازه نه ورکوله چه د دی ټولو فجایعوپه مقابل کېنسی پټه خو له کېنینی . د مسؤلیت ددی وطن پرستانه احساس له مخی و چه مونږ څر نگه چه پخپله کمپنی بیانییه کی اعلام وکړ (د وطن دراتلونکی نیکمرغی دپاره مو) (د جمهوریت او واقعی او معقو لی دپه وپکراسی چه اساس ئی د افغانستان د خلکو اکثریت ته په خدمت بناوی) بیرغ وچت کړ او د خلکو دپوره حقوقو دتر سره کیدو او د ملی حاکمیت په اصل باندی دپوره اعتراف په لاره کی مو دخدای په مهربانی اول گام واخیست .

گران و طنوال خبر دی هغه پخوانی امیدونه او هغه نیکی آرزوگانی چه لس کاله مخکی په ننه نیت څرگندی شوی وی نه یواځی په نظر کی ونه نیول شول بلکه پخوانی رژیم هغه د محروم طبقاتو د بنیگنو او گټو پر ضد او د واقعی دیموکراسی او د هیواد د ترقی او وړاندی تگ په ضد عملی کړل زموږ د گران و طن افغانستان ځمکه نسبتا زیات طبیعی منابع، حاصل خیزه خاوره، با استعداد او زیار ایستونکی خلک لرغونی کلتور او تمدن لری مگر زموږ د هیواد وضع او د هغه د خلکو روزگار ددغو ټولو مسا عدو عوا ملو سره سره د پخوانی منسوخ رژیم دسلطی په وجه دخواشینۍ وړ دی .

گرانو و طنوالو !

د تیرو لسو کلو په موده کی په اقتصادی، اجتماعی او سیاسی

مختلفو پر خو کی زمونږ ټولنه سرترپايه په يو کليک بحران
اخته وه چه دادی په لنډ ډول ئی څيړنه کوو :
په اقتصادي ساحه کېښي :

دهيواد اقتصاد د چه ددوولومړيو اود وهمو پنځه کلنو
پلانونو سره ئی نسبي رشد پيدا کاوه له رکود سره مخامخ
شو او دپوره ورشکستگي خواته بوتلل شو .

اقتصادي پلاننگذاری داشخاصو دذهني اميالو تابع
وگرزيده د هيواد د اقتصادي ودی د پاره ئی خپل لازم
موثريت له لاسه ورکړد اقتصادي ونی حرکت سست
شو او دپانگي تجمع مينځ ته رانغله. داقتصادی انکشاف
د پاره له يوه کال نه تر بله کاله پوری ددولتي پانگي
اينبودلو حجم کم شو دصنایعو دمينځ ته راتلو د پاره سپماوی
او خصوصي پانگي جلب نشوی دمثال په ډول په دوهم پنځه
کلن پلان کې د پانگي اينبودلو هجوه وچه ۲۶.۶۰ مليارده افغانی
وه په دريم تش په نامه پنځه کلن پلان کې ۱۹.۳۵ مليارده
افغانیو ته را ښکته شوه . که ددوهم پلان د څو محدود و
پيش پيښی شویو پروژو تطبيق چه هغه هم ددوستو هيوادو په
مرسته تر سره شو استثناء کړو دهيواد اقتصاد په وروستيو
لسو کلو کې د نفوسو د کلنی ودی دزخونو دلوروالی اود
مخ په ترقی مشابه هيواد و درشد په تناسب ددی په ځای
چه يو گام مخکی کيږدی شاته تللی دی. ددی وضعی په نتیجه
کې دهيواد په ملی عاید کې دليدلو وړ زياتوالی رانغی او
له هغه څخه هم يوه زياته برخه هر کال د دی په ځای چه پانگه
شی په غلطو لارو اوبو الهوسی کېښي حيف و ميل شو .
خصوصي پانگي ا چونی په لومړی پنځه کلن پلان کېښي
دټولو سرمايه گذاریو ۹.۶ فيصده تشکيلو له پداسی حال
کېښي چه په دريم تش په نامه پنځه کلن پلان کې په سلو

کمی ۶۷ ته راپیت شو . سرملدی چه دلومری او دوهم پنجه کلن اقتصادی پلان دتطبیق په اثر د هیواد اقتصادی زیر بنا اوتاد او تر یوی اندازی پوری اېنمودل شوی و مگر له دغو مساعده امکاناتو څخه د هیواد اقتصادی تکامل او صنعتی کو لو په گټه لازمه گټه وانخستله شوه .

په صنعتی تولیداتو کښی په تیرو لسو کلونو کښی د پاملرنی وپزیاتوالی رانغی . دکرهڼی په سبب چه کښی هم د ستاینی وپررمختیاونه لیدله شوه .

په اوسنی حالت کښی د هیواد اقتصاد په کرهڼه متکی دی او کرهڼه د ملی تولید د مجموعی په سلو کی نوی تشکیلوی . د کرهڼی زاپه مناسبات او په دغه برخه کی ډیر ابتدائی او وروسته پاتسې طریقه چه له بده مرغه تراوسه هم زموږ په ټولنه کی مسلطه ده د بزگرانو د فقر دملی بازار د تنگوالی دخلکو ډیرو دلو د قدرت د نشنوالی او د او مو زراعتی موادو د کمبود باعث گوخیدلی ده . د دی لسو کلو په موده کی دافغانستان د مالیاتی سیستم د ښه کیدو ډیره موثره گام وانه خيستل شومالیات تر اوسه هم د دولت په عوایدو کی ډیره ناخیزه برخه لری د ځمکی مالیا تو د خاریو مالیا تو او د داخلی او خارجی تا جرانو او تجاری شرکتو په عایداتو باندي مالیاتو ډیری ټیټی سوبی ته سقوط وکړ او د هغه په ځای د دولت د دستگاه د اضافی لگښت د تکافو د پاره د غیر مستقیم مالیاتو حجم زیات شو .

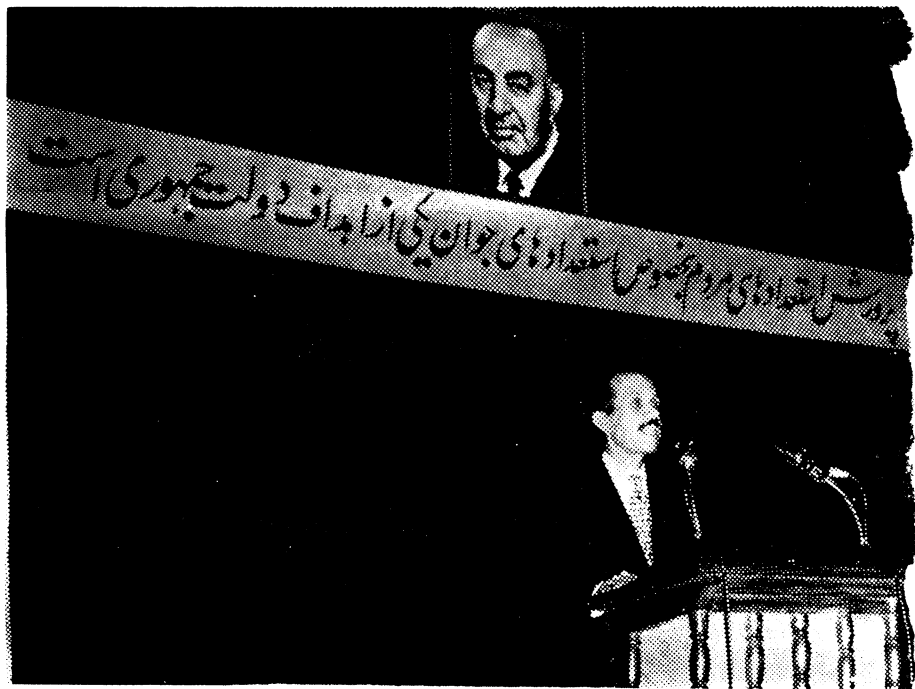
په تیرو لسو کلو کی دهیواد په خارجی تجارت کښی د خلاصو دروازو سیاست تعقیب شوی ملی منافعو له لحاظه د ضروری او غیر ضروری مالونو د توريد تر مینځ فرق رانغی . دهیواد د عمده صادراتی اجناسو په صادرولو کی ښه والی و نه لیدل شو په خارجی اسعا روباڼدی په هیواد کی هېڅ ډول

کنترول ټینګ نه شو او په عمده صادراتي اقلامو باندې پخوا نې اسعارې نرخونه ایسته شول . د خارجي اسعارو په ساحه کېنې د دولت پولي سياست دنو سانو نو او د تور بازار د دست بازو تابع شونه یواځې له خارجي نه ایند گيو او خارجي تاجرانو سره د قانون له مخې معامله ونشوه بلکه د مقرراتو په خلاف هغوی ته ټول امتیازات ورکړل شول او پدې ډول یې د هیواد اقتصاد ضعیف او ور شکست کړ .

خلاصه دا چه په وروستیو لسو کلو کېنې په اقتصادي لحاظ زموږ په ټولنه کېنې عامه او نامه گپوږی او بی بندو باری راغله او دی کار د هیواد اقتصاد دور شکستگي خولی ته بوت او د هیواد د صنعتي ودی او اقتصادي او اجتماعي ترقی د پوره کندی موجب وگرځید .

په اجتماعي ساحه کېنې:

د ژوندانه سويه او د فرهنگ او روغتیا سطحه زموږ په وطن کې له بله مرغه په ډیره ټیټه جهاني سطحه کېنې واقع ده . په وروستیو لسو کلو کېنې د افغانستان د خلکو د ژوندانه سطحه مر تبا ټیټه شوه او د ژوندانه لگښت زیات شو چه دروند او د تحمل نه وتلی باری هر کال ملاماتوونکی شوه نرخونه په سر سام ډول جگ شول مگر دولت د ټیټی رتبې د مامورینو او مستخدمینو معاش او دکارگرانو اجرت (دمری که پری پایي) له حد نه تجاوزو نکړ . په ټولنه کېنې فقر او بیکاری توری ورځی او آوارگی شدت وه ونه . په خلکو کې ناروغتیا وی تر پخوا زیات شوی پوهنی او ملی فرهنگ انحطاط وکړ عدم مصو نیت او د قانون عدم تطبیق په ټولنه کېنې حکمفر ما شو مطلق العنانی او بی رحمی مستبدینو ، متنفذینو او د لوړو رتبو مامورینو ظلم او ستم شدت وموند د دولت په دستگاه کې فساد زیات شو او رسوا ئی ته

کلتوری توسط یو هاند دکتور نوین وزیر اطلاعات و کلتور فرانت کردید.

ورسید. له بیت المال، د مملکت ملی ثروت اود خلکو له جیب
څخه غلا رواج شوه اختلاس، ارتشاء، احتکار، قاچاق بری
تقلب او سود خوری ورځ په ورځ زیاته شوه له همدی امله
د ژوند ساحه چه زمونږد خلکو د اکثریت دپاره محدودده و له تنگه
شوه.

په سیاسی ساحه کېښی:

په تیرو لسو کلو نو کېښی د دولت کورنی سیاست د سیاسی
فرب او تقلب او چل او عوام فریبی پر بنسټ ولاړ و.
په راز راز تهدیدونو او تحریکونو لاس پورې کول، د زور
سیاست څخه کار اخیستل دو حشت دمیښخته راوړو او د خلکو
د بیلو بیلو طبقاتو په مقابل کې د تبعیض او امتیاز پاللو سیاست
اود افغانستان د قومونو ترمنځ د نفاق اچولو او تفتین
سیاست د سلطنتی رژیم د استقرار او بقا شرط گڼل
کیده.

د ارتجاعی قوتونو تحریک او وطن پالونکو باندی د دانگلو
د پاره د هغوی د تش په نامه اصطلاحی دیموکراسی په پلمه
او نامه د دانگلو دپاره د هغو تشویق د پخوانی پنگ شوی
رژیم په کورنی سیاست کېښی لوړ مقام درلود.

په خلکو باندی د څخه کولو او فشار اچولو سیاست
تحمیلیده د زور ورو کسانو وطنپالونکو باندی درانگلو وشوه
اود مظلومانو پوښتنه نه کیده د خلکو په تیره بیادزلمی
نسل په مینځ کې په قصدی ډول فساد ته رواج ورکول
کیده، دسیسی او ضد ملی تفرقی مینځ ته راتلی. د تش
په نامه دیموکراسی څخه ناوړی سیاسی استفادی کیدلی او
پارلمان د رژیم په ضد ملی اعمالو باندی درائی ورکولو په
یوه ماشین او د بیت المال د خزانی او دخلکو د جیبونو د
لوټولو او تالا کولو په یوی دستگه بدله شوی وه. دخلکو

حقیقی حقوق او آزادی ورځ په ورځ سلبيدلې او عملاً تر پېښو لاندې کيدی په هیواد کې د ځنګل قانون او زور گویي او خود سری حاکمه وه د پخواني رژیم د سیاست مشخصه دا وه چه د بیطرفی د سیاست تر عمومي عنوان لاندې د ناوړی استفادی سیاست پر مخ بوځی .

په څار جی سیاست کې د آزاد قضاوت په باب خبری کیدلی خو د عمل په ډگر کې په هیڅ یوه اساسی مسئله کې د خلکو آزاد قضاوت ته موقع ور نکړی شوه . دولت پخپل څارجی سیاست کېښی رښتینی نه ؤ . چل او تیر ایستل سازش او چاپلوسی ددی سیاست له مشخصاتو څخه وو .

د مظلومانو اسو یلو او فریا دود او د خطر هغه زنگ چه له هری خوا څخه غږول کیده و نه گړی شول هغه مغرور رژیم د خپل وطن بدمرغه او له فلاکت نه ډک حال ته ملتفت کړی - نور د اصلاح هیله یو مخ شلیدلی وه او د دغسی رژیم د پنگولونو پرته بله لاره موجوده نه وه خو هغه بدمرغه او گټور حالت چه د پخوانی رژیم نه را پاتی شویدی مونږ ته ئی ډیری درنی وظیفی را په غاړه کړیدی .

د ژوندانه په ټولو اجتماعی او اقتصادی چارو کې ډیری او لویي نیمگړتیاوې شته چه باید لری شی د کارونو په طریقو کې زیات نقصانونه لیدل کېږی چه باید اصلاح شی . دهیواد اقتصادی وضع ډیره وړانه و بیچاره او گټوډه ده . د خلکو په اجتماعی ژوند کې راز راز مشکلات شته دی د دولت اداری دستگاه فوق العاده فاسده او زړه شویده . د ژوندانه په ټولو اړخونو کې اجتماعی بی عدالتی څرگندی دی . ناداری او بیکاری ناروغی او بیسوادی په جامعې باندی مسلطه ده . تبعیض او نه برابری نا و پی نتیجی ور کړیدی او په همدی توگه کېښی په لسو نو نور مشکلات

شته دی چه باید حل شی اوپه سلکو نو مهمی ملی وظیفی
شته چه باید تر سره شی .
مگر باید وکتل شی چه آبادا ټول مشکلات په یوخل حل
کیدای شی او آیا هغه ټول ملی وظیفی چه زمونږ په
وړاندی پرتی دی سملا سسی سرته رسیدلی شی ؟

د هغو یو شمیر هیواد ونو تجربی چه پخپله اجتهامی
او اقتصادی و ده فی شروع کړیده دا خبره تائید وی چه
د پیړیو پیړیو وروسته پاتی کیدلو د نننو ننبا نو دلری
کـــو لو اوډ ټو لو چارو سملا سسی سمون د پاره ډیره
بیره اوهری ممکنې او ناممکنې وسیلی ته لاس اچول د
ماشوما نو کار او یو بی نتیجی عمل دی . نو خکه باید
ډولنی د اصلاح او دخلکو حالت د بنه کولو د پاره په
بنه تدبیر او ټینگو قدمونو په ژور سنجش او د امکاناتو
څخه د اکثر حد تر درجی پوری استفادی په بنسپه کار پیل
وشی .

باید گام په گام د عملی فعالیتو نو میدان پراخ او
ارت کړی شی او مرحله په مرحله پر مخ تگ وشی .
په اقتصادی ، اجتماعی او سیاسی ژوند کی د ټولو
خلکو گپون د ملی مهمو وظیفو د بریالی سر ته رسواو
ضروری شرط دی .

وطنوالو !

مونږ اوس په داسی مرحله کی یو چه دغه سوالونه مطرح
دی . خه کولی شو ؟ د کوم ځای نه باید شروع وکړو؟ کومی
خواته باید لاړ شو ؟

دی پوښتنو ته د ځوا بور کولو دپاره باید د ټولونه
مخکی اعلام وکړو چه په اوسنی اوضاع او حالت کی
د افغانستان د ځوان جمهوری دولت ستره ، مهمه او ضروری

وظیفه دا ده چه باید په هیواد کښی د جمهوریت د رژیم بنسټ
 ټینګ شی امنیت په پوره ډول وساتل شی قانون تطبیق
 او خوندي کړی شی خودافغانستان ټولو خلکو ته پرته
 له کوم توپیر او امتیاز څخه سالم د ډاډ وړ او دیموکراتیک
 شرایط برابر کړی شی او په لنډه موده کی د جمهوریت
 د نوی اساسی قانون د مسودی دمطالعی او جوړولو د پاره یو
 کمیسیون وټاکل شی او دقانونی مراحلو له بشپړولو او د
 افغانستان د لوی جرمی له خوا د تصویبیدلونه وروسته
 نافذ شی او یوه رښتینانی ملی دیمو کراسی مینځ ته راشی .
 دافغانستان جمهوریت دولت غواړی چه دهیواد په اجتماعی
 نظام کښی یو اساسی او ژور بدلون راشی. دولت به د
 پورتنیو وظایفو په نظر کښی نیولو اوسرته رسولو له مخی
 او دهغو سره جوخت ددغولاندنیو وظیفو د اجرا کولو
 کونښنس وکړی .

۱- سیا سی اصلاحات

د پخوانی رژیم په له مینځه تلو سره اوس دا امکانات پیدا-
 شویدی چه ټولی دولتی قواوی دخلکو په لاس او د ملی
 حاکمیت استقرار دافغانستان دخوان اودیموکراتیک جمهوریت
 په وجود کی متمرکز شی .

ملی حاکمیت :

له نیکه مرغه ځوان جمهوریت دافغانستان دخلکو د اکثریت
 د زړه له کومی ملاتړ څخه برخوردار دی او د هغوی دگټو
 نمایندگی کوی .
 په راتلو نکی وخت کی به دجمهوریت داساسی قانون په
 بنا چه نافذیږی د جمهوریت دولت د هیئت نوی ټاکنه او

د دولت د قواؤ جلا والی د برابر و حقو قو په اساس اودافغان نستان دخلکوپه قانونی اشتراک سره مینځ ته راشی.

جمهوری دولت به زموږ د وطن افغانستان د ځمکی د تمامیت او خپلواکی او د ملي حاکمیت د دفاع په مقصد چه دهغه له سپیڅلو وظیفو څخه ده دنړۍ پدغه سیمه کی د قواؤ د انډول په نظر کی نیولوسره وسله وال پوځونه او دفاعی قدرت تقویه کړی دافغان ځوان اردو نور د جمهوریت یو اردو دی .

جمهوری دولت به د دولت اداری دستګاه ډیر سونل دکار د لارو چارو سادګی د عمل او وچتکنیا او د اداری د سیستم له لحاظه تصفیه او اصلاح کاندی هغه به نوی جوړه او بشپړه کړی .

د افغانستان جمهوری دولت چه دخلکو د ګټو په اساس د جمهوری وطن پرستو میر نو د فدا کاری په نتیجه کی مینځ ته راغلی دی ددیمو کړا تیک آزادیو د حقوقو پر اختیار او پراخوالی د جمهوریت د اساسی قانون او دهغه دنورو مهمو قوانینوپه وجود کی د ټولنی د ترقی او تکامل د نوی نظام د پینځمنت او مادی او معنوی پرمختګ په خاطر لازم بولی . د افغانستان جمهوری دولت به د ملی ګټو او جمهوری رژیم د بنیګنو په چوکاټ کی د آزادیو د تأمین دپاره سو له اوسه په لازمو اقداماتو لاس پوری کړی .

ملي مسأله :

افغانستان هغه هیواد دی چه په هغه کی بیلابیل وروڼه قومونه ژوند کوی بیلو بیلو میوزیو دافغان نستان اوسیدو نکی یو له بل سره تړلی دی چه دهیواد د تاریخ په اوږدو کی ګډ

سر نوشت لری او د هیواد خپلواکی او آزادی په لاره کی
 یی په متحده توگه مبارزه کړیده او د ملی گډ فرهنگ
 په منځ ته راتلو کی یی یو له بل سره همکاري کړیده . نو
 جمهوري دولت د افغانستان دخلکو تر مینځ د یوه رښتیا نی
 مادی او معنوی یو والی دپیدا کیدو د پاره د برابر تیا
 ورور گلوی او دوستی په اساس زیار باسی او پدلیته
 کی دی چه د هر ډول توپیر وپښی له بیخه وباسی .

۲- اقتصادی اصلاحات :

افغانستان له اقتصادی پلوه دودی په حال کی یو هیواد دی
 اوددغه و روسته پاتې کیلولری کول دا غواړی چه په دی
 برخه کی چټک او پراخ گامونه واخستل شی اوددغه باره کی
 بنیادی تحولات اجرا شی او باید یو خپلواک مترقی او
 هم فرهنگ ملی اقتصاد دپلان او معاصر ساینس او تکنولوژی
 دستنو په بنا منځ ته راشی .

د صنایعو پراختیا :

د افغانستان جمهوري دولت دکانونو دایستلو دصنایعو د
 فلز کاری او ماشین جوړو لودصنایعو او کیمیاوی او برښنا
 دصنایعو په شان درند و صنایعو منځ ته راتلو ته چه د
 هیواد د اقتصاد د چټک پرمختگ او خپلواکی د ټینکنت
 ضامن دی ډیر زیات اهمیت ورکوی او په دغه برخه کی به
 ددولتی سکتور لاندی جدي اقدامات وکړی .
 دوسپنی دوپلی کولو دکاوخانی د جوړیدو په مقصد د
 حاجی گک دوسپنی له کان نه استفاده کول اود هیوادصنعتی
 کول زمونږ پخوانی هیله ده .

جمهوري دولت به د کوچنیو هنځنیو صنایعو د جوړیدو او
 لاسی صنایعو په څانگه کی خصوصی پانگی اچول او

خصوصی تشبثاتو تشویق حمایه، لار بنو ونه او کنترول کاندی اوپه مختلف ډول به دملی اقتصاد دترقی یو والی او انپولیزی ودی په مقصد دولت ی پانگو او خصوصی بانکو تر هینچ لازمی همکاری هنج ته راوپی .

جمهوری دولت دملی صنایعو، لاسی صنایعو او ملی هنرونو ملاتړ خپله جدی وظیفه بولی اود مالو نو دسیالی اود خارجی بانکو په مقابل کی به دکورنیو صنایعو او تجارت څخه د ملاتړ سیاست غوره کړی .

تجارت :

جمهوری دولت به دملی گټوله مخی د یوه لار بنو دل شوی تجارت په اساس د هیواد دبهر نی تجارت لار بنوونه وکړی .

په پولی او مالی برخه کېښي :

جمهوری دولت به په هیواد کی خارجی اسعار جدی کنترول کاندی . دولت به په زیات سود باندی په تور بازار کی دپیسو د دوران مخه ونیسی او په بانکونو کی به امانات او سپماوی (زیر می) تشویق او تضمین کاندی دافغانستان جمهوری دولت به په غیر مستقیم مالیا تو باندی مستقیمو مالیا تو ته در جحان ورکولو په اساس د هیواد مالیا تی سیستم اصلاح کاندی .

کر نه :

دافغانستان جمهوری دولت به د افغانستا ن دخلکو داکتریت د گټو دپاره د حکمو اصلاحات دخپلوبنیادی اصلاحاتو په پروگرام کی دیوه مهم اقدام په توگه په نظر کی ونیسی دزراعتی تولید اولگښت کوپرا تی فونه او تعاونی

شرکتونه به د کړوند گروداکثريت په گډون او دهغوی په گټه د جمهوري دولت په وسیله جوړ شي .

دولت به شاپي ځمکي په هغه صورت کي چه امکان يي موجود وي آبادي او د اوبولگولو شبکي به پراخه کړي .
دغه راز دولت به دخارويو دروزني د پراختيا او پرمختيا د پاره علمي تدبيرو نه غوره کړي .

ساختمان ، مواصلات ، حمل و نقل :

جمهوري دولت به د عصر د غوښتنو او شرايطو سره سم عامه ساختمانونه منځ ته راوړي دکورجوړولو فعاليتونه به چټک کاندې او د مقرراتوله مخي به يي په بي کوره او رښتيا نيو مستحقينو باندې وويشي .

دولت به په هيواد کي دښار جوړولو چاري اصلاح او په تيره بيا د کابل د ښار د ساختمانونو د نوي کولو پنځه ويشت کلن پلان تطبيق کړي ، دولت به مواصلا تي شبکي پراخه دهيواد ښارونه او مهم اقتصادي مرکزونه به دهغو اساسي لارو په وسيله چه هوټر پري تگ راتگ کولي شي يو له بل سره و نښلوي اودهيواد دايندي د پاره به دا ور گاډي دپټليو دشبکو دجوړيدو امکان تر مطالعي لاندې ونيسي .
جمهوري دولت به د چټک حمل و نقل اودخلکو د هوسايني د تايمين دپاره عامه ترانسپورتي او د سترو ترانسپورتي شرکتونو لومړي درجه وسایل رهبري او تقويه کاندې او د ښاري سرو يسونوپه چارو کي دخلکو دپاره زياتي آسانتياوي په نظر کي لري .

۳- اجتماعي اصلاحات :

زمونږ د هيواد په او سني حالت کي دخلکو مطلق اکثريت

له مادی او معنوی حقوقو او نعمتونو څخه بی بر ځی دی او له اجتماعی پلوه په سختو شرایطو کی ژوند کوی د غه زړه دردونکی حالت په هیڅ وجه له اوسنی مه نیست او د افغانستان د نجیبو او مستعدو خلکو د پاره متناسب ندی نو د افغانستان جمهوری دولت د اجتماعی اصلاحاتو دا - لاندی پرو گرام په نظر کی لری:

د کار د شرایطو بڼه والی :

جمهوری دولت به د کار د شرایطو بڼه والی او ددو لتي ما مو رینو او مستخد مینو د معیشت د پاره لازم اقدامات وکړی . دولتی مقاماتو ته به لوړیدل د صلاحیت د شایستگی او تقوی د خدمت د سوابقو وطن پرستی او د وطن دلور تیا او ترقی په لاره کی د خدمت سره د مینی په اساس په نظر کی و نیسی . دولت به د خپلو لومړیو اقداماتو په جمله کی د کار یگرو د مزد کمه اندازه د ژوندانه د لگښت د دوی د - مادی او معنوی ضروری اړتیاؤ او د کار یگرو د کار د مساوی په تناسب وټاکي او د مساوی کار په مقابل کی به د مساوی مزد اصل بر قرار کاندی .

دولت به د کار مترقی او دیموکراتیک قانون د کار د شرایطو اصلاح او بڼه والی او د صنعتی او زراعتی کارگرانو د فردی او اجتماعی حقوقو د مصنویت د ترسره کولو د پاره وضع او تطبیق کړی .

جمهوری دولت به د کار یگرو او د ښار او کلی نورو زیار کښو د پاره اجتماعی بیمی د خپل مالی حالت او بڼی له مخی جوړی کړی او هم به د ښاری حالت بڼه والی د خلکو د ژوندانه د

شرایطو د ښه والی په غرض د خپلواقداماتو دیوی برخی په
حيث په نظر کی ونیسی او دکورونو ، مو سسو او هټیو
دکرایي په تثبیت کی به کلک اقدام وکړی .

عمومي ترقی:

د افغانستان جمهوریت د پوهنی په پروگرامونو
باندی نوی کتنه کوی او هغه به اصلاح کاندی د عمومی
بیسوادی دله مینځه وړلو اودملی اومترقی کلتور په اساس
به په هیواد کی د فرهنگي تحول د منځ ته راتلو د پاره
مبارزه وکړی او ځوان نسل په تقوی او د وطن پالنی او
خلکوته د خدمت کولو په روحی سره وروزی .

دولت به ددولتی ښوونځیو د پراختیا او پراخوا لی له لاری
دټولو ماشومانو دپاره نجونی وی که هلکان عمومی او وپیا
ابتدائی تعلیمات تامین کړی اودغه راز دعلمی کادر دروونی
په مقصد به د منځنیو او لوړو تعلیماتو لاره اواره کړی .

جمهوری دولت به دخلکو د بیداری دپاره ددیمو کراتیکو
خپرونو د پراختیا او پراخوا لی دپاره گټوره مرسته وکړی او
ملی هنرونه، تیاتر، سینماگانی او رادیو به تقویه او پراخه
کړی او دغه راز د لزوم په صورت کی به په هیواد کی
دتلویزیون د شبکی د جوړیدو پاره اقدام وکړی .

دولت به دهیواد د تیرمدنیت په باره کی د علمی او
تاریخی څیر نو د پراختیا په مقصد دلرغو نو آثارو دساتنی
او د لرغون پیژندنی د څیړنو اوملی مو زیمونو دجوړولو
د پاره لازم اقدام وکړی .

دولت به دهیواد په بیلوبیلو سیمو کی په بیلو بیلو
سویو د کتابخانو د جوړولو دپاره زیار وبا سی .

جمهوری دولت به معالجوی طب اودولتی روغتونوته پراختیا

ور کاندې چه تر وسه و سه پوری د هیواد د ټولو اوسیدونکو
دپاره د علاج او تداوی لاره، آواره شې په تیره به و قایوی طب
پراخ کړی او دساری ناروغیو د مخنیوی دپاره به لازم وسایل
او تجهیزات برابر کړی .

دو لټ به د مملکت د مالی حالت د توان له مخی
زیرتو نونه ، رو ز نغی او و پرکتو نونه د میند و او
ماشو مانو د حمایی او دنوی نسل د سا لمی ودی او روز نی
دپاره جوړ کاندی .

دو لټ به په فحشاء په چرسو تریا کو او الکهو لو با ندی
د عادت کیلو در ینو د بیخه ایستلو دپاره به جدی اقداماتو
لاس پوری کړی . دغه راز به دشیانو دگران خر خلاو، احتکار
او قاچاق په خلاف جدی مبارزه وکړی .

جمهوری دو لټ به د ژوندانه په ټو او اقتصادی ، اجتماعي ،
سیاسی او فرهنگي شتونو کی له نارینه و سره دافغانی میرمنو
د حقوقو د برابر تیا او تامین د پاره دلاز مو شرایطو د پیدا کیدو
دپاره اقدام وکړی .

دو لټ به تر وسه و سه پوری د کو چیانو د میشته
کیدو او دغه راز په بی ځمکو و خلکو باندي ددو لټی ا ملاکو
دویش دپاره لازم شرایط برابر کړی او دکو چی او عشیره وی
بدوی ژوندانه آثار به له مینځه یوسی .

گرانو ووطنوالو !

دا ښکاره ده چه اقتصادی او اجتماعی ترقی او فرهنگي
تحول د بنیادی ریفور مو نوله اجرا او رښتیا نی دیمو کراسی
له تامین سره نژدی ار تباط لری . دسیمی اونړی د تکاملی
سیر په حالت کی ستر اجتماعی او سیاسی تحولات منځ ته
راغلی دی ملی او اجتماعي جنبشونه ورځ په ورځ -

زیاتیری - سو له دوست او آزادی غوښتو نکی طاقتو نه د
جگړې او تیرې په مقابل کې برتری تر لاسه کوی .
دسو لې او په روغه جوړه کښې دگډ ژوند سیاست ورځ
په ورځ په نړۍ کې زیات تر فداران پیدا کوی .
دافغانستان ځوان جمهوري دولت دنړۍ دتحو لاتو په نظر
کې نیولوله لاری او دخپل کورنۍ مترقی سیاست په
پیروي په خپل خارجی سیاست کې دغه مسئلې په
نظر کې نیسي .

افغانستان تل یو سو له دوست هیواد و اووی به دغه
سیاست دافغانستان د ځوان جمهوري دولت له خوا په دوامدار
ډول تعقیبېږي . دافغانستان جمهوري دولت پداسی حال
کې چه په خپلو بین المللی عادلانه تړونونو و فاداردی
عقیده لری چه دملگرو ملتو دمو سسی دغړو
هیوادو په مرسته او دنړۍ دنورو سو له دوستو هیوادو په
ملگرتیا کولای شی چه دسولې ارامنیت دبرقرار ساتلو
بین المللی کړکېچونو د لری کو لو او د دینانت سیاست د
بریالیتوب په چارو کې برخه واخلي .

دافغانستان جمهوري دولت عقیده لری چه باید داستعمار او
نژاد پرستی سیاست پای ته ورسول شی د ملتونو د سر
نوشت دټاکلو حق ثبوت ته ورسیزی په عربی هیوادو باندي
داسرائیلو دتیری نښې نښانې له مینځه یو وړلې شی او
د فلسطین د خلکو ملی حقوق دی بیرته ژوندی کړی شی .
د بیلو بیلو اجتماعی سیستمونو لرونکو هیوادونو
ترمنځ دی په سوله کې دگډ ژوند سیاست په دایمی ډول
تعقیب شی او دتیری او جگړې سیاست ته یی خاتمه ورکړی شی

او د اختلاف وړ مسالو دحل دپاره دى له قوى څخه
 دكار اخستلو نه ډډه وشي .
 په دغو هډونو باندې داعتقاد په خاطر دافغانستان
 جمهورى د دولت د مثبتې فعالې بيطرفې دسولو له غوښتونكې
 مستقل سياست په نظر ملي تړونو كې دنه گډون د ملگرو
 ملتو مشور ته احترام آ زادى غوښتلو د نهضتونو څخه دملاتړ
 دنړۍ د ټولو سولو له دو ستوهيوادونو سره ددوستۍ او
 همكاري او دوستانه روابطو د ټينگولو او ددغو هيوادو نو
 سره د متقابلو ملي منافعو پر بنا د اقتصادي فني او فرهنگي
 روابطو د پراختيا پر اساس ولاړ دى .

دافغانستان جمهورى دولت دخپلو خلكو دآزادى
 ارادې په پيروي د جمهورى اعلاميې په تايد يو ځل بيا په
 صراحت او صداقت سره اعلاموى چه دافغانستان د
 كورني او دباندني سياست ه ا هيت دسولې او عدالت ملي
 آزادى ، ملي حاكميت او ملي استقلال اصل تشكيلوى له دغه
 امله دا خبره تكرار وم چه په سوله كې ژوندكول او دنړۍ
 دټولو خلكو او ملتونو سره د متقابل احترام په اساس د -
 دوستانه علايقو ټينگول زمونږ د ژر په له كورني هيلو څخه
 دى دگاونډي توپ د اصولو په حكم دا خبره څرگنده وم چه
 دشوروى جما هير و داتحاد سره زمونږ د بنه گان و نډيتوب
 او دوستي په روابطو كې كوم خلك نشي راتلاى .
 دخپل بل گان و نډي هيواددولسي چين جمهورى ريت سره
 دوستانه او صميمانه روا بطر و او هيله ده دغه دوستي بيا
 هم پسي پراختيا ومومي .
 دايرانى ورو ټولو سره زمونږ روابط تل دوستانه وه او هيله ده
 چه دغه دوستانه روابط نور هم پسي ټينگ شي د پاكستان

سره دروابطو په با ب با یلو ویل شی چه منا سفانه دا -
 یواځنی هیواد دی چه مو نږد پښتو نستان د ملی مسئلې او
 دخپلو پښتنو او بلوڅو وروڼو د حقو حقو قو په هکله ورسره
 دنظر اختلاف لرو دافغان نستان جمهوري دولت
 به په پوره حوصله اوسر ه سینه -
 پښتو نستان د ملی مسئلې دسو له ایز او شرا فتمندانه
 حل دلاری دپیدا کولو د پاره په کلکه کوشش و کی مو نږ
 عقیده لرو چه دافغان نستان او پاکستان مناسبات د دواړو
 هیوادونو د گټې او په منطقه کی دسولې دپر مختیا او ټینګیدلو
 دمنافعو سره مطابقت لری هیله لرو چه په پای کی پدغه کار
 بریالی شو .

ډیری زیاتې معنوی او یکی موزن د عربی ملی او متر قی
 هیوادونو سره تړی مو نږ به دریمی نړی د نا بیلیو
 هیوا دونو سره دسولې دتامین او داستعمار سره
 په خلاف په هره بڼه چه وی اود نژادی تبعیض
 سره د مبارزی د پاره نژدی همدکار ی ولرو .

د توجو په وړ ټینګو مزو او گډو و جوهاتو د هند او بنگله دیش
 سره زمونږ دوستی تر سره کړی ده او په نیمه لویه وچه
 کی دایمی سو له غواړو پدی وخت کی به بی ځایه نهوی چه د
 هغو ټولو بین المللی موسساتو او ټولو دوستو هیوادونو په
 تیره بیا شوروی جما هیرو داتحاد د امریکی د متحدو ایالاتو د آلمان
 د فدرالی جمهوریت، دو لسی چین د جمهوریت او ټولو هغو
 دوستو هیوادونو څخه چه زمونږ د هیواد په پر مختگ
 او انکشاف کی یی بر خه اخستی ده په قدر دانی سره
 یادونه او دافغان نستان د دولت او خلکو له خوا د زړه له کومی
 تشکرو کړم .

گراڼو وطنوالو!

اجازه غواړم په هغه صراحت سره چه زموږ نږدې افغانانو خاصه ده په اسلامي رښتيا نې ترقی غوښتونکي رڼا کې او دعصر اوزماني دایجابا تو سره سم اعلان وکړم چه دا فغانستان ځوان جمهوري دولت به د بنیادي اصلاحاتو په لاره کې بې د بېړۍ څخه قدم په قدم او د خدای په مرسته بې ددی څخه چه د افراط او تفریط خوا ته وښوېږي په زړه وړتیا پر مخ لاړ شي.

زمونږ پوهېږو چه پدې تاریخي مرحله کې دا فغانستان د جمهوري دولت اساسي وظیفه اجتماعي برابرېو نابرابري او وروسته پاتې کیدلو ته د خاتمي وړ کولو څخه عبارت دی چه د پېر یو په اوږدو کې زموږ نږدې هیواد کې راپیدا شوی دی د سیاسي خپلواکۍ ټینګیدل اقتصادي استقلال ته رسیدل دی.

که چیرې جمهوري دولت د اجتماعي پر مخ تګ او دیوبل ټینګ اقتصاد د مینځ ته راوستلو د مبارزې مرحلې ته داخل نشي دهیواد د سیاسي استقلال او ژمونږ د خلکو ملي حاکمیت له خطر سره مخامخ کېږي دیوه داسې ملي اقتصاد د مینځ ته راوستلو د پاره چه په معاصر ساینس او تکنولوژي و لاړ وي او زموږ د خلکو د ژوندانه د - سوېي د جګولو په منظور لازمه ده چه ډیر ژور او بنیادي - اقتصادي او اجتماعي ریفورمونه اجرا شي دولتسي سکتور ټینګښت از تکامل ومومي، هیواد صنعتي او ملي صنایع منځ ته راشي د یوه وګړاسي په اجتماعي سیاسي او اقتصادي ژوند کې عمومي پیژندګري.

یواځې انقلابي رښتیا نې تحولات به هیواد ته ددی قدرت

ورکي چه خپل ملی استقلال ټينګ کړی او دلوی خدای په مرسته باندی په ډاډ گیرنی سره دا اقتصادي او اجتماعي پرمختیا په لار کی روان شی.

پيرو گرانو او درنو وطنوالو!

ددغو سترو ملی وظیفو ترسره کول دا ایجا بوی چه بدغه خطیره او حساسه تاریخی مرحله کی ټول ملی او مترقی طاقتونه او د هیواد ټولی وطن پرسته طبقی د هیواد دخوان جمهوریت در ژیم تر لوالاندی په یوه پراخه جبهه کی سره متحد شی دخدای په فضل او د بنیادی اصلاحاتو په لاره او دیوه نوی مقتدر او مترقی افغانستان دجوړیدو دپاره په وطن پرستانه شور او شوق په میړانه او آیندی ته په ډاډ د گران افغانستان دخوان جمهوري له انقلابی سرود سره دلوی خدای په توکل په منځ ولاړ شی.

مذ هب زنده دلان خواب پریشانی نیست

از همین خاک جهان دگری سا ختنن است

ژوندی او تل دی وی افغانستان

سر لور ی دی وی د افغانستان خلك

لور دی وی جمهوری بیرغ

و من الله التوفيق

خطاب به مردم افغانستان

بیانیه راد یوئی سباغلی محمد داؤد
رئیس دولت و صدراعظم

شام روز اول سنبله ۱۳۵۲

بسم الله الرحمن الرحيم

هموطنان عزیز نجیب و قدرشناس

افغانستان

بمنا سبت این رستا خیزمنی و تحول شکفت انکیز
سیاسی که دروطن عزیز ما افغانستان رخ داده است ،
باز هم مراتب تبریکات بی نهایت صمیمانه خود و رفقای
قهرمان خویش را که بتا سی از اراده بالقوه ملت افغانستان
جانبازانه بامر عظیم تاریخی ملی اقدام نمودند و سنگ
تهداب او لین جمهوریت افغانستان را گذاشتند بهمه
مردم نجیب و زحمت کش کشور و بخصوص به اردوی
فداکار و جوان افغانستان تقدیم میدارم .

همچنان از پشتیبانی پرشور و شوق مردم افغانستان
که از روز اول تاسیس رژیم جمهوری دروطن ابراز داشته
اند اظهار سپاسگزاری و تشکر می نمایم .

هموطنان گرامی میدانند که تاریخ استر داد استقلال
افغانستان در حقیقت ۶ جوزا است اما از سالیان دراز معمول
برین شد که یاد و بود آن روز مقدس ملی در اول سنبله
تجلیل گردد. امسال هم به پیروی از تعامل گذشته خود
را وجدانا مکلف میدانم تا تبریکات خود و رفقای خود را
به مناسبت این روز فرخنده بهمه هموطنان گرامی تقدیم
کنم .

سه پیکار بزرگ ملت افغانستان در برابر تجاوز
استعمار گواه بزرگ و انکار ناپذیر است از فداکاری، وطن

دوستی و عزم شکست ناپذیر مردم ما .
استرداد استقلال کشور که پنجاه و چهار سال قبل بهمت
رهبران جلیل القدر افغانستان و به نیروی اردو و لشکر های
ملی و فداکار ملت افغان صورت گرفت بار دیگر نمونه کاملی
از همین مفهوم بود. ما خدمات فراموش ناشدنی اعلیحضرت
غازی امان الله خان و اعلیحضرت غازی محمد نادر شاه شهبانو
مردان بزرگ را که در صف اعلی مجادله بایگانگان قرار
داشتند و قربانیهای فرزندان این سر زمین را که بارشادت
فطری و آزادی خواهی در راه آزادی جان سپردند ، به نظر
تقدیر و احترام نگریسته به ارواح تمام شهدای معرکه
استقلال درود فراوان می فرستیم .

هموطنان گراسی خواهان و برادران

عزیز!

ما مطابق به شرایط و قانون تکامل جامعه علماء و عملا
بر حسب پلان و به یاری خداوند بزرگ و همکاری مردم خویش
قدم بقدم برای اجرای تحولات بنیادی در حیات اقتصادی
اجتماعی و سیاسی جامعه اقدام خواهیم کرد .
این وعده ایست که در روز اول اعلامیه جمهوریت برای
مردم افغانستان داده شد امیدوارم که بیاری خدای توانا
من و رفقایم تا آخرین رمق حیات به ایفای این وعده صادق
و وفادار خواهیم بود و لسیحتمآ این سوال مهم در افکار
عامه مردم ما و افکار عامه جهان بوجود خواهد آمد که ما چرا
منافع خانوادگی و طبقاتی خود را در راه منافع ملی و طبقات
محروم کشور قربان کرده ایم. جواب گویای این سوال این

است که، سیاست غیر عادلانه و ضد ملی رژیم سلطنتی طی دهه اخیر و عکس العملها میسرود تمام طبقات مردم افغانستان خصوصاً منورین وطن علیه آن، و همچنان مشاهده تحولات سریعی که در سیمای منطقه و جهان به منفعت آزادی و ترقی و به زیان استبداد- ارجاع و استعمار بوجود آمد به وجدان هیچ فرد و طن پرست افغان اجازه نمیداد که در برابر همه این فجایع خاموش بنشینند - روی این احساس مسئولیت و طن پرستانه بود که ما طوریکه در بیانیه اول خود اعلام داشتیم «برای سعادت آینده و وطن، بپرق جمهوریت و دیموکراسی واقعی و معقول را که اساس آن بر خدمت به اکثریت مردم افغانستان برقرار باشد» برافراشتیم. و در راه تامین حقوق کامل مردم و اعتراف کامل به اصل حاکمیت ملی گام اول را به لطف خدا برداشتیم .

هموطنان عزیز آگاهند-آن امید های دیرینه و آن آرزوهای نیکی که ده سال قبل باحسن نیت ابراز شده بود، نه تنها در نظر گرفته نشد، بلکه رژیم سابق بر علیه مصالح و منافع طبقات محروم و ضد دموکراسی واقعی و ترقی و پیشرفت کشور عملی کرد، وطن عزیز ما افغانستان سر زمین دارای منابع طبیعی نسبتاً فراوان خاک حاصل خیز، نفوس با استعداد و زحمتمکش - کلتور تمدن کهن، ولی وضع کشور ما و روزگار مردمش علی الرغم همه این عوامل مساعد، در اثر سلطه رژیم منسوخ گذشته رفقت انگیز است .

هموطنان عزیز!

در طی ده سال گذشته سراپای جامعه ما را در ساحات مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، بحران عمیقی

فرا گرفت که اینک به بررسی آن مختصراً پرداخته میشود.

در ساحت اقتصاد:

اقتصاد کشور که با تطبیق دو پلان پنجساله اول و دوم رشد نسبی مییافت. با رکود مواجه گردید و بظرف ورشکستگی کامل سوق داده شد. پلان گذاری اقتصادی تابع امیال ذهنی اشخاص گردیده و نثریت لازم خود را در اثر رشد اقتصادی کشور از دست داد آنگک رشد اقتصادی کند تر گردید و تجمع سرمایه بوجود نیامد از حجم سرمایه گذاری های دو لتی برای انکشاف اقتصادی یکسال نا سال دیگر کاسته شد. پس اندازهها و سرمایه گذار یهای خصوصی برای ایجاد صنایع جلب نگردید به طور مثال مجموع سرمایه گذاریها در پلان پنجم که ۲۶۷۰ میلیارد افغانی بود در پلان نام نهاد پنجساله سوم به ۱۹۳۵ میلیارد افغانی تقلیل یافت هرگاه تطبیق چند پروژه محدود پیشبینی شده پلان دوم را که آنهم بکمک کشور های دوست صورت گرفت استتناً قرار دهیم اقتصاد کشور طی دهه اخیر، بملاحظه رشد نفوس سالانه صعود قییم و تناسب رشد کشور های مشابه در حال رشد عوض اینکه گامی به جلو بردارد به عقب گام گذاشته است در نتیجه این وضع در عاید ملی کشور افزایش قابل ملاحظه بوجود نیامد و از آن هم قسمت عمده آن همه ساله بعوض اینکه سرمایه گذاری گردد براههای غلط و بوالهوسیها حیف و میل گردید سرمایه گذاری خصوصی در پلان پنجم که اول ۹۶ فیصد مجموع سرمایه گذاریها را تشکیل میداد. در حالیکه در پلان نام نهاد پنجساله سوم به ۶۷ فیصد تقلیل یافت

با وصف اینکه در اثر تطبیق دوپلان پنجاه ساله اول و دوم اقتصادی زیر بنا و نهاد اقتصادی کشور را اداره ریخته شده بود. ولی از آن زمینه های مساعد به منفعته تکامل اقتصادی و صنعتی کردن کشور بهره برداری لازم صورت نگرفت. در تولیدات صنعتی طی این دهه احیاء و توسعه قابل توجهی بعمل نیامد. در ساحه زراعت نیز انحصار قابل وصفی رونما نگردید.

در حال حاضر، اقتصاد کشور متکی به زراعت است و زراعت ۹۰ فیصد تولید مجموعی ملی را تشکیل میدهد. مناسبات کهنه زراعتی و شیوه های بسیار ابتدائی و عقب مانده زراعت که متأسفانه هنوز در جامعه ما مسلط است. باعث فقر دهقان تنگ بودن بازار ملی، عدم قدرت خرید مردم و کمبود مواد خام زراعتی گردیده است. طی این ده سال برای بهبود سیستم مالیاتی افغانستان گام مؤثری برداشته نشد مالیات هنوز در عواید دولت سهم نهایت ناچیز دارد مالیات ارضی، مالیه مواشی و مالیات بر عایدات تاجران و شرکت های تجارتی داخلی و خارجی بسطیح بسیار پائین سقوط کرد. و بجای آن برای تکافوی مصارف اضافی دستگاه دولت به حجم مالیات غیر مستقیم افزوده شد.

در تجارت خارجی کشور در ده سال گذشته سیاست درهای باز تعقیب گردید میان توريد اموال ضروری و غیر ضروری از لحاظ منافع ملی تفکیک بعمل نیامد در صدور اجناس عمده صادراتی کشور بهبود به ملاحظه نرسید هیچگونه کنترولی بر اسعار خارجی در کشور قایم نشد و نرخهای اسعاری سابق بر اقلام عمده صادراتی برداشته شد. سیاست پولی دولت در ساحه اسعار خارجی تابع نوسانات و دست با زبهای بازار سیاه گردید نه تنها

با نمایندگی های خارجی و تاجران خارجی طبق قانون معامله نگردید، بلکه برای آنها همه امتیازات خلاف مقررات داده شده و بدینوسیله اقتصاد کشور را تضعیف و ورشکست نمودند. خلاصه اینکه طی ده سال اخیر نابسامانی هاوی بی بند و باریهای عام و نام از لحاظ اقتصادی در جامعه ماحکم فرما بود و این امر اقتصاد کشور را در آستانه ورشکست قرار داد و موجب کندهی کامل رشد صنعتی و ترقی اقتصادی و اجتماعی مملکت گردید .

د رسا حه اجتماعی:

سطح زندگی، فرهنگ و صنعت در وطن ما متأسفانه درنازل ترین سطح جهانی قرار دارد. طی دهه اخیر سطح زندگی مردم افغانستان مرتباً پایین آمد و مخارج زندگی بالا رفت که بار سنگین و تحمل ناپذیر آن هر سال کم‌رشدکن‌تر میشد. قیمت بطور سرسام‌آوری بالا رفت ولی معاش مامورین پائین‌رتبه و مستخدمین دولت اجرت کارگران از حد بخور و نمیر تجاوز نکرد و بیکاری در جامعه سیاه روی و آوارگی مردم شدت یافت بیماری در میان مردم بیش از پیش شیوع پیدا کرد معارف و فرهنگ ملی به انحطاط گرائید عدم مصئونیت و عدم تطبیق قانون در جامعه حکم فرما گردید مطلق العنانی، ظلم و ستم مستبدین و متنفذین و مامورین عالی رتبه بی‌رحم شدت یافت فساد در دستگاه دولت بالا گرفت و به رسوائی کشید دستبرد از بیت‌المال از ثروت ملی مملکت و از کیسه مردم رایج گردید اختلاس، ارتشاء احتکار، قاچاقبری، تقلب و سود خواری بطور روز افزون شیوع یافت از این رو عرصه زندگی که به اکثریت مردم ما محدود بود، تنگ‌تر گردید .

درسنامه سیاسی:

سیاست داخلی دو لت درده سال گذشته بر پایه فریب و تقلب سیاسی خدعه و عوام فریبی استوار بود. دست زدن به انواع تهدید و تحریک اعمال سیاست زور و ایجاد وحشت و سیاست تبعیض و امتیاز در برابر گروه های مختلف مردم سیاست تفرقه و تفتین میان اقوام افغانستان شرط استقرار و بقای رژیم سلطنتی پنداشته میشد .

تحریک قوای ارتجاعی و تشویق آنها به تاخت و تاز علیه وطن پرستان آن هم به بهانه و در تحت اسم به اصطلاح «دموکراسی» در سیاست داخلی رژیم منسوخ گذشته مقام بلندی داشت .

سیاست اختناق و فشار به مردم تحمیل میشد از ظلم و ستمگری و بیعدالتی زور آوران دفاع گردیده و داد مظلومان خواسته نمی شد فساد در میان مردم و بخصوص در میان نسل جوان عمده تر و بیج داده میشد دسیسه و تفرقه های ضد ملی صورت میگرفت از دموکراسی قلابی سوء استفاده های سیاسی به عمل می آمد و پارلمان بیک ماشین رای دهی و صحه گذاری بر اعمال ضد ملی رژیم و بیگ دستگاه چپاول و غارتگری از خزانه بیت المال و جیب مردم مبدل گردیده بود حقوق آزادی های حقیقی مردم روز به روز سلب میشد و عملاً پایمال میگردد . قانون جنگل و زور گوئی و خود سری بر کشور حاکم بود .

مشخصه سیاست رژیم گذشته را در تحت عنوان عمومی سیاست بیطرفی ، سیاست استفاده جوئی تشکیل میداد . از قضاوت آزاد در سیاست خارجی سخن گفته میشد و لی در عمل قضاوت آزاد مردم دوهیچ مسئله اساسی زمینه

تطبيق پیدا نکر د ، دولت در سیاست خار جی خویش
صادق نبود فریب و تز ویرسازش و کرنش از مشخصات
این سیاست بود .

نه آه و فریاد مظلومان و نه زنگهای خطر یکه از هر طرف
بصدا در آمده بود نتوانست آن رژیم مغرور را از حال
بد بخت و فلاکت بار و طنش ملتفت سازد دیگر امید اصلاح
بکلی قطع گردید و جز سرنگون ساختن چنین رژیمی راه
دیگری و جود نداشت .

ولی وضع آشفته و فلاکت بار یکه رژیم گذشته به میراث
ماند طالب و ظایف سنگین از جانب ماست .

عقب ماند گیها در همه شئون زندگی اجتماعی ، اقتصادی
فرا وان و بزرگ است که باید رفع گردد تا رسائیهای
زیادی در شیوه های کار و جود دارد که باید اصلاح
شود وضع اقتصادی کشور سخت بر هم و در هم و بی
نظم است مشکلات گوناگون در حیات اجتماعی مردم موجود
است - دستگاه اداره دولت فوق العاده فاسد و فرتوت
است - بی عدالتیهای اجتماعی در کلیه ساحات زندگی آشکار
است فقر و بیکاری و بی سواد ی در جامعه مسلط است
تبعیض و نابرابری نتایج نامطلوبی را ببار آورده
است و بهمین ترتیب دهها مشکل دیگر که باید حل گردد
و صد ها وظیفه مبرم ملی که باید انجام گیرد .

اما باید دید که آیا میتوان این همه مشکلات را به یک
بارگی حل کرد ؟ و آیا میتوان تمام وظایف ملی را که در
برابر ما قرار دارد فوراً انجام داد .

تجربه برخی از کشور های دیگر که به رشد اجتماعی
اقتصادی خویش آغاز کرده اند مؤید این است که شتاب

زدگی و دست زدن بهروسیله ممکن و ناممکن برای رفع فوری عقب ماندگی های قرون و اصلاح فوری تمام امور کاریست طفلانه و عملی است بی نتیجه لهذا باید با درایت و متانت با سنجش دقیق و با استفاده از حد اکثر امکانات بغرض اصلاح جامعه و تأمین شرایط برای بهبودی و وضع مردم آغاز کرد .

باید قدم بقدم ساحه فعالیت های عملی را بسط و گسترش داد - مرحله به مرحله به پیش رفت .

شرط ضروری انجا موفقیانه و ظایف مبرم ملی با شرکت قاطبه مردم در حیات اقتصادی - اجتماعی و سیاسی کشور است .

هموطنان ! اکنون در مرحله قرار داریم که سوالهای زیر مطرح است : چه کرده می توانیم ؟ از کجا باید شروع کرد ؟ ب کدام جهت باید رفت ؟ برای جواب دادن به این پرسش ها باید قبل از همه اعلام داشت که در اوضاع و احوال کنونی وظیفه عمده و مبرم و ضروری دولت

جمهوری جوان افغانستان تحکیم پایه های رژیم جمهوری تأمین کامل امنیت مصونیت و رعایت قانون در کشور

است تا شرایط سالم و مطمئن دیه و گرا تیک برای مردم سراسر افغانستان بدون تبعیض و امتیاز آماده گردد و در زود ترین فرصت کمیسیون بغرض مطالعه و

تدوین مسوده قانون اساسی جدید جمهوری تعیین و پس از طی مراحل قانونی و تصویب آن از طرف لویه جرگه افغانستان به مرحله انفاذ درآید و دموکراسی واقعی ملی تحقق یابد .

دولت جمهوری افغانستان خواهان تحول عمیق و اساسی

در نظام اجتماعی کشور است دولت با در نظر داشت و ایفای وظایف متذکره و به موازات آن در اجرای وظایف ذیل مجدانه سعی خواهد کرد:

۱- اصلاحات سیاسی

با از بین رفتن رژیم گذشته اکنون امکانات آن به وجود آمده است که کلیه قوای دولتی بدست مردم و استقرار حاکمیت ملی در وجود جمهوری جوان و دیموکراتیک افغانستان متمرکز گردد.

حاکمیت ملی

خوش بختانه جمهوری جوان از پشتیبانی صمیمانه اکثریت مردم افغانستان برخوردار است و از منافع او شان نمایندگی میکند. در آینده بر اساس قانون اساسی جمهوری که نافذ میگردد تجدید انتخاب هیئت دولت جمهوری و تفکیک قوای دولت بر اساس تساوی حقوق و اشتراک قانونی مردم افغانستان صورت خواهد گرفت.

دولت جمهوری بمنظور دفاع از تمامیت ارضی و استقلال وطن ما افغانستان و حاکمیت ملی که از وظایف مقدس آن است با نظر داشت موازنه قوا در این منطقه دنیا قوای مسلح و قدرت دفاعی کشور را تقویه خواهد نمود اردوی جوان افغانستان دیگر یک اردوی جمهوری است.

دولت جمهوری دستگاه اداری دولت را از لحاظ پرسونل شیوه های کار، سادگی و سرعت عمل و سیستم اداره تصفیه و اصلاح خواهد کرد و آنرا سر از نو تشکیل و تکامل خواهد داد.

دو لت جمهوری افغانستان که بر اساس منافع مردم که در نتیجه فدا کاری مردان وطن پرست جمهوری بو جود آمده است بسط و توسعه حقوق آزادیهای دیمو کراتیک را در وجود قانون اساسی جمهوری و دیگر قوانین متمم آن بخاطر ترقی و تکامل جامعه استحکام نظام جدید و پیشرفت مادی و معنوی لازم می شمارد .

دو لت جمهوری افغانستان برای تامین آزادیهای مردم در چوکات منافع ملی و مصالح رژیم جمهوری از همین اکنون به اقدامات مقتضی متوسل خواهد شد .

سوالهای

افغانستان کشور است که در آن اقوام برادر مختلف زندگی دارند رشته های مختلفی این ساکنین افغانستان را بهم پیوند میدهد که در تاریخ طولانی کشور سر نوشت مشترک داشته و در راه استقلال و آزادی کشور متحدانه مبارزه کرده اند در ایجاد فرهنگ مشترک ملی با هم همکاری نموده اند .

لذا دو لت جمهوری برای ایجاد یک اتحاد واقعی مادی و معنوی بین مردم افغانستان بر اساس برابری، برادری و دوستی سعی می نماید و در پی آنست که همه انواع و اشکال تبعیض را ریشه کن سازد .

۲- اصلاحات اقتصادی

افغانستان از لحاظ اقتصادی کشور است در حال رشد و رفع این عقب ماندگی مستلزم آنست که گامهای سریع و وسیعی در این زمینه برداشته شود و تحولات بنیادی در این مورد اجراء گردد و یک اقتصاد ملی مستقل

در نظام اجتماعی کشور است دولت با در نظر داشت و ایفای وظایف متذکره و به موازات آن در اجرای وظایف ذیل مجدانه سعی خواهد کرد:

۱- اصلاحات سیاسی

با از بین رفتن رژیم گذشته اکنون امکانات آن به وجود آمده است که کلیه قوای دولتی بدست مردم واستقرار حاکمیت ملی در وجود جمهوری جوان و دیموکراتیک افغانستان متمرکز گردد.

حاکمیت ملی

خوش بختانه جمهوری جوان از پشتیبانی صمیمانه اکثریت مردم افغانستان برخوردار است و از منافع او شان نمایندگی میکند. در آینده بر اساس قانون اساسی جمهوری که نافذ میگردد تجدید انتخاب هیئت دولت جمهوری و تفکیک قوای دولت بر اساس تساوی حقوق و اشتراک قانونی مردم افغانستان صورت خواهد گرفت.

دولت جمهوری بمنظور دفاع از تمامیت ارضی و استقلال وطن ما افغانستان و حاکمیت ملی که از وظایف مقدس آن است با نظر داشت موازنه قوا در این منطقه دنیا قوای مسلح و قدرت دفاعی کشور را تقویه خواهد نمود اردوی جوان افغانستان دیگر یک اردوی جمهوری است.

دولت جمهوری دستگاه اداری دولت را از لحاظ پرسونل شیوه های کار، سادگی و سرعت عمل و سیستم اداره تصفیه و اصلاح خواهد کرد و آنرا سر از نو تشکیل و تکامل خواهد داد.

درساحه پولی و سالی

دو لت جمهوری اسعار خارجی را در کشور کمتر ول جدی خواهد کرد . دو لت از دوران پول در بازار سیاه سر سود فاحش جلو گیری بعمل خواهد آورد و اما نات و پس انداز ها را در بانک ها تشویق و تضمین خواهد کرد .

دولت جمهوری افغانستان سیستم ما لیا تی کشور را بر اساس رجحان دادن ما لیات مستقیم بر غیر مستقیم اصلاح خواهد کرد .

زراعت

دو لت جمهوری افغانستان اصلاحات ارضی را برای منافع اکثریت مردم افغانستان یکی از اقدامات عمده در پروگرام اصلاحات بنیادی خویش در نظر خواهد گرفت . کو پراتیف ها و شرکت های تعاونی زراعتی تولید و مصرف با شتر اک اکثریت زارعین و به نفع آنها بوسیله دولت جمهوری تا سیس خواهد شد . دولت اراضی بائر را در صورتیکه امکان آن موجود باشد آباد و شبکه های آبیاری را توسعه خواهد داد . همچنان دو لت تدا بی علم را برای بسط و توسعه تربیه حیوانات اتخاذ خواهد کرد .

ساختن سواصلات و حمل و نقل

دولت جمهوری ساختن نه های عامه را مطابق به مقتضیات و شرایط عصر بوجود خواهد آورد فعالیت های خانه سازی

مترقی هما هنگ و بر اساس پلان و بر پایه ساینس و تکنو لوژی معاصر باید ایجاد شود .

توسعه صنایع

دو لت جمهوری افغانستان ایجاد صنایع سنگین از قبیل صنایع استخراج معدن ، ایجاد صنایع فلز کاری و ماشین سازی صنایع کیمیاوی و برق را که ضامن پیشرفت سریع اقتصاد و تحکیم استقلال کشور است حایز اهمیت بزرگ می شمارد و در تحت سکتور اقتصاد دولتی اقدامات جدی را در زمینه مرعی خواهد داشت استفا ده از معدن آهن حاجی گک بمنظور ایجاد کارخانه ذوب آهن و صنعتی ساختن کشور آرزوی دیرین ماست .

دو لت جمهوری سرمایه گذاری های خصوصی و تشبثات خصوصی را در رشته ایجاد صنایع کوچک و متوسط و صنایع دستی تشویق ، حمایت ، رهبری و کنترل خواهد کرد و همکاری های لازم را بین سرمایه های دولتی و سرمایه های خصوصی بمنظور ترقی هما هنگی و رشد متعادل اقتصاد ملی بصورت مختلف بوجود خواهد آورد . دولت جمهوری حمایت از صنایع ملی ، صنایع دستی و هنر های ملی را وظیفه جدی خود می شمارد و سیاست حمایتی را از صنایع و تجارت داخلی در برابر رقابت اموال و سرمایه های خارجی در پیش خواهد گرفت .

تجارت

دو لت جمهوری تجارت خارجی کشور را به اساس یک تجارت رهنمایی شده بر روی منافع ملی رهبری خواهد کرد .

شایستگی . تقوی صلاحیت و سوابق خدمت روحیه و وطن پرستی و عشق به خدمت در راه اعتلا و ترقی وطن در نظر خواهد گرفت .

دولت در جمله نخستین اقدامات خویش حد اقل دستمزد کارگران را متناسب با مخارج زندگی و احتیاجات ضروری مادی و معنوی ایشان و ساعات کار کارگران تعیین خواهد کرد و اصل مزد مساوی در برابر کار مساوی را برقرار خواهد ساخت .

دولت قانون مترقی و دیه و کتیک کار را بمنظور اصلاح و بهبود شرایط کار و تأمین مصدومیت حقوق فریدی و اجتماعی کارگران صنعتی و زراعتی وضع و تطبیق خواهد کرد .

دولت جمهوری بیمه های اجتماعی را برای کارگران و سایر زحمتکشان شهر و ده نظر به وضع و بنیه مالی خویش تاسیس خواهد کرد و نیز بهبود وضع بلدی را جزء اقدامات خویش بفرض بهبود شرایط زندگی مردم در نظر خواهد گرفت و در تثبیت کرایه خانه ها مؤسسات و دکاکین جدا اقدام خواهد کرد .

ترقی عمومی

دولت جمهوری افغانستان بر پروگرامهای معارف تجدید نظر نموده و آنها را اصلاح خواهد کرد برای امحای بیسوادی عمومی و ایجاد تحول فرهنگی در مملکت بر اساس فرهنگ ملی و مترقی مبارزه خواهد نمود و نسل جوان را با تقوی و باروحیه وطن پرستی و خدمت به مردم پرورش خواهد داد .

دولت تعلیمات ابتدایی عمومی و مجانی را برای تمام کودکان

اعم از دختر و پسر از طریق بسط و توسعه مکاتب دو لتي تا مين خواهد کرد همچنان زمينه های تعليمات متوسط و عالی را بمنظور پرورش کادر علمی آماده خواهد ساخت.

دو لت جمهوری برای بسط و توسعه مطبوعات و انتشارات ديمو کراتيک بمنظور بيدا ري مرزم کمک مو ثر خواهد کرد و هنر های ملی تياتر سينما هاوراديو را تقو يه و توسعه خواهد بخشيد و همچنان برای ایجاد شبکه تلویز يون در مملکت عنداللزوم اقدام خواهد کرد .

دو لت به منظور توسعه تحقیقات علمی و تاریخی در باره مدنيت گذشته مملکت برای حفظ آثار باستانی و تحقیقات با ستان شناسی و تاسيس موزيم های ملی اقدام لازم را مرعی خواهد داشت .

دولت در ایجاد کتابخانه ها بسويه های مختلف و در نقاط مختلف کشور سعی بعمل خواهد آورد .

دولت جمهوری طب معالجوی و شفاخانه های د و لتي را بسط و توسعه خواهد داد، تا زمينه تداوی و معالجه برای عموم اهالی کشور حتی المقدور فراهم گردد . مخصوصا طب و قايوی را توسعه خواهد بخشيد و برای جلو گیری از بیماری های ساری وسایل و تجهيزات لازم را فراهم خواهد کرد .

دولت نظر به ایجاب وضع مالی مملکت زایشگاه ها، شیر خوارگاه ها و کودکستانها را بمنظور حمایه ما دران و کودکان ورشد سا لم و تر بیت نسل جدید ایجاد خواهد کرد. دو لت برای ریشه کن کردن فحشاء اعتیاد به چرس ترياک و الکهول به اقدامات جدی متوسل خواهد شد . همچنان علیه گرانی - احتکار و قاچاق جدا مبارزه خواهد کرد .

دولت جمهوری برای ایجاد شرایط لازم جهت تأمین و تساوی حقوق زنان افغان بامردان در کلیه شؤون حیات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی اقدام خواهد نمود. دولت شرایط لازم راحتی المقدور جهت مسکون شدن کوچی ها و همچنان توزیع املاک دولتی را برای مردمان بی زمین فراهم خواهد آورد و آثار حیات بدوی کوچی و عشیره وی را از بین خواهد برد.

هموطنان عزیز!

مسلم است که ترقی اقتصادی و اجتماعی و تحول فرهنگی اجرای ریفورم های بنیادی و تأمین دیموکراسی واقعی ارتباط نزدیک دارد در وضع سیر تکاملی منطقه و جهان تحولات عظیم اجتماعی و سیاسی به وقوع پیوسته است جنبش های ملی و اجتماعی بطور روز افزون اوج میگیرد. نیروهای صلح دوست و آزاد یخواه در برابر جنگ و تجاوز برتری کسب می نمایند سیاست صلح و همزیستی مسالمت آمیز روز بروز در جهان طرفدار بیشتر پیدا میکند.

دولت جمهوری جوان افغانستان با در نظر داشت تحولات جهانی و به تاسی از سیاست داخلی مترقی خویش مسایل آتی را در سیاست خارجی خود در نظر میگیرد:

افغانستان همیشه یک کشور صلح دوست بوده و خواهد بود این سیاست بخصوص از طرف دولت جمهوری جوان افغانستان بصورت دوام دار تعقیب میگردد.

دولت جمهوری افغانستان در حائیکه به معاهدات عادلانه بین المللی خود وفا داریم باشد معتقد است که

با کمک کشور های عضو سازمان ملل متحد و به اتفاق سایر کشور های صلح دوست جهان میتواند در امر تأمین صلح و امنیت، رفع تنشجات بین المللی و موفقیت سیاست دینانت سهم بگیرد .

دولت جمهوری افغانستان معتقد است که باید به سیاست استعمار و نژاد پرستانه خاتمه داده شود . اصل حق تعیین سر نوشت ملل تحقق یابد آثار تجاوز اسرائیل بر کشور های عربی از میان برده شود و حقوق ملی مردمان فلسطینی احیاء گردد .

سیاست همزیستی مسالمت آمیز میان کشورهای پیرو نظام های اجتماعی مختلف بطور دوامدار تعقیب گردد و به سیاست تجاوز و جنگ خاتمه داده شود و از توسل بقوه در زمینه حل مسایل مورد اختلاف اجتناب بعمل آید .

بخاطر اعتقاد باین هدف دولت جمهوری افغانستان بر اساس سیاست مستقل صلح جویانه بیطرفی مثبت

و فعال و عدم شرکت در پیمان های نظامی احترام به منشور ملل متحد پشتیبانی از نهضت آزادی خواهی دوستی و همکاری و تحکیم روابط با همه کشورهای صلح دوست جهان - بسط و توسعه روابط و همکاری اقتصادی فنی و فرهنگی با این کشور ها بر مبنای منافع متقابل ملی استوار میباشد .

دولت جمهوری افغانستان به پیروی از اراده آزاد مردم خود یکبار دیگر به تائید اعلامیه جمهوری بصراحت و صداقت اعلام میدارد که ماهیت سیاست داخلی و خارجی افغانستان را اصل صلح و عدالت ، آزادی ، ملی حاکمیت ملی و استقلال ملی تشکیل میدهد بنا بر آن تکرار

میکنم که زیستن در صلح و تقویة علایق دوستانه
باساس احترام متقابل با همه مردم و ملل دنیا یکی از آرزو
های قلبی ماست بحکم اصول همجواری خاطر نشان می سازیم
که روابط همسایگی نیک و دوستی ما با اتحاد جماهیر
شوروی خلل ناپذیر است .

با همسایه دیگر خود جمهوری مردم چین مناسبات
دوستانه و صمیمانه داریم و آرزو مندیم این دوستی باز
هم گسترش یابد .

روابط ما با برادران ایرانی همیشه دوستانه بوده و امید
داریم این روابط دوستانه بیشتر تحکیم گردد. در مورد
مناسبات با پاکستان باید گفت که متأسفانه این یگانگی
کشوریست که روی مسئله ملی پښتونستان و حقوق حق
برادران پښتون و بلوچ خود با آن اختلاف نظر داریم
دولت جمهوری افغانستان با حوصله و خون سردی کامل
در راه پیدا کردن راه حل مسالمت آمیز و شرافت
مندانه مسئله ملی پښتونستان مجدانه سعی خواهد کرد . ما
عقیده داریم مناسبات افغانستان و پاکستان با
منافع دو کشور و با منافع ترقی و تحکیم صلح در منطقه
مطابقت دارد . امیدواریم سرانجام باین امر توفیق خواهیم
یافت .

پیوند های معنوی فراوان ما را با کشورهای ملی و
مترقی عربی بسته می سازد ما با کشورهای غیر منسلک
جهان سوم بخاطر تا مین صلح و مبارزه علیه استعمار بهر
شکلیکه باشد و تبعیض نژادی همکاری نزدیک خواهیم
داشت .

رشته های محکم و وجوه مشترک قابل توجه دوستی
ما را با هند و بنگله دیش تا مین کرده است و خواهان

صلح دایمی در نیم قاره میباشیم. در این موقع بی مورد نخواهد بود از تمام موسسات بین المللی و همه ممالک دوست مخصوصا اتحاد جماهیر شوروی ما لک متحد امریکا جمهوری فدرالی المان جمهوری مردم چین و هم تمام ممالک دوستیکه در راه انکشاف و پیشرفت و طن ما سهم گرفته اند - قدر دانی نموده و از صمیم قلب از طرف دولت و مردم افغانستان اظهار تشکر نمایم .

هموطنان عزیز!

اجازه میخواهم تا بصراحت که خاصه ما افغانها ست در روشنی واقعی ترقی خواهانه اسلامی و مطابق با ایجابات عصر و زمان اعلام دارم که دولت جمهوری جوان افغانستان در راه اصلاحات بنیادی بدون شتاب قدم و بیاری خدا. بدون لغزش بجانب افراط و تفریط شجاعانه به پیش خواهد رفت - ما مستشعریم که وظیفه اساسی دولت جمهوری افغانستان در این مرحله تاریخی عبارت از پایان بخشیدن به نابرابری های اجتماعی - فقر و عقب ماندگی که در طول قرون متوالی دامنگیر کشور ماست تحکیم استقلال سیاسی و نیل به استقلال اقتصادی میباشد .

دولت جمهوری هر گاه در هر حله مبارزه بخاطر ترقی اجتماعی و ایجاد یک اقتصاد مستحکم ملی وارد نگردد استقلال سیاسی کشور و حاکمیت ملی مردم ما به مخاطره می افتد - بخاطر ایجاد یک اقتصاد ملی متکی به سیانس و تکنولوژی معاصر ارتقای سطح زندگی مردم ما لازمی است که ریفورم های عمیق و بنیادی اقتصادی و اجتماعی اجراء گردد - سکتور دولتی تحکیم و تکامل یابد - کشور

صنعتی و صنایع ملی احداث گردد - دیمو کراسی در حیات
ابتداهای سیاسی و اقتصادی تعمیم یابد .

صرف تحولات انقلابی واقعی کشور را قادر خواهد ساخت
که استقلال ملی خویش را تحکیم نماید و با اطمینان یاری
خداوند بزرگ در شاهراه ترقی اقتصادی و اجتماعی گام نهند.

هموطنان بسیار عزیز و گرامی!

ایفای این وظایف عظیم منی ایجاب میکند که در این
مرحله خطیر و حساس تاریخی تمام نیروهای ملی و مترقی
و تمام طبقات وطن پرست کشور در یک جبهه و سیع
تحت لوای رژیم جمهوریست جوان کشور متحد گردند .
بفضل خداو به جهت اصلاحات بنیادی و ایجاد یک افغانستان
نوین ، مقتدر و مترقی - باشور و شوق وطن پرستانه
با شجاعت و اطمینان به آینده باسرود انقلابی جمهوری جوان
افغانستان عزیز به توکل خالق بی نیاز به پیش روند .

مذهب زنده دلان خواب پریشانی نیست

از همین خاک جهان دگری ساختن است

زنده و جاوید باد افغانستان

سر بلند باد مردم افغانستان

بر افراشته باد بیرق جمهوری

ومن الله التوفیق

(۴)

پیام بر رئیس کنفرانس کشورهای غیر منسلک

د دولت در رئیس او صدرا عظم

بنا علی محمد داؤد بیغام متن

دالجزایر ددو لک در رئیس بنا علی هوا ری بومدین په نامه
دناپیلو هیوادو د مشرا نودخلور می ستوری جرگی په
مناسبت .

جناب رئیس !

هیله لرم چه ددغی تاریخی جرگی در رئیس په حیث سناسو
جلالتماب دانتخاب په مناسبت خپلی دزړه له کو می مبارکی
وړاندی کړم .

افغانستان د نه انسلاک د جنبش دیوه مو سس په حیث
په الجزایر کبسی ددغی جرگی جوړیدل دعصر دیوی مهمی
پینسی پحیث گڼی او عقیده لری چه ددغی جرگی غو نای بی
بینا لمللی روابطو په پر مختیاوکبسی مهمی اغیزی و لری .
ډاډه یو چه په الجزایر کبسی به دمشرا نو غونډه یو ځل بیا
دناپیلو هیوادو ددو لکوا و حکومتو مشرانو ته موقع ورکړی
چه دهغو مو ضوع گانو په باب خپله عمو می نظر یه
څرگنده کړی چه دنننی بین المللی سیستم نه پییدا
کیری .

دملی آزادی او حاکمیت ددفاع لپاره په کپه مبارزه کی
دساند د ټینکتیا په مقصد د زیات ضرورت په پوره درک
سره به دناپیلو هیوادومشران په عدالت او د ټولو
ملتونو په پر مختگ ، آزادی او برابری باندی د متکی بین
المللی سولې او امنیت د پرمختگ، لپاره هیڅ ډول کونښن
ونه سپهوی .

مونږ عقیده لرو چه دناپیلوهیوادو مشران به چه په
الجزایر کبسی را ټول شویدی دخپل مشرا فتمندانه کو ښښ

په پیروی د هغو خلکو دلانجی حل ته چه تراوسه پوری د پړنډیو
تر سلطی او استعمار لاندی ژوند کوی خاص اهمیت وړ کړی.
په الجزایر کبسی ددی مهمی پو لنی د جوړیدو څخه
د قدر دانی په څرگندو لو سره ددی جرگی د بری لپاره خپله
هیله څرگند و م .

محمد داؤد دافغانستان دجمهوری دو لست رئیس

کابل ۱۳۵۲ دوی ۱۴

متن پیام بنیاد علی محمد د اؤد رئیس دولت و صدراعظم

عنوانی یناغلی هواری بومدین رئیس دولت الجزایر بمناسبت
چهارمین کنفرانس عالی سران کشور های غیر منسلک
جناب رئیس !

آرزومندم از صمیم قلب تبریکات خود را بمناسبت انتخاب
جلالتماآب شما بحیث رئیس این کنفرانس تاریخی تقدیم نمایم.
افغانستان بحیث یکی از مو سسین جنبش عدم انسلک
انعقاد این کنفرانس را در الجزایر بحیث یک واقعه مهم
عصر تلقی نموده معتقد است که جلسات این کنفرانس اثرات
مهمی در انکشاف مناسبات بین المللی خواهد داشت.

اطمینان داریم که جلسه سران در الجزایر یکبار دیگر
به سران دول و حکومت کشورهای غیر منسلک موقع خواهد
داد تا نظریات خود را روی موضوعات تیکه از سیستم
بین المللی امروزه نشأت می کند بصورت عمومی ابراز نمایند.
بدرک کامل ضرورت مبرم برای تحکیم تساند در مبارزه
مشترک برای دفاع از آزادی و حاکمیت ملی، سران کشور
های غیر منسلک از هیچ نوع مساعی در پیشبرد صلح و
امنیت بین المللی منگی بر عدالت، پیشرفت، آزادی و مساوات
تمام ملل مضایقه نخواهند کرد.

ما معتقدیم سران کشورهای غیر منسلک که در الجزایر
با هم گرد آمده اند بانروی مساعی شرافتمندانه شان
برای معضله مردمانیکه تاکنون تحت سلطه و استعمار اجنبی
بسر میبرند اهمیت خاص خواهند داد.

باظهار قدر دانی از تشکیل این اجتماع مهم در الجزایر
آرزو مندی خود را برای موفقیت این کنفرانس ابراز
میدارم .
با احترامات فایقه

محمد داؤد رئیس دولت جمهوری افغانستان

کابل ۱۴ سنبله ۱۳۵۲

(۵)

پیام بمناسبت هفته مخصوص سرود میانشت

های خیر به خواه سره میاشت صلیب احمر ویا هلال ا حمر باشد هدف آن یاری و تعاون به طبقه رنج دیده و مصیبت رسیده نوع انسان می باشد.

هر قدر که بر عمر این جهان کهن افزود میشود به هر پیمانه که انسان در سطحه سیانس و تکنالوژی معا صر پیشرفت میکند و بر مشکلات خود غلبه می یابد باز هم در بسا موارد دیگر در برابر آفات و حوادث زبون و بیچاره میماند.

دستگیری هموطنان مستمند و هو وطنان بینوا که به این گونه آفات مبتلا میگرددند مظهر عالی ترین احساسات اجتماعی نه تنها بسوی ملی بلکه بسوی جهانی میباشد. در جهانی که هنوز حس خود خواهی تبعیض و تفرقه جوئی بر حس نوع پرستی يك رنگی و با همی غلبه دارد و انواع ناسازگاری های اجتماعی را برای ملل جهان بار آورده است انکشافات چشم گیر تمدن مشترک را که میراث تمام افراد بشر است با خطر و نیستی تهدید میکند. دست تعاون سره میاشت صلیب احمر هاو هلال احمرها است که به کمک آسیب دیدگان می شتابد و ما را بسوی يك آینده مسعود و تکامل تمدن بشری امیدوار میسازد.

من یقین کامل دارم که هموطنان عزیز ما عموماً و کارکنان جمعیت افغانی سره میاشت خصوصاً با حسب اشترک در ایفای و جائب انسانی و کمک به هممنوع مصیبت رسیده در سطحه های آینده به موفقت های مطاوب تری نایل آیند. و وظایف مقدس شانرا بحیث خدمتگاران جامعه بزرگ بشری و عضوی از اعضای اتحادیه صلیب و هلال و شیر و خورشید سرخ جهان طور یکه شایسته مقام باارزش و انسانی آنهاست اجرا نمایند.

آرزوی ما اینست تا تمام خواهران و برادران هموطن ما که در هر گوشه و کناره مملکت باشند چه در طول هفته و یا بعد از آن به هر اندازه که قادر باشند و بهر وسیله که ممکن گردد از تعاون مادی و معنوی با افغانی سره میاشند در یخ نفر مایند زیرا از نگاه پر نسپیک فرد و پاپک اداره را نمیتوان به تنهایی مسؤول تمام بدبختیها، فقر و بیسوادی یک جامعه دانست بلکه مسؤول این بدبختیها، فقر، بیسوادی و امراض تمام افراد است که در همان مملکت زندگی دارند و این مسؤولیت بزرگ ملی و قومی رفع میگردد که افراد جامعه مذکور بارشادت و جوانمردی نظر به استعداد و توانایی مادی و معنوی که دارند از بینوایان و نیازمندان جامعه خود از طریق این مرکز واحد ملی و بینالمللی دستگیری کنند.

بنابراین میتوان ادعا کرد که در زندگانی و حیات امر و زیمل یگانه راه پیشرفت و ارتقاء جماع عقب مانده و یا رو به انکشاف به همکاری همگانی و همدردی و معاونت های همه جانبه افراد جامعه مذکور امکان پذیر میگردد.

در خاتمه از بارگاه پروردگارتوانا نیاز میکنم تا هموطنان گرامی ما را توفیق عنایت کند که در راه دستگیری مستمندان و برآورده شدن مقاصد عالی بشری و جهانی سره میاشند و ایفای وظایف نوع پروری آن که یکی از سجایای عالییه اسلامی و افغانی هر فرد و وطن پرست است این جمعیت را در راه خدمت بینوایان موافق و کامیاب گرداند.

(۶)

پیامها بمناسبت عید سعید فطر و عید
سعید اضحی

د دولت در رئیس او صدر اعظم پښاغلی محمد داؤد پیغام د کوچنی نیکمرغه اختر په مناسبت

ډیرو گرانو خویندو او وروڼو !
تاسو خدای پرستو، دیندارو او وطن دوستو خلکو ته
د زړه له کومې د کوچنی نیکمرغه اختر مبارکې وایم .
د روژې د مبارکې میاشتې نمانځنه یواځې دانه چه
د افغانستان د ملت لپاره بلکه د ټولو مسلمانانو لپاره یې نیازه
خالق ته د تواضع او تسلیمی مظهر او دلوی خدای امرانو ته
ډیر زیات احترام دی .

گران وروڼه او خویندې باید په یاد ولری چه مونږ او تاسو
دلوی خدای په وړاندې د خپلو وروڼو، بیوزلو او برېښو وروڼو
په مقابل کسی مسئولیت اودرندي وظیفې لرو .
ما او زما فداکارو ملګرو په لوی خدای بدنې لورپه کړېده
چه د ژوند تر وروستۍ سلګۍ پورې به دهغو لارو دلټولو او
پیدا کولو لپاره هڅه او کارکوو چه وکړای شی تر وسه
وسه پورې زموږ د خلکو بد مرغی، فقر او غریبې له مینځه یوسی .
مونږ خپله نیکمرغې او هوسایې یواځې د خپل گران
وطن د زیاتو خلکو د نیک مرغې او آرامۍ په شاوخوا کښې
لټولی شو ځکه زموږ نیکمرغې او آرامې زموږ د زیاتو خلکو
د نیک مرغې او آرامۍ او د گران افغانستان د سر لوړې
سره نه شلید و نکې اړیکې لری .

په پای کې یو ځل بیا د افغانستان ټولو خلکو
پښتونستانې وروڼو او د نړۍ ټولو مسلمانانو ته د کوچنی
نیک مرغه اختر مبارکې وایم او هیله لرم چه د عربی وروڼو
په هیوادو کې دوامداره سوله ټینګه شی اود غهراز د فلسطین
خلک د بدبختۍ له دغې گندی نه نجات ومومی .

ژوندی او تل دی وی افغانستان تل دی وی جمهوریت !

پیام بنیام علی محمد د اؤد رئیس دولت و صدر اعظم بمناسبت عید سعید فطر

خواهران و برادران نهایت عزیز !
عید سعید فطر را بشما مردم خدا پرست ، متدین و وطن
دوست از صمیم قلب تبریک عرض می‌کنم .

برگزاری ماه مبارک رمضان نه تنها برای ملت افغانستان
بلکه برای جمله مسلمانان مظهر تواضع ، تسلیمی به
خالق بی نیاز و احترام عمیق به اوامر خداوند بزرگ است .
برادران و خواهران گرامی باید بخاطر داشته باشند که
در پیشگاه خداوند بزرگ ما و شما بمقابل برادران گرسنه ،
فقیر و برهنه خود مسئولیت و وظایف سنگین داریم .

ماورفقای فداکار ما به خداوند بزرگ سوگند یاد کرده
ایم تارقی آخرین زندگی در تجسس و پیدا کردن راهپائیکه
بتوان بدبختیها ، فقر و بیچارگی مردمان ما راحتی المقدور ازین
بردارد سعی و کار خواهیم کرد .

ما سعادت و آرامی خود را تنها در پیرامون سعادت و -
آرامی اکثریت مردمان و وطن عزیز خویش سراغ کرده می
توانیم زیر اسعادت و آرامی ما پیوند ناگسستنی بسعادت و
آرامی اکثریت مردم ما و سر بلندی افغانستان عزیز ما
دارد .

در خاتمه یکبار دیگر عید سعید فطر را ب همه مردمان
افغانستان و برادران پشتونستان و همه مسلمانان
جهان تبریک گفته امید داریم صلح پایداری در میانک برادر
عرب برقرار و همچنان مردم فلسطین ازین ورطه بدبختی
نجات یابد .
زنده و جاوید باد افغانستان

پاینده باد جمهوریت

د دولت در رئیس او صدر اعظم بڼا غلی محمد د او د پیغام د نیکمرغه لوی اختر په مناسبت

گرانو او درنو وطنوالو !

د نیکمرغه لوی اختر را تګ تاسو ټولو گرانو وروڼو او خویندو ته د ځان او خپلو ملګرو له خوا د دزپه له کومې مبارکې وایم او د اسپیکلې ورځ چه د حق او د لوی خدای درضا په لار کې د ځان نه د تیرید لو او ایثار ډیره ښه نمونه ده د افغانستان او دهغه د خلکو د نیکمرغی دپاره ښه او مبارکه غواړم .

پدغه وخت کې چه د نیکمرغه لوی اختر درناوی کوو ښا یې چه د بې وزلو او فقیرو خلکو په مقابل کې خپل مسؤ لیتو ښه او مکلفیتونه په یاد ولرو او د خپلو وطنوالو سره د مرستې او کومک ډیر لوی درس زده کړو او هغه لویې وظیفې هیږی نګړو چه زمونږ د انقلاب بنسټ تشکیلوی او هغه د افغانستان د ملت نیکمرغی او اعتلا ده هغه ملت چه د دنیا په دی گوټ کې له افتخاره ډکه گذ شته لری .

په پای کې یو ځل بیا نیکمرغه لوی اختر د افغانستان خلکو، خپلو پښتو نستانو او بلوڅو وروڼو او د نړۍ ټولو مسلمانانو ته تبریک وایم او په ټوله نړۍ کې پایداره او عادلانه سوله غواړم .

تل دی وی افغانستان !

ژوندی دی وی جمهوریت !

پیام بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم بهناسبت عید سعید اضحی

هموطنان عزیز و گرامی!

حلول عید سعید اضحی را به همه شماخواهران و برادران عزیز از طرف خود و رفقای خود از صمیم قلب تبریک میگویم و این روز مقدس را که بهترین نمونه از خود گذری و ایثار در راه حق و رضای خداوند بزرگ است بر ای سعادت افغانستان و مردم آن نیک و میمون میخواهم.

در این موقعیکه عید سعید اضحی را تجلیل میکنیم باید مسئولیت ها و مکلفیت های خود را در مقابل مردمان بینوا و فقیر خود بیاد داشتیم — بزرگترین درس کمک و استمداد به هموطنان خود را بیاموزیم و وظایف بزرگی را که اساس انقلاب ما را تشکیل میکند و عبارت از سعادت و اعتلای ملت افغانستان است ملتیکه در تاریخ این گوشه دنیا گذشته پر افتخاری دارد فراموش نکنیم.

در اخیر یکبار دیگر عید سعید اضحی را بمردم افغانستان به سرا دران پشمنو نستانی و بلوچ خود و کافه مسلمانان جهان تبریک میگویم و صلح پایدار و عادلانه را در سرا سر جهان تمنا دارم.

پاینده باد افغانستان!

زنده باد جمهوریت!

(۷)

پیام بمناسبت بیست و هشتمین سالگرد

موسسه ملل متحد

دملگرو ملتو د جوړیدو د اتمه ویشتمی کالیزی په مناسبت د دولت درئیس او صدر اعظم بناغلی محمد داؤد د پیغام متن

په دغه وخت کېښی چه په غړو هیوادو نو کېښی د سواله
غوښتونکو او آزادی خوښوونکوله خوا دملگرو ملتو د مؤسسی
تاریخی ورځ نمانځله کیږی غواپم د ځان او د افغانستان
د جمهوری دولت د حکومت او خلکو د نیکو هیلو مراتب د
جهانی سا زمان د عالی پر نسیپو نو او غایو د سرته
رسولو دپاره چه دهغه په منشور کېښی منعکس شویدی
دملگرو ملتو د سازمان د بشپړ موفقیت او وبری دپاره وړاندی
کړم .

افغانستان د غړیو ب له وخته را هیسی د ملگرو ملتو
د سازمان دیو صدق او وفادار غړی په حیث دجهانی سازمان
دهد فو نو لکه دبین المللی سولی او امنیت ټینگښت ، د
خپلواکو او ملی حاکمیت لرونکو هیوادو نو تر منځ
برابری ، د استعمار او پردیو تر تسلط لاندی خلکو د خود
ارادیت د حق ملاتړ ، د بشری حقوقو احترام او رعایت او د
ملگرو ملتو د سازمان سره د تفاهم او همکاری د تأمین په
لاره کېښی د هیڅ ډول ممکنی همکاری نه ډده نه ده کړی .
د ملگرو ملتو سازمان دخپل اتمه ویشت کلن عمر په اوږدو
کېښی دهغه د نیمگړتیا ووسره د بشری ټولنی

دپاره دیو لږ خدمتو نو مصدرگر ځیدلی دی چه ددغی جهانی
مؤسسی دویاره ډک تا ریڅ برخه به وی . د هغو
بریالیتو بونو په جمله کښی چه دملگرو ملتو دسازمان په
نصیب شوی دی یو دافریقا او آسیا د سترو وچو دیو شمیر
زیاتو هیوادو نو د پاره دخپلواکی لاس ته ور وړل دی
چه د جهانی سازمان د پرله پسې هڅو په نتیجه کښی
لاس ته راغلی دی .

دافغانستان خلک چه د ملگرو ملتو سازمان د نړی د
ملتونو تر منځ د سولې ، امنیت او همکاری د ټینګښت
دیو گټوری وسیلی په حیث گڼی ، دهغه دورځ په ورځ
پیاوړی کیدو هیله کوی او د نړی دسولې او امنیت د
ټینګښت ، د استعمار او پردیو تسلط بیخی دله منځه وړلو ،
بین المللی همکاری او تفاهم دروابطو دپیاوړی تو ب په لاره
کښی د جهانی سازمان هلی ځلی او ډیر مختیا یی هیوادو
سره د ملگرو ملتو د سازمان او دهغه داخصاصی مو سسو
مرستو ته په ښه او درنده سترگه گوری .

په ځینو مهمو مواردو کښی دملگرو ملتو ، نه بر یالیتوب او
نیمگړتیا وی له دی نه راپیداشوی دی چه له بده مرغه
ځینی غړی هیوادو نه دملگرو ملتو نو په منشور بانندی
ستړگی پټوی او هم یی د بین المللی مؤسسی فیصلو ته
پاملرنه نه ده کړی .

دغه هیوادونه دملگرو ملتو منشور ته د احترام او اطاعت
نه کولو او د هغه د فیصلو د تطبیق د نه مراعاتو لو له امله
پرو له پسې غندل شوی او دزیاتو غړو هیوادو له خوا ورته
بدویل شوی دی ؛ لکه چه د عمومی ټولنی او د ملگرو ملتو
دامنیت د شورا د یو شمیر فیصلو سره داسرائیلو ، جنوبی

افریقا ، دجنو بی رود یشیاد اقلیت او غیر قانونی حکومت او پر تگال مخا لفت کول ددغه ډول هیوادو بڼکاره مخا لفتونه دی چه د جهانی سازمان غړی هم دی .

باید په یاد ولرو چه د نړی خلك دسولې اود بین المللی ټولنی د نیکمرغی د شر ایطو دمنځ ته راتگ دپاره چه دیشری کرامت سره سم دنړی دټو لوخلکو ژوند یی تضمین کړی د ملگرو ملتو د منشور د بنیادی هدفونو په سر ته رسولو بریالی شوی .

دغی بر عکس دپر مختللو او پر مختیا یی هیوادو ترمنځ د ثروت او قدرت په ویش کبڼی پر له پسې ناناډولې لیدله کیری چه دنړی د واقعینه او عدالت غوښتونکو خلکو د ژوری انډ یبڼنی سبب شوی ده څرنگه چه نه شو کولای دنړی د سولې او بین المللی اجتماعی عدالت ترمنځ په مهمی رابطی باندی سترگی پټی کړو له دی امله لازم دی چه دا قتصادی او اجتماعی پر مختیا مساله دنړی دټو لو هیوادو او گډه مبارزه وگڼله شپي .

تر کومه ځایه چه دغه مساله دملگرو ملتو په سازمان پوری اړه لری دا فغانستان خلك امید لری چه غړی هیوادونه؛ په تیره بیا شتمن هیوادونه به دنړی دهیوادونو دټو لنی دکورنی دغړو و داقتصادی او اجتماعی پر مختیا موضوع د ملگرو ملتو پر مختیا د لومړی لس کلنی دوری د نه بر یالیتوب په رڼا کبڼی چه دمحتاجو او پر مختیا ئی هیوادونو د خلکو د بشپړی مایوسسې سبب شوی ده ، دملگرو ملتو د پر مختیا یی دوهمی لس کلنی دوری د مربوطو هدفونو او ستراتیژی دتحقق دپاره چه دریم کال یی پخوا پیل شوی دی لازم اقدامات وکړی .

د خوښې ځای دی چه د ملگرو ملتو سازمان لکه چه
د نړۍ د ټولو خلکو هیله ده اوس دیوی عالم شمو له مؤسسې
هیوادونه چه له ډیرو کلو نوروسته د ملگرو ملتو په
سازمان کېښی شامل شوی دی دجهانی سازمان بین المللی
اصل به یی سرته رسولی وی. په بین المللی سازمان کېښی
دغه سالمه پر مختیا د ملگرو ملتو د سازمان په واسطه د
زیاتو بریالیتو بونو د گټلودپاره د نړۍ د خلکو د زیاتو
هیلو سبب شوی ده .

په پای کېښی یو ځل بیا دملگرو ملتو د سازمان اود هغه
دسترو هدفونواوپر نسیپونوسره دافغانستان د دولت او
خلکو بشپړه ملاتړ څر گندوم اود گران افغانستان سره د
جهانی سازمان او د هغه اختصاصی مؤسسو د
پر مختیایی گټورو مرستو ، نه صمیمانه مننه کوم او ددغه
ډول مرستو د دوام اوپراختیاهیله لرم .

پیام بنیادگرای رئیس دولت و صدر اعظم بمناسبت بیست و هشتمین سالگرد مؤسسه ملل متحد

در این موقعی که روزتاریخی سازمان ملل متحد در کشورهای عضو توسط مردمان صلحجو و آزادی خواه تجلیل میشود میخوایم مراتب تمنیات نیک خود، حکومت و مردم دولت جمهوری افغانستان را برای موفقیت و پیروزی کامل سازمان ملل متحد جهت تحقق پرنسیپها و غایه های عالی سازمان جهانی که در منشور آن منعکس شده اند ابراز نمایم.

افغانستان به حیث عضو صادق و وفادار سازمان ملل متحد از بدو عضویت خویش در راه تأمین اهداف عالی سازمان جهانی مانند تحکیم صلح و امنیت بین المللی، مساوات بین کشورهای آزاد و دارای حاکمیت ملی، پشتیبانی از حق خود ارادیت مردمان تحت استعمار و سلطه اجنبی، رعایت و احترام حقوق بشری و همکاری بین المللی با سازمان ملل متحد از هیچ گونه همکاری های ممکن مضایقه ننموده است. سازمان ملل متحد در طول بیست و هشت سال عمر خویش باوصف نارسایی های آن برای جامعه بشری مصدر یک سلسله خدمات قابل ملاحظه شده است که جزء تاریخ پر افتخار این مؤسسه جهانی خواهد بود.

از جمله موفقیت های شایانی که نصیب سازمان ملل متحد شده، یکی آن عبارت از حصول آزادی برای یکده زیاد کشور

قاره های بسزرگ افریقا و آسیا میباشد، که در نتیجه تلاشهای دوامدار سازمان جهانی میسر شده است. مردم افغانستان سازمان ملل متحد را که مؤثرترین وسیله پایداری صلح و امنیت و همکاری بین ملت‌های جهان میخوانند تقویت روزافزون آنرا آرزو میکنند و مساعی و تلاشهای سازمان جهانی را در راه استحکام صلح و امنیت جهان، رفع کامل استعمار و سلطه اجنبی، تقویة روابط همکاری و تفاهم بین المللی و مساعدت های سازمان ملل متحد و مؤسسات اختصاصی آن را به کشورهای رو به انکشاف بنظر تقدیر و تحسین می نگرند.

نارسایی ها و عدم موفقیت ملل متحد در برخی موارد مهم ناشی از آن بوده است که متأسفانه بعضی کشورهای عضو منشور ملل متحد را نادیده گرفته و هم به فیصله های موسسه بین المللی وقعی نگذاشته اند.

این کشورها بنا بر عدم احترام و اطاعت از منشور ملل متحد و رعایت تطبیق فیصله های متعدد آن مکرراً مورد تقبیح و نکوهش اکثریت قاطع کشورهای عضو قرار گرفته اند.

چنانکه مخالفت اسرائیل، افریقای جنوبی، حکومت اقلیت و غیر قانونی رودیشیای جنوبی و پرتگال با فیصله های متعدد اسامبله عمومی و شورای امنیت ملل متحد مثالهای برجسته این کشورها هستند که اعضای سازمان جهانی نیز میباشد.

بایست خاطر نشان کرد که مردمان جهان هنوز به تحقق اهداف بنیادی منشور ملل متحد مبنی بر ایجاد شرایط صلح

وسعدت جامعه بین المللی که توسط آن سویه زندگی همه مردمان جهان مطابق با کرامت بشری تضمین شود نایب نشده اند. بر عکس عدم توازن متداوم در توزیع ثروت و قدرت بین کشور های انکشاف یافته و رو با انکشاف بامشا هده میرسد که موجب اندیشه و نگرانی عمیق مردمان واقعبین و عدالت پسند جهان شده است.

رابطه مهم میان صلح جهانی و عدالت اجتماعی بین المللی را نمی توان نادیده گرفت بنابراین لازم است مسأله انکشاف اقتصادی و اجتماعی مبارزه مشترک همه کشور های جهان محسوب شود.

تا آنجائیکه این مسأله به سبازمان ملل متحد تعلق دارد مردم افغانستان امید دارند که کشور های عضو خاصاً کشور های غنی موضوع انکشاف اقتصادی و اجتماعی اعضای فامیل جامعه ملل متحد را در روشنی عدم موفقیت دهه اول انکشاف ملل متحد که موجب مایوسی کامل مردمان کشور های محتاج و رو با انکشاف شده است برای تحقق اهداف ستراتیژی مربوط دهه دوم انکشاف ملل متحد که سه سال سوم آن قبلاً آغاز شده است. اقدامات مقتضی اتخاذ خواهند نمود.

جای خوشی است که سازمان ملل متحد طوریکه آرزوی همه مردمان جهان است اکنون شکل یک مؤسسه عالم شمول را به خود گرفته و کشور های که بعد از سالیان دراز بعضویت سازمان ملل متحد نایل شده اند به اصل بین المللیت

سازمان جهانی تحقق بخشیده‌اند. این انکشاف سالم در نظام بین‌المللی موجب امیدواری‌های فراوان مردمان جهان برای حصول موفقیت‌های مزید توسط سازمان ملل متحد شده است.

در خاتمه یکبار دیگر مراتب پشتیبانی کامل دولت و مردم افغانستان را از سازمان ملل متحد اهداف و پرنسیپ‌های عالی آن ابراز مینمایم و از مساعدت‌های مفید انکشافی سازمان جهانی و مؤسسات اختصاصی آن به افغانستان عزیز تقدیر نموده‌دوام و توسعه هم‌چو مساعدت‌ها را آرزو میکنیم.

(٨)

پیام بمناسبت سالگرهٔ اعلامیہ

حقوق بشر

د دولت در رئیس او صدر اعظم نباغلی محمد داؤد پیغام

دملگر و ملتو د بشر د حقو قو دا علامی د پنځه و یشتمی

کالیزی په منا سبت

خوشحاله یم چه دملگر و ملتو د بشر د حقو قو دا علامی
د تصویب د پنځه و یشتمی کالیزی نمانځنه په افغا نستان
کښی پرا نیز م .

د بشر د حقو قو دا علامی په تصویب د بشر د حقو قو په برخه
کښی چه ددغو حقو قو اساسات پکښی وو دملگر و ملتو د مؤسی
فعالیتونه نه محدود یری بلکه د بشر د حقو قو په دوو تړونونو
اود هغو په اختیاری پرو توکول کښی چه په ۱۹۶۶ کال کښی
دملگر و ملتو د عمومی ټولنی له خوا تصویب شول ددغو
حقو قو په تدوین سره یی دوام پیدا کړ .

د بشر په حقو قو پو ری د مربوطو مسئلو اود هغو
د فعالیتونو د زوری او اختصاصی کتنی دپاره د بشر د حقو قو
د کمیسیون جوړ یلو په دی ساحه کښی زیات پرمختگو نه
میسر کړل .

افغا نستان دملگر و ملتو د بشر د حقو قو په چارو او
فعالیتونو کښی زیات مهینه شمولی ده او د بشر د حقو قو
د تړونونو په تدوین اود بشر د حقو قو د جبر گه گمی په چارو
کښی یی فعاله برخه اخیستی ده .

دملتو نو دسر نو شت ټاکلو دپر نسپ په تدوین او بیادیه
اساسی بشری حق په حیث ددغه اصل دپیژندلو په مربو طو
فعالیتو نو کبسی دافغانستان رول اغیز ناک دی اود تقدیر
وړ گرځیدلی دی.

څنگه چه دبشر دحقو قوودفرعی کمیټی په پیشنهاد اود
اقلیتو نو په ملاتړ چه افغانستان ئی غړی دی دملگرو ملتو
دمؤسسی عمو می ټو لنی دبشر دحقو قو د پراختیا
لسیزه تصویب کړی ده او ټاکل شوی ده دغه لس کلنه پرمختیا
دبشر دحقو قو د اعلا میسی دتصویب دپنځه و یستمی
کالیزی په نمانځنه پیل شی، هیله من یم چه دبشری کرامت
په ساتنه کبسی دبشر دحقو قو په پرمختیا او په پای کبسی
دبین المللی سولې او امنیت په تأمین کبسی دنړی دټولو هیوادو
په همکاری ددغی لسیزی دپرو گرام مو فغانه تطبیق
ستره اغیزه ولری.

افغانستان دبشر دحقو قو دپرمختیا دلسیزی دپرو گرام
په پوره ملاتړ دپته چمتو دی چه دهغه داساسی مقصدو نو
پد تأمین کبسی دلس کلنی پرمختیا درو حیی سره سمه
لازمه همکاری وکړی او فعاله برخه پکبسی واخلي.

هیله من یو هغه ملتو نه چه تر اوسه دخپل سر نو شت
ټاکلو له حق نه محروم پاتی دی، په نژدی وخت کبسی
له خپل دغه اساسی حق نه په استفادی کولو بریالی شی
هیله ده هغه حکو متونه چه دنزادی تو پیر اوپار تاید
پالیسی تعقیبوی دبشر دحقو قو داعلامی له مخی خپلی وظیفی
ویژنی اود محرو مو خلکو داساسی حقوقو په غصبو لو
کبسی ټینگار و نکړی.

پیام‌نباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم

بمنا سبت بیست و پنجمین سالگره اعلامیه
حقوق بشر ملل متحد

مسرورم از اینکه تجلیل سالگره بیست و پنجم تصویب
اعلامیه حقوق بشر ملل متحد را در افغانستان افتتاح می‌کنم.
فعالیت‌های سازمان ملل متحد در ساحه حقوق بشر
به تصویب اعلامیه حقوق بشر که حاوی اساسات این حقوق
بود محدود نشده بلکه باتدوین این حقوق در میثاق‌های دوگانه
حقوق بشر و پروتوکول اختیاری آن که در سال
(۱۹۶۶) از طرف مجمع عمومی ملل متحد تصویب گردیده
دوام پیدا کرد.

تاسیس کمیسیون حقوق بشر برای مطالعه دقیق و
اختصاصی مسایل مربوط به حقوق بشر و فعالیت‌های آن
پیشرفت‌های مزید را در این ساحه میسر ساخت.
افغانستان در امور و فعالیت‌های حقوق بشر ملل متحد
علاقه‌مندی فراوان نشان داده و سهم فعال در تدوین میثاق
های حقوق بشر و امور کمیسیون حقوق بشر گرفته است. نقش
افغانستان در تدوین پرنسیپ تعیین سرنوشت ملل و بعداً
در فعالیت‌های مربوط به شناخت این اصل بحیث یکی
از حقوق اساسی بشری موثر بوده و مورد تقدیر قرار گرفته
است.

چون نظر به پیشنهاد کمیته فرعی حقوق بشر و حمایت
اقلیتها که افغانستان عضو آن است مجمع عمومی ملل متحد
دهه انکشاف حقوق بشر را تصویب نموده و قرار است

این دهه با تجلیل سا لگـره بیست و پنجم تصویب اعلامیه حقوق بشر آغاز یابد امیدوارم که تطبیق موفقانه پروگرام این دهه بهمکاری همه کشورهای جهان در انکشاف حقوق بشر بحفظ کرامت بشری وبالنتیجه درتأمین صلح وامنیت بین المللی تاثیر عمده داشته باشد .

افغانستان با پشتیبانی کامل از پروگرام دهه انکشاف حقوق بشر آماده است درتأمین اهداف اساسی آن مطابق بهرو حیطه دهه انکشاف همکاری لازمه نموده و سهم فعال بگیرد .

امید داریم کتله هائی که تا هنوز از حق تعیین سرنوشت خویش محروم مانده اند درآینده نزدیک موفق به استفاده ازین حق اساسی خود گردند. آرزو مندیم حکوماتی که پالیسیهای تبعیض نژادی را درپیش گرفته اند و ظایف خود را مطابق به اعلامیه حقوق بشر درک نموده و در غصب حقوق اساسی مردمان محروم اصرار نوزند .

(۹)

بیانیه درمجلس توزیع دیپلوم های
فارغان حربی پوهنتون

د حربي پوهنتون د فارغانو د ديپلومو دویش په ټولنه کې د دولت درئيس او صدر اعظم بنيا غلي محمد د او د د وينا متن

د زندو حاضرینو او کرانو خوانانو!

د وروستی ځل د پاره می چه د ح پ د زده کونکو د بری لیکونو د ویش په ټولنه کې برخه اخیستی وه له هغی نیتی څخه بیاتر اوسه پوری څه د پاسه لس کلونه تیر شویدی .

دا چه نسبتاً له او پدی مودی وروسته وخت پیدا شو او کولی شم فن په تاسی باندی د تحصیل څخه د فارغیدو دیپلومونه و ویشم او تاسی گرانو خوانانو ته ددی بری مبارکی درگرم حقیقتاً څما د پاره خوښی او خوشحالی ځای دی. پدغه بختوره ټولنه کی ستاسی خوښی او خوشحالی چه دخپلو ځوکلنو هلو ځلو او زیار د بری، ثمری او نتیجی سند تر لاسه کوی هم په ښه توگه درک کولی شم. له لسوی خدای څخه ستاسی د پاره تل د بری هیله گوم.

پدی کی شک نشته چه د ژو ندانه یوه دوره نن په بری سره پای ته رسوی او دخپل ژوندانه نوی پاڼه او نوی هغه دوره چه تیره شوه ښایسی او زده اوستپری کونکی و بریښی خو تصور کوم هر څومره چه له دغی دوری څخه لری کیریی هماغو مره به د هغی په قدر او قیمت پوه شیء او هغی ته به تل په درنده سترگه وگوری .

ژوند به دهغه په اصلی او حقیقی معنی سره چه ورو سته تردی ورگړی لوی لوی ژوری ولری، له زیبا تسوستونزو او کړاو ونو سره به مخامخ شیء. دهغه له ښکلاؤ او بدمرغیو څخه به حتما بوڅه و څکی چه دهغه

دهر څه زده او یو هه به ستاسی دراتلو نکي ژوند انه په دوره کي په خپل
ذات کي له هغو درسو نو څخه که نه وی چه تاسی لوستی دی . نو!

ای گرانو ځوانانو :-

باید وپو هیږی هغه څوک د ژوندانه له دغه سخت او کړکچن پړاو څخه
بریالی او شرافتمندانه و تلی شسی چه خان دغی اوږدی او له مسو لیت
څخه ډکي مجادلی دپاره له هره پلوه تیار او چمتو کړی .

گرانو ځوانانو ! تاسی چه د افغانستان د نوی جمهوریت دارودسچا
قوماندانان به یاست ډیری ستړی او درندی وظیفی په مخکینی لړیء - امید لرم
چه په خدای باندی ستاسی ایه -ن ، د وطن له نیکه رغی او لو پ تیا سره
ستاسی عشق ، او د گرانو وطنوا ل خدمت او دعسکری په سپیڅلو وظیفو
اود هیواد په قوانینو باندی ستاسی ولاړ پاتی کیدل اومینه ستاسی لار
نښودوی . او وگولی شسی دهغو په رڼاکی خپله اصلی و وظیفه چه دخپلوا کي
او ملی حاکمیت ساتنه اود جمهور ری نظام ټینګښت او استحکام اود
افغانستان د ملی هیلو ترسره کول دی سرته ورسوی .

گرانو ځوانانو !

خپله وظیفه بولم تاسو ته درپه گوته کړم چه هیڅ یو ولس به
هیڅ یوه پیړی از زمانه کي ندی کړی او نشی گولی خپلو ملی هیلو
او آرزو گانو ته ورسیري مگر دا چه هغو ته درسیدو دپاره پوره مصمم
وی .

تصمیم دبری لومړی شرط دی ، علم او پوهه ، زیار اوفداکاری ، ایشار
اوسر بنسندنه ، تقوا او په وظیفو ، د سمپلین او ملی مقدسا تو باندی
ولاړ پاتی کیدل به ددغی بری کلی او اساس وی پدی شرط چه د ز په
له گومی و مثل شسی او عملا تطبیق شسی .

امید لرم د افغانستان نجیب خلک په تاریخی حقایقو او دهغی پیری به

ایجاباتو باندی په پو هیدو سره چه په هغی کی ژوند کوو، په پوره تصمیم او کلك عزم سره د خان او خپل وطن دراتلئ، نکی نیکمر غمی دپاره په سنجول شویو ، ټینگو او کنگو گامو په مخ ولاړشی لوی خدای دی پدغه لاره کی ژمون سر ستند وی وی .

مون دگران افغانستان له نیکمر غمی او خپلو وطنوا لو ته په صداقت سره خدمت نه پر ته بله هیله نلرو ، خوکه چیری ځینو فاسدو ، خود غر ضد او وطن پلورونکو عناصرو دافغانستان دښمنانو په لمرن او تشو یسق تصور کړی وی چه مون به له خپل دغه ملی سپیڅلی هدف څخه واپ وی نوستره اشتباه به وکړی .

هغه کسان چه دخپلو سپیڅلو ملی هدفونو دپاره له هرڅه تیری شو ی اودهر ډول قربانی اوسر بنسندی په منلو سره یی انقلاب منځ ته راوست اونوی نظام یی چوپ کړ امید لری دلوی خدای په مېر بانی او د خلکو منورینو ، او وطن پالو ځوانانو او دافغانستان فداکار اردو په ملا ترپه هماغه انقلابی روحیه دنوی نظام اودانفلا بی سپیڅلو هدفو نو څخه دفاع وکړی .

گرانو ځوانانو !

یوځل بیا تاسو ټولو ته ددغه بری مبارکی درکوم اوستاسی درئد و قوماندانانو او استادانو ته کورودانی وایم .

ژوندی دی وی افغانستان .

تل دی وی جمهوریت .

سرکړوی او بریالی دی وی دافغانستان فداکار اردو .

بیانیهٔ بنیاد علی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم در محفل توزیع دیپلوم های فارغان حربی پوهنتون

حضار محترم ، جوانان عزیز!

آخرین مرتبه ای که در محفل توزیع شهادت نامه های طلاب حرب اشتراك نموده بودم از آن تاریخ تا حال بیش از ده سال میگذرد . اینکه بعد از مدت نسبتاً طولانی باز مرقع میسر شد و میتوا نم امروز دیپلوم فراغت تحصیل را بشما توزیع و این موفقیت را بشما جوانان عزیز صمیمانه تبریک بگویم حقیقتاً برای من مایهٔ خوشی و مسرت است . خوشی و مسرت شمارا درین محفل فرخنده که سند موفقیت نمر و نتیجهٔ کوشش و زحمات چندین ساله خو در ا حاصل میکنید نیز بخوبی درک کرده میتوانم . از بارگاه خداوند بزرگ موفقیت های همیشگی برای تان تمنا دارم .

شک نیست که یک دوره ای از زندگی را امروز موفقانه پایان رسانیده و به صفحه جدید حیات خود دا خلل میشوید . دوره ای که گذشت ممکن در نظر طولانی و خسته کننده جلوه کند اما تصور میکنم هر قدر از این دوره دور شده میروید بهمان اندازه قدر و قیمت آنرا خواهید فهمید و از آن همیشه بنبگویید یاد خواهید کرد .

زندگی بمعنی اصلی و حقیقی آن که بعد ازین به آن قدم میگذارید پر از نسیب و فراز خواهد بود . با بسامان مشکلات و موانع روبرو خواهید شد از همه زیبایی ها و زشتی های آن حتما چیزی خواهید چشید که آمو ز شو ارزشی هر کدام آن بذات خود در دوره حیات آینده شما کمتر از درسهای که خوانده اید نخواهد بود .

پس: ای جوانان عزیز! باید دانست که کسانی ازین مرحله مشکل و پر پیچ
زندگی موفقانه و شرافتمندانه بد رفته می‌توانند که خود را از هر حیث
برای این مجادله طولانی و پر آزمسوویت حاضر و آماده سازند.

جوانان عزیز! شما که قوماندانان فردای اردوی جمهوریت نوین افغانستان
خواهید بود وظایف و مسوولیت های بس بزرگ و سنگینی درپیش دارید .
امید وارم که ایمان تان بخدا ، عشق تان بسعدت و تعالی وطن و خدمت
هموطنان عزیز و علاقه و پابندی تان بوظایف مقدس عسکری و قوانین مملکت
رهنمای شما باشد . و بتوانید در پر تو آن وظیفه اصلی تان را که
حفظ استقلال و حاکمیت ملی ، استقرار و استحکام نظام جمهوری و برآوردن
آمال ملی افغانستان است بر آو رده سازید .

جوانان عزیز! وظیفه خود میدانم بشما خاطر نشان سازم که هیچ
ملتی در هیچ عصر و زمان نتوانسته و نمیتواند به آرزو ها و تمنیات ملی
خویش نایل گردد مگر اینکه برای رسیدن به آن کاملا مصمم باشد .

تصمیم شرط اول موفقیت است . علم و دانش ، زحمت و فداکاری ، ایثار
و از خود گذری تقوی و پابندی بوظایف و دسپلین و مقدمات ملی کلید و اساس
آن و موفقیت خواهد بود مشروط بر اینکه قلبا قبول و عملا تطبیق گردد .

امیدوارم مردم نجیب افغانستان با درک حقایق تاریخی و ایجا بات
عصریکه در آن زیست میکنیم با تصمیم گاهل و عزم خلل ناپذیر
برای سعادت آینده خویش و وطن خویش با قدمهای سنجیده ، متین و استوار
به پیش روند . خداوند توانا در سیر راه مدد گار ما باشد .

ماجز سعادت افغانستان عزیز و خدمت با صداقت به هموطنان خود آرزوی
نداریم . اما اگر بعضی از عا صرفاسد ، خود غرض و وطن فروش به تحریک
و تشویق دشمنان افغانستان تصور کرده باشند ما را ازین هدف مقدس ملی ما
منصرف خواهند ساخت مر تکسب اشتباه بزرگی خواهند شد .

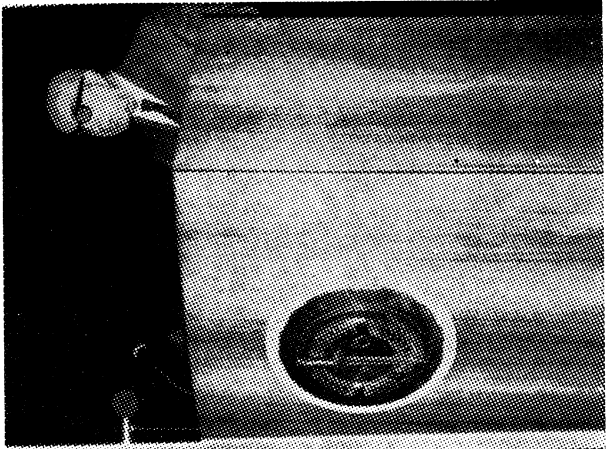
آنهاییکه برای اهداف مقدس ملی خود از همه چیز گذشته و با قبول هرگونه قربانی و ایثار انقلابی را بوجود آوردند و نظام نوین را تاسیس کردند امیدوارند به لطف خداوند بزرگ و پشتمی بانی مردم منورین و جوانان وطنپرست و اردوی فداکار افغانستان با همان روحیه انقلابی از نظام نوین و اهداف مقدس انقلاب دفاع نمایند.

جوانان عزیز! یک بار دیگر این موفقیت را بیهمه شما تبریک میگویم و از فرماندانان و استادان محترم تا نشان اظهار تشکر مینمایم.

پاینده باد افغانستان.

جاوید باد جمهوریت.

کامیاب و سر فراز باد اردوی فداکار افغانستان

دولت رئیس اوسدرا اعظم شاغلی محمد داؤد کله چه دحری پوهنتون دایدیویم په تالار کی ددغه پوهنتون

فارغانو ته دبری لیکونو دویشلو په محفل کی وینا کوی.

(۱۰)

پیامها عنوانی زعمای اتحاد شوروی
هند و ترکیه

د دولت در رئیس او صدرا اعظم بنام عالی

محمد داؤد پیغام

د شوروی اتحاد د مشرانو په نامه

- جلالتمآب ل- بریژ نیف .
- جلالتمآب ن- پود گور نی .
- جلالتمآب ا- کاسیگین .

د افغانستان د جمهوری دولت در رئیس او صدرا اعظم په حیث زما د ټاکل کیدو په باره کښی ستاسو جلالتمآبانوله دوستانه پیغام نه پدغه وسیله دځان او خپلو ملگرو د زړه له کو می مننی څرگندوم او هلیه کوم چه دهغی اوږدی دوستی روا بط چه له نیمی پیړی را هیسی د افغانستان او شوروی اتحاد دخلکو ترمنځ مو جود دی ورځ په ورځ لازیات ټینگشی اوزمونږ دخلکو له گټو او دنړی دسولی دزیاتی پر مختیا سره سم په بیلو بیلو برخو کی زمونږ د هیوادو تر منځ گټوری همکاری زیاتی شی .

د افغانستان د جمهوریت د پیژند نی په باره کی دلومړ نی هیواد په حیث د شوروی اتحاد پریکړه زما دملگرو او د افغانستان دخلکو دزیاتی خو نبی اوقدر دانی وړ ده .

هیله کوم زمونږ د دوست او گاونډی هیواد شوروی اتحاد دسوسیالیستی جما هیرو د پرمختگ او ستا سواو شوروی اتحاد دنورو مشرانو سلا متیادپاره زما او زما دملگرو نبی هیلی ومنی .

محمد داؤد - کابل
۱۳۵۲ کال د زمري ۶ نیټه

پیام بنیادغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم عنوانی زعمای اتحاد شوروی

جلالتمآب ل. بریژنیف
جلالتمآب ن. پودگورنی
جلالتمآب ا. کاسیگین

تشکرات عمیق خود و رفقایم را از پیام دوستانه جلالتمآبان شما بمناسبت انتخاب اینجانب بحیث رئیس دولت و صدراعظم جمهوریت افغانستان بدین وسیله ابراز داشته اظهار امید مینمایم که علایق دوستی دیرین که از نیم قرن به اینسو بین مردمان افغانستان و اتحاد شوروی خوشبختانه موجود بوده روز بروز استحکام بیشتر حاصل و همکاری های مثر بین کشور های مادر ساحات مختلف مطابق به منافع مردمان ما و صلح جهان انکشاف مزید کسب نماید .

تصمیم اتحاد شوروی به حیث اولین کشور مبنی بر شناسائی جمهوریت افغانستان مورد امتنان و قدر دانی عمیق اینجانب و رفقا و مردم افغانستان میباشد .

آرزو مندم تمنیات صمیمی من و رفقایم را برای اعتلای مزید کشور دوست و همسایه ما اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و سلامت خویش و دیگر زعمای اتحاد شوروی بپذیرید.

محمد داؤد

۶- اسد ۱۳۵۲

د دولت در رئیس او صدر اعظم بنیادغلی محمد داؤد پیغام دهند د صدر اعظمی سیرین اندراگانندی په نامه

جلالتمآبا !

د افغانستان د جمهوری دولت در رئیس او صدر اعظم په حیث
زما د تپا کل کید له کبله ستاسو جلالتمآبی د مبارکی
پیغام دهند د لوی سفیر جلالتمآبک . ل مهتا په لاس راته ورسید
غواړم له دغه دوستانه پیغام نه دځان او خپلو ملگرو د زړه
له کومی مننی تاسو جلالتمآبی ته وړاندی کړم .

دهند له هیواد او خلکو سره د افغانستان روابط تاریخی
ژوری ریښی لری دهند له لوی مشر ستاسو فقید پلار سره
زما د غوړیدو او کتنو او په خپله له تاسو جلالتمآبی او دهند له
نورو مشرانو سره زما دوستی خاطر ی تل له ماسره ژوندی
او د قدر وړ دی .

تاسو جلالتمآبی له ډاډر کوم چه د افغانستان
جمهوریت هیله من دی چه په پیلو بیلو اقتصادی، تخنیکي او
فرهنگی برخو کی دهند له جمهوریت سره خپل دوستانه
روابط له پخوانه زیات تقویه او ټینگ کړی او پدغه باره کی
ستاسی تیاری په قدر دانی سره یادوی .

له وخت نه په استفا دی سره دهند خلکو د زیات پرمختگ او
ستاسو جلالتمآبی د سلامتیا د پاره خپلی بنی هیلی خرگندوم او یو
ځل بیا خپل د زړه له کومی درناوی وړاندی کوم .

محمد داؤد - کابل

د ۱۳۵۲ کال د زمري ۶ نیټه

پیام بنیادغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا عظم عنوانی سیرمن اندراگانندی صدرا عظم هند

جلالتمآ با !

پیام تبریک جلالتمآب شما را بمناسبت انتخاب اینجانب
بعیث رئیس دولت و صدراعظم جمهوریت افغانستان توسط
جلالتمآب ک. ل. مهتاسفیر کبیر هند حاصل نمودم .

میخواهم تشکرات عمیق خود و رفقایم را ازین پیام دوستانه
بعجلالتمآب شما تقایم نمایم روابط افغانستان با مردم و کشور هند
ریشه های عمیق تاریخی دارد. خاطرات تماس ها و ملاقات های
من با زعیم بزرگ هند پدر فقید شما و آشنائی با شخص
جلالتمآبی و دیگر زعمای هند نزد من همیشه جاوید و گرامی
میباشد . بعجلالتمآب شما اطمینان میدهم که جمهوریت افغانستان
آرزومند است علایق دوستانه خود را با جمهوریت هند در
ساحات مختلف اقتصادی ، تخنیکی و فرهنگی بیشتر از
پیش تقویت و استحکام بخشد و آمادگی شما را در زمینه
با قدردانی استقبال می نماید با استفاده از فرصت تمنیات
نیک مردم خود را برای اعتلای مزید مردم هند و سلامت
جلالتمآب شما اظهار داشته احترامات صمیمانه خود را
تجدید میدارم .

محمد داؤد - کابل

۶- اسد - ۱۳۵۲

د دولت در ئیس او صدرا عظم پیغام د ترکی د جمهوریت د تاسیس د پنځوسمی کالیزی په مناسبت دهغه هیواد د جمهور رئیس په نامه

پدی نیکمرغه موقع کبسی چه زمونږ تر کی ورونه دخپل
جمهوریت دنظام پنځو سمه کالیزه نمانځی خوشحاله یم
چه دځان او ملگرو اودافغانستان دخلکو ډیر ښه تبریكات دترک
پیاوړی حکومت او ملت ته څرگندوم .

نیمه پیری پخوا دترک زپور و خلکو دفدا کار او لوی زعییم
اتاترک په مشری جمهوریت دنظام په ورور هیوادکی تاسیس کړ
او افغانستان هغه لومړنی هیوادوو چه ددی ملی قیام او د
جمهوریت دتاسیس ملاتړ یی وکړ او دترکی په چارو کی یی
دخارجی مداخلو غندنه و کړه دافغانستان او ترک دخلکو
ترمینځ دورورو لوی اودوستی مزی ددواړو هیوادو په تاریخ کی نه
شلیدونکی ژوری ریښی لری .

پدغو پنځوسو کلو کی یی په ښه توگه وینو چه دی علا یقو
په مختلفو ساحوکی زمونږ دخلکو په گټه ښه پرمختگ کړی
دی .

په افغانستان کی د جمهوریت دنظام تاسیس ددواړو هیوادوپه
علاقو کی یوبل ورته والی داسی زیاتوی چه هغه باثمره رابطی
اومرستی چه دډیرو کلو راهیسی زمونږ ترمینځ وی په آینه کی
نوری هم زیاتی او پراخی شی .

ددی موقع څخه په استفاده خپل دزړه دکومی مبارکی او
ښی هیای دخپل ورور هیواد ترکی د نوری اعتلا او پرمختیا
دپاره بیا څرگندوم .

محمد داؤد

۱۳۵۲د کال د لړم ۸ نیټه

پیام بنیادغلی رئیس دولت و صدر اعظم عنوانی رئیس جمهور ترکیه به سناسبت پنجاهمین سالگره تاسیس جمهوریت در آنکشور

درین موقع خجسته ای که برادران ترکی ما پنجاهمین سالگره تاسیس نظام جمهوری خود را تجلیل مینمایند مسرت دارم بهترین تبریکات خود، همکارانم و مردم افغانستان را بحکومت و ملت با شهامت ترک ابراز نمایم.

نیم قرن قبل برین مردم مغمور ترکیه بر هیری راد مرد فدا کار و زعیم بزرگ خود اتا ترک فقید نظام جمهوریت را در کشور برادر بنیان گذاشت و افغانستان بحیث اولین کشور ازین قیام ملی و تاسیس جمهوریت پشتیبانیا نی خود را ابراز واز مداخلات خارجی در امور ترکیه نکو هشی نمود. پیوند های برادری و دوستی بین مردمان افغانستان و ترکیه در تاریخ کشور های ماریشه های عمیق و نا کسستنی دارد به نیکویی ملاحظه مینماید که این علایق طی این پنجاه سال به منفعت مردمان مدارس مختلف بسط و گسترش یافته است. تاسیس نظام جمهوریت در افغانستان و جه مشترک دیگری به علایق دو کشور میافزاید تا روابط و همکاریهای مثنوی که از سالیان دراز بین ما موجود بوده و است در آینده توسعه انکشاف مزید یا بدبا استفاده ازین فرصت یکبار دیگر تبریکات صمیمانه ام را توام با بهترین تمنیات خود و مردم افغانستان برای اعتلا و پیشرفت مزید کشور برا در ترکیه ابراز مینمایم.

محمد داؤد

۸- عقرب ۱۳۵۲

د دولت در رئیس او صدر اعظم بنباغلی
محمد داؤد پیغام د شوروی اتحاد
د مشرانو په نامه د دواړو هیوادو
ترمنځ د دوستی د تړون د درې پنځوسمی
کالیزی په مناسبت

د کمونسټ د گوند سرمنشی جلالتماب ليو نید بریژنیف
د عالی شورا درنيسه هیات صدر جلالتماب نیکو لای
پودگورنی او دشوروی سوسیالیستی جمهوریتو نو
د اتحاد صدر اعظم جلالتماب الکسی کاسیگین !

دافغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ د دوستی د تړون د ۵۳
کالیزی له امله دځان او دافغانستان د حکومت او خلکو
د زړه له کومی مبارکی تاسو جلالتمابانو او د شوروی اتحاد
د حکومت او خلکو ته څرگندوم او پوره یقین لرم چه د دوستی
او ښه گاونډی توب اړیکې او هغه هر اړخیزی گټوری مرستی چه
د دواړو گاونډیو او دوستو هیوادو ترمنځ شته په راتلونکی
وخت کې لاسی ټینگی او پراخی شی . بیا هم دشوروی اتحاد
د دوست هیواد او خلکو د زیاتې نیکمرغی او پرمختگونو
هیله کوم.

محمد داؤد

کابل - د کب ۹ - ۱۳۵۲

پیام شاغلی محمد داؤد رئیس دولت
و صدر اعظم عنوانی زعمای شوروی
بمناسبت پنجاه و سومین سالگره انعقاد
معاهده سودت بین دو کشور

جلالتماب لیو نید بریژنیفسر منشی حزب کمونسٹ!
جلالتماب نیکولای پودگورنی صدر هیات رئیسه شوروی
عالی!

جلالتماب الکسی کاسیگین صدر اعظم اتحاد جما میسر
شوروی سوسیا لیستی!

بمناسبت سالگره پنجاه و سوم انعقاد معاهده مودت بین
افغانستان و اتحاد شوروی تبریکات صمیمانه خود و حکومت
و مردم افغانستان را بجلالتماب بان شما و حکومت و مردم اتحاد
شوروی ابراز مینمایم. و یقین کامل دارم که علایق دوستی
و حسن همجواری و همکاریهای همه جانبه و باثمری که
بین دو کشور همسایه و دوست وجود دارد در آینده تقویت و
توسعه بیشتر خواهد یافت.

سعادت و ترقیات باز هم بیشتر مردم و کشور دوست
اتحاد شوروی را تمنا میکنم.

محمد داؤد

۹ حوت ۱۳۵۲

(۱۱)

خطاب به آسراں اطلاعات و کلتور

د دولت در رئیس او صدر اعظم بنیادغلی محمد داؤد خطاب د اطلاعاتو او کلتور آمرانو ته

د وروسته پاتې و لسو نولدغې جملې نه د افغانستان مشکلات ډیرستر ، پر له پسي او دوامدار دی چه څه ناڅه یودوه نسلونه که چیری هغه لری کړی، بیابنه هم زمونږ د هیواد خو شېختی وی.

مونږ او تاسی د دغی خاوری زامن یواود خپل هیواد په حال باندی پوره خبر یو چه د هغو کسا نو په نزد د هیواد دردونه چه له خپل و طن سره عشق لری، لری زه پاتې کیری هغه څوک چه ادعا وکړی د افغانستان دغه دردونه په څو کلمو او ټکوسره له یوی بڼی څخه بلې بڼی ته بد او لی شی، فکر کوم چه نباید په خپله په دغه خبره باور ولری اونه نور وغولوی .

کله چه د ملی مشکلاتو په باب څه وایو ، نو دیوی کوچنی اوساده موضوع یادونه نه کوو چه په یوه یاڅو ورځو کښی وکولی شو ، هغه ټول حل کړو بلکه د دغو مشکلاتو له مینځه وړل پراخه هلې ځلې او زیارغواړی .

دغه زیار ایستل به په یوه لنډه موده کښی کومه گټه ونلری مگر دا چه له یوی خوا په خپلو ملی درندو او مهمو ووظیفو کښی چه زمونږ هر وگړی یی په غاړه لری ډوب و اوسو . او له بلې خوا د هیواد راتلونکی نسل د فداکاری په همدغی روحی سره وروزو .

که چیری له ما خه پو بستنه و کړی ء دخپل وطن د علاج او
پر مختیا د پاره خه وکړو ، زما ډیرینه سپار بنت به داوی
چه و ا قعی و طنډو ست او وطن پا لو نکي و اوسو او
دغی پدیدي ته په خپلو رگو نو، وینو او هډوکو کښی خا ی
ور کړو .

هدفونو ته درسیډو د پاره د ملی احساس در لود ل،
مقصد ته د رسیدو د پآ ره اراده او په عین زمان کښی
دهغو د خطر ونو منل غواړی که چیری مو غوښتی وی ، یوه
هدف ته د رسیدو د پآ ره یوازی دهغه په قطعی اړخ بانسی اتکا
وکړو په دغه کار کښی به زموږ اراده ټینګه نه وی، باید پدغه
لاره کښی هغه ټول خنډو نه اوسختی په نظر کښی و لرو او
یوازی هغه واک چه مونږ یی دد غی لاری په ټا کلو کښی
لرو هغه به داوی چه د هغو خخه ډیره معقوله لاره وټا کو .

دیوی ټولنی د نیکمر غی متشکله عناصر سالم درد
لرونکی ، پوه او وطن پا لونکی وگړی هغه کسان دی چه له
هغو پرته یو سر لوړی ، په خان متکی او لهویاړنه دکاملت
نشی پیدا کیدلی .

خطاب بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم به آسرا ن اطلاعات و کلتور

مشکلات ملت های عقب مانده و منجمله افغانستان خیلی بزرگ ، دامنه دار و دوامدار است که حداقل یکی دونسل اگر آنرا رفع کند باز هم خوشبختی مملکت ما خواهد بود .

ماوشما اولاد این خاکیم و از حال کشور خود کافی خبرداریم چه درد های کشور نزد کس نیکه عشق بوطن خود دارند دور نمیماند کسیکه ادعا کند این دردهای افغانستان رابه چند کلمه و حرف از شکلی به شکلی تغییر داده میتواند فکر میکنم که نه خودش بایست باین سخن باور داشته باشد و نه دیگران را فریب دهد .

زمانیکه از مشکلات ملی حرف میزنیم از یک موضوع کوچک و ساده صحبت نمیکنیم که در ظرف یک یا چند روز بتوانیم همه آنها را حل کنیم. بلکه رفع این مشکلات ایجاب سعی و تلاش دامنه دار را مینماید این زحمت کشی در یک مدت کوتاه متمرکز نمیخواهد شد مگر از اینکه از یکطرف بوظایف سنگین و مهم ملی که فرد فرد ما بعهده داریم منتهک باشیم و از جانب دیگر نسل آینده کشور را تحت همین روحیه فداکاری تربیه نماییم .

اگر از من بپرسید برای علاج پسمانی و انکشاف وطن خود چه کنیم بهترین سفارش من این خواهد بود که وطن دوست و وطن پرست واقعی باشیم و این پذیرده را در رگ و خون و استخوان خود جادهیم .

داشتن احساس ملی برای نیل به اهداف مستلزم اراده برای رسیدن به مقصد و در عین زمان قبول خطرات آنست اگر خواسته باشیم برای نیل به یک هدف تنها به جنبه قطعی آن اتکا نکنیم اراده ما درین امر مستحکم نخواهد بود باید درین راه همه موانع و دشواریها را در نظر داشته باشیم و تنها اختیاری که ما در انتخاب چنین راهی داریم این خواهد بود که معقول ترین آنرا انتخاب کنیم .

عنا صر متشکله سعادت یک جامعه افراد سالم با دردا نشمند و وطن پرست آن اند چه بدون آن یک ملت سر بلند و متکی بخود و پرافتخار رانمی توان سراغ کرد .

(۱۲)

خطاب به فارغان پوهنځی
پوښی تخنیک

د دولت درئيس او صدر اعظم نباغلي محمد داؤد خطاب دپولي تخنيک دپوهنځي فارغانوته

هغه وخت يوه مملکت نیکمرغه او بريالی دی چه د هغه مهم او حیاتی کارونه دبادرده، بااحساسه او وطنپرسته زلمیانو له خوا سرته ورسیری .

تاسی تحصیل یافته زلمیان چه اوس د خپلی تحصیلی دوری نه بريالی او کامیابه ونلی یاست ، د ژوندانه لومړی مسؤلیتونه ستاسو په غاړه دی او له لوی خدای نه غواړو چه دژوندانه په ټولو برخو کی بريالی او صادق ، واقعی او وطن پرسته خدمتگاران واوسی .

هغه وخت یو مملکت نیک بخته او بريالی دی چه د هغه مهم او حیاتی کارونه دبادرده ، با احساسه او وطن پرسته زلمیانو له خوا سرته ورسیری .

زه ډیر خوشحاله یم چه یوه ډله تحصیل یافته زلمیان چه د هیواد د سباسرنو شت په دوی پوری اړه نیسی ، بدغه ټولنه کی وینم .

یو تن ته د یو ملت سرنوشت بی چون او چرا سپارل معقول کار ندی او اوس چه په افغانستان کی جمهوري نظام ټینګ دی ، بایدد هغه په رڼاکي ټول یو موټی او په یوه زړه د خلکو د اکثریت د ارمانونو د سر ته رسولو په لاره کی سرله اوس نه کوبنښن وکړو ، ځکه په دغه برخه کی یوازی نو م کفایت نکوی ، بلکه کوم شی چه ارزښت لری ، کار او عمل دی .

په ملی مسایلو کېښی کورکورانه سلوک یز درست حرکت ندی او تر ټولو دمخه دیو ملت ذکر کتر او د هغه دملي خصوصیاتو پيژندنه دمخه ده او وروسته بیا دخلکو دگټو او نیکمرغی د سر ته رسولو او د هیواد د پرمختګ او ترقی په لټه کې په پوره درایت او واقع پینې سره دعصر او محیط د ضروریاتو سره سم کیدی شي ، عملی او گټور گامونه واخستل شي .

ددغی مفکوری په پیروی له زلمیانو هیله کوم په هر گام او عمل کې دخپل هیواد دخلکو د اکثریت ملی گټی او اړتیاوی د هری ایډیالوژی نه او چټی اوله بلی هری مفکوری نه لوړو گټی او دخپل هیواد لوړو گټو په لاره کېښی نه سمپری کیدونکی هڅی وکړی .

تجربو په کراتو ثابته کړیده او تاریخ گواه دی چه د یوی ټولنی او یو مملکت دنیکمرغی د پاره یووالی او یو موټی کیدل گټور او مفید دی او برخلاف نفاق او بدبینی دنباهی اود پیر ته پاتی کیدو سبب کیری نوله دی امله چی دغه خاوره زمونږ د ټولو او دغه هیواد زمونږ د ټولو دی ، هر یو به حق ولرو چه دهغه په لوړ تیا او پر مختیا کی کونښن وکړو او دخپل وطن دلور تیا په خاطر د سالم او گټور تفکر د څرگند ولو نه ځان ونه ژغورو .

مونږ مسلمانان یو او د ټولو قربانیو په منلو سره چی دخلکو خلکو د اکثریت په خاطر مو په ټولنه کېښی دغه انقلاب مینځ ته راوړ ، په همدی قربانی به تر آخره پر مخ ولاړ شو او به خپله لاره کېښی به تا بت قدمه پاتی شو .
مونږ له ټولو هغو زلمیانو نه چی پدغه لاره کېښی لسه

مونږ سره يوشی، نودهر کلی کوو .

مونږ له هېڅ يوې ډلې سره تړلی نه يو او له هرې يوې ډلې او جريانونو سره زموږ تړل گناه ده او يوازې وطن ته دخدمت په روحیه او په پوره ايمان ترکومه ځايه چه زموږ توان او قدرت و د خپل وطن دپاره کونښن کوو او که چيرې سره ددی هم ځينې کسان پيدا کيرې چې تفرقه واچوی او زموږ د ملی گټوپه چارو کښې اخلال پيدا کړی ، په هغه صورت کښې البته مونږ هم پوهيږو چه بايد څه وکړو .

د طبيعت د تکامل د قانون په اساس دهيواد زلميان بايد دهيواد چاری په غاړه واخلي. نولدی امله زموږ کونښنونه دی ته وقف کيرې چې زلميان په واقعی او ژوره معنی سره تحصیل وکړی ترڅو راتلونکی سرنوشت چه ددوی په لاس کښې دی ، په ښه توگه سرته ورسولی شي .

ددغې خاورې اود هغې دخلکو دلوپرو گټوپه نسبت پدی فکر کښې ولويدو چه نننی نړۍ د علم او تکنیک نړۍ ده او يو ملت دلایقو او با احساسه زلميانونه پرته نشی کولی د خپل هيواد دخلکو د اړتياوږ مطابق گټو ر ی او ثمر بخشو نکي پروژی مينځ ته راوړی .

د همدې مفکورې په پيروي مو د تخنيکی او مسلکي ښوونځيو بنسټ کيښو د اوزما دپاره دخوښې ځای دی د هغه څه چې مائی يوه ورغ فکر کاوه ، نن رښتيا شو .

ژوند په خپله تجر به اودرس دی. او انسان د ی همیشه له هغه نه زده کړه وکړی.

د و طن نیکمر غسی به هغه وخت وی چی دملت
زیاته برخه دوطن په خدمت کښی فعاله برخه واخلی .
عامه گټی او دستری طبقی گټی دمحدودی طبقی نه لوپی
وگټلی شی .
زه تل فکر کوم چی عدالت دیوی ټولنی بنسټ او اساس
دی . لدی امله مونږ باید کږښمښ وکړو ، دهغو کسانو خدمت
وکړو چی په رښتیا سره اړاومحتاج دی .
له لوی خدای (ج) نه دزلمیانو دپوره بری او دجمهوری نوی
نظام ددوام هیله کوم .

خطاب بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم به فارغان پوهنځی پولی تخنیک

و قتی یک مملکت نیکبخت و موفق است که کارهای مهم و حیاتی آن بدوش جوانان بآورد، با احساس و وطنپرست انجام پذیرد.

شما جوانان تحصیل کرده که اکنون موفق و کامیاب از دوره تحصیلی تان برآمده اید مسئولیت های اول زندگی متوجه شما بوده و از خدای قادر و متعال میخواهم که ذرهمه شیون زندگی کامیاب بوده خدمتگاران صادق و وطنپرست واقعی و راستین باشید .

و قتی یک مملکت نیکبخت و موفق است که کارهای مهم و حیاتی آن بدوش جوانان بآورد، با احساس و وطنپرست انجام میدهد و من باینها خوشوقتیم که یک دسته جوانان تحصیل یافته را که سرنوشت فردای کشور به آنها تعلق میگیرد درین مجمع میبینم .

سرنوشت یک ملت را بدون چون و چرا بیک سپردن کار معقولی نیست و حال آنکه نظام جمهوری در افغانستان مستقر است باید در پرتو آن همه باهم و بایک دل در راه تحقق بخشیدن از مانسبای اکثریت مردم از همین اکنون بکوشیم چه در اینجا صرف نام کفایت نمیکند بلکه چیزیکه قیمت دارد کار و عمل است .

روش کور کورانه در مسایل ملی یک حرکت نادرست بوده و اولتر از همه شناخت یک ملت مرکب و خصوصیات ملی آن میباشد و بعداً در پی تحقق بخشیدن منافع خیر و سعادت مردم پیشرفت و تعالی کشور با درایت کامل و با واقع بینی

مطابق به ضروریات عصر و محیط میتوان گام های عملی موثر و مثبت برداشت. بتاسی ازین مفکوره از جوانان خواهش میکنم در هر قدم و هر عمل منافع ملی و نیازمندی اکثریت مردم کشور خود را بالا تر از هر اید یو لوژی و بالاتر از هر مفکوره دیگر قرار دهند و در جهت مصالح علیا ی کشور شان تلاشهای خستگی ناپذیر نمایند.

تجارب به کرات ثابت نموده و تاریخ گواه است که متحد و متفق بودن برای سعادت يك جامعه و يك مملکت مفید و موثر بوده و برخلاف نفاق و بد بینی ها باعث تباهی و پسرمانی میگردد. پس از آنجا که این خاک از همه ماوشما و این کشور از تمام ماست هر کدام حق خواهیم داشت که در جهت ارتقا و انکشاف آن سعی کنیم و از ابرای تفکر سالم و مفید بخاطر اعتلای وطن خود دریغ نوزیم.

ما مسلمان هستیم و با قبول تمام قربانی که بخاطر اکثریت مردم خود این انقلاب را درجا معه آوردیم بهمین قربانی تا آخر خواهیم رفت و ذرراه خود ثابت قدم خواهیم ماند. ما از تمام جوانانیکه در این راه با ما همگام شوند به گرمی استقبال میکنیم.

ما به هیچ يك از گروه ها ارتباط نداریم و انتساب ما به هر يك از گروه ها و جریان ها گناه است و فقط با روحیه خدمت بوطن و با ایمان کامل تا جائیکه در قدرت و توان ما ست برای وطن خود میکوشیم و اگر با این هم مردمانی پیدا میشوند که تفرقه بیاندازند و در امور مصالح ملی ما اختلال وارد کنند در آن صورت البته ما هم میدانیم چه باید بکنیم.

بر اساس قانون تکامل طبیعت جوانان پیشبرد عهده های کشور را باید بدوش بگیرند و بناء مساعی ما وقف

آن میشود که جوانان به معنی واقعی و عمیق آن تحصیل
نمایند تا سرنوشت آینده که بدست آنان است به نیکوئی
انجام شود .

نسبت به مصاحبه علیای این خاک و مردم آن باین فکر
افتادیم که دنیا ی امروز دنیای علم و تکنیک است و یک ملت
بدون داشتن جوانان لایق و با احساس نمیتواند مطابق
نیازمندی مردمان کشور شان پروژه های مفید و مثمیری را
بمیان آورند بتأسی از همین مفکوره مکاتب تخریکی و مسلکی
رابنیان گذاشتیم و برای من جای مسرت و خوشی است که آنچه
را روزی می اندیشیدم امروز به واقعیت پیوسته . زندگی
خودش تجربه و درس است و انسان از آن همیشه بیاموزد .
راه سعادت برای وطن وقتی خواهد بود که قسمت بزرگ
ملت در خدمت وطن سهم فعال گرفته منافع عامه و منافع طبقه
بزرگ بالا تر از طبقه محدود قرار داده شود
من همیشه فکر میکنم که عدالت تهاداب و اساس یک جامعه
میباشد از اینرو ما باید کوشش کنیم خدمت مردمانی را نماییم که
واقعا نیازمند و محتاج هستند از خدای بزرگ مو فقیقت کامل
جوانان و دوام نظام نوین جمهوری را آرزو میکنیم .

(۱۳)

پیام بمناسبت سال نو

د دولت در ئیس او صدر اعظم بنباغلی س محمد داؤد پیام دنوی کال په مناسبت

گرانو خویندو او وروڼو !

د افغانستان د جمهوریت د لمر نی نوی پسرلی او دنوی کال : لومړی ورځی په مناسبت د مملکت په هر گوټ او دنړی په هره سیمه کی چه یاست ، تا سو خویندو او وروڼو نه دځان او دخپلوملگرو له خوا دزړه له کومی مبارکی وایم او ملی گاهوهد فونو ته درسیدودپاره کومی چه زمونږ دوطن سر لوپی او دخلکو نیکمر غی تضمین او تا مینوی له لوی خدای نه دعامت افرادو د جمهوری دولت کار کوونکو ته بریا لیتوب غواړم .

هغه کال چه تیر شو یو تاریخی کال ؤ . چه زمونږ لرغونی خاوره دخپلو څو زورکلو دناریخ په اوږدو کبسی په کراتو دهغه شاهده وه .

د تیر کال دسرطان په شپږویشتمه نیټه زمونږ تاریخی ستر انقلاب چه یواځی دافغانستان دملت له ارا دی نه بی سرچینه نیولی وه ، دوطن دفداکاره اردو دهمت په طاقت اوسر بازی مینځ ته راغی او دخلکو دټولو طبقو په تیره بیا دنورو او وطن پالونکو ځلمیانو له خوا دزړه له کومی احساساتو اوملاتر له داسی تو دهر کلی سره مخامخ شو چه په خپل ذات کی زمونږ دهیواد په تاریخ کی بی ساری ؤ او خاطر به یی دافغان دهر وگری دپاره له ویاړنه ډکه او نه هیریدونکی پاتی وی .

ددغه ملی انقلاب په رڼا کی په هیوادکی دجمهوریت مترقی نظام ټینگ شو او ددغه نوی نظام په رڼا کی ترکومه خایه

چه په خو تیرو میاشتنو کی یی امکان در لود له یو ی خوایی
 د ډول ډول او بیلو بیلو مشکلاتو دحل په لاره کی چه له پخوانی
 رژیم نه دیاد گار په توگه پاتی و نسبتا گټور گامونه واخیستل
 شول. اوله بلی خوا دیوه نوی افغانستان دآبا دولو په غرض
 چه وکړای شی خپل ملی حیثیت چه له هغه سره بنیای
 وساتی په همدغو خو مختصرو میا شتنو کی دټولنی په
 اقتصادی، اجتماعی او سیاسی ژوندانه کی یو لړ داسی
 تحولات شروع شول چه البته دگرانو و طنوالو په بی ساری
 ملاتړ سره به دوام وکړی مهم سوال دادی چه یو ملت دنړی
 په اوسنیو شرایطو او زمونږ د عصر سره موافق څر نگه
 کولای شی په شرافتمندانه ډول ژوند وکړی او هغه عالی
 هدفو ته درسیدو دپاره کومی وظیفی او مکلفیتونه سرته
 ورسوی طبعاً نشو کولای دغه مهم سوال ته په خو لټو
 کړنو کی په تفصیل ځواب ووايو، خو یقین دی چه دملی
 شعور دملی گټو دښه تحلیل او تشخیص په لړ لو دعمل او
 نظر دیو والی په تا مین او تر ټولو مهم په بی خله او دوامداره
 قاطع تصمیم سره یو ملت کولای شی په پای کښی هغه
 خپل عالی هدف ته ورسوی او یایی څه ناڅه نژدی کړی.

نود تاریخ له ترخو تجربو څخه هیله لرم دافغانستان
 دملت قاطع تصمیم همدا دی دهغه ملت دپاره چه نوی یی
 دتکامل په لاره کی گام ایښی دی اولاهم په مخکی ستر
 مشکلات او مسؤولیتونه لری مقصد ته درسیدو لپری شرط
 دځان دزیا نونو او کمزور وټکو درک او تشخیص او
 وروسته بیاد تقایصو د بشپړیدو او دهغو ضعیفو ټکو داصلاح
 لپاره هڅه او کوشښی دی.

هغه ملت چه ونه غواړی او یا ونه کړی شی خپلی نیه گړتیاوی

درک او یا درک کو لو په صورت کی په پوره ایماندارۍ او قوی عزم د هغو په اصلاح کی کوښښ و نکړی هر هغه کوښښ او تلاش چه خپل مطلوب کمال ته درسیدو لپاره یی ښایي بی ثمره وی .

نو له دی امله له مو ښ نه هر یو په هر ځای هره وظیفه او هر مقام کی چه یو باید، له هر شی نه دمخه دغه میرانه و آرو چه دخپلو شخصي او ملي نقا یصو د درک کولو په لټه کی شو او د زړه له کومی د هغو په اصلاح پیل وکړو . پدغه صورت کی کولای شو، دخدای په لطف ډاډه واوسو چه ژر به خپلو عالمی هد فو نو ته ورسیرو .

گرانو وطنوالو !

لکه څنگه چه زمو ښ جمهوری نظام ټینګښت د وطن دیوی ډلی سر تیرو اوفداکارو زامنو د فدا کاري محصول دی ، ددغه نظام وده او تکامل هم نه یوازې ددوی فداکاری اوزیار ایستل بلکه دا فغان د هر فرد فداکاری اوزیار ایستل چه هیله لرم، د مملکت د اجتماعی ګټو او د اساسی ګټو په رعایت کولو سره زمونښ ټولنه دمقصد پراو ته نژدی کړی .

کله چه دهیواد ګټی او د خلکو ګټی مینځ ته راځی، ستراو مهم مسؤولیت ټو لو هغو افرادو ته متوجه کیر ی چه د هغوله مخه هر یو په خپل واردخپل توان په اندازه اود خپل اجتماعی مقام په تناسب باید د مملکت د ګټو په رعایت کی کوښښ وکړی او دخپلی ټولنی ګټی و ساتی ترڅو چه له دغی لاری مو خپلو خلکو او وطن ته ښه خدمت کړی وی . په ځینو مواردو کی امکان لری چه ملی ګټی د شخصی ګټو سره ټکر وکړی او دغه وخت دی چه واقعی وطن پالونکی

شخص ، دفدا کار ی نه کاراخلی او دعا مه مصلحت او گټې لپاره خپلو شخصي او خصوصي گټو ته نه گوری ، تا ریخ نښی ، هغو ملتونو چه عزم یی کړیدی ، په ځان با نښی متکی وی ، خپلی منابع په کارواچوی او ځان ته یو ملی ژوند جوړ کړی او پدغه لاره کی له هیڅ ډول کونښن نه ځان ونه ژغوری ، حتما بر یالی شوی دی ولی دافغانستان ملت ددغی روی پیروی ونه کړی .

ولی اوس چه ز مونږ په ژوندانه کی نوی فصل پرانیستل شوی ، دنوروملتونوپه شان په یوه نه خلل موندونکی تصمیم سره چه ز مونږ په شان او له مونږ سره یو ځای یی شروع کړی ده ، دترقی په لور په مخ لاړ نه شو؟ په ځای ده چه دپسرلی په دغه فصل کښی دپولنی ددغو خد متگا رانو له نجیبو بزگرانو او کروند گرو څخه چه هم دملکت دا قنصادی بنسټ په ټینگښت او پر مختگ کښی ستر نقش لری او هم دملکت دهرگوټ سمسور تیا ددو ی ، دنه سترې کیدونکو هڅواو خو لو تو یو لو مر هون ده ، په حق شناسی سره یادونه وکړو او د ټو لنی ددغو مهمو او گټورو عناصرو دوجود اهمیت ښه او زیان در ک کړو ، په تیره بیا چه ز مونږ دهیواددنفوس اکثریت چه تر اوسه پوری په حقیقت کی یو زراعتی هیواد دی ، همدغه زیار ایستونکی طبقه یی تشکیلوی نولدی امله جمهوری دولت څنگ چه څو کر ته یی ویلی دی دافغانستان د خلکو اکثریت ته خدمت چه دغه زیار ایستونکی طبقه دهغه مهم جز گڼل کیږی ، خپله یوه مهمه وظیفه گڼی .

امید لرو ، دبز گرو داجتماعی او حیاتی حالت

دښمه كيدو په لاره كې د دولت دواړه اداره كوښښونه هميچې
ته و رسېږي ، او ددوی پهل و ندانه كې يو مثبت اوسالم
تحول مينځ ته راشي .

ترڅوچه دو طن ددغو حقيقي خاد مانو حق پيژندل په
رښتيا سره د ټولني له خواتحقق و مومي .

دافغانستان زامنو !

زمونږ وطن او جمهوري نو ي نظام له مونږ ټو لو نه
انتظار لري په هماغه اندازه چه زمونږ را تلونكي وظيفي او
مسؤو لیتونه سخت او درانده دي ، په هماغه تناسب با يد
زمونږ كوښښ زيات زمونږ عزم بي خلله او زمونږ همت ډير
عالي وي .

هيږنه كړي ، هغه څه چه زمونږ تير و كسا نو سر ته
رسولي دي او نن مونږ دهغه قضاوت كوو ، هغه څه چه نن
بي مونږ سرته رسوو، سبا به دتاريخ او درا تلونكو نسلو نو
دقضاوت وړ وگرځي .

خدای دی ونه كړي چه خدای په حضور او دتاريخ دقضاوت
په مخكي شرمنده او سرپيټي واوسو .

په پای كې يوځل بيا نو ي كال تاسو ټو لو او ټولو هغو
پښتنو او بلوڅو وروڼو ته چه پخپل ملي پيكار بوخت دي ،
او دنړۍ ټولو خلكو ته دزړه له كومي مباركي وايم . هيله
لرم دغه نو ي كال دنړۍ دټولو خلكو لپاره دسولي او نيكيختي
كال وي .

سر لوړي دی وی افغانستان.

تل دی وی جمهوریت .

پیام بنیاد علی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم بمناسبت سال نو

خواهران و برادران گرامی!

او این نو بهار جمهوریست افغانستان و نخستین روز سال
نورا بشما خواهران و برادران عزیز در هر گوشه و کنار مملکت
و در هر نقطه ای از نقاط جهان که هستید از طرف خود و رفقای
همکار خود صمیمانه تبریک میگوییم و توفیق افراد ملت و
کارکنان دولت جمهوری را برای رسیدن به هدف های
مشترک ملی که سر بلندی وطن و سعادت مردم ما را تضمین
و تأمین میکند از خدای بی نیاز مسلمات میبیم .

سالیکه گذشت یکی از سالهای تاریخی بود که
سر زمین کهنسال ما در طول تاریخ چندین هزار ساله خود
بارها شاهد آن بوده است در ۲۶ سرطان سال گذشته
انقلاب بزرگ تاریخی ما که فقط و فقط از اراده ملت
افغانستان سر چشمه گرفته بود به نیروی همت و سر بازی
اردوی فداکار وطن رو یکار آمد و با چنان یک استقبال
گرم و احساسات پر شور و پشیمانی صمیمانه از طرف
تمام طبقات مردم بخصوص جوانان منور و وطن پرست
رو برو شد که بذات خود در تاریخ کشور ما بی نظیر بود
و خاطره آن برای هر فرد افغان افتخار آمیز و فراموش ناشدنی
باقی خواهد ماند .

در پر تو این انقلاب ملی نظام مترقی جمهوری در کشور
برقرار شد و در روشنی این نظام جدید تا آنجا که در چند
ماه گذشته امکان داشت از یکسو در راه حل مشکلات
گوناگون و متعددی که از رژیم سابق بیادگار مانده بود قدم

های نسبتاً موثری بر داشته‌شد و از سوی دیگر به‌منظور
اعمار يك افغانستان نوین که بتواند حیثیت ملی خود را که
شایسته آن است حفظ کند يك سلسله تحولات در حیات
اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جامعه در ظرف همین چند ماه
مختصر آغاز شد که البته به‌لطف و پشتیبانی بی‌شایسته
هموطنان عزیز دوام خواهد داشت سوال مهم این است که
يك ملت در شرایط کنونی جهان و موافق با عصر ما چطور میتواند
شرافتمندانه و آبرو مندانه زیست کند؟ و برای رسیدن
به آن هدف عالی چه وظایف و مکلفیت‌ها را انجام دهد؟

طبعاً نمیتوان این سوال مهم را به چند سطر مختصر به
تفصیل جواب گفت اما یقین است که با داشتن شعور ملی
تحلیل و تشخیص درست منافع ملی تا مین وحدت نظر
و عمل و از همه مهمتر تصمیم قاطع خلل ناپذیر و دوامدار يك
ملت میتواند او را به هدف عالی اش بالآخره برساند و باکم
از کم نزدیک سازد .

پس از تجارب تلخ تاریخ امیدوارم تصمیم قاطع ملت
افغانستان همین باشد . برای ملتی که تازه در راه تکامل قدم
نبرده و هنوز مشکلات و مسؤولیت‌های بزرگی در پیش دارد
اولین شرط وصول به مقصد درك و تشخیص نقایص و نقاط ضعیف
خود، سپس تلاش و کوشش برای تکمیل نقایص و اصلاح آن
نقاط ضعیف است .

ملتی که نخواهد و یا نتواند رسایی‌های خود را درك و یا
در صورت درك کردن با ایهان کامل و عزم قوی در اصلاح آن
نکوشد هر سعی و تلاشی که برای رسیدن بکمال مطلوب

خود میکند ممکن بی ثمر باشد بنا بر این هریک از مادر
هر جای هر وظیفه و مقامی که هستیم باید قبل از هر چیز
این شهامت را داشته باشیم که در پی درک نقایص شخصی
وملی خود باشیم و به اصلاح آن از صمیم قلب بپردازیم .
در این صورت میتوانیم به لطف خدا مطمئن باشیم که
بزود ترین فرصت به اهداف عالی خود خواهیم رسید .

هموطنان عزیز !

همانطوریکه استقرار نظام جمهوری ما محصول فداکاری
جمعی از فرزندان جانباز و شجاع وطن است رشد و تکامل
این نظام نیز مستلزم فداکاری و زحمت کشی نه تنها آنها
بلکه هر فرد افغان است . که امید وارم با رعایت مصالح
اجتماعی مملکت و منافع اساسی جامعه ما را بسر منزل مقصود
نزدیک تر سازد .

وقتی پای مصالح کشور و منافع مردم در میان می آید
مسوولیتی بس بزرگ و مهم متوجه تمام افراد میشود که به
موجب آن هر کدام به نوبه خود به اندازه توان خود و به تناسب
مقام اجتماعی خود باید در رعایت مصالح مملکت بکوشند و
منافع جامعه خود را حفظ نمایند تا از این راه خدمت شایسته ای
به مردم و وطن خود نمود باشند .

در بعضی از موارد امکان دارد که مصالح ملی با منافع
شخصی برخورد کند و در این مورد است که شخص و وطن
پرست واقعی از فداکاری کار میگیرد و برای مصلحت و نفع
عامه از نفع شخصی و خصوصی چشم می پوشد . تاریخ نشان
میدهد مللکه عزم کرده اند . متکی بخود شوند منابع شان را

بکار بیندازند و برای خود يك زندگى ملي بسازند و در اين راه از هيچ نوع جد و جهد دريغ نكرده اند حتما مو فق گرديده اند چرا ملت افغانستان از اين روش پيروي نكند ؟ چرا حالا كه فصل جديدي در زندگى ما باز شده بايك تصميم خلل نا پذير مانند ملل ديگري كه مثل ما و همدوش ما آغاز كردند بسوى تر قى پيشش نرويم ؟

بجاست تا در اين طليعه فصل دل انگيز بهار از دهقانان وزارتگان نجيب اين خدمتگاران جامعه كه هم در پيشرفت واستوارى بنسبان اقتصادى مملكت نقش بارز و پر جسته دارند و هم سرسبزي وشادابى هر گوشه و كنار مملكت مروهون عرق ريزى وتلاش هاى خستگى ناپذير ايشان است با حق شناسى ياد كنيم واهميت وجود اين عناصر مفيد و مهم اجتماع را بهتر و بيشتر درك نماييم.

بخصوص كه اكثريت نفوس كشور ما را كه تا حال در حقيقت يك كشور زراعتيست همين طبقه زحمتكش تشكيل ميدهد لذا دولت جمهورى همانطور بيه پار ها گفته است خدمت به اكثريت مردم افغانستان را كه اين طبقه زحمتكش جز ومهم آن محسوب ميشود يكي از وظايف عمده خود ميشمارد. اميدواريم تلاش هاى مداوم دولت در راه بهبود وضع حياتى و اجتماعى دهقانان به نتيجه برسد ويك تحول مثبت و سالم در زندگى ايشان وارد شود تاحق شناسى جامعه از اين خاندان حقيقى وطن واقعا تحقق پيدا كند .

وطن و نظام نوين جمهورى ما از همه ما انتظار دارد همانقدر كه وظايف ومسئوليت هاى آينده مادشوار وسنگين است به همان تناسب جد و جهد ما بايد بيشتر عزم ما خلل ناپذير تر وهمت ما عاليتر باشسد . فراموش نكنيد آنچه را كه

گذشتگان ما انجام داده اند و امروز ما آنرا قضاوت میکنیم
آنچه را امروز ما انجام میدهیم فردا در معرض قضاوت تاریخ
و نسل های آینده قرار خواهد گرفت خدا نکند که بحضور خدا
و در پیشگاه قضاوت تاریخ شرمنده و سر افکنده باشیم .
در خاتمه یکبار دیگر حلول سال نو را بهمه شما و بهمه آن
برادران پشمتون و بلوچ کسه مشغول پیکار ملی خود میباشند
و همه مردمان کیتی از صمیم قلب تبریک میگویم .
نمنا دارم این سال نو برای همه مردمان جهان سال صلح
و نیکبختی باشد .

سر بلند باد افغانستان

باینده باد جمهوریت

(۱۴)

خطاب به صاحب منصبان قوای سرکز

د دولت درئيس او صدر اعظم بنماغلی محمد داؤد خطاب د سر کزی قواوو منصبدارانوته

محترم و دوستانو او ملگرو گرانو خدیانو، و د افغانستان
د فداکاره اردو منصبدارانو !

څلور دیر شس کاله دمخه یو شمیر قطعات د سر کزی قواوو
په نامه په مرکز کښی تشکیل شول او د هغو د لاسه لاسی
قومانده لری ویاړ ما ته وسپارل شو . دا وړ دو کشرنو لاسه
تیریدونه و روسته نن وینم چه دغه قطعات او هغه خلمیان چه
هغوی یی وطن ته د خدمت او دگران افغانستان د عظمت
او سر لو پی په لاره کښی روزلی وو په پیر منظم شکل او په
پیره عالی رو حیه زما په متکښی و لاپ نی او له د غی
نا حی نه پیره خو بسسی احساسوم .

گرانو وروڼو !

هغو وظیفه چه په مخکی لرونه مسئولانوته خا لری د
څنگه چه د افغانستان ستر اردو د جمهوریت د ستر انقلاب
په مرحله کښی په فدا کاری او جان نانی سره بسس
خدمتونه سر نه و رسول او پری یی لاسی نه راوړ پوره ویاړ
او ایمان لرم چه بیا هم د وطن د پیر مخکیت او نیکو غی او دملی
نوا میسو دساتی په لاره کښی به له هیڅ ډول فدا کاری او
ایشار نه ځان ونه ژغوری او د لوی خدای په فضل به ددوی
په برخه تل سر لو پی او پری وی . زه یقین لرم چه د افغانستان
تاریخ هیڅکله د هغو خلکو د پهرمانی او ایشار ارزښت چه

دخیل و طن د پا ره له یو لوشیانو نه تیر شول نه هیروی .
زمونږ وظیفی اوس نوی شرو ع شویدی او لومړنی
کامونه مو اخیستی دی زمونږ دځلمی او نوی نظام داستحکام
او ټینګښت دپا ره دوامدا ره کوښښ ، له ځانه تیریدل
خالصانه ایثار او فداکاری او پرله پسې زیار ایستل په
کاردی .

زه یقین لرم کله چه دو طن صالح اولاد په دغسی ټینګ او
خلل نه موندونکی ایمان او عقیده او حقیقی نصب العین
سره دخپل مملکت او خلکو په گټه دمپرا نی ملاو تپری زمونږ
گران هیواد به د دوی دمپرا نی او ایمان په طاقت د ترقی او
بری لاره ووھی .

که یوه وړځ ژوندی یامپریو بیا هم دوطن په تاریخ کی
دهغه ویار به دهغو کسانو په برخه وی چه په رښتیا سره یی
وکړای شول ملی خدمتونه لکه څنگه چه دوطن له یو صالح
اولاد سره ښایي سرته رسولی وی .

یو خل بیاد زړه له کومی دمرکز دقواوو د منصبدارانو
او افرادو د ډیر و تـــودوا حساسا تو او دمهربانی له
څرگندو لونه تشکر کوم او لالوی خدای له درباره تاسو
ټولو ته وطن ته خدمت په لاره کښی دبری هیله کوم .

خطاب بنیاد علی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم به صاحب منصبان قوای مرکز

دوستان و همکاران محترم جوانان عزیز و صاحب منصبان
اردوی فداکار افغانستان!

سی و چار سال قبل يك تعداد قطعات در مرکز
بنام قوای مرکز تشکیل گردید و افتتاح اولیین
قوماندا نیت آن بمن تفویض شد پس از گذشت سالیان
دراز امروز می بینم که این قطعات و جوانانیکه آنها را در
راه خدمت بوطن و سر بلندی و عظمت افغانستان عزیز تربیت
کرده بودم بشکل منظم تر و بارو حیه عالی تر در مقابل
دیدگانم قرار دارند و ازین ناحیه احساس نهایت مسرت
میکنم.

برادران عزیز وظیفه که در پیش رو دارم خالی از مشکلات
نیست هما نظوریکه اردوی رشید افغانستان درمرحله
انقلاب بزرگ جمهوریت با فداکاری و جان نثاری خدمات
برجسته انجام دادند و مو فقیته بدست آوردند و ایمان کامل
دارم که باز هم در راه پیشرفت و سعادت وطن و حفظ نوامیس
ملی از هیچ گونه فداکاری و ایثار دریغ نخواهند کرد و به فضل
خدا مو فقیته و سرفرازی همیشه نصیب شان خواهد
بود.

من یقین دارم که تا ریخ افغانستان هیچگاه از زش
قهرمانی و ایثار مردمانی را که برای وطن خود از همه چیز
گذشتند فراموش نمی کند.

وظایف ما هنوز تازه شروع شده است و قلم های او لی را

بردا سنده ایم برای استحکام و استقرار نظام جوان و نوین ما
مساعی دوا مدار ، خو گذری ها ایتار و فدا کاری
های خالصانه و زحمات پیگیر بکار است .

من یقین دارم و قتی اولاد صالح و وطن با چنین ایمان و عقیده
استوار و خلل ناپذیر و نصباً لعین حقیقی کمر همت
را به نفع مملکت و مردم خویش بر بندند کشور عزیز ما به
نیروی همت و ایمان آنهارا ترقی و کامیابی را خواهد پیمود .
اگر روزی زنده و یا مرده باشیم باز هم افتخار آن در تاریخ
وطن نصیب آنهایی خواهد بود که راستی توانسته باشند
خدمات ملی طوریکه شایسته یک اولاد صالح و وطن است
انجام داده باشند .

یکبار دیگر از احساسات نهایت گرم و ابراز لطف صاحب منصبان
و افراد قوای مرکز از صمیم قلب متشکرم و از
بار گاه خداوند بزرگ برای همه تان در راه خدمت
بوطن موفقیت تمنا دارم .

(۱۵)

مصاحبه با مدیر روزنامه نیو تایمز
راولپندی

د دولت دښاغلی رئیس اوصدراعظم هر که دراولپندی دنیوتایمز دورځپانی له مدیر ښاغلی میر جمیل الرحمن سره

پوښتنه : غواړم، دا چه دهرکي وخت را ته پیدا شو
اوزه مو منلی یم خپل تشکرونه وړاندی کړم.

ځواب: خو شا له یم چعی تاسی په خپل هیواد کښی وینم
امید لرم، په دغه ځای کښی ستا سی استو گنه ښه تیره
شی.

پوښتنه : اجازه را کوی چه خپلی پوښتنی پیل کړم .
ځواب - وفر ما یاست .

پوښتنه: اوریدل کیږی چه دافغانستان دځوان جمهوریت
اساسی قانون دسپړ کال په اوږی کښی تدوین او چمتو
کیږی ؟

ځواب: دافغانستان داساسی قانون په باب تر اوسه پوری
خوتنو اخبار لیکو نکو پوښتنه کړی ده او لازم ځواب و یل
شویدی نه پوهیږم ، یو داسی نظام چه دهغه له عمر څخه لس
میاشتی ندی تیری شوی، ولی په دغه موضوع کښی چټکی
وکړی، پداسی حال کښی چه داسی حکومتونه وو، چه ډیر
کلونه یی اساسی قانون نه درلود، خو حکمرانسی
یی کړی ده .

پوښتنه: کولای شوسی وواياست چه څومره وخت به
ونیسی ؟

ځواب: هر وخت چه چمتو شو ، خو کوم شی چه ویلای
شم دادی چه دیمو کرا تیک او سرقی به وی.

پو بښتنه: دافغا نستان له پاره مو دڅه ډول اقتصاد اټکل کړی دی؟

ځواب: دابه دافغا نستان په را تلو نكې اساسی قانون پوری مربوط وی.

پو بښتنه: دپښتو نستان په باره کښی بیلې بیلې ویناوی شویدی، لطفا وویاست کله چه ستا سی حکومت دپښتو نستان په باره کښی خبری کوی، څه مقصد دی، په بل عبارت پښتو نستان په څر گنده تو گه څه ډول تفسیر کیدی شی؟

ځواب: تعجب کوم چه یو پاکستانی ورځپاڼه لیکو نکی ځنکه دغه پو بښتنه کوی، دپښتو نستان دقضیې په باب دپاکستان د عمر په اته ویشتمه کلنه موده کی پوره خبر ونی او رسمی ویناوی ور کړی شوی او پدغه مسأله کښی دافغا نستان دریځ پوره څرگند او روښانه دی او یقین شته چه ددواړو هیوا دو په آرشیف کښی به ددغو ټولو ویناوو، څیرو نواو خبرو ریکارډ موجود وی.

پو بښتنه: لطفا که چیری څرگنده کړی پښتو نستان څه دی؟

ځواب: دپښتو نستان په باره کښی په هر وخت او هر زمان کښی دلویې جرگی او شورا فیصلی اود افغا نستان دحکو متو نو رسمی ویناوی ور کړی شویدی او په هغو کښی زمونږ دریځ څر گنده شویدی.

تاسی دورځپاڼه لیکو نکی په حیث که چیری غواړی، دپښتو نستان په باره کښی معلومات واخلي، کولی شی

دخپل دبا ندنیو چا روله وزارت څخه دغه معلومات تر لاسه کړی. سر پیره پر دی که چیری دافغان نستان او دهند دنیمی وچی تاریخ مطالعه شی او هغه پیمینی چه په دغه سیمه کښی په تیره بیا دانگلیس داستعمار په دوره کښی پیمینی شوی، په خپله ستاسی پوښتنی ته ځواب وایی او هم کولای شی دغه پوښتنه پخپله دپښتون او بلوڅ له لیدورانو څخه وکړی.

پوښتنه: دیو کال په جریان کښی دافغان نستان او پاکستان تر منځ مناسبات قناعات پخښونکی نه دی، علت به یی څه وی؟

ځواب: په خوا شینی سره باید ووایم چه دهغو سبب هغه غیر دوستانه تحریکات او حرکات دی چه دپاکستان دحکومت اودهغه دگمارل شویو کسانو له خوا دجمهوری رژیم پدخلاف شوی او کیری.

پوښتنه: لطفا که چیسری څرگنده کړی ء چه غیردوستانه حرکات کوم دی؟

ځواب: په خپله هر ویل چه ددواړو هیوا دو منا سببات ښه نه دی، نور نه غواړم چه په دغه برخه کښی تردی زیات څه ووایم خو له مونږ سره داسی شواهد او سندونه شته چه زمونږ دگفتار شاهد دی.

پوښتنه: دمننا سبباتو دښه والی له پاره څه اقدام لازم بولی؟

ځواب: دمننا سبباتو دښه والی یوازینی لاره داده چه دمنځ ددهغی دوا قعیت له اړخ څخه د خپره، گمان کوم که

چیری بنه نیت مو جود وی هیخ پرابلم نشته چه دحل لاره پیدا نکری .

مونن به هیخکله دد اسی مسألی دحل خخه چه دهغی اساس په واقعیت ولاړاود منلو وپوړی ډډه ونکړو .

البته دشرايطو لاندی خبری نشو منلی، په ډاگه تاسی ته وایم چه دافغانستان او پاکستان ترمنځ دپښتو نستان له قضیې پرته کو مه بله مسئله نشته .

که چیری دهغی دحل الپاره دمسللی دواقعیت په بنیاد دحل لاره ولټو له شی، لکه چه په بیابیا مو ویلی دی او اوس بیا وایو چه ددغی یوازی قضیې په حل سره به کوم بل پرا بلم پاتی نشی .

پوښتنه: تاسی پاکستان دافغانستان دامنیت له پاره تهدید بولی؟

خواب: داد پاکستان په سلوک پوری اړه لری .

پوښتنه: آیا پاکستان کله دافغانستان په نسبت زیا ته دښمنی در لوده او کله کهه، څنگه ؟

خواب: له بده مرغه چه دپاکستان دحکو متو نو او واکدارانو سلوک هیخکله صمیمانه اودوستانه نه دی .

پوښتنه: افغانستان ته دهند دپوځی هیات وروستی سفر په پاکستان کښی دبه گمانی حس پیدا کړی دی او حتی ځینو ورځپاڼو دافغانستان او هند ترمنځ دپوځی همکاری په باره کښی تبصری او رپو ټونه خپاره کړیدی، غواړی په دغه باره کښی څه وویاست او تبصره وکړی؟

خواب: داحق هیچا ته نه ور کوم چه له مونږ څخه دغه شان پو بښتنه وکړی، دا پخپله دافغانستان په خلکو پوری اړه لری.

په هر وخت او هر زمان کېښی چه وغواړو، له هر هیواد څخه چه مو غو بښتی وی، مسیون منو او هر ځای ته چه وغواړو خپل مسیون لیر و.

پو بښتنه: آیا په نظر کېښی دی چه کومه پو ځی مو افقه وشی؟

خواب: دغه مو ضوع یوازی په مونږ پوری اړه لری. به بل هیچا پوری مربوطه نده.

پو بښتنه: څه دپا سه یوه پیری افغان نستارن دبیطر فی سیاست لری، تاسی فکر نه کوی له بل هیواد سره به پو ځی همکاری دافغانستان دغه څپره او دهغه دریغ بدل کړی؟

خواب: تعجب کوم چه څنگه دیوه داسی هیواد داخبار نماینده چه دهغه له جوړیدو بیاتر اوسه پوری به پو ځی ډلو تپلو کېښی شامل دی له مونږ څخه دغه پو بښتنه کوی، دافغانستان اعلان شوی سیاست بیخی روښانه او څرگند دی او دغه سیاست به همغه شان و ساتو.

پو بښتنه: دلو ماند له نماینده سره مو په هر که کېښی فرمایلی و، که چیر ی په بلو چستان او سرحد کېښی حالات زیات خراب نشی، دپو ځی مداخلی اقدام نه کوی، امکان شته، څرگنده کړی چه خرابی به کومه اندازه وی چه دغه شان مداخله ایجاب کړی؟

خواب: دلو ماند نماینده چه هر څه لیکلی به لو ماند پوری اړه لری، کوم شی چه زه ویلی شم، دادی چه دپښتنو

از بلوچو ز روپو ن رامسی ایما سمان بیظرفه او بی علاقې
ننسی پانی کولی او دغه مسئله بیابیا ستا سی وا کدا رانو ته
ویل شوی ده.

پو بښتنه: نامسی و فر مایل بیظرفه او بی علاقې نشی پاتی
کیدئ، کولی شم پو بښتنه وکړم ، تر کومې اندازې؟
ځواب: داپه خپله په مونږ پوری اود حالاتو په رویدا دو
پوری اړه لری.

پو بښتنه: افغانستان ملی عوامی گوند ته په خاص امتیاز
قایل دی په داسی حال کښی چه په پاکستان کښی نور
کونډو نه هم شته چه دپښتنو او بلوڅو دگټو له پاره کارکوی
ولی دغه امتیاز عوامی گو ندته ورکړ شویدی ؟

ځواب: هغه خلك او پار ټی چه په خپل ملی خدمت کښی
مجاهده کوی، هر څوک چه وی او په هر ځای کښی چه وی
معوی ته په درنده ستر گه گورو، عوامی پارټی ز مو نږ
ورویه دی او دوی هغه کسان دی چه دخپل ملی هدف لپاره
مجاهده کوی، نو همدا وجهه چه ز مونږ اودټولو ددرناوی
وې به وی.

پو بښتنه: دپښتو نستان په باره کښی د(نیپ) دپارټی
دریځ اوتو نو می دی آیاتاسی ورسره موافق یاست ؟

ځواب: پخوا مو ویل چه دپښتنو او بلوڅو مسئله په
خپله په هغوی پوری اړه لری دغه پو بښتنه له هغوی څخه
وکړی ، د پاکستان د مشرانو له پاره ډیره ښه لار
داده چه دپښتنو او بلوڅو له مشرانو سره دخبرو او
مفاهمی له لاری دخل لار وولټوی، نه داچه دپښتنو او بلوڅو

مشران دزجر او تشدد په وسیله له منځه یو سی . . .
پوښتنه : افغانستان د نیپ پارټی د حقیقی نمایندګانو
په حیث پیژنی ؟

ځواب: په دی کښی تر دیدنشته، ځکه هغه اکثریت چه په
انتخاباتو کښی یی گټلی دی ، ددی خبری ډیر ښه دلیل دی .
پوښتنه: که چیری د نیپ گوند د پښتو نستان د مسالی
په باره کښی فیصله و کړی آیا دغه فیصله دمنلو وړ ده؟
ځواب: د نیپ فیصله چه پښتانه او بلوڅ یی و منی ولی
به دمنلو وړ نه وی .

پوښتنه: دهند، پاکستان او بنگله دیش ترمنځ د دري گوني
جرگي کا میا بی په اټکات وړ سو له چه هیوا دو نه دښو
دنا سباتو هیله من دی، تاسو څه اټکل کوی چه ددغی جرگی
بری به دافغانستان او پاکستان په روابطو کښی مثبتته اغیزه
ولری؟

ځواب: تاسی په دی ډیر ښه پوهیدلی شی، ځکه په خپله
ستاسی په خپل منځی مسالو پوری اړه لری، دا چه زموږ
د ستاسی په روابطو پوری څه اړه لری، پوه نشوم، خو
دیوه سوله دوست هیواد په حیث دنړی دسولی او امن
غوښتنو نکي یو .

پوښتنه : د آسیا د ډله ایزه امنیت له باره د بریښی د پلان
په باره کښی ستا سود حکومت نظر څه دی، فکر کوی چه د چین
له موجود دیت څخه به پر ته د تطبیق وړوی؟

ځواب: د آسیا د ډله ایزه امنیت په مفکوره کښی څو
پرنسیپونه شامل دی ، چه دهغو اکثریت دنړی دسوله

دو ستو هیوا دو دمنلو وړدی نو د نړۍ دسولې او امنیت هر پلان دهر چا او هر هیوا د لهخوا چه پیشنهاد شی او زمونږ له ملی گټو سره تو پیر و نلری، هغه ته په ښه نظر گورو.

پوښتنه: آیا افغانستان او پاکستان به یو دبل په نسبت خپل منفي سیاست ستونه یو یو خواته پر یز دی، او یو مثبت سیاست ته به چه دمننا سبا تودښه والی په مقصد وی، پاملرنه وکړی ځکه پر اڅه زمینه په تیره بیا په اقتصادي ساحه کښی لید له کښی ی؟

ځواب: بیا هم تاسی ته وایم چه زمونږ او ستاسی تر منځ یوه قضیه شته او تر هغه وخته پوری چه دغه مو ضوع حل نشی، دمننا سبا تودښه والی په باره کښی امکان او هیله نه لیدله کښی، ښه به داوی، تر ټولو دمخه داساسی پرابلمونو دحل په باره کښی فکر و شی، ترڅو چه دمننا سبا تودښه والی او پراختیا له پاره لاره او اړه شی اوزه یقین لرم، دپښتو نستان د قضیې سیاسي پواژنی اختلاف په حل سره چه دافغانستان او پاکستان تر منځ شته، نور هیڅ شی زمونږ په ښو روابلو کښی ځنډه کیدی نشی، زه له ښاغلی جمیل الرحمن څخه هیله کوم چه دورځپاڼه لیکو نکي په حیث کو ښښ و کړی چه ددواړو هیوادو تر منځ د نزدیوالی وسیله وگرځی .

ښاغلی جمیل الرحمن: بلی هدف همدا دی .

پوښتنه: دافغانستان اساسی قانون به چه په نظر کښی دی، تدوین شی آیا یو اسلامی اساسی قانون به وی؟
ځواب: تعجب کوم چه دغه پوښتنه کوی، ځکه یو هیواد

چه اساساً دیوه اسلامی هیواد په نامه نه یوازی په سیمه کښی بلکه په نړۍ کښی شهرت لری، څنگه کیدی شی چه دهغه په اساسی قانون کښی داسی شی وی چه له اسلام او اسلامیت سره توپیر ولری.

ښاغلی جمیل ا لرحمن : تشکر او خوښی کوم.

د دولت ښاغلی رئیس ا و صدر اعظم : تشکر سیا سی مسألی یوی خوا ته پرین دی امید کوم هر وخت چه وغواړی افغانستان ته راشی، خپل ځان دخپلو دوستانو په منځ کښی وپولیء هیله کوم، چه دافغانستان دخلکو ښه تمنیات دپاکستان خلکو ته ورسوی.

ښاغلی جمیل ا لرحمن : ما له هغه وخت نه چه کابل ته رارسیدلی یم، ددغه دوستانه حس احساس کړیدی .

مصاحبه بناغلی رئیس دولت و صدراعظم با بناغلی میر جمیل الرحمن مدیر روزنامه نیوتایمز راولپندی

سوال :- میخوایم از اینکه موقع مصاحبه برایم میسر و
مرا پذیرفته اید ، تشکرات خویش را تقدیم دارم.

جواب :- خوش هستم که شما را در کشور خویش میبینم
امیدوارم اقامت شما در اینجا خوش گذرد .

س :- اجازه میدهید به سوالات خود شروع نمایم ؟
ج - بفرما ئید .

س :- شنیده میشود که قانون اساسی جمهوری جوان
افغانستان در تابستان امسال تدوین و آماده میگردد . میتوانم
پرسان کنم که در این باره توضیحاتی اظهار نمائید ؟

ج :- در مورد قانون اساسی افغانستان تا حال چندین اخبار
نویس سوال نموده و جواب لازم گفته شده است . نمیدانم
یک نظامیکه بیش از ده ماه از عمر آن نمیگذرد چرا در این
موضوع عجله نماید .

در حالیکه حکومت هایی بوده که سالیان دراز فاقد
قانون اساسی بوده ، اما حکمروائی کرده اند .

س :- میتوانید بگوئید که چند وقت را در بر خواهد گرفت ؟

ج :- هر وقت که آماده گردید . اما چیزی که گفته
میتوانم اینست که دیموکراتیک و مترقی خواهد بود .

س :- چه نوع اقتصاد را برای افغانستان پیش بین
شده اید ؟

ج:- این مربوط به قانون اساسی آینده افغانستان خواهد بود .

س:- در باره پښتونستان بیانات مختلف داده شده لطفاً بگوئید وقتیکه حکومت شمادر باره پښتونستان سخن میگوید چه منظور است ؟

به عبارت دیگر پښتونستان را بصورت واضح چطور تفسیر میتوان نمود ؟

ج:- تعجب میکنم که یکروز نامه نویسی پاکستانی چطور این سوال را میکند .راجع به قضیه پښتونستان در مدت بیست و هشت سال عمر پاکستان کا فی نشریات و بیانات رسمی داده شده و موقف افغانستان درین مسأله کاملاً واضح و روشن است و در آرشیف هر دو کشور یقین که ریکارد این همه اظهارات ، نشریات و مذاکرات موجود خواهد بود .

س :- لطفاً اگر توضیح فرمائید پښتونستان چه است؟

ج:- در باره پښتونستان فیصله های لوی جرگه و شوری و بیانیه های رسمی حکومت افغانستان در هر موقع و هر زمان داده شده و در آن موقف ما توضیح گردیده است، شما بحیث روز نامه نگار اگر میخواهید در باره پښتونستان معلومات بگیریید میتوانید از وزارت خارجه خود این معلومات را حاصل دارید علاوه آنکه اگر تاریخ افغانستان و نیم قاره هند مطالعه شود و واقعا تیکه درین منطقه خاصه در دوره استعمار انگلیس صورت گرفته خود جواب گوی سوال شماست

وهم میتوانید این سوال را از خود لیدران پښتون و بلوچ
نمائید .

**س :- درجریان يك سال مناسبات بين افغانستان و
پاکستان قناعت بخش نبوده است علت چه خواهد بود ؟**
ج :- باتأسف باید اظهار نمایم که سبب آن تحریکات
و حرکات غیر دوستانه ای که از طرف حکومت پاکستان و
گماشتگان آن بر ضد رژیم جمهوری صورت گرفته و میگیرد
میباشد .

**س :- لطفا اگر توضیح فرمائید که حرکات غیر دوستانه
چه بوده است ؟**

ج :- خود اظهار نمودید که مناسبات دو کشور خوب نیست
لهذا نمیخواهم درین باره تذکر بیشتری دهم . اما نزد ما شواهد
و اسنادی موجود است که شاهد گفتار ماست .

س :- چه اقدامی را بر ای بهبود مناسبات لازم میدانید؟
ج :- یگانه راه بهبود مناسبات این است که مسأله را از جنبه
واقعیت آن مطالعه کنیم گمان میکنم اگر حسن نیت موجود
باشد هیچ پرا بلمی نیست که راه حل پیدا نکند ما هیچ
وقت برای حل مسأله ای که اساس آن برواقعیت و قابل
قبول باشد خودداری نخواهیم کرد البته تحت شرایط
مذاکره را قبول کرده نمیتوانیم بصورت واضح بشما میگویم
که بین افغانستان و پاکستان بجز از قضیه پښتونستان کدام
مسأله دیگر وجود ندارد اگر برای حل آن راه حل مبنی
بر واقعیت مسأله جستجو شود، طوریکه بارها گفته ام و اکنون
باز میگویم که با حل این یگانه قضیه دیگر پرا بلمی باقی نخواهد
ماند .

س:- شما پاکستان را برای امنیت افغانستان تهدید میدانید ؟

ج:- این مربوط به رویه پاکستان است .

س:- آیا پاکستان گاهی نسبت به افغانستان دشمنی زیاد داشته و گاهی کم یا چطور؟

ج:- متأسفانه که رویه حکومت و زمامداران پاکستان هیچوقت صمیمانه و دوستانه نبوده است .

س:- مسافرت اخیر هیأت نظامی هند با افغانستان در پاکستان حس بدگمانی تولید نموده و حتی بعضی از روزنامه‌ها درباره همکاری نظامی بین افغانستان و هند تبصره و راپور داده‌اند میخواهید در این باره اظهار و تبصره نمایید ؟

ج:- این حق را به هیچکس نمیدهم که از ما چنین سوالی نماید این مربوط بخود مردم افغانستان است در هر وقت و هر زمانیکه بخواهیم از هر کشوری که خواسته باشیم مسیون میپذیریم و بهر جائیکه بخواهیم مسیون خود را میفرستیم .

س:- آیا در نظر است کدام موافقه نظامی صورت گیرد ؟

ج:- این موضوع تنها مربوط بخود ماست به هیچکس دیگر تعلق ندارد .

س:- بیشتر از يك قرن افغانستان سیاست بیطرفی داشته شما فکر نمیکنید همکاری نظامی با کشور دیگر این چهره افغانستان و موقف آنرا تغییر دهد ؟

ج:- تعجب میکنم که چطور نماینده اخبار يك کشوریکه از ابتدای تاسیس خود تا حال در داخل پکت های نظامی بوده است این سوال را از ما مینماید سیاست اعلان شده افغانستان

خیلی روشن و واضح است و این سیاست را هما‌نطور حفظ خواهیم نمود .

س:- در مصاحبه بانمایندہ لوماند فر موده بودید کہ اگر اوضاع در بلوچستان و سرحد بیشتر بہ خرابی نگراید بہ مداخلہ نظامی اقدام نمیکنید ممکن است توضیح فرمائید کہ خرابی بہ چه اندازہ باشد کہ چنین مداخلہ را ایجاب نماید ؟

ج:- نمایندہ لوماند ہر چہ نوشتہ است مربوط بہ لو ماند است آنچه من گفتہ میتوانم این است کہ نا رومی برادران پښتون و بلوچ، افغانستان را بیطرف و بیعلاقہ مانده نمیتواند و این مسالہ بار ہابہ زمامداران شما گفتہ شدہ است .

س:- شما فرمودید بیطرف و بیعلاقہ مانده نمیتوانید میتوانم پرسان کنم تا چہ اندازہ ؟

ج:- این مربوط بخود ما و بہر ویداد او ضاع میباشد .

س:- افغانستان بہ حز بعوامی ملی امتیاز خاص قایل است در حالیکہ در پاکستان احزاب دیگری ہم وجود دارد کہ برای منافع پښتون و بلوچ کار میکنند - چرا این امتیاز بہ حزب عوامی داده شدہ است ؟

ج:- مردمان و پارٹی ہائیکہ در خدمت ملی شان مجا ہدہ میکنند ہر کہ باشند و در ہر کجائی کہ باشند با یشان احترام داریم عوامی پارٹی برادرہای ما ہستند و اینہا اشخاصی ہستند کہ برای ہدف ملی خود مجاہدہ میکنند . از این رہگذر طبعاً طرف احترام ما و ہمہ خواهند بود .

س:- موقف پارٹی (ان.ای.پی) در بارہ پښتونستان او تو نومی میباشد آیا شما باین موافق ہستید ؟

ج:- قبلا گفتم که مسأله پښتون و بلوچ مربوط به خود آنها میباشد . این سوال را از آنها نمائید . بهترین راه برای زعمای پاکستان این است که بالیدران پښتون و بلوچ از راه مذاکره و مفا همه راه حل جستجو نمایند نه اینکه زعمای پښتون و بلوچ را توسط زجر و تشدد از بین ببرند .

س :- افغانستان پارتی (ان.ای.پی) را بحیث نمایندگان حقیقی میشناسد ؟

ج :- بدون تردید زیرا اکثریتی را که در انتخابات حاصل نموده اند بهترین دلیل آن است .

س:- اگر حزب (ان.ای.پی) در باره مسأله پښتونستان فیصله نماید آیا این فیصله قابل قبول است ؟

ج:- فیصله (ان.ای.پی) که طرف قبول پښتون و بلوچ قرار گیرد چرا قابل قبول نباشد.

س :- کامیابی کنفرانس سه گانه بین هند، پاکستان و بنگله دیش به اثبات رسانید که کشورها آرزومند مناسبات حسنه میباشند . شما چه پیشبینی مینمائید که موفقیت این کنفرانس در روابط افغانستان ، پاکستان تا ثیر مثبت خواهد داشت ؟

ج:- شما اینرا خوبتر درک کرده میتوانید زیرا مربوط به مسایل ذات البینی خود شماست ازاینکه در روابط ما و شماچه ربطی دارد فهمیده نتوانستم اما بحیث یک کشور صلح دوست خواهان صلح وامن جها نمیشیم.

س:- درباره پلان بریژنیف برای امنیت دسته جمعی آسیا نظر حکومت شما چیست فکر میکنید بدون موجودیت چین قابل تطبیق باشد ؟

ج- مفكوره امنیت دسته‌جمعی آسیا مشتمل بر چندین پر نسپ می‌باشد که اکثریت آنها طرف قبول کشور های صلح دوست جهان است - لهدا هر پلان صلح و امنیت جهانی از طرف هر کس و هر کشوری که پیشنهاد شود و مغایر منافع ملی ما نباشد ، آنرا به نظر نیک می‌بینیم .

س:- آیا افغانستان و پاکستان سیاست منفی خودهارا نسبت به یکدیگر یکطرف گذاشته به یک سیاست مثبت که بمنظور بهتر ساختن مناسبات باشد توجه خواهند نمود. زیرا زمینه وسیع مخصوصاً در ساحه اقتصادی دیده میشود ؟

ج:- با زهم بشما می‌گویم که بین ما و شما قضیه ای موجود است و تا وقتی که این موضوع حل نگردد امکان و توقع در باره بهبود مناسبات دیده نمیشود . بهتر است اولتر از همه درباره حل پر ابله اساسی فکر شود تا زمینه برای بهبود و توسعه مناسبات مهیا گردد و من یقین دارم که با حل یگانه اختلاف سیاسی قضیه پښتونستان که بین افغانستان و پاکستان موجود است دیگر هیچ چیز مانع روابط حسنه ما شده نمیتواند .

من از آقای جمیل الرحمن خواهش میکنم تا به حیث روزنامه نگار کوشش نماید تا وسیله نزدیکی بین دو کشور گردند .

بناغلی جمیل الرحمن: بلی !
هدف همین است .

س:- قانون اساسی افغانستان که در نظر است تدوین گردد آیا یک قانون اساسی اسلامی خواهد بود ؟

ج:- تعجب میکنم که این سوال را مینمائید زیرا یک کشوری که اساساً بنام یک کشور اسلامی نه تنها در منطقه بلکه

درجهان شهرت دارد چطو ر شده ميتواند كه در قانون اساسى آن چيزى باشد كه مفاير اسلام و اسلاميت باشد .

بناغلى جميل الرحمن : تشكر و سپاسگدارى مينمايم .
بناغلى رئيس دولت و صدراعظم : تشكر مس ايل سياسى را يكطرف گذاشته اميد ميكنم هر وقتي كه بخواهيد به افغانستان پيائيد خود را در بين دوستان خود فكر كنيد خواهش ميكنم تمنيا ت نيك مردم افغانستان رابه مردم پاكستان برسانيد .

بنا غلى جميل الرحمن : هن از وقتي كه بكابل رسيده ام اين حس دوستانه را احساس نموده ام .

(۱۶)

صاحبہ بانما زندہ روزنامہ ستیتسمن

د دولت د دنیا غلی رئیس او صدر اعظم

مرکه دستیتسمن دور خپاڼی له نماینده سره

د دولت رئیس او صدر اعظم بناغلی محمد داؤد ۱۳۵۳ کال دغوايي په ۹ ورځ دنوی ډیلی دستیتسمن د ورخپاڼی له نماینده بناغلی کولدیپ نایارسره مرکه کړی ده چه دهغی متن پدی توگه دی .

پوښتنه - هغه اید یا لونه موچی له انقلاب څخه وروسته په خپلو خطابو کښی بیان کړی لو ستنی می دی ، ستناسی په نظر تر کومسی اندازی پوری دهغو په تطبیق بریا کی شوی یاست ؟

ځواب - البته هغه ایدیا لونه چی ویل شوی طبیعی هیلی دی چی دهغو عملی کیدل وخت اوزمان غواړی هغه مطالب چی تر اوسه ویل شویدی اوس ټول تر غور ، خبرو او مباحثی لاندی دی اوطبعاً وخت په کارلری چی تطبیق شی په لومړی گام کښی پوره مصروفیت دافغانستان د اقتصادي مسئلو په باب دی او مونږ پدغه برخه کښی نسبتاً پر مختگ کړی دی او امید لرو چه دهیواد دپاره لاگتوری نتیجی لاس ته راشی .

پوښتنه - هغه اقدامات چی دلسو میاشتمو پدغه موده کښی شویدی کوم دی ؟

ځواب - که چیری ټولسی مسئلی په تفصیل سره بیان کړو البته دغه څو لنهی شیبی به بس نه شی که چیری غواړی پدغه برخه کښی زیات معلومات واخلي دافغانستان مربوطه

وزارتونه ستاسی په واك كی دی او تاسی ته به تفصیلات
در كړی .

پوښتنه - كه می اشتباه نهوی كړی اوریدلی می دی چی
دځمكی داصلا حاتو په بساپ پلان او نظر شته آیا پدغه باره
كښی تر اوسه پوری كوم اقدام شویدی ؟

ځواب - دځمكی اصلاحات زمونږ په نزد د انقلاب
یوار زښت مند هد فدی چه د انقلاب له
لومړیو شیبو مو دهغو په مطالعه پیل كړی دی او تراوسه
پوری دهغو مطالعه روانه ده او بیخی نه ده بشپړه شوی .
امید لرم په هغه موده كی چه وخت بی نن نشم ټاكلی په یوه
مناسب وخت كښی دځمكو د اصلاحاتو قانون اعلام كړو .
پوښتنه - دا ددی معنی لری چی ځمكه په هغو كسانو باندی
ویشل كیرى چی ځمكه نلری ؟

ځواب - البته هغه به گام په گام تطبیق شی پدی تر تیب
چی لومړی به په بی ځمكو خلكو باندی ځمكی وویشل شی
لكه چه لومړی گا مونه مو همد اوس پیل كړی دی او همدا
اوس مو د دولت د ملكیت د ځمكو په ویش پیل كړی دی تراوسه
پوری څه ناڅه په درى زره كورنیو باندی چه كه چیری هره
كورنی په منځنی توگه پنځه تنه وشمیرو په پنځلس زره تنو
باندی ځمكه ویشل شویده اودغه كار اوس هم روان دی .

پوښتنه - آیا په هغه څه باندی چی تر اوسه پوری مو
سرته رسواى قانع یاست ؟

ځواب - هغه څوك چه دخپل وطن له پر مختك او دخپلو
خلكو د حال له بڼه والی سره مینه لری له هر هیواد څخه
چی وی دهغه دغه ادعا به مبالغه وی چی دخپل وطن دپاره
بی پوره كار كړیدی .

زمونڙ ٻه مخڪنبي ڏو مرهستونڙي او نارسايي گانسي
پرتي دي چي نه يوازي زه او زما ملگري بلڪه را تلونڪي
نسلونه هم بايد پرله پسي کاروڪري چي هغه ٻه بري سره
لري ڪري او دهيواد دپاره گهورڪارونه ترسره ڪري .

پوڻمته - لکه ڇنگه چي مي اوريدلي دي دلسو مياشتو
ٻه موده کڻبي د جهوريت په خلاف ددوو کود تا گانو اقدام
شويدی آيا دغه اوازہ حقيقت لري ؟

خواب - په ډاگه ويلى شمه له همغه اقدام څخه پر ته چه
خو مياشتي پخوا کشف شوکوم بل شي ندي شوي .

پوڻمته - که چيري غلطنشم ويل شويدی چه دکودتاپه
توطئه کڻبي پاکستان لاس درلود آيا دا حقيقت لري ؟

خواب - پدي کڻبي چي دملی خائينانو دکودتا په اقدام کڻبي
خارجي لاس شريك وو شك اوشببه نشته او پدغه برخه کڻبي
پوره مدارك او شواهد په لاس کي لرو، البته دپاکستان نوم
مو هم رسما ذکر ڪري دي، او دپا کستاني نيو تايمز
دورخپاني مدير بنا غلطي جميل الرحمن ته مو هم ددغي
پوڻمته خواب په ډاگه ورڪري دي .

پوڻمته - آيا فکر کوي چي احوال اوس عادي شويدی اوله
هيڇ پلوه ، هيڇ خطر نه ليدل ڪيري ؟

خواب - هيڇ مملکت په هيڇ توگه دتل دپاره له خطر و نو
څخه خوندي نشي پا تي کيدي .

پوڻمته - دپڻمته نسبتا ن په باره کڻبي مي بيل بيل روايات
او ريدلي دي ويل ڪيري چي دغفار خان او اجمل خٽک تر
منځ بيلي بيلي مفڪوري شته اوله دغو کسانو څخه ځيني
يوازي داخلي خود مختاري غواڙي سمتا سي نظر ڇه دي ؟
خواب - ڇنگه چي پخوا مودنيو تايمز دورخپا ئي مدير

ښاغلی جمیل الرحمن ته ددغی پوښتنی مفصل ځواب ویلی دی نه غواړم هغه تکرار کړم او له هغی نه زیات کوم شی نشم ویلی او یقین لرم چی تاسی هغه په خپله مطالعه کړیدی خو دومره وایم چی پدغه برخه کی دافغانستان لویو جرگو شوراگانو او حکومتو نو خپل دریځ پخوا څرگند کړی دی .

دپښتنو اوبلوڅو لید رانوهم دخپلی آیندی او نیکمرغی دپاره ویناوی کړی دی چی په معنی کښی دافغانستان دلوویو جرگو ،شوراگانو او حکومتوله فیصلو سره دو مره زیات توپیر نلری .

پوښتنه - کولی شم پوښتنه وکړم چی آیا پدغه باره کښی مقصد حق خود ارادیت دی ؟

ځواب - هو! ټول شیان په خپله دپښتنو اوبلو څو په خلکو اولیبرانو پو ری اړه لری ددغی قضیی دحل دپاره ډیره ښه لاره حق خود ارادیت دی باید دغه حق په ټو له معنی او دهغه له اصلی شرایطو سره پښتنو اوبلوڅو ته ورکړی شی .

پوښتنه - ویل کیری چی افغانستان دهند او پاکستان تر مینځ ۱۹۶۵ او ۱۹۷۱ کال په جگړو کښی دخپلو هدفو نو دتر لاسه کولو دپاره ډیر ښه وخت له لاسه و رکړیدی آیا دغه ادعا حقیقت لری ؟

ځواب - زه پدغه برخه کی څه نشم ویلی ځکه ما پدغه وخت کښی کومه وظیفه نه درلوده . هغو کسانو چی په همغه وخت کښی بی مسئولیت درلود البته په مسالو بانندی بی له خپل نظره قضا و ت کاوه .

پوښتنه - فرضا که چیری تاسی ددولت رئیس واست کوم اقدام مو لازم گانه ؟

خواب - که چیری زه دکار په سر کی وای البه دوخت د شرایطو او ایجا با تو په نظر کښی نیو لو سره می خپله فیصله کوله .

پوښتنه - پاکستان تل په هندوستان باندی تور لکوی چی دپښتو نستان په بسا بافغانستان تحریک او تشویق کوی. پدغه برخه کی ستا سی تبصره څه ده ؟

خواب- پدی کښی شک او تردید نشته چه له هند سره ډیر دوستانه علاق لرو خو لکه څنگه چی زمونږ هندی ملگری پوهیږی، دپښتو نستان او دهغه دخلکو دسر نو شت موضوع دهند له آزادی او دپاکستان له مینځ ته را تلو ډیره پخوا موجوده وه او تل زمونږ او د برتانوی هند د حکومت او نن ز مونږ او دپاکستان تر مینځ دلانجی وړ موضوع وه او ده . نو ددغه شان یوی اوږدی سابقی په درلودو سره پاکستان څنگه ویلی شی چی هند افغانستان پدغه برخه کښی تحریک او تشویق کوی .

پوښتنه: غواړم وپوهیږم چی تاسی پدغه برخه کښی له هند څخه دڅه مرستی هیله لری؟

خواب - پدغه برخه کښی مونږ نه یوازی له هند بلکه له ټولو دوستو او عدالت خوښوونکو هیوادو څخه هیله لرو چه دحق او عدالت په خوا ودریږی.

پوښتنه - کله چی می پدی وروستیو وختو کښی له ښاغلی بو تو سره و کتل ماته یی وویل له هغه څخه چی تاسی یی خلکوپه تیره بیاد افغانستان تحصیلنو ته وایاست پریشان دی . ده دغه راز وویل: نشی کولی مو وضو عگانو ته په تیره بیا کله چی دپاکستان دبیاتجزیه کیدو مساله په مینځ کی وی په سطحی نظر و گوری آیا پدغه برخه کښی څه ویلی شی؟

خواب - که چیری بنا علی یونو ز مونږ له خلکو او محصاینو سره زما دمرکی له امله اندیښنه او پریښانی لری اختیار په خپله دده . او که چیری دی زما دغو وینا وو ته په سطحی نظر نه گوری بیا هم په خپله واك دده دی . دا چی ویلی بی دی : یو مملکت له تجزیې وروسته دخپل تجزیه کیدو مسؤولیت حس کوی زمونږ په نظر بنا غلی بوتو له بل هر چا نه زیات د خپلی خاوری د تجزیې مسوول دی او نه مونږ . اویوه ورځ به دپاکستان تاریخ قضاوت وکړی چه دپاکستان د تجزیې حقیقی مسوول څوک دی او دپاکستان خلک به هم پدغه حقیقت پوهیږی .

پوښتنه - آیا فکر کوی چه پاکستان به کوم اقدام او یا حرکت وکړی ؟

خواب - البته دپاکستان له غیر دوستانه وضع څخه به هیڅ توگه نشو غافل کیدی .

ما لا دمخه دهغو واقعا توپه برخه کبی ستاسی پوښتنی ته چی له انقلاب څخه وروسته پیښی شوی په تیره بیاد د افغانستان په کورنیو چا روکښی دپاکستان دلاس و هلو په باب خپل تاثیر څرگند کړی دی .

پوښتنه - پدغه خصوص کی له دوستو هیوادو لکه هند څخه دڅه اقدام هیله لری ؟

خواب - مونږ له هند او دټولو دوستو اوسوله خوښونکو هیوادو څخه یوازی یو شی غواړو چی هغه په واقعیتو نو اعتراف عدالت خو ښول دی . هرڅوک باید ددغو پرابل مونو حل پدغه چوکاټ کی دننه ولټوی .

پوښتنه - آیا دغه آوازه حقیقت لری چه افغانستان له بلوچستان سره مرسته کوی ؟

ځواب - غواړم دغه موضوع پيڅي رد کړم. ځکه دغه آواز ه بېخي بي اساسه او بي معني ده . هغه کسان چه دغه آوازي بي اچولي دي ، غواړي له دغي پلمي څخه په پښتنو او بلوڅو آزادي غوښتونکو څلکو باندې د فشار داچو لو دپاره استفاده و کړي . او له بلي خوا غواړي ددغي پلمي له پيدا کو لو څخه په خپله گټه بهره بر داري و کړي. کله تاسي خطر بو لي او کله مونږ او بدغو لوبو سره پخپله زياته استفاده کوي .

پوښتنه - آيا د پښتو نستان د مسالي دحل په باره کي د خبرو دپاره کله د پاکستان لخوا مراجعه شويده ؟

ځواب - تر اوسه پورې بدغه برخه کي کومه مراجعه نده شوي ، يوازي څه موده پخوا د پاکستان د باندنيو اودفاع د چارو دپاره د دولت و زير بنباغلي عزيز احمد داسلامی هيوادو ددو لتو نو يا حکومتونو د مشرانو په جرگه کي دبرخي اخیستو دپاره چه په لاهور کي جوړيده ، دافغانستان حکومت ته د پاکستان د حکومت د رسمي بلن ليک دسپار لو دپاره کابل ته راغلي و .

پوښتنه - آيا تاسي علاقه لري له بنباغلي يو ټوسره د لانجې وړ موضوع په باب خبري وکړي؟

ځواب- دا د بنباغلي يو ټو په علاقمندی پورې اړه لري . افغانستان له هر چا سره بنباغلي بو ټو وي که بل څوک دخپلو پښتنو او بلوڅو وروڼو دراتلونکي سرنوشت په باره کي خبرو ته چمتو دي . پدې شرط چه پدې برخه کي هيڅ ډول مخکنی شرط په مينځ کي نه وي مونږ له پاکستان سره د پښتنو او بلوڅو دراتلونکي سرنوشت نه پرته کوم بل

پراېلم نورو، کله چه له پاکستان سره دخپل اختلاف په باب
څه وايو نو په ډاگه زمونږ مقصد همدغه يوازنی پراېلم
دی.

**پوښتنه - دفرانسوی لوموند ورځپاڼی له نمایندہ سره
مو په مرکه کی یا دونه کړیده چه له شوروی اتحاد سره خاص
مناسبات لری، مہر با نسی و کړی خاصه کلمه څر گنده
کړی؟**

ځواب - که چیری دغه مطلب دلو موند له تصوراتو څخه
پیدا شوی وی په خپله په هغوی پوری اړه لری .زه اصلا
ددغی پوښتنی یعنی خاصو روابطو په مفهوم باندی و نه
پوهیدم تاسی ته څرگندوم چه پدی کی هیڅ شک نشته چه له
خپل شمالی کاونډی شوروی اتحاد سره ډیر زیات دوستانه
او صمیمانه مناسبات لرو اودغه مناسبات سر له نن
څخه ندی پیل شوی بلکه له هغه وخت څخه پیل شویدی
چه افغانستان خپله آزادی بیاتر لاسه کړه. دغه ډیر دوستانه
اوبی آلیشه مناسبات له هغی نتیجی نه تر نن ورځی پوری دوام
لری پدی کی شک نشته چه شوروی اتحاد په اقتصا دی،
تخنیکی او پوځی بر خوکی له مونږ سره مرسته کړیده نو په
همدا وجه مونږ دغه مناسبات ډیر دوستانه اونور مال بو لو
او په هغو کی کوم مخصوص شی نه وینو. که چیری ستاسی
له نظره خاص مناسبات دپتوډمه واریو معنی و لری د
افغانستان او شوروی اتحاد تر مینځ دغه شان ذمه واری
نشته .

پوښتنه - د افغانستان اقتصادی سیاست څه دی ؟

ځواب - ز مونږ اقتصا دی سیاست لار ښو دل شوی
اقتصا دی او دهغه بنسټ اوهدف دافغانستان ټولو خلکو
ته خدمت دی .

پوښتنه - دبرژنیف دآسیادټولنیز امنیت دپلان په باب

موخه ویلی دی اٹفا خپله نظریه خرگنده کړی؟

ځواب - لکه چه پخوا می هم ویلی د آسیا دټو لنیز امنیت په مفکوره کی څو پر نسپوونه شامل دی چه ددغو پرنسپو نو زیات دنړۍ سوله دو ستوهیوادو دمنلو وړ دی د جهانی سولی او امنیت هر پلان چه دهر هیواد او هر چا له خوا وړاندی شی او زموږ دملی گټوسره تو پیر و نلری هغه ته په ښه نظر گورو .

پوښتنه - که چیر ی دافغانستان او ایران دناسباتو په باب هم څه وویاست !

ځواب - دایران سره زمو بزروابط بیخی دوستانه او طبعی دی .

پوښتنه - فکر کوی په دغه صورت کی به ایران دپاکستان سره دبلو چستان په باب خپلی مرستی بندی کړی ؟

ځواب - څرنگه چه متحددی څه نشم و یلی . که چیر ی ایران غواړی دخپلو ټو لوگانو یانو سره دوست و ی ښه به وی دهغو پرابلمو نو په مقابل کی چه دایران گاو نوی هیوادونه بی یو دبل سره لری څه ناڅه د بی طرفی رعایت وکړی .

پوښتنه - دلاهور په اسلامی جرگه کی جمهور رئیس سادات اوشیخ مجیب الرحمن ویلی وچه هندو ستان د پنځو س ملیو نو مسلما نانو په درلودوسره باید داسلامی هیوادو په راتلونکی جرگه کی برخه واخلي په دغه برخه کی ستاسو نظر څه دی؟

ځواب - زه دیوی دا سی جرگی په بازه کی چه لاتراوسه پوری نده جو په شوی اودهغی کپنلازه معلومه نده که چیری څه وویام له وخت څخه به دمخه وی خو دا چی هند دی په دغه شان جرگو کی برخه ولری دخپلو مصری او بنگله

دیشی وروڼو سره یو شان عقیده لرم .
پوښتنه - دافغانستا ن داساسی قانون په باب موویلی
چه دیمو کړا تیک او متر قی په وی که چیری لطفاً په دغه
باره کښی زیات تو ضیحات ور کړی ؟

خواب - زه داساسی قانون په باب په هغه څه باندی چه د
پاکستان د نیوټا یمز دورخیا نمی مدیر ته می ویای څه شی نشم
زیانولی که چیری هماغه مطالب ووایم تکرار به وی او تکرار به
یو نواخت شی .

پوښتنه - اجازه را کړی داسی پوښتنه و کړم چه
اساسی قانون به څه ډول وی ؟

خواب - دیمو کراتیک او متر قی به وی او هغه څو لکه
په دغه باره کی مطالعه نری البته دهغه په معنی ډیر ښه
پوهیدلی شی . دهغه تفصیل به دافغانستان را تلونکی اساسی
قانون پخپله ور کړی .

پوښتنه - آیا داساسی قانون په تدوین کی به سیاسی
گونډونه برخه واخلي ؟

خواب - اصلاً تر اوسه پوری سیاسی گونډونه په قانونی
توگه نشته په هر حال ز موږ اساسی قانون چه هره ښه
ولری داسی به وی چه دافغانستان دزیا تو خلکو دمنلو
وړ وی .

پوښتنه - آیا اساسی قانون به د تدوین نه وروسته عا مه
رایو ته وړاندی شی ؟

خواب - اوس څه نشم ویلی زیات امکان شته چی په عنعنوی
شکل دا وی جبرگی لخوا تصویب شی او دغه راز امکان
لری نیغ په نیغه ریفرا ندن ته وړاندی شی .

پوښتنه - لطفاً دافغانستان او چین دمناسبتو په باب
تو ضیح ورکړی ؟

خواب - پدی کی شک نشنه چه چین ز موز یو سترگاونهای
او ز موز تر مینخ منا سبات تل دوستانه اونورمال دی اووی به
پوښتنه - دافغانستان اوهند دگه کمیسیون درا تلو نکو
خبرو په باب ستاسو نظر یه او هیله څه ده ؟

خواب - ز موز او دهند گه کمیسیون اقتصا دی او تخنیکي
جنبه لری هیله من یم راتلونکی خبری لکه دپخوا په شان ددواړو
خواوو لپاره مفیدی او گټوری واقع شی .

پوښتنه - آیا دهند لاه مرستو څخه چه تر اوسه پوری
بی دافغانستان سره کړی په تیره بیا دهمی متخصصینو په
برخه کی خوښ یاست ؟

خواب - دخپلو هند ی دو ستانونه په هره برخه کی بی
چه مرسته کړیده پوره خوښ یو او په تیره بیا د دوی
متخصصینو او تخنیکي مشورته په ار زښت قایل یو .
پوښتنه - دهند دهغه نظامی هیات په باب چه پدی
ورو ستیو وختو کی ئی افغانستان ته سفر وکړ، ستاسو
نظریه څه ده ؟

خواب - موز له هند سره تل دمنصبدا رانو د تبا دلی
پروگرام لری او لرو ئی او په دغه لړ کی مو دهغه
عسکری هیات دښه نیت دیوه هیات په تو گه وباله چه
افغانستان ته سفر وکړی .

پوښتنه - آیا غواړی دهند او افغانستان دمناسبا نو په
باب څه و وایاست ؟

خواب - له نیکه مرغه دهند سره ز موز روابط تل دوستانه
او صمیمانه دی پدی کی شک نشته چه ز موز روابط نن ندی
پیل شوی . موز ډیر او ږده او تاریخی روابط لرو هیله لرم

چه دغه مناسبات زیات ټینگ شی او یقین لرم چه دملتونو
ترمیځ دوستی او صمیمیت زموږ دخلکو لپاره د ژوند ډیره
ښه لار ده .

دوخت نه په استفادی سره هیله لرم زما او زما دملکرو اود
افغانستان دخلکو ښی آرزوگا نی ددو ست هند مشرا نو
او خلکو ته ورسوی .

مصاحبه بنیاد علمی رئیس دولت

و صدراعظم بانما یمنده روزنامه ستیتسمن

بنیاد علمی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم روز ۹ ثور ۵۳ مصاحبه ای با بنیاد علمی کولدیپ نیار نمایند ه روزنامه ستیتسمن چاپ دهلی جدید بعمل آورده اند که متن آن قرار آتی است :

سوال :- ایده آلهائی راکه درخطابه های خود بعد از انقلاب بیان کرده اید مطالعه نموده ام بنظر شما تاجه اندازه به تطبیق آنها موفق شده اید ؟

جواب :- البته ایده آلهائی که گفته شده آرزو های طبیعی است که عملی ساختن آنها وقت و زمان بکار دارد. مطالبی که تا حال گفته شده فعلا همه تحت غور و مذاکره و مباحثه است و طبعاً وقت بکار دارد که تطبیق شود. در قدم اول مصروفیت کلی راجع به مسایل اقتصادی افغانستان است و مادرین قسمت نسبتاً پیشرفت هائی کرده ایم و امیدواریم که برای کشور نتایج مفید تر بدست آید .

سوال :- اقداماتیکه درین مدت ده ماه در زمینه شده چه بوده است ؟

جواب :- اگر به تفصیل تمام مسایل بپردازم البته این چند لحظه مختصر کفایت نخواهد کرد. در صورتیکه آرزو داشته باشید درین قسمت معلومات بیشتر بگیرید وزارت های مربوطه افغانستان در اختیار شماست و برای شما تفصیلات خواهند داد .

سوال :- اگر اشتباه نکرده باشم شنیده ایم که در مورد

اصلاحات ارضی ، پلان ونظری موجود است . آیادریں باره
تاکنون کدام اقدامی شده است ؟

جواب :- اصلاحات ارضی نزدما یکی از اهداف باارزش
انقلاب است که از همان آغاز انقلاب شروع به مطالعه آن
کرده ایم وتاحال مطالعات آن ادامه دارد وکاملاتکمیل نکرده
است . امیدوار هستم در مدتی که وقت آنرا امروز تعیین کرده
نمی توانم، دریک وقت مناسب قانون اصلاحات ارضی را اعلام
کنیم .

**سوال :- این معنی آنرا دارد که زمین به کسانی توزیع
میگردد که زمین ندادند ؟**

جواب :- البته تطبیق آن قدم به قدم صورت خواهد گرفت .
بدین ترتیب که اول برای مردمان بی زمین، زمین توزیع
خواهد گردید، چنانچه قدمهای اول آنرا حالا شروع کرده ایم
وزمین های ملکیت دولت را همین اکنون شروع به تقسیم نموده
ایم . تاحال تقریباً به سه هزار خانواده که اگر هر خانواده را
بصورت اوسط پنج نفر حساب کنیم به پانزده هزار نفر زمین
توزیع گردیده است واین امره نوزهم جریان دارد .

سوال :- آیا به آنچه تاحال انجام داده شده قانع هستید؟

جواب :- شخصی که به پیشرفت وطن وبهبود حال مردم
خود علاقه دارد، از هر کشوری باشد این ادعایشی که برای
وطن خود کار کافی انجام داده است، مبالغه خواهد بود . در
مقابل ما آنقدر مشکلات ونارسائی ها موجود است که
نه تنها من ورفقایم بلکه نسل های آینده هم باید پیهم کار
کنند تا آنها را موفقانه رفع کرده برای کشور کارهای مثرانجام
دهند .

سوال :- قراریکه شنیده‌ام درین مدت ده ماه دو کودتا علیه جمهوریت اقدام شده است آیا این افواه حقیقت دارد؟
جواب :- بصراحت گفته‌میتوانم که بجز از همان اقدامی که چندماه قبل کشف گردید، چیزی دیگری صورت نگرفته است .

سوال :- اگر غلط نکنم گفته‌شده که در توطئه کودتا ، پاکستان ذیدخل بوده آیا این حقیقت دارد ؟

جواب :- در اینکه دست‌خارجی در اقدام کودتای خائنین ملی شریک بوده، جای شک و شبهه‌ای نیست و درین مورد شواهد و مدارک کافی در دست داریم . البته نام پاکستان را رسمانی ذکر کرده‌ایم و در جواب بناغلی جمیل الرحمن مدیر روزنامه نیوتایمز پاکستانی نیز جواب این سوال را به صراحت داده‌ام .
سوال :- آیا فکر میکنید که احوال حال‌اعادی شده و هیچ خطری از هیچ‌سودیده‌نمیشود؟

جواب :- هیچ مملکت به هیچ‌صورت ، برای همیشه از خطرات مصئون بوده‌نمیتواند .

سوال :- دربارهٔ پبستونستان روایات مختلف شنیده‌ام . گفته میشود که بین غفار خان و اجمل ختک مفکوره‌های مختلف موجود است و بعضی از این اشخاص تنبها خود مختاری داخلی میخواهند ، نظر شما چیست ؟

جواب :- چون عین سوال را قباله بناغلی جمیل الرحمن مدیر روز نامه نیوتایمز به تفصیل جواب داده‌ام ، نمیخواهم آنرا تکرار کنم و بیش از آن چیزی اظهار کرده نمیتوانم و یقین دارم شما خود آنرا مطالعه کرده‌اید ، ولی اینقدر تذکر میدهم که لویه جرگه ها و شوروی ها و حکومت افغانستان درین مورد موقف خود را قبلا واضح ساخته اند . لیدر های

پنستون و بلوچ برای سعادت و آینده خود نیز اظهاراتی نموده‌اند که درمعنی با فیصله‌های لویه جرگه‌ها و شوروی‌ها و حکومت افغانستان تفاوت زیاد ندارد .

سوال :- میتوانم بپرسم که آیا درین باره منظور حق خودارادیت است ؟

جواب :- بلی ، همه چیزمربوط به آرزو ها و خواسته های خود مردم و لیدر های پشتون و بلوچ است . حق خود ارادیت بهترین راه برای حل این قضیه است . باید این حق به تمام معنی و باشرایط اصلی آن به مردم پشتون و بلوچ داده شود .

سوال :- گفته میشود که افغانستان در جنگهای سالهای ۱۹۶۵ و ۱۹۷۱ بین پاکستان و هند موقع خوبی را برای بدست آوردن اهداف خود از دست داده است . آیا این ادعای حقیقت دارد ؟

جواب :- من درین مورد چیزی گفته نمی توانم زیرا من در آن وقت وظیفه‌ای نداشتم .

کسانیکه در آن زمان مسئولیت داشتند البته مسایل را از نگاه خویش قضاوت میکردند .

سوال :- فرضا اگر شمار رئیس دولت میبودید چه اقدامی را لازم میدانستید ؟

جواب :- اگر من در رأس کار میبودم بادر نظر گرفتن شرایط و ایجابات وقت البته تصمیم خود را میگرفتم .

سوال :- پاکستان همیشه هندوستان را متهم میسازد که در مورد پنستونستان افغانستان را تحریک و تشویق میکند . تبصره شما درین مورد چیست ؟

جواب :- دراینکه با هندعلاق بسیار دوستانه داریم

جای شك و تردیدی نیست، اما طوری که رفقای هندی مامیدانند موضوع پنبتسو نستان و سرنوشت مردم آن بسیار قبل از آزادی هند و بوجود آمدن پاکستان وجود داشته و همیشه موضوع متنازع فیه بین ما و حکومت هند برتانوی و امروز بین ما و پاکستان بوده و میباید. پس با داشتن چنین يك سابقه طولانی چطور پاکستان گفته میتواند که هند افغانستان را درین قسمت تحریک و تشویق میکند ؟

سوال :- میخوایم بدانم شما درین قسمت چه کمکی را از هند توقع دارید ؟

جواب :- درین قسمت ما نه تنها از هند بلکه از تمام کشور های دوست و عدالت پسند آرزو داریم که جانب حق و عدالت را بگیرند .

سوال :- وقتی اخیراً بناغلی بوتورا دیدم بمن گفت از آنچه شما به مردم و مخصوصاً محصلین افغانستان میگوئید پریشان است .

وی همچنان گفت نمیتواند موضوعات را مخصوصاً وقتیکه مسأله تجزیه مجلد پاکستان در بین باشد، سطحی بگیرد .
آیا درین مورد چیزی گفته میتوانید ؟

جواب :- اگر بناغلی بوتورا مصاحبه من با مردم و محصلین خود ما اندیشه و پریشانی دارد اختیار بخود او ست و اگر او این گفتار های مرا به نظر سطحی نمی بیند ، باز هم اختیار به خود او ست . اینکه گفته است يك مملکت بعد از تجزیه مسئولیت تجزیه شدن خود را حس میکند، بنظر ما بناغلی بوتورا همه کس دیگر بیشتر مسئول تجزیه خاك خود بوده، و روزی تاریخ پاکستان قضاوت خواهد کرد که مسئول

حقیقی تجزیه پاکستان که بوده و مردم پاکستان نیز به این حقیقت پی خواهند برد.

سوال :- آیا فکر میکنید که پاکستان کدام اقدام یا حرکتی بکند ؟

جواب :- البته از وضع غیر دوستانه پاکستان به هیچ صورت غافل بوده نمی توانیم . من قبلاً بجواب سوال شما در قسمت واقعاتی که بعد از انقلاب رخداد مخصوصاً مداخله پاکستان در امور داخلی افغانستان تأثر خود را اظهار داشته ام .

سوال :- درین خصوص از کشور های دوست مثلا هند، چه اقدامی را توقع دارید ؟

جواب :- ما از هند و از همه ممالک دوست و صلح پسند فقط يك چیز میخواهیم: اعتراف به واقعیت ها و عدالت پسندی. همه کس باید حل این پروبلم ها را در داخل این چوکات جستجو کند .

سوال :- آیا این افواه حقیقت دارد که افغانستان به بلوچستان کمک میکند ؟

جواب :- میخواهم این موضوع را بصورت قطعی رد کنم، زیرا افواه مذکور کاملاً بی اساس و بی معنی است . کسایکه این افواها را انداخته اند میخواهند ازین بهانه برای تولید فشار بسالای مردم آزادیخواه پښتون و بلوچ استفاده نمایند و از طرف دیگر در نظر دارند از ایجاد این بهانه به نفع خویش بهره بر داری کنند . گاهی شما را خطر میخواهند و گاهی ما را و با این بازیها استفاده اعظمی خود را میکنند .

سوال :- آیا برای مذاکره روی حل مسأله پښتونستان گاهی از طرف پاکستان مراجعه ای شده است ؟

جواب :- تاحال کدام مراجعه‌ای درین مورد نشده است تنها چندی قبل بنیاعلی عزیز احمدوزیر دولت برای امور خارجه و دفاع پاکستان جهت سپردن دعوتنامه رسمی حکومت پاکستان به حکومت افغانستان برای اشتراك در کنفرانسی سران دول یا حکومتات کشور های اسلامی که در لاهور انعقاد مییافت بکابل آمده بود .

سوال :- آیا شما علاقه دارید با بنیاعلی بوتو روی موضوع متنازع فیه مذاکره نمائید ؟

جواب :- مربوط به علاقمندی بنیاعلی بوتو است افغانستان برای مذاکره باهر کسی باشد، بنیاعلی بوتو یا شخصی دیگری، درباره سر نوشت آینده برادران پشتون و بلوچ خود آماده است، مشروط به آنکه هیچ شر ط قبلی درین مورد در میان نباشد. ما با پاکستان کدام پروبلم دیگری جز سر نوشت آینده پشتون و بلوچ نداریم . وقتی از اختلاف خود با پاکستان حرف میزنیم بصورت واضح مقصد ما همین یگانه پروبلم است .

سوال :- در مصاحبه ای با نهائنده روز نامه فرانسوی لوموند تذکر داده اید که با اتحاد شوروی مناسبات خاص دارید لطفاً کلمه خاص را توضیح فرمائید ؟

جواب :- اگر این مطلب ناشی از تصورات لوموند باشد ، مربوط به خود شان است .

من اصلاً مفهوم این سوال یعنی روابط خاص را نفهمیدم برای شما توضیح میکنم که درین هیچ شکی نیست که با همسایه شمالی خود اتحاد شوروی مناسبات بسیار دوستانه و صمیمانه داریم و این روابط از امروز آغاز نشده بلکه از وقتی شروع گردیده که افغانستان آزادی خود را دوباره بدست آورد ، این مناسبات بسیار دوستانه و بی آلاشی از آن تاریخ تا امروز دوام دارد شکی نیست که

اتحاد شوروی در ساحه های اقتصادی تخنیک و نظامی باما کمک نموده است فلینذا ما این مناسبات را خیلی دوستانه و نورمال میگوئیم و در آن کدا م چیز مخصوصی نمی بینیم، اگر از نگاه شما مناسبات خاص معنای تعهدات سری را داشته باشد، چنین تعهداتی بین افغانستان و اتحاد شوروی موجود نیست.

سوال :- سیاست اقتصادی افغانستان چیست ؟

جواب :- سیاست اقتصادی ما اقتصاد رهبری شده بوده و نهداب و هدف آن خدمت به قاطبه مردم افغانستان میباشد.

سوال :- درباره پلان (امنیت دسته جمعی آسیائی) بریزیف اظهاراتی نموده اید. لطفا نظر خود را توضیح کنید ؟

جواب :- طوریکه قبلا هم گفته ام مفکوره امنیت دسته جمعی آسیا مشتمل بر چندین پرنسیپ میباشد که اکثر این پرنسیپها طرف قبول کشورهای صلح دوست جهان است. هر پلان صلح و امنیت جهانی از طرف هر کشور و یا هر کسی پیشنهاد شود و مغایر منافع ملی ما نباشد، آنرا به نظر نیک می بینیم .

سوال :- درباره مناسبات ایران و افغانستان اگر تداوری بدهید ؟

جواب :- مناسبات ما با ایران کاملا طبیعی و دوستانه است

سوال :- در این صورت فکر میکنید ایران کمک خود را در باره بلوچستان، با پاکستان قطع نماید ؟

جواب :- چون متحد هستند چیزی گفته نمیتوانم، اگر ایران میخواهد با همه همسایه های خود دوست باشد بهتر

خواهد بود در مقابل پروبلمی که کشور های دوست ایران با هم دارند ، افلا بیطرفی را رعایت کند.

سوال:- در کنفرانس اسلامی (لاهور) رئیس جمهور سادات و شیخ مجیب الرحمن تذکره داده بودند که هندوستان با داشتن پنجاه ملیون جمعیت مسلمان باید در کنفرانس آینده کشور های اسلامی شرکت نماید. نظر شما درین مورد چیست ؟

جواب:- من در باره يك کنفرانسى که هنوز دایر نشده واجندای آن معلوم نیست اگر چیزی بگویم پیش از وقت خواهد بود . ولی روی اینکه هند در چنین کنفرانسها شرکت داشته باشد با برادران مصری و بنگله دیشی خود هم عقیده میباشم .

سوال:- در باره قانون اساسی افغانستان تذکره داده اید که دیموکراتیک و مترقی خواهد بود . اگر لطفا درین مورد توضیحات بیشتر بدهید؟

جواب:- من در مورد قانون اساسی بر آنچه بهمدیر روزنامه نیوتایمز پاکستانی گفته ام ، چیزی علاوه کرده نمیتوانم اگر همان مطالب را بگویم تکرار خواهد بود و تکرار یکنواخت خواهد شد .

سوال:- اجازه بدهید اینطور سوال کنم که چه نوع قانون اساسی خواهد بود ؟

جواب:- دیموکراتیک و مترقی خواهد بود و کسانی که در زمینه مطالعه دارند البته معنای آنرا بهتر درک کرده میتوانند .
تفصیل آنرا قانون اساسی آینده افغانستان خود خواهد داد .

سوال :- آیا در تدوین قانون اساسی، احزاب سیاسی شرکت خواهند کرد ؟

جواب :- اصلا تاحال احزاب سیاسی قانونا وجود ندارد .
بهر حال قانون اساسی ماهر شکلی داشته باشد، طوری خواهد بود که طرف قبول اکثریت مردم افغانستان واقع گردد .

سوال :- آیا قانون اساسی بعد از تدوین به آرای عامه گذاشته خواهد شد ؟

جواب :- فعلا چیزی گفته نمیتوانم . بسیار امکان دارد به شکل عنعنوی از طرف لویسه جرگه تصویب شود و همچنان امکان دارد راسا به ریفراندوم گذاشته شود .

سوال :- لطفا در مورد مناسبات افغانستان با چین توضیحی بدهید ؟

جواب :- درین شکی نیست که چین یکی از همسایه های بزرگ ما میباشد و مناسبات بین ما همیشه دوستانه و نورمال بوده و میباشد .

سوال :- درباره مذاکرات آینده کمیسیون مختلط افغانستان و هند نظر و توقع شما چیست ؟

جواب : کمیسیون مشترک ما و هند جنبه اقتصادی و تخنیکي دارد . امید وار هستیم مذاکرات آینده مانند گذشته برای هر دو طرف مفید و مثمر واقع گردد .

سوال :- آیا از کمک های هند که تاحال به افغانستان صورت گرفته ، مخصوصا متخصصین هندی رضائیت دارید ؟

جواب :- از دوستان هندی خود در هر ساحه ای که کمک نموده اند رضائیت کامل داریم و مخصوصا به متخصصین و مشوره های تخنیکي شان ارزش را قایل هستیم .

سوال:- درباره هیات نظامی هندی که اخیرا از افغانستان دیدن نمود نظر شما چیست ؟

جواب :- ما با هند همیشه پرو گرام تبادل صاحب منصبان داشته ایم و داریم و بهمان سلسله هیات عسکری شانرا بحیث يك هیات حسن نیت دعوت کردیم از افغانستان دیدن نماید .

سوال:- آیا میخواهید درباره مناسبات هند و افغانستان چیزی اظهار نمائید ؟

جواب:- خوشبختانه روابط ما با هند همیشه دوستانه و صمیمانه بوده است . درین شکی نیست که روابط ما امروز آغاز نگردیده . ما روابط بسیار طولانی و تاریخی داریم . امیدوارم این مناسبات بیشتر مستحکم گردد و یقین دارم که دوستی و صمیمیت بین ملت ها بهترین راه زندگی برای مردمان ماست .

از موقع استفاده کرده خواهش میکنم تمنیات نیک من ، رفقای من و مردم افغانستان را به زعمای مردم دوست هند برسانید .

(۱۷)

بیانیه در مراسم برافراشتن بیرق

ملی جمهوری

د دولت د بنډاغلی رئیس او صدر اعظم وینا د جمهوریت د سلمی بیرغ د پورته کولو په سر اسمو کښی

زما گرانو وروڼو او هیوادوالو !

ویاړم چه دلومړی ځل دپاره ددغه لرغونی هیواد په خوزره کلن له ویارونو نه ډک تاریخ کی د لوی خدای په مهربانی اود افغانستان دنجیب ملت په نامه زما د هیواد دا ملی، او دنوی جمهوریت نظام بیرغ چه زمونږ د خلکو په اراده او د وطن پالونکو او دهغه د ژپور اردوپه همت او دهغه د زامنوپه سر بنسندنه د ۱۳۵۲ کال د چنگاښ په ۲۶ نیټه اعلان او جوړ شو نن په رسمی ډول د جمهوریت ریاست دمانی د پاسه پورته کوم ، د خلکو دغه نظام یعنی جمهوریت د یوه سپری او یا د یوی خاصی طبقی میراثی مال ندی ، بلکه د افغانستان د نجیب ملت د هر فرد مال دی اوحق لری اووبه ئی لری هغه څوک چه د خپلی مشری وړ او لایق وبولی پخپله انتخاب او پخپله وټاکي .

ددغه بختور نظام ساتنه اوخوندی کول او د هغه ویارنی بی له شکه د افغانستان ملت فداکاری اوهر اړخیزی قربانی غواپی، تاریخ شاهد دی چه دژوند په مبارزه کی تل دتیری او استعمار په مقابل کی ولاړیواوضمناً مو دهغو له دسیسو او حیلو څخه ډیر زیان اوصدمه لیدلی ده .

هرکله چه استعمار دپرمختگ اونکامل له کاروان نه دیوه ملت دشاته ساتلو په لټه کی شویدی لمړنی اومهمه وسیله چه له هغی نه کار اخستل شویدی د خلکو او طبقو ترمنځ

دېدپينې اوبې اتفاقي پيداكول اودهغه دملي يووالي په بنسټ
كي درځ اچول دي .

مونږ ته په كار دي چه دتاريخ ترخه درسونه هيونكړو
تر اوسه لا زمونږ په نړۍ كي داستعمار او استعمارگري
فكر شته ، كه چيري خپلهظاهري بڼه ئي بدله كړېده
خو باور نه كوو چه دهغه په اصلي هدف كي دي بدلون يا
تغيير راغلي وي .

څكه دهر وطن دوست افغانوظيفه داده چه دخپلي ملي
نيكمرغي او بقا او دخپل جمهوري نظام د ساتني د پاره
هرڅه ته چه گوري، هرشي چه وينې اوهرڅه چه اورې دپورتنيو
حقايقو په راپا كي ئي تحليل كړي او دوي پخپل قضاوت
باندي خبر اوپوه وي .

گرانو دوستانو !

اوس زمونږ د جمهوري نظام د عمر نژدي لس مياشتي
تيريزي پدي موده كي مو ډيرو شيان وليدل ، ډير شيان مو
واوريدل، او ډير شيان موزده كړل كله ئي زمونږ ايمان او
ديانت ته د شك او ترديد په سترگه وكتل او كله ئي مونږ
د ايديالوژي نلرونكي وبللو، خو كوم شي چه مونږ پخپله
دخپل هيواد د خدمت په لاره كي سرته رسولي دي په خپله
او زمونږ وجدان پوهيږي چه څه مو كړي دي او ښه داده
دهغو قضاوت دهيواد راتلونكي وخت او تاريخ ته پريږدو، خو
سره له دي هغه څوك چه مونږ كله پدغه صفت او كله په هغه
صفت يادوي ، بايد ووايو چه زمونږ په نسبت دهغوي توروڼه
نه يوازي له غرض نه ډك اوبې حقيقتنه دي ، بلكه دافغان دوطن
پالنې دصفت سپكساوي او دناسيوناليزم غرور ته په سپكه
سترگه كتل دي .

ګرانو وروڼو !

یقین ولری هغه انسانان چه ایمان او مسلک نلری هیڅ کله خپل هیواد او ټولنی ته دسترو او ارزښتناکو خدمتو نو مصدر نه دی شوی اونه به شی .

پدی خو میاشتو کی موزمونږ د وطن په نسبت او دافغانستان او پاکستان دمناسباتو په باب دپاکستان دمستولو خلکو نه څه دجریدو او راډیو گانو د لاری اوڅه دویناوو او څرگندونو د لاری ډیر ضد او نقیض نشرات واوریدل . لکه چه د پاکستان صدراعظم ښاغلی بو ټو په لاهور کی پخپله وروستی ویناکی ویلی دی چه پاکستان د افغانستان د حکومت سره دخبرو د پاره تیار دی چه څرگنده شی ددواړو هیوادونو ترمنځ عادی روابط د ملی خود مختاری او د خاوری دتمامیت به اساسی ټینګیدی شی که نه ؟

ګرانو دوستانو !

پوهین م د هغو خلکو له نظره چه په دیپلوماسی ژبه پوهینزی ددغو جملو مفهوم پټ نه پاته کیری خو ولی په ساده اوزمونږ د خپلو خلکو په عام فهمه ژبه خبری ونګړو چه ټول ویوپوهینزی څه وایو او حقیقت څرنگه دی ؟
عادی روابط خواوس زمونږ ترمنځ شته نو د هغو عادی روابطو مقصد چه د پاکستان صدراعظم ئی یادونه کړیده څه دی ؟

لکه چه په وارو وارو ویل شویدی یوځل بیا وایم چه زمونږ او دپاکستان ترمنځ دښتونستان د قضیې اوزمونږ دښتنو او بلوڅو وروڼو دسرنوشت نه پرته بل هیڅ اختلاف نشته .

۱۲۰
ایا دابه ښه نه وای چه جناب بوو په پراخ زړه په ښه
پراخ نظر، او دور اندیشی سره د آسیا ددی سیمې دسولې
او سلامتی د ساتنی په غرض چه مونږ ټول پکی ژوند کوو
وای پاکستان دافغانستان دحکومت سره خبرو ته چمتو
دی .

بدغه صورت کی به په پوره ښه نیت دخبرو میز ته سره
کښیناستلی وای څه به شوی وای ؟
که چیری له هغو څخه په زړه پوری نتیجی ته رسیدلی
وای دابه ترښو ښه و ، که نه نو، کولای موشول او کولای
شو خپل اوسنی دریغ لکه چه دی وساتو .

په هر صورت دغه دپاکستان دصدراعظم بوتو کار دی کوم
شی چه د افغانستان په حکومت پوری اړه لری کولای
شم ووايم زمونږ دریغ خرگندی، او دهر ټول خبرو د پاره
چه مخکښینی قید او شرطونلری تیار او چمتو یو .
دافغانستان ملت تل سوله دوست خلك وو او دی .

دوستی او صمیمیت او د بشر هو سایی اونیکمر غی د
سولې او صفا له سیوری نه پرته په بل شی کی نه وینی
اودغه اساس دی چه زمونږ دخارجی سیاست بنسټ او
ستننه، دنړی دټو لو خلکو اوملتونو سره د متقابل احترام
او دوستی په اساس د گران افغانستان د گټو په ساتنه او
ملی تمامیت ولاړدی اووی به هغه شی چه مونږ نن هغه
پورته کړ زمونږ ملی بیرغ دی دا زمونږ د انقلاب او
جمهوری نظام سمبول دی .

دا زمونږ د خلکو دآزادی، ورور ولی او برابری سمبول
دی، نو ای د وطن وروڼو او خویندو، او سپین زیرو او
زلمیانو ، راشی چه په پاک زړه او پوره صمیمیت یو بل ته

لاس ورکړو او د جمهوریت دشعار په رڼا او د خپل دغه
مقدس ملي بیرغ تر سیوری لاندې چه زموږ په ټول هیواد
کې نن پورته کیږي په خوښی اونه ماتیدونکی عز م دښه
ژوندانه او دښه ځلانده سبپه لور زموږ د گران هیواد
افغانستان د نیکمرغی او سرلوړی په امید پرمخ ولاړ شو.
تل دی وی افغانستان. ژوندی دی وی جمهوریت .
تل او اوچت دی وی دافغانستان بیرغ .

دینا نیه بڼا غلی رئیس دولت و صدر اعظم د رسو اسم برا فراشتن بیرق ملی جمهوری

برادران عزیز و هموطنم !

افتخار دارم که برای بار اول دوتاریخ پر افتخار چندین هزار ساله
این سرزمین کهن به لطف خدا و نسد بزرگ و توانا و بنا م ملت نجیب
افغانستان ، این بیرق ملی و نظام جمهوری نوین وطن را که به اراده مردم
ما و بهمت و سربازی فرزندان و طن پرست و اردوی غیور آن بتا ریخ
۲۶ سرطان ۱۳۵۲ اعلام و تاسیس گردید امروز رسما برفراز مقر ریاست جمهوری
بلند میکند .

این نظام مردمی یعنی جمهوریت مال مو روئی یک شخص و یک طبقه
خاصی نیست بلکه مال هر فرد ملت نجیب افغانستان میباشد . و حق
دارند و خواهند داشت کسانی را که لایق و شایسته زمامداری خویش بدانند
خود انتخاب و خود تعیین نمایند .

حفظ و نگهبانی این نظام فر خنده و افتخارات آن بدون شك فداکاری ها
و از خود گذریهای همه جانبه ملت افغانستان را ایجاب میکند بشهادت
تاریخ در بیکار زندگی همیشه در برابر تجاوز و استعمار استاد می گردیم
و ضمناً از دسایس و حیل های آن صدمه و آسیب بسیاری دیده ایم .

هر وقت که استعمار در صدد عقب نگاه داشتن ملتی از کاروان پیشرفت
و تکامل برآمده است اولین و مهمترین وسیله که بکار برده تولید بدبینی و
نفاق بین اشخاص و طبقات و و خنه کردن در بینان وحدت ملی آن بوده است
در سبهای تلخ تاریخ نباید فراموش خاطر ما گردد فکر استعمار و استعماری
گری هنوز دردنیای ما وجود دارد اگر شکل ظاهری خود را تغییر داده است
اما در هدف اصلی آن باور نمیکنم تعدیل و تقییری وارد شده باشد .

لذا وظیفه هر فرد و طن دو ست افغان است تا برای بقا و سعادت ملی خود و حفظ نظام جمهوری خود در هر چه نگاه میکنند هر چه می بینند و هر چه می شنوند در روشنی حقایق فو ق تحلیل کنند و قضاوت شان آگاهانه و عاقلانه باشد.

دوستان عزیز!

اکنون قریب ده ماه از عمر نظام جمهوری مامیگردد در ظرف این مدت بسا چیزها دیدیم ، بسا چیزها شنیدیم و بسا چیزها آموختیم . گاهی در ایمان و دیانت مابه نظر شک و تردید نگریستند و گاهی مارا فاقد ایدیالوژی قلم داد نمودند، اما آنچه خود مادرراه خدمت بوطن خویش انجام داده ایم خود و وجدان مامیدانیم چه کرده ایم و بهتر است قضاوت آنرا به زمانه و تاریخ آینده کشور بگذاریم .

امابه آنانیکه مارا گاهی به این صفت و آن صفت یاد می کنند با ید خاطر نشان سازم که اتهامات شان نسبت بما نه تنها کاملا غرض آلود و عاری از حقیقت است بلکه تو همی به صفت وطن پرستی و تحقیر به غرور و ناسیو نالیزم افغان است .

برادران عزیز!

یقین داشته باشید انسانهای فاقدا ایمان و مسلک هیچگاه مصدر خدمات بزرگ و وارزنده برای وطن و جامعه خود نشده اند و نخواهند شد .

در ظرف این چند ماه بسیار نشرات ضد و نقیض چه از راه جراید و رادیو ها و چه از طریق اظهارات و بیانات مردمان مسوول پاکستان نسبت بوطن ما و راجع به مناسبات افغانستان و پاکستان شنیدیم .

چنانچه بساغلی بوتو صدر اعظم پاکستان در بیانیه اخیر خود در لاهور گفته است که:

۱۲۸۱

«پاکستان برای مذاکره با حکومت افغانستان آماده میباشد تا معلوم گردد که روابط عادی بین دو کشور بر اساس خودمختاری ملی و تمامیت ارضی برقرار شده می تواند اندیانه.»

دوستان عزیز !

میدانم مفهوم این جملات از نظر آنانی که به زبان دیپلوماسی آگاهند پوشیده نمی ماند اما چرا به زبان ساده و عام فهم مردمان خودمان حرف نزنیم تا همه بدانند چه میگذریم و حقیقت از چه قرار است روابط عادی که فعلا بین ما موجود است پس مقصد از روابط عادی که صدراعظم پاکستان به آن اشاره نموده اند چیست ؟

چنانچه بارها گفته شده یک بار دیگر تکرار میکنم که بسین ما و پاکستان جز قضیه پشتونستان و سرنوشته برادران پشتون و بلوچ ما هیچ اختلاف دیگری وجود ندارد .

آیا بهتر نمیشد جناب بوتو بادل فراخ، وسعت و حسن نظر بادووراندیشی بغرض حفظ صلح و سلامت این منطقه آسیا که همه مادران زیست میکنیم میگفتند پاکستان برای مذاکره با حکومت افغانستان آماده میباشد در این صورت با کمال حسن نیت دور میسر مذاکره میثیستیم چه بهتر اگر به نتیجه مطلوب می رسیدیم والا موفق فعلی خود را طوریکه است میتوانستیم و میتوانیم حفظ کنیم .

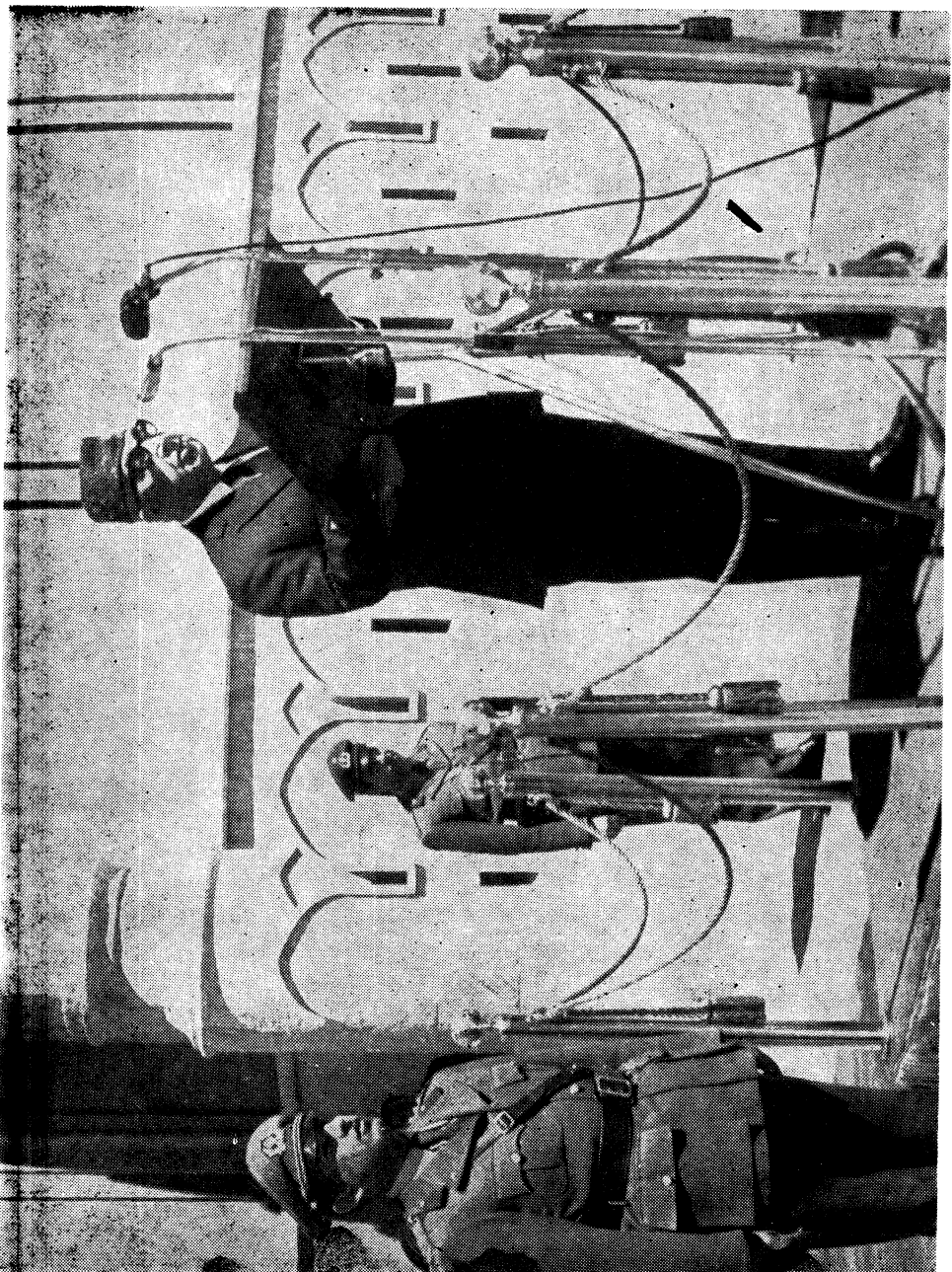
بهر صورت آن کار بیاعلی بو تو صدراعظم پاکستان است آنچه مربوط به حکومت افغانستان است می توانیم بگویم موقف ما روشن است و برای هرگونه مذاکراتیکه در آن قید و شرط قبلی موجود نباشد حاضر و آماده هستیم . ملت افغانستان همیشه مردم صلح دوست بوده و میباشد دوستی و صمیمیت سعادت و خوشبختی بشر را جز در سایه صلح و صفا سر اغ ندارد و باین اساس است که پایه و غایه سیاست خارجی ما با حفظ منافع و تمامیت ملی افغانستان عزیز به اساس احترام متقابل و دوستی با همه مردم و ملل جهان استوار است و خواهد بود .

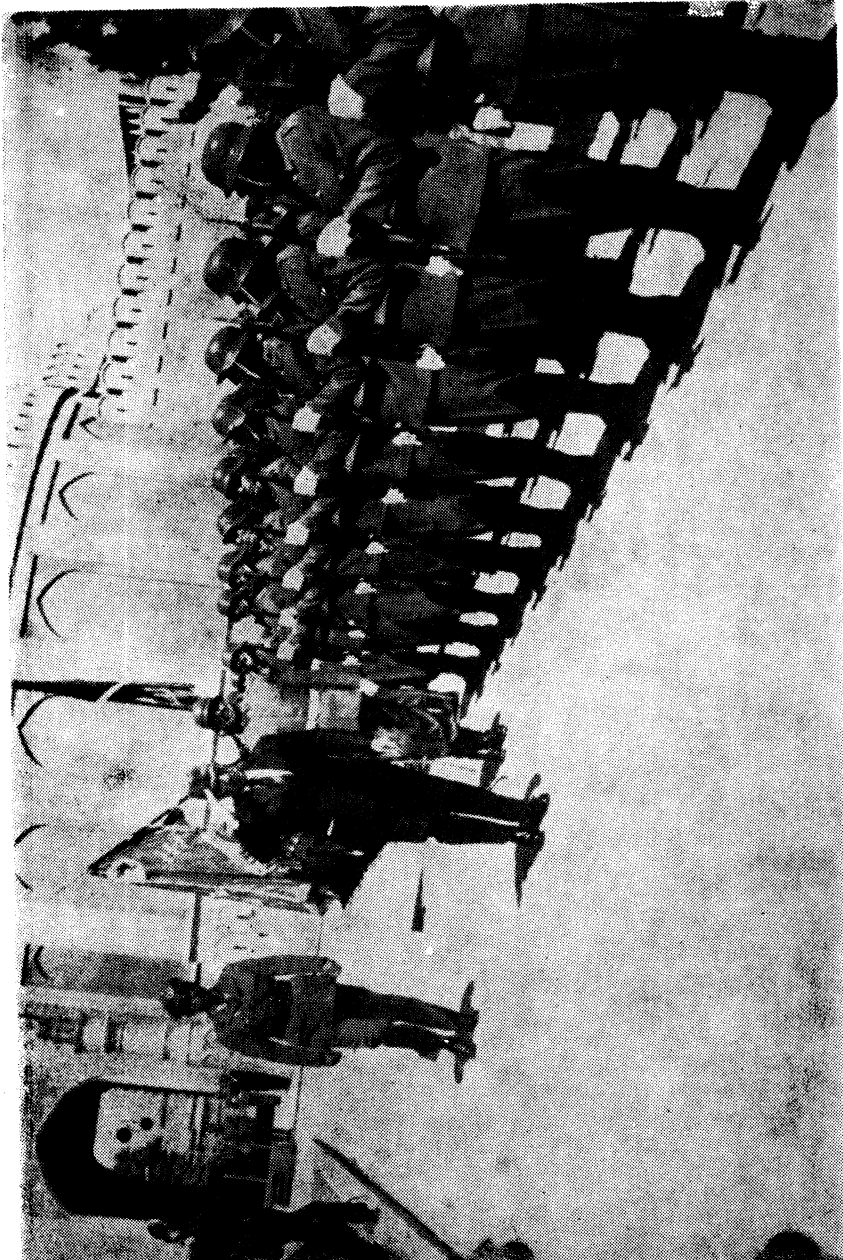
آنچه را امروز برافراشتیم بیرق ملی ماست این سمبول انقلاب ما و
نظام جمهوری ماست این سمبول آزادی ، برادری و برابری مردم
ماست .

پس بیایید ای خواهران و برادران ای پیران و جوانان وطن تابه صفای قلب
و باصمیمیت کامل دست بدست همدیگر خود داده و در پر تو شعار
جمهوریت و تحت سایه این بیرق مقدس ملی خود که درسرتاسر کشور
ما امروز بر افراشته میشود با شور و عزم خلل ناپذیر بسوی زندگی بهتر
و فردای امید بخش تری به امید سعادت و سر فرازی وطن ما افغانستان عزیز
به پیش رویم .

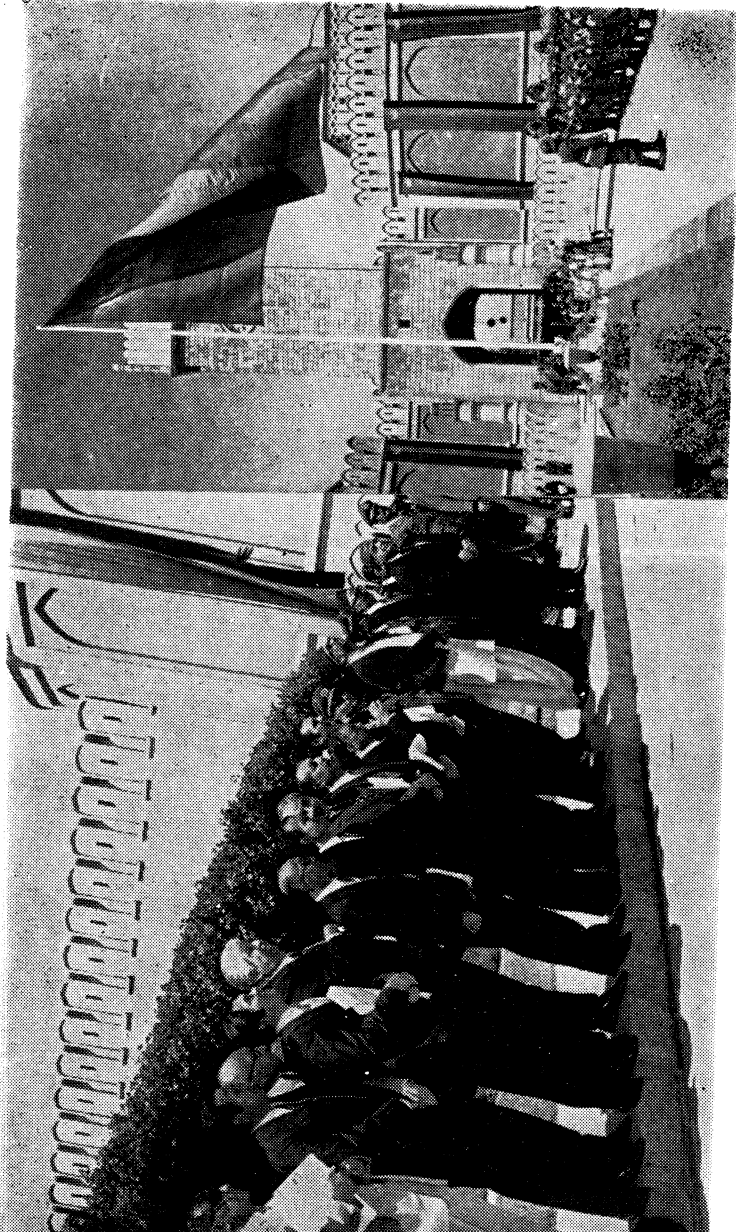
پایند باد افغانستان .
زنده با جمهوریت .
جاوید و سر بلند باد بیرق
افغانستان

نباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم پیش از برافراشتن بیرق ملی جمهوری بیا زبہ شانرا اسرا دمیفرمایند .

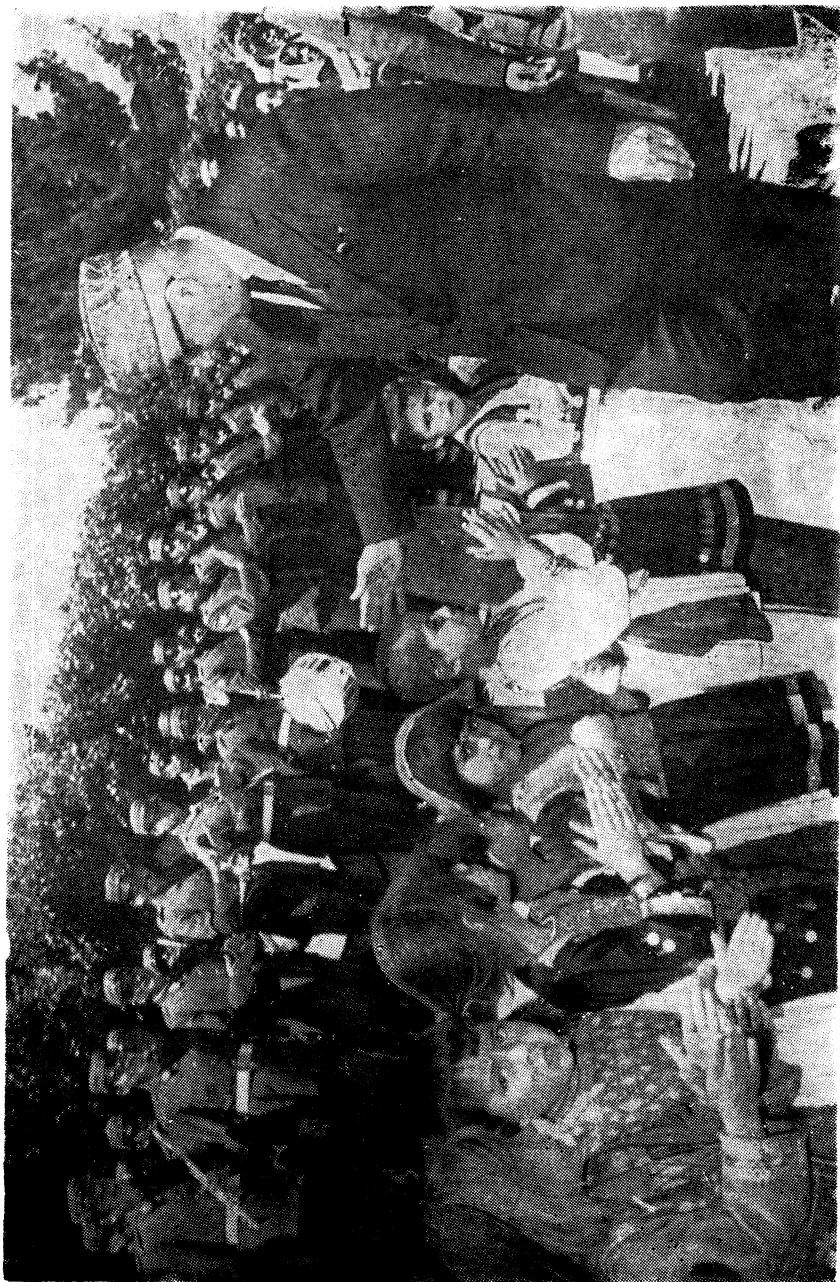

نیانگلی رئیس دولت و صدراعظم: بزرگ مساجد مدخل اورنگ جمہوری مراتب احترام قطعہ
تشریفاتی گارد جمہوری رانیول میفرماید .

نېداغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم باعضای کمیته مرکزی و کارینه در برابر ملی جمهوری

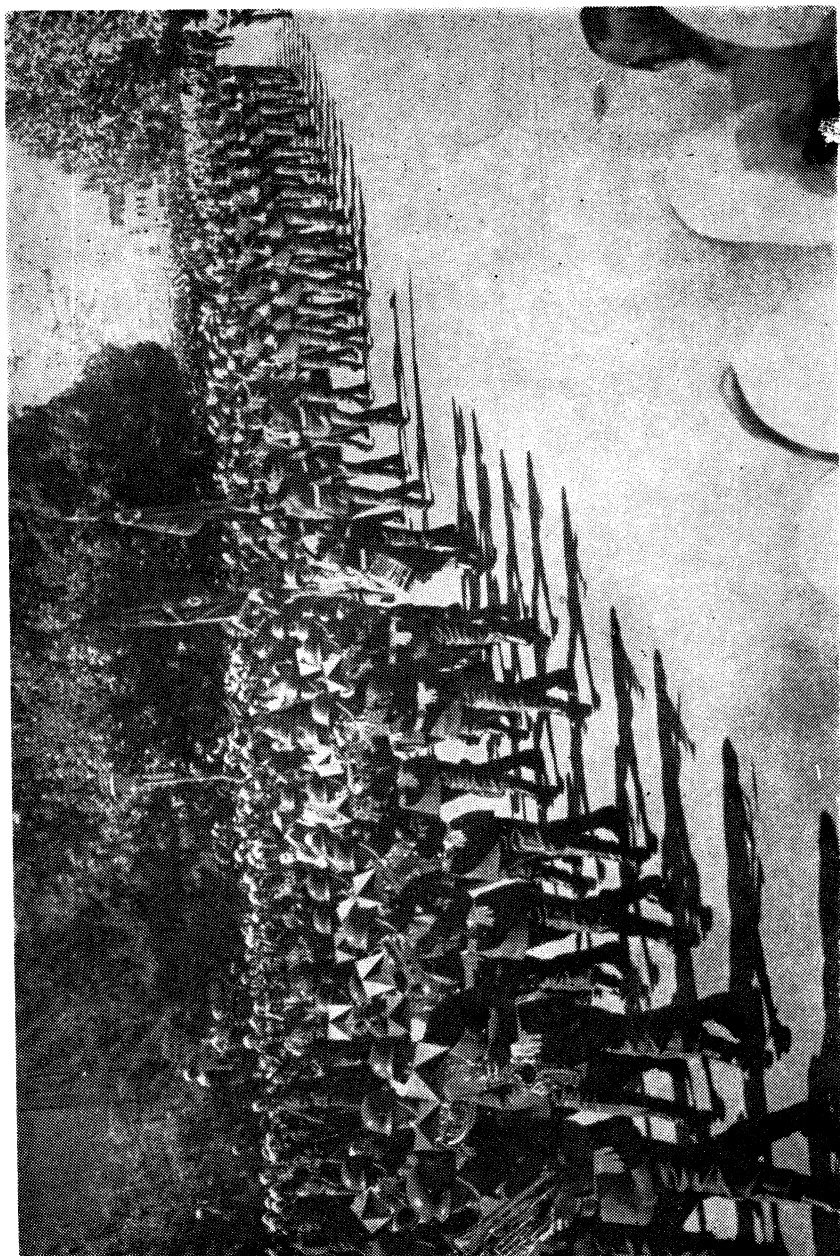

قاید ملی ما اطفال خرد سال راکه در مراسم برفوشتن بیوق ملی جمهوری سیم گرفته اند مورد نوازش قرار میدهند.

دجمہوریہ کا گارڈ قیوا

گارد جمهوری در حال حرکت برای سهیلگیری در مراسم برافراشتن بیرق ملی جمهوری.

گوشه‌ای از اجتماع بزرگ هزاران نفر از شاگردان معارف در مراسم پرافراشتن بیرق ملی جمهوری.

گوشه‌ای از اجتماع بزرگ شهروندان کابل در میدان مقابل ارگ جمهوری در موقع برافراشتن بیرق ملی جمهوری.

(۱۸)

خطاب به آمران خارندوی

د دولت در رئیس او صدر اعظم بنبا غلی محمد داؤد خطاب د خار ندوی آمرانوته

زمونږ په ځوانانو کښی داسی قدرت او دینا میز م پیدا کیدی شی چی امید کړم ددغه قدرت په وسیله دخپل هیواد د پاره دپر مختیا او پر مختگ لاره اواره کړی هغهوظیفی چی ناسی یی په مخکی لریء انسانی او اجتماعی دی ، امید لرم دغه وظیفی دمسلک دایجا باتو او دهیواد دپرتیا وو سره مطابق دخپلوخلکو دهیلو سره سمی سر ته ورسویء.

دیوه هیواد نیکمرغی اوسلامتیا دهغه په ځوان ن طاقت پوری اړه لری او یوو لس ترڅوپوری چی په خپله دخپل هیواد دلور تیا او پر مختگ د پاره قاطع تصمیم ونه نیسی بل هیڅ قدرت نه شی کولای چی هغه دمقصود سر منزل ته ورسوی.

پدغه کار کښی ځوانان زیاته او فعاله برخه لری .
داجی ځوانان دخپل هیوادرا تلونکی ستر او خطیر مسؤلیتونه په غاړه لری ، نوکه چیری ددوی په تگ نوری کښی هر ډول سهوه وشی ، دهغی اغیزی به دهیواد دپرمختگ او پر مختیا په کار کښی ناوړه وی .

مفکوره چی هرڅه وی ، باید دوطن پرستی ، عقیدی او اخلاق متضمنه وی ، ځکه همدغه عناصر دی چی مو نږ له ما یو سی او نا امیدۍ څخه ژغوری او دستو نزو په مقابل کښی مو ټینگ او سالم ساتی. له خدای څخه هیله کوم مونږ ټولو ته بری را په برخه کړی چی په زیاتی پاکي او ایمانداری سره خپله وظیفه سرته ورسوو او دخپل وطن او خلکو د پاره دداسی خدمتو نو مصدر وگرځو چی له مونږ څخه یی هیله کیږی .

خطاب بنیاد علی محمد داؤد رئیس دولت به آسوان خاوندوی

در جوانان ما قدرت و دینامیزی سراغ میشود که امید وارم
بو سیله این قدرت مسیـر حقیقی انکشاف و پیشرفت را
برای کشور خود میسر گردانند .

وظایفیکه در پیش دا ریدانسانی و اجتماعی است
امید وارم این وظایف را مطابق ایجابات مسلک و نیاز مندی
های کشور تان بر طبق آرزوی مردم خود انجام دهید .

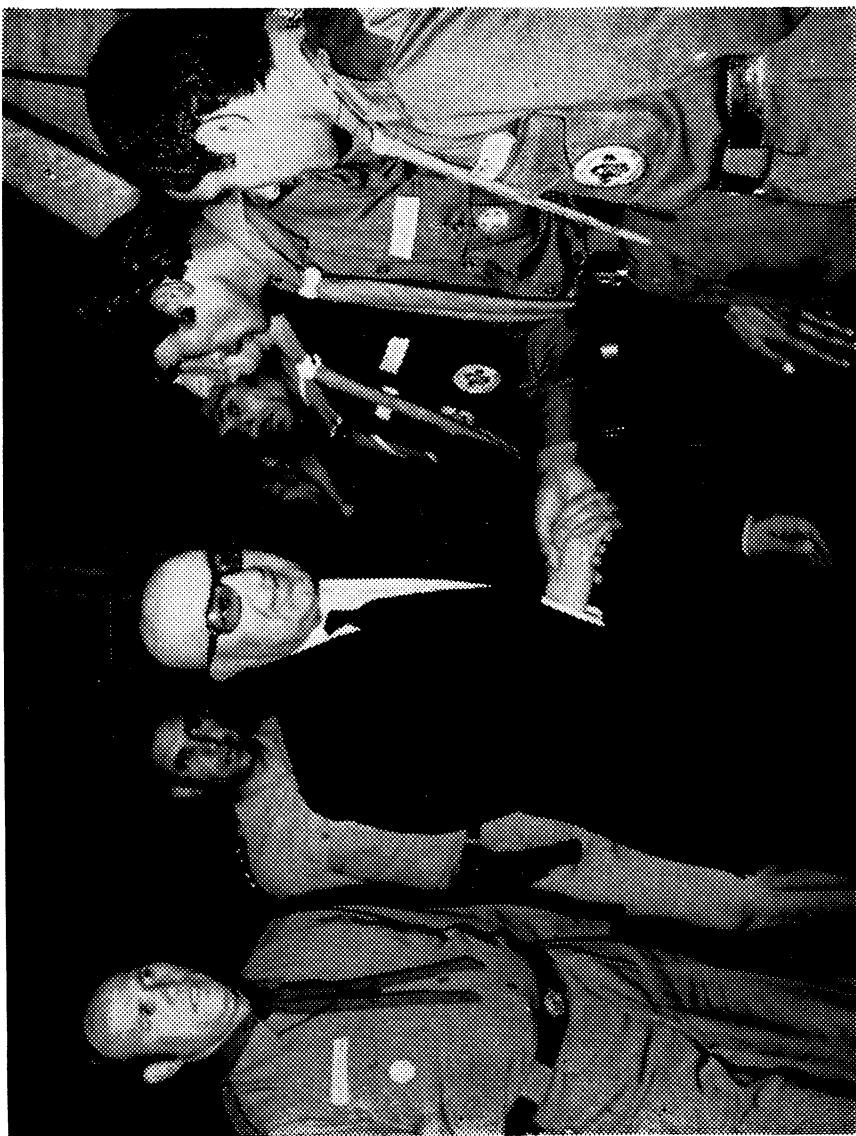
سعادت و سلامت يك مملکت مربوط به نیروی جوانان آنست
و يك ملت تا وقتیکه خودش برای ارتقا و پیشرفت کشور
خود تصمیم قاطع نگیرد، هیچ چیز دیگری نمی تواند آنرا به
سر منزل مقصود برساند .

درین امر جوانان سبب بزرگ و فعال دارند .

از آنجائیکه جوانان مسؤولیت های بزرگ و خطیر آینده
کشور را بدوش دارند ، هر نوع لغزشی که در سیر حرکت
شان وارد شود ، تأثیرات آن در امر پیشرفت و انکشاف کشور
ناگوار خواهد بود .

مفکوره هر چه هست باید متضمن وطن پرستی، عقیده و
اخلاق باشد ، چه این عنا صراست که ما را از مایوسی و نا
امیدی نجات داده و در قبال مشکلات استوار و سالم
نگه میدارد .

از خداوند (ج) تمنا دارم برای همه ما توفیق ارزا نی
فرماید که به انتهای پاک و ایمان داری وظیفه خود را
انجام دهیم و برای مردم و وطن خود مصدر آنگونه خدمات
شایسته ای گردیم که از ما توقع برده میشود .

ښاغلی رئیس دولت وڅارندوی اعلا ی جمعیت خا و ز د و ی افغانستان هتکامیکه با آمران څارندوی

کشور مصافحه میږماینده

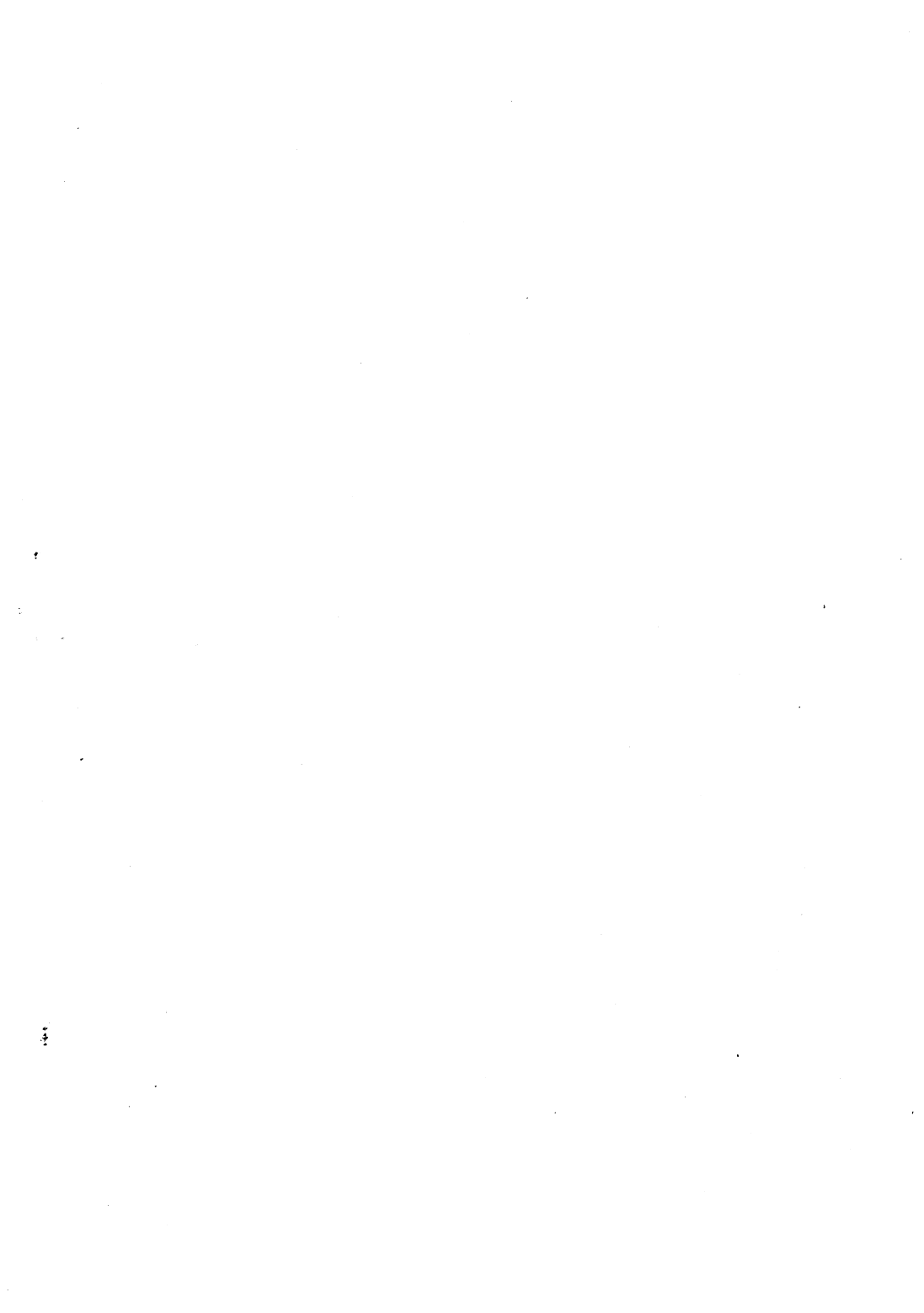

رهبر انقلاب جمهوری دینی و ملی افغانستان مرقع مصافحه باآمران خاندودی.

(۱۹)

پیام به مناسبت روز معلم

زموڼز د سلې لارښود خطاب دهيو ادد ښوونکو او استادانو نمايندگانو ته

د ښوونکي ورځ د دولت د رئيس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د پيغام په لوستلو او زمونږ د ملي مشر او سترقايد د دغې ورځې د باني او موسس له خوا چه دغه ورځ د هيواد د پوهنې په تاريخ کېنې د لومړي ځل دپاره د دوی د صدارت په وخت کېنې منځ ته راغلي ده د جمهوري رياست د گلخاني په مهني کې د ښوونکو او استادانو دنمايندگانو په منلو او په ټول هيواد کېنې د ښوونکي د لوړ مقام د درناوي د مراسمو دپه ځای کولو په ترڅ کېنې ونمانځل شوه .

استادان د هيواد دراتلونکو بچيانو مريبان دي او دهغو ي د لوړ مقام درناوي پای نلري نو هيله کوو ستا سي استادانو او ښوونکو په لار ښوونه ددی خاوري بچيان گټور او صالح ځوانان و گرځي چه دخپلو خلکو او هيواد دپاره د ښو خدمتونو مصدر شئ .

که څه هم د هيواد ټول وگړي د افغانستان د لوړ تيا او پر مختيا دپاره پوره درنده وظيفه په غاړه لري خو تر ټولو زيات په دغه لاره کې ستا سي استا دانو وظيفه لاپوره درنده او مهمه ده .

تاسي د وطن د بچيانو ښوونکي او مريبان دهغه نسل په مقابل کېنې خطيره وظيفه په غاړه لري چه د هيواد را تلونکي سر نوشت دهغه په لاس کېنې دي او يقين لرم که چيري دغه وظيفه په ښه توگه سر ته و رسوي نو د تاريخ

او راتلونکو نسلو نو په وړاندې، مو خپل مسؤ لیت
په سمه توګه سرته رسو لې دی .

بنیایي دیوه هیواد ما دی عمران او ترقی آ سانه کاروی
خو دهغی حقیقی او معنوی ودانول ساده او بسیط کارندی
یوازی حقیقی معارف کولی شی چه هغه ودان کړی .

مونږ او تاسی چه کوم شی له ځان څخه پریږ دو دا دی چه
دخپل وطن او خلکو په مقابل کښی مو څه کړی دی او څه
کولی شو او ددغه کار قضاوت په راتلونکی وخت کی دهغو
کسانو په لاس کښی دی چه زمونږ اعمال تر خپلی څیر نی
او سنجش لاندې نیسی نو امید لرم داسی کار و کړو چه
را تلونکی نسلونه دهغه په باب مثبت قضاوت و کړی .

هر څو مړه چه دمعارف له اهل سره دخبرو وخت پیداشی
په همغه اندازه زما خو ښی لاپسی زیا تیری او امید لرم ،
چه په را تلونکی وخت کښی هم له تاسی سره و گورم .

خطاب رهبر ملی ما به نمایندگان معلمان و استادان کشور

روز معلم با قرائت پیام بنامعلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم و تشرف نمایندگان معلمان در قصر گلخانه ریاست جمهوری به حضور رهبر ملی و قاید بزرگ مابانی و مؤسس روز معلم که این روز خجسته برای بار اول در تاریخ معارف کشور در دوره صدارت شان بمیان آمد و برگزازی مراسم احترام مقام والای معلم در سراسر کشور تجلیل گردید .

انکشاف عمرانی و مادی يك کشور شاید کار آسان باشد ولی اعمار معنوی يك ملت کار ساده و بسیط نیست ، فقط معارف حقیقی می تواند آنرا تعمیر نماید .
استادان مربی حقیقی اولاد آینده کشور بوده و احترام به مقام والای آنها لایتناهی می باشد ازین رو آر زو می نمایم بر هنمایی های شما معلمان و استادان اولاد این سر زمین جوانان مفید و صالحی بار آیند تا برای مردم و کشور خود مصدر خدمات شایانی گردند .

گرچه همه افراد کشور برای ارتقاء و انکشاف افغانستان و وظیفه بس سنگین بدو شدارند اما از همه بیشتر وظیفه شما استادان درین راه سنگین تر و مهمتر می باشد .

شما معلمین و مربیون اولاد وطن و وظیفه خطیری را در قبال نسلی بعهده دارید که سر نوشت آینده مملکت بدست آنهاست و یقین دارم اگر این وظیفه را به حسن صورت انجام میدهید مسئولیت خود را در برابر تاریخ و نسل های آینده بدرستی انجام داده اید .

ترقی عمرانی يك کشور شاید کار آسان باشد و لی اعمار
حقیقی يك ملت کار ساده و بسیط نیست فقط معارف حقیقی
می تواند آنرا آباد سازد .

ما و شما آنچه از خود بجای می گذاریم این است که در
برابر وطن و مردم خود چه کرده ایم و چه کرده میتوانیم
و قضاوت این امر در آینده بدست آنها نیست که اعمال ما
مورد ارزیابی شان قرار می گیرد ، فلهمذا امید وارم کاری
را انجام بدهیم که نسل های آینده در مورد آن قضاوت مثبت
کنند .

هر چند مصاحبت بیشتر با اهل معارف میسر گردد به
همان اندازه بر سرور من افزود می شود و امید وارم
در آینده نیز با شما ملاقات نمایم .

پیام بنیاد علمی رئیس دولت و صدراعظم

به مناسبت روز معلم

بنام خداوند توانا !

مسرت داریم که در بهار اول نظام جمهوری افغانستان عزیز مراسم تجلیل روز معلم برگزار میگردد . این روز خجسته را به همه استادان و معلمان و علاقمندان علم و فرهنگ کشور تبریک میگوییم.

توانائی يك جامعه مربوط باندازه دانش افراد آن است و کسیکه این گوهر ارزنده را بدیگران عرضه میدارد همانا معلم است در حقیقت معلم سازنده تمدن های بشری و تسخیر کننده اقطار دیگر محسوب میگردد .

خوشبختانه احترام بمعلم جزء تعلیمات دینی و شعایر ملی باستانی ما بشمار میرود بناءلازم است شاگردان و محصلان به حقوق معنوی استادان و معلمان خود ارج بگذارند و اذنه دل بایشان احترام ورزند .

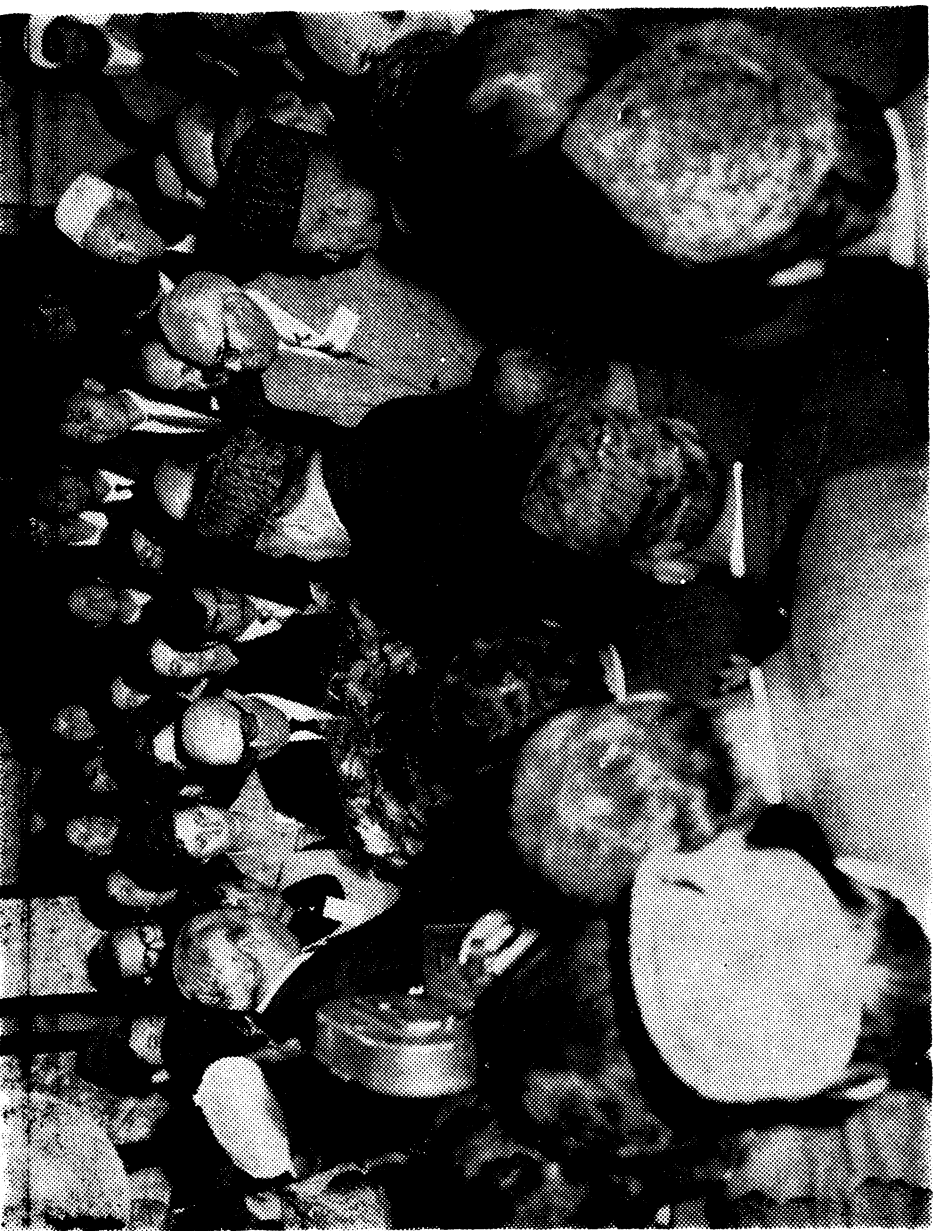
بخوشی یاد آور میشوم که از زمان بوجود آمدن نظام جمهوریت استادان ، معلمان و شاگردان با درك حساسیت اوضاع و فهم فیوضات نظام بر گزیده جمهوری سلسله تعلیم و تعلم را بدون تشنج و انقطاع و در يك فضای سالم و از صمیمیت که خواسته همه مردم علم دوست ما است پیش میرند آرزو مند حکومت بتواند بهمکاری مزید مریبون زمینه های بهتر تعلیمی و تربیوی را در آینده مساعد سازد .

ایجاد و تطبیق تحولات اساسی و ریفورم های سالم در

ساحات تعلیمی و تربیوی که موافق به نیاز مندی‌های ثقافت ملی و نظام جمهوری امروزی ما باشد طرف توجه خاص دولت جمهوری قرار دارد. تامین این مامول که در آن همه افراد وطن و نسل‌های آینده ما بدون تبعیض و امتیاز در راه تعلیمی و عمران کشور سهم فعال گرفته و احساس مسئولیت نمایند مربوط بزحمات و علاقمندی شما استادان و معلمان گرامی میباشد.

من از بارگاه خداوند (ج) توفیق مزید را برای همه استادان و معلمان کشور در تربیه فرزندان صدیق، وطن پرست و نسل باتقوای امروز و فردای افغانستان تحت لوای جمهوریت تمنا کرده و روز معلم را برای همه تبریک گفته و در راه خدمت بوطن و تربیه سالم‌اولاد افغانستان سعادت و موفقیت استادان و معلمان گرامی را آرزو مینمایم.

((پاینده و مترقی با دجمهوریت افغانستان))

دسته‌هایی به نمایندگی از استادان به رهبر ملی ما تقدیم می‌گردد.

هنگامی که برهبر ملی ما مراتب امتنان منسوبین معارف توسط یناغلی وزیر معارف ابراز میگردد.

یکتہ از معلمان به نمایندگی از استادان از تشریف بحضور رئیس دولت و صدراعظم اظهارست می نمایند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د افغانستان د جمهوریت

جمهوری

د دولت د پوښتنو

د لوی خدای پر نامه

خوشحالم چه د کار هیواد افغانستان د جمهوریت نظام په لومړی پسرلی کښی د ښوونکی د روزنې د مباحثې مراسم په خدای کیرې . د انیکرغه ورځ لویو استادانو ، ښوونکو ، او د هیواد د پوهې او فرهنگ د مننوت مبارکی وایمېر .

د پوهې لوی توان او قدرت د هغې د وگرډیدو په پرتله په انانزه پورې اړه لری ، خو له خدای قهیمې گوښور وده وړاندې کوی هغه ښوونکی دی ، نو د حقیقت کښی ښوونکی د بشری تمدن د جوړونکي او د دور و افکارو د تحریکونکي گڼل کیرې .

د خوشحالې سره یانې دی چه د ښوونکی مباحثه زمونږ د دینی تعلیماتو او د لرغونې ملی شعایر و چه گڼل کیرې ، لولا زېده ، چه زده کوونکی او محصلین د خپلو استادانو او ښوونکو معنوی حقوق وپېژنی او د زړه د کوی وده احترام وکړی .

په خوشحالې سره یانې د لویو کوم ، چه د جمهوریت نظام د راتلونکې نسل د رهبري استادانو ، ښوونکو او زده کوونکو د اوسنې حساسیت د راتلې ، او د جمهوریت غوره نظام په کتو پوهیدلی ، او د تعلیم او تعلیم سلسله بیله تشیح او انقطاع په یوه ساله او دیني ډکې فصاحت کښی چه زمونږ د لویو علم خورونکو خلکو غوښتنه ده ، پرخ بیای هیلم لرم چه حکومت وکولای شی ، د مریا نو په زیاده برسته د ښوونې او روزنې پرې ښې زمینی پر راتلونکې وخت کښی مساعدې شی .

د سونوې او روزنې په ساحو کې د اساسي بدلون او د سالم پرمختګونو پيدا کول او تطبيق
چې زموږ د نوي جمهوري نظام او د ملي ثقافت له اړتيا ووسره سمون ولري . د جمهوري دولت د خاتمي
توجه ورده ، البته د دې مانول تاين چې په هغه کې د هيواد ټول وګړي او راتلونکي نسلونه بيله
کوم نويس او امتياز د هيواد د لوړتيا او آبادۍ په لاره کې فعاله برخه واخلي او د مسئوليت احسا
د ګړي د ستاسو مخترمو استاګانو او ښوونکو په زيار او مينې پورې اړه لري .

زه د لوی خدای له درباره د هيواد ټولو استاګانو او ښوونکو ته د وطن پرست ، صدق
خاستو او د افغانستان د ښ او سبا وړې د تقوی لرونکي نسل د روزنې په لاره کې د جمهوريت
پيرغ لاندې د زيات برياليتوب هيله کوم . او د ښوونکي روح ټولو ته مبارک وایم ، او د وطن
خدمت او د افغانستان د سالم پرمختګونو د روزنې په لاره کې د مخترمو استاګانو ، او ښوونکو
د بګړي او برياليتوب هيله کوم .

نړ او سر لوری دې وی د افغانستان جمهوریت

د جمهوریت د ریاست لای

نېټه : ۱۳۵۲ / ۲ / ۲۰

د جمهوریت پر لوی کلي لاسلیک شو .

(۲۰)

بیانیه بمناسبت سالگرهٔ استر داد
استقلال کشور

د دولت در رئیس او صدر اعظم بنباغلی محمد داؤد وینا د هیواد دخپلواکی د بیرته اخیستلو د شپږ پنځو سیمو کالیزی په مناسبت

گرانو او درنو وطنوالو!

ویاړم چه په دغه تاریخی اوشانداره ورځ چه ټول مملکت دگران وطن دخپلواکی دبیرته اخیستلو شپږ پنځو سیمو کالیزه په خوښی سره نمانځی خپلی دزړه د کومی مبارکی هغو حساسو او دردمنو زړو نو ته چه دهیواد دسر او پی او نیکمرغی په امید او هیله حرکت کوی او دغه مقدس مقصد ته رسیدل دخپل ایمان او ملی فرایضو جزء گڼی یعنی ای گرانو خو یندو تاسی او ای گرانو و روڼو تاسی او تاسی هغو خلکو ته چه لائر اوسه هم د تیرو و یارونو داستان سناسی په خاطراتو کی مجسم دی اوتاسی دافغانستان فداکاره اردو ته وړاندی کوم .

دغه راز داژ ادی دلاری دشهیدانو پاک روح ته او هغو ټولو سترو کسانو ته چه په دغه ملی جهاد کی یی ښکاره برخه درلوده او هغو ته یی لار ښوونه کړی ده زیات درود استوم . هغه څه چه کیدای شی ددغی تاریخی ورځی په یا دونه کی یی زده کړو ، داژادی سره مینه او دخلکود فکر او عمل یو والی دی .

پینمی چه هر څو مره ستړی او نا دری وی ، بیا هم دیوه ملت دمعنوی قوت او گټاومتحدت تصمیم په مقابل کی کوچنی کیری او مضمحل کیری .

هغه کسان چه ددغه هیو اددشور او زوږ نه ډک تاریخ په اوږدو کی دتیری کوونکو دیر ایه پسی تیر یو په مقابل کی بریالی شول هغه و سایل چه په لاس کی یی دراودل ډیر ناخیزه وو. دوی یوازی خپله لاره دیوه مشعل په رڼا کی تعقیبوله، هغه مینه، دو طن سره مینه او دآزادی سره مینه وه.

ځکه دوی په مریی توپ کی ژوند دتپت سر او بی پتسی ژوند باله. زمونږ دولس نننی اراده هم دلوی خدای په تائید هماغه زمونږ دپلرونو اراده ده او دا هغه تصمیم دی چه نه بدلیری.

په ټولو حالاتو او دهر ډول قربانی او فداکاری په منلو سره زمونږ دډیر مقدس ملی نا موس ساتنه اوڅارنه، دگران افغانستان پوره خپلواکی ده. زمونږ دهیواد لرغونی تاریخ، زمونږ دخلکو دایثار او فداکاریو ډیر ښه شاهد دی چه نه ښایی زمونږ له زپونونه ووژی او دی ته باید پام و کړو چه دملی خپلواکی او اقتدار د ساتنی اوبقا دپاره څومره مهمی او درندی وظیفی په غاړه لرو، کله چه مونږ خپله دغه تاریخی ورځ نمانځو ز مونږ خالصانه او دزړه له کومی همدی او هیلی په تیره هغو پښتنو اوبلو څو و روڼو ته متوجه دی چه تر اوسه لا هم دخپلو ملی هیلو دپوره کیدو په لاره کی خپلی مجادلی ته دوام ور کوی. خپلی او دافغانستان دخلکو ډیری ښی هیلی ددوی دبری او نیکمرغی دپاره وړاندی کوم.

په پای کی یو ځل بیا ددغی بختوری ورځی په منا سبت خپلی دزړه له کومی مبارکی دخپلو ټولو گرانو و روڼو او خویندو خدمت ته وړاندی کوم او دخپلواکی دلاری دشپیدانو پاکو ارواگانو ته ډیر درو د استوم.

ژوندی دی وی ملت او تله دی وی زمونږ خپلواکی.

بیانیه بنیاد علمی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم بمناسبت پنجاه و ششمین سالگره استرداد استقلال کشور

هموطنان عزیز و گرامی !

افتخار دارم که در این روز تاریخی و با شکوه که سر تا سر مملکت به مسرت آزادی، پنجاه و ششمین سالگرد استرداد استقلال وطن عزیز را تجلیل میکنند صمیمی ترین تبریکات خود را به آن دل‌های حساس و درد مندی که به امید و آرزوی سر بلندی و سعادت وطن می‌پنند و رسیدن باین منظور مقدس راجزء ایمان و فرائض ملی خویش می‌شمارند، یعنی به شما ای خواهران و برادران گرامی شما ای مردمی که هنوز داستان افتخارات گذشته در خاطراتان مجسم است و بشما ای اردوی فداکاران افغانستان تقدیم میکنم .

همچنان بروان پاکشهادی راه آزادی و به همه مردان بزرگی که در این جهاد ملی سهم بارز داشته و آنرا رهبری نموده اند درود بیکران میفرستم .

آنچه میتوان در یاد و بوداز این روز تاریخی آموخت عشق به آزادی و اتخاذ فکر و عمل مردم است، حوادث هر چه بزرگ و ناگو ار باشد بازم در برابر نیروی معنوی و تصمیم مشترك و متحد يكملت كوچك و مضمحل میگردد. آن مردانیکه در طول تاریخ پر شور این مملکت در برابر تجاوزات بیهم و مسلسل متجاوزین پیروز بر آمدند

از نگاه و سایلی که در دست داشتند خیلی نا چیز بود.
آنها تنها در فروغ يك مشعل مسير خود را تعقيب
میکردند عشق، عشق بوطن و عشق به آزادی چه آنها
زندگانی در غلامی را فاقد هرگونه شرف و سر بلندی
میدانستند ، اراده امروز مردم ما نیز به تاييد خدای بزرگ،
همان اراده پدران ماست و این تصمیمی است که تغير نمی
پذیرد .

در همه احوال و با قبول هرگونه قربانی و فدا کاری
حفظ و حراست مقدس ترین نا موس ملی ما استقلال کا مل
افغانستان عزیز است .

تاریخ باستانی کشور ما بهترین شاهد آن ایشار و فداکاری
های مردمان ماست که نه با نیست فراموش خاطر ما گردد
و متوجه باید بود که برای حفظ و بقای استقلال و اقتدار ملی
چه وظایف مهم و سنگینی بعهده داریم .

موقعیکه ما این روز تاریخی خود را تجلیل میکنیم همدردی
و تمنیات قلبی و خالصانه ما مخصوصا متوجه آن برادران
پنهنون و بلوچ ماست که مجادله شان در راه تامین آمال
ملی شان تا هنوز دوام دارد.

بهترین آرزو های نيك خود مردم افغانستان را برای
موفقیت و سعادت شان تقدیم میدارم .

در خاتمه يك بار دیگر به مناسبت این روز فرخنده
تبریکات صمیمانه خود را خدمت همه برادران و خواهران
عزیزم تقدیم نموده و به ارواح پاک شهدای راه استقلال درود
فراوان میفرستم .

زنده باد ملت

پاینده باد استقلال ما

(۲۱)

صحابہ با امانندہ جریدہ ہوری سونت

د دولت در رئیس او صدر اعظم بنباغلی

محمد داؤد سرکه

دالمان ددیو کراتیک جمهوریت

دهوری سونت دهفته ایزی جریلی

له نما ینده سره

د جمهوریت مؤسس د دولت رئیس او صدر اعظم بنباغلی محمد داؤد د ۵۳ کال دغبر گولی په ۷ نیټه دسه شنبه دورخی دغرمی په دوولسو بجو دالمان دیو کراتیک جمهوریت دهوری سونت دهفته ایزی جریلی خاص خبر یسال داکتر فرانس کولر دگلخانی په مانی کی دمرکی دپاره ومانه .

دغه خبر یال په افغانستان کی دجمهوری نظام له اعلام څخه دڅپلو خلکو دعلاقی او هرکلی دڅرگندولو اوله هغه کونښن سره دبلدتیا په ترڅ کی چه دجمهوری نظام په رڼا کی زمونږ په هیواد کی روان دی خپلی پوښتنی داسی طرحه کړی .

پ- دهغو لوړو هد فو نو دتحقق دپاره چه تاسی په مخ کی نیو لی دی یو کال نسبتا کهه موده ده سره ددی هم تاسی به یقینا دجمهوریت دکالیزی په ورځ دکارونو بیلا نس ته نظر واچوی د ستاسی په عقیده به په افغانستان کی د جمهوریت په یوه کال کی مهم بد لونو نه څه وی ؟

غ- دهغو هد فو نو دتحقق دپاره چه زمونږ په مخکی پراته دی نه یواځی یو کال بلکه ډیرکلونه به کافی نه وی - هغه ایدبالونه چه ځما له خوا اعلام شوی یو هدف دی - زیار باسو

او کونښن کوو دا چه په څومره موده کې دغو هدفونو ته رسېږو
 په اجتماعي او اقتصادي شرايطو پورې اړه لري هغه موده چه
 د جمهوريت له اعلام څخه تر اوسه پورې تيره شوي ډيره
 لنډه ده - مونږ تر ټولو زيات دوو مو ضوع گانو ته پام درلود:
 د جمهوريت د ټينگښت مو ضوع.
 دمهمو اقتصادي مسالو حل.

په دواړو برخو کې نتيجي رضائيت بخښونکي دي .
 په لومړي مو ضوع کې چه د جمهوريت استحکام دي مشکل
 نشته - دا اقتصادي پرابلمونو دحل دپاره د شوروي اتحاد
 چکو سلواکيا - هند او دالمان د اتحادی جمهوريت د دوستو
 هيوادو له مسيو نو نو سره خبري رواني دي . دغه خبري
 ځيني په مثبتو نتيجو سره پای ته رسيدلي دي هيله لرو ا ه
 دوستو هيوادو سره راتلونکي خبري هم د مثبتو نتيجو سبب
 شي . مونږ به خپلي اقتصادي ستونزي دخپلو خلکو په زيار
 او دوستو هيوادو په مرستو حل کړو .

ب- د جمهوريت دا اعلامي په لومړي پراگراف او هم موپه
 نورو فر صتونو کې بيان کړل چه دخلکو په تيره بيا د محرومي
 طبقې د حالت دښه والي دپاره به زيار وباسي له تا سي
 څخه تشکر کوم که چيري بدغه برخه کې توضيحات ورکړي ؟
 ح- محرومي طبقې د بزگرو- کارپگرو - کسب گرو او نورو
 په شان د افغانستان زيا تر و خلکو ته اطلاق کيږي . ز مونږ
 د زياترو خلکو د ژ وندانه سويه ټيټه ده - ز مونږ وظيفه ده له
 هغوی سره مرسته و کړو او د هغوی دپاره د ژ و ندانه ښه
 شرايط برابر کړو په افغانستان کې يوه ډيره محدوده طبقه ده
 چه له ټولو نعمتو نو څخه يي گټه اخيستی شوه پداسي حال
 کې چه زياتره خلکو په فقر کې ژوند کاوه - مونږ غواړو انډول
 مينځ ته راوړو چه دخلک—ودستري برخي دپاره دآبرومند
 ژ وندانه شرايط برابر شي .

پ- ناسی دتیر کال داگست ددر ویشتمی نیټی خلکو ته دخطاب په وینا کی څرگنده کړه چه دستاسی هدفو نو ته دتحق ور کولو دپاره لومړی شرط دهیواد داقتصا دی - اجتماعی اوسیاسی ژوندانه په چارو کی دټو لو خلکو برخه اخیستل دی- آیا داسی تصورونه پیدا شوی چه خلک پسه کومه بڼه پدغه کار کی بر خه واخلي ؟

ع- مونږ تصور کوو چه زمونږ ټول خلک باید په فعاله توگه په اقتصادی چارو او اجتماعی مسالو کی بر خه واخلي او دخپل وطن په سرنوشت کی سسیم او په هغو چارو کی خپل کونښنې پکار واچوی چه زمونږ دهیواد دپرمختگ دپاره ضروری بللی کیږی .

پ- په زیاترو هیوادو کښی دخلکو د غوښتنو دترسره کیدو دپاره دیوی پارټی سیستم گټور تمام شوی دی زما په هیواد کی دپنځو پارټیو په همکار ی په ملی جبهه کی داسی چه ټول اړخونه دکارگر کلاس دپارټی له خوا ټاکل کیږی دخلکو په گټه بر یالی تو بونه لاس ته راغلی دی آیا له هغه یو کال وروسته چه دجمهوریت له اعلام څخه تیر کیږی . داسی نظر به تثبیت شوی وی چه دافغانستان دشرایطو مطابق دیوی پارټی او یاڅو پار ټیوسیستم به موافق وی ؟

ع- زه اوس په یقین سره نشم ویلی چه کوم یوشکل به مینځ ته راشی خو پخپله زمونږ ترڅو تجربو او دهغو هیوادو مطالعی چه په عین شرایطو کی دی مونږ ته ښودلی ده چه دزیاتو پارټیو سیستم مشکلات پیدا کوی او کله نا کله دپرمختگ خنډ کیږی .

پ- دهغو کسانو دپاره چه دافغانستان له تاریخ سره پوره بلد ندی داسی معلو میږی چه دا علیحضرت امان الله هدفونه

اوستاسی هدفو نه سره ددی چه دهغو لاری چاری یو دبل سره پوره تو پیر لری مشابه دی کولی شیء پدغه برخه کی داعلی حضرت امان الله په نسبت خپل نظر څرگند کړی ؤ ؟

خ- داچه اعلیحضرت امان الله په جزئیاتو کی څه افکار درلودل مونږ ته معلوم ندی خوتاریخ او زما خپله تجربې به نښی چی بی شک دهغه کوشش دخلکو او هیواد دښه والی دپاره و هر څوک په جلا لاره روان دی مهمه داده چه دخلکو دحالت دښه والی دپاره کار وکړی .

پ- له بیلو بیلو سندو نوڅخه داسی څرگند پیری چه دافغانستان جمهوریت غواړی یو لارښو دل شوی اقتصاد جوړ کړی - ځما دهیواد خلک له دغه مفهوم څخه داسی ادراک کوی چه پدغه شان اقتصاد کی څه ناڅه کانونه - صنایع دلومړنیو موادو تو لید او انرژی دی عامه ملکیت او ددولت ملکیت وی آیا پدسې ترتیب به دافغانستان له لار ښودل شوی اقتصاد څخه دهغوی درک درست وی ؟

خ- هو! زموږ دلار ښودلی شوی اقتصاد په باب دغه درک درست دی - هغه څه چه عامه شتمنی ده باید دخلکو او دولت په لاس کی وی - پول کانونه، انرژی، ستر او اساسی صنایع او دغه راز دارزاقو ته په ددولت له خوا اداره کیری. په ځینو برخو کی دغه ما مول تر سره شوی او په ځینو برخو کی هغه څه چه عامه شتمنی بلل کیری ددولت له خوا به اداره شی کوچنی فابریکی او تولیدی موسسی چه په انفرادی پانگو اچولو سره مینځ ته راغلی دی دقانون په چوکاټ کی داسی رهنمائی کیری چه دهغوی دکار تر دخلکو په گټه تمام شی .

پ- ترکومه ځایه پوری چه ویلی شم دځمکو ریفورم دافغانستان یوه مهمه مسأله ده څه ناڅه دخلور زره کورنیو

دپاره مو ددو لتي ز راعتسي ځمکو ویش پیل کړی دی ناسی لطفاً څرگنده کړی، چه پدغه برخه کی به رانلونکی گامونه څه وی ؟

ع- دځمکو ریفورم به په دوو لارو عملی شی - د ځمکو اساسی ریفورم به دیوه قانون په وسیله تنظیم شی - دغه قانون اوس تر مطالعی لاندی دی پدغه قانون کی به تثبیت شی چه په کوم ترتیب او په څومرحلو کی په عادلانه توگه ځمکه وویشله شی .

بله لاره ددولت له ملکیت څخه دځمکی ویش دی- هغه ځمکی چه تر اوسه پوری ویشل شوی هغو کسانو ته ورکړی شوی چه دځمکی خاوندان نه وو، او تر ټولو زیات په کو چیانو باندی ځمکه ویشل شوی ده چه میشته شی او دا به ترهغه وخته پوری دوام ولری چه په عمومی توگه دځمکو دریفورم قانون تطبیق شی .

پ- دافغانستان جمهوریت نسبتا په لڼډه موده کی دنه تشدد ، ښه تفاهم، او سوله غوښتمنی د سیاست له مخی خپل بین المللی دریخ زیات پینگ کړی دی - لطفاً څرگنده کړی، چه ستاسی په نظر دمتقابل ښه تفاهم ، بین المللی باوراو همکاری او دنړی دسولی دتقوی دپاره څه اقدامات وشي؟

ع- هغه هیواد و نه چه پخپله پرمختیاکی وروسته پانی دی او دهغی په ودانو لوکی زیار باسی سولی ته ضرورت لری په تیره بیا افغانستان ددی دپاره چه خپلو هد فونو ته ورسیری سولگی ته ضرورت لری چه دهغی په رڼا کی کار وکړی اساسا دنړی ټول هیوادونه په ملی توگه وی او که په بین المللی توگه سولگی ته اړدی،

افغانستان به تل گوښښ وکړی که چیری کوم پرابلم و لری هغه دروغی جوړی له لاری حل کړی- څوسوله دیوه یا دوه

هيوادو له خوا نشي تا مينيدلى په تيره بيا دسولى په تا مين
كى دسترو قدرتونو برخه ډيره موثره ده .

پ- مونږ يو هير و چه تاسى دشو رو ي اتحاد او
نورو سو سيا لستى هيوادودو ستى او همكارى ته زيات
اهميت ور كوى ، سره ددى به هم ستاسى مهربانى وى پدغه
برخه كى خپل شخصى نظر څرگند كړى ؤ تر څوزه فرصت
ولرم هغه دخپلو خلكو په مطالعه ورسوم؟

خ- زمونږ ستر شما لى گاونډى يوسوسيا لستى هيواد
دى- زمونږ نور گاونډى يا ن نورسياسى سيستمو نه لرى مونږ
له ډيرى زياتى مودى راهيسى له شوروى اتحاد سره دوستانه
مناسبات لرو او اميد لرو دغه دوستانه مناسبات لاسى تقويه
شى . په وروستيو پرمختيايى پلانونو كى اقتصادى - تخنيكى
او فرهنگى مرستو ز مونږ مناسبات لاسى ټينگ كړى
دى - له نورو سوسيا لستى او غير سو سيا لستى هيوادو
سره چه له افغانستان سره يى ډيرمختيايى پلانونو په تطبيق
كى مرسته كړى ده ز مونږ مناسبات دوستانه دى - يقين
دى دغه مناسبات به په همدغه توگه دوام وكړى .

پ- تاسى غواړى فرصت غنيمت و بو لى دالمان
دديوو كراتيك جمهوريت خلكو ته خو كلمى ووا ياست ؟

خ- داچه دلومړى ځل د پاره دالمان دديوو كراتيك جمهوريت
يو ژورنالست افغانستان ته راغلى ز مينه مساعده وينم چه
خپلى نسى هيلى دالمان دديوو كراتيك جمهوريت دخلكو
دنيگمرغى او پرمختيا دپاره څرگندى كړم - دغه هيلى
خالصانه او صميمى دى - هيله من يم ز مونږ هيواد ته ستاسى
راتگ ددى سر بزه وى چه ستاسى نور وطن وال هم زمونږ هيواد
ته سفر وكړى .

ډاکتر گولر - يقين لاسرم زمونږ دجریدى لو ستونكى په
خاصه مينه دغه مرکه مطالعه كوى - تشكر .

مصباحه بنما غلی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم با نماینده جریده هفته وار هوری سوئت جمهوریت دیموکر اٹیک المان

مؤسس جمهوری بماغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم ساعت ۱۲ ظهر روز سه شنبه ۷ جوزای ۱۳۵۳ اکثر فرانس کولر نامه نگار خاص جریده هفته وار هوری سوئت جمهوریت دیموکر اٹیک المان را برای مصاحبه در قصر گلخانه پذیرفتند. نامه نگاره و صوف ضمن اظهار علاقه مندی و استقبال مردم خویش از اعلام نظام جمهوری در افغانستان و آشنایی به مساعی ایکه در پرتو نظام جمهوری در کشورها جریان دارد سوالات خویش را چنین طرح نمود:

س:- برای تحقق بخشیدن اهداف عالی که شما در پیش گرفته اید یکسال نسبتاً مدت کمی است با آنهم شده یقیناً در روز سالگرد جمهوریت به بیلانس کارها نظری خواهید انداخت به عقیده شما تغییرات عمده در یکسال جمهوریت در افغانستان چه خواهد بود؟

ج:- برای تحقق بخشیدن اهدافی که در مقابل ما قرار دارند نه تنها یکسال بلکه سالهای متمادی کافی نخواهد بود ایدال های که از طرف من اعلام گردیده یک هدف است زحمت میکشیم و کوشش میکنیم تا اینکه بچه مدت باین اهداف نایل میشویم متعلق به شرایط اجتماعی و اقتصادی میباشند

۲۰۰

مدتی که از اعلام جمهوریست تا حال سپری شده است خینی
کوتاه است ما از همه بیشتر به دو موضوع توجه داشتیم :

موضوع استقرار جمهوریست

حل مسایل عمده اقتصادی

در هر دو قسمت نتایج رضائیت بخش میباشد .

در موضوع اول که استحکام جمهوریست میباشد مشکلی
وجود ندارد برای حل پرو بلم های اقتصادی مذاکرات با
مسیون های ممالک دوست از اتحاد شوروی ، چکو سلواکیا ،
هندو جمهوریست اتحادی الهان در جریان است این مذاکرات
قسمتا با نتایج مثبت خاتمه یافته است آرزو داریم مذاکرات
بعری با کشور های دوست نیز به نتایج مثبت منجر گردد .
ما مشکلات اقتصادی خود را با مساعی مردم خود و کمک
های کشور های دوست حل خواهیم نمود .

س:- در پرا گراف اول اعلامیه جمهوریست و هم در
فرصت های دیگر بیان نمودید که برای بهبود وضع مردم
و مخصوصا طبقه محروم کوشان خواهید بود از شما متشکرم
اگر در زمینه توضیحات ارائه فرمایند ؟

ج:- طبقات محروم با کثرت مردم افغانستان مثل دهقانان
کارگران ، کسبه کاران و غیره اطلاق میشود اکثر مردم ماسویه
زندگی نازل دارند وظیفه ماست با آنها کمک کنیم و شرایط
بهبتر زندگی را برایشان فراهم نماییم .

در افغانستان يك طبقه بسیار محدود است که از همه نعمات
بر خور دار بوده میتوانستند در حالیکه اکثر مردم به فقر
زندگی میکردند ما میخواهیم توازن را به میان بیاوریم تا برای
قسمت بزرگ مردم شرایط زندگی آبرو مند فراهم گردد .
س:- شما در بیانیه خطاب به مردم ، مورخ ۲۳ اگست سال
گذشته توضیح نمودید که شرط اول برای تحقق بخشیدن

اهداف شما حصه گرفتن تمام مردم در امور حیات اقتصادی اجتماعی و سیاسی کشور میباشد. آیا تصویری موجود شده که مردم بچه شکل درین امر سهیم گردند؟

ج:- ما تصور میکنیم که تمام مردم ما باید بصورت فعالانه در امور اقتصادی و مسایل اجتماعی حصه گرفته و در سر نوشت وطن خود سهیم و مساعی خود را دراموری بخرج دهند که برای پیشرفت کشور ما ضروری پنداشته میشود.

س:- در بسیاری کشور هاسیستم يك پارتی برای برآورده شدن خواسته های مردم مفید تمام شده است در کشور من با همکاری پنج پارتی در جبهه ملی قسمیکه تمام جوانب از طرف پارتی کلاس کارگر تعیین شده موفقیت های به نفع مردم بدست آمده است آیا بعد از یکسال که از اعلام جمهوریت میگذرد نظری تشیت شده باشد که مطابق به شرایط افغانستان سیستم يك پارتی و یا چند پارتی موافق خواهد بود؟

ج:- من در حال به یقین گفته نهی توانیم که کدام يك شکل بوجود خواهد آمد و لی تجارب تلخ خود ما و مطالعه کشور های که در عین شرایط میباشند بهمانشان داده است که سیستم پارتی های متعدده شکلاتی بار آورده و بعضا مانع پیشرفت میشوند.

س:- برای کسانیکه بتاریخ افغانستان آشنا یی کامل ندارند چنین معلوم میشود که اهداف اعلیحضرت امان الله و اهداف شما با آنکه طرق آن از هم تفاوت کامل دارند مشابه میباشد میتوانند در این زمینه نظر شان را نسبت به اعلیحضرت امان الله توضیح فرمایند؟

ج:- اینکه اعلیحضرت امان الله در جزئیات چه افکاری داشتند معلوم مانیمت و لی تاریخ و تجرب به خود م نشان

میدهد که بدون شك مساعی او معطوف به بهبود مردم و کشور بوده است. هر که طریق جداگانه را میپیماید مهم این است که برای بهبود وضع مردم کار کند.

س:- از اسناد مختلف چنین بر میآید که جمهوریت افغانستان يك اقتصاد رهبری شده را میخواهد اعمار نماید مردم کشور من از این مفهوم چنین ادراك میکنند که در همچو اقتصاد افلا معادن، صنایع تولید مواد اولیه و انرژی ملکیت عامه و ملکیت دولتی باشد. آیا درك آنها از اقتصاد رهبری شده افغانستان باین ترتیب درست خواهد بود؟

ج:- بلی این درك راجع به اقتصاد رهبری شده مادرست است آنچه دارائی عامه است باید در دست مردم و دولت قرار داشته باشد تمام معادن انرژی و صنایع عمده اساسی و همچنان تهیه ارزاق از طرف دولت اداره میشود. قسم این دامول بر آورده شده و قسم آنچه دارایی عامه پنداشته میشود از طرف دولت اداره خواهد شد. فابریکات و موسسات تولیدی کوچک که با سرمایه گذاری انفرادی بوجود آمده است در چوکات قانون چنین رهنمائی می شوند که ثمر کار آنها به نفع مردم تمام شود.

س:- تا جائیکه اظهار کرده میتوانم ریفورم اراضی یکی از مسایل عمده افغانستان است برای تقریباً چهار هزار فاعیل توزیع زمین های زراعتی دولتی را شروع کرده اید شما لطفاً توضیح فرمائید که قدم های بعدی درین زمینه چه خواهد بود؟

ج:- ریفورم اراضی بدو طریق عملی خواهد شد: ریفورم اساسی اراضی توسط يك قانون تنظیم خواهد گردید این قانون در حال تحت مطالعه است درین قانون تثبیت خواهد

گردید که بجه ترتیب و بچندمرحله توزیع زمین بصورت عادلانه صورت بگیرد .
طریق دیگر، توزیع زمین از ملکیت دولت است . زمین هایی که تاحال توزیع شده به اشخاصی تعلق گرفته است که مالک زمین نبوده اند و بیشتر از همه به کوچی ها زمین توزیع گردیده است تا مسکون گردند و این تا وقتی ادامه خواهد داشت که قانون رفورم اراضی بصورت عموم مورد تطبیق قرار گیرد .

س :- جمهوری افغانستان در مدت نسبتاً کوتاه نظر به سیاست علم تشدد حسن تفاهم و صلح جویانه، موقف بین المللی خویش را بیشتر تحکیم بخشیده است لطفاً توضیح فرمائید که از نظر شما برای حسن تفاهم متقابل اعتماد و همکاری بین المللی و تقویه صلح جهانی چه اقداماتی صورت بگیرد ؟

ج :- کشور های که در انکشاف خود عقب مانده اند و در اعمار آن میکوشند به صلح ضرورت دارند . مخصوصاً افغانستان برای اینکه به اهداف خود نایل آید به صلح ضرورت دارد . تا در پرتو آن کار کند . اساساً همه کشور های جهان چه بصورت ملی و چه بصورت بین المللی به صلح نیاز دارند افغانستان همیشه کوشش خواهد کرد تا اگر پروبلمی داشته باشد آنرا از طریق صلح آمیز حل نماید . ولی صلح توسط یک یا دو کشور تامین شده نمیتواند مخصوصاً سهم قدرت های بزرگ در تامین صلح خیلی موثر است .

س :- ما میدانیم که شما با دوستی و همکاری زیاد اتحاد شوروی و دیگر ممالک سو سیالیستی اهمیت زیادی قایلید با آنها لطف شما خواهد بود نظر شخصی خود را

در زمینه توضیح فرمائید تا من فرصت داشته باشم آنرا
بمطالعه مردم خود برسانم ؟

ج :- همسایه بزرگ شمالی مایک کشور سوسیالیستی
است. همسایه های دیگر ماسیستم های (سیاسی) دیگری
دارند ما از دیر زمان باین طرف با اتحاد شوروی مناسبات
دوستانه داریم و امیدوارم این مناسبات دوستانه هر چه بیشتر
تقویه گردد. کمک های اقتصادی، تخنیکی و فرهنگی در
پلانهای انکشافی اخیر مناسبات ما را بیشتر محکم نموده است.
با سایر ممالک سوسیالیستی و غیر سوسیالیستی که افغانستان
را در تطبیق پلانهای انکشافی کمک نموده اند مناسبات ما
دوستانه بوده و یقین است این مناسبات بهمین طور دوام
خواهد کرد.

س :- شما میخواهید فرصت را غنیمت شمرده ب مردم
جمهوریت دیموکراتیک المان چند کلمه اظهار نمایید ؟

ج :- از اینکه برای بار اول یک ژورنالست جمهوریت
دیموکراتیک المان با افغانستان آمده زمینه را مساعد میکنیم
تا آرزوهای نیک خود را برای سعادت مردم و انکشاف
جمهوریت دیموکراتیک المان اظهار نمایم این تهنیت خالصانه
وصمیمی است.

آرزو مندیم دیدن شما از کشور ما شروع آن باشد که
هموطنان دیگر شما نیز از کشور ما دیدن کنند.

داکتر کولر : یقین دارم خوانندگان جریده ما با علاقه
خاصی این مصاحبه را مطالعه مینمایند. تشکر.

(۲۲)

بیانیه و اعلامیه مشترک در سفر
باتحاد شوروی

د دولت درئيس او صدر اعظم بناغلي

محمد داؤد د وينا ستن

د دولت رئيس او صدر اعظم بناغلي محمد داؤد د شوروي جمهوريتونو د اتحاد
د عالي شورا درئيسه هيات او دهغه هيواد د حكومت په بلنه په ۱۳۵۳ كال د
غبرگولي له ۱۴ نه تر ۱۸ نېټې پورې شوروي اتحاد ته رسمي او دوستانه
سفر وكړ .

په هغې غږ مني ميله ستيا كېنې چه د شوروي اتحاد د عالي شورا درئيسه هيات
او حكومت له خوا زهونيز د جمهوري موسس او ددوي د ورسره ملگرو په وياړ د
كريمين په ماڼي كېنې شوي وه زهونيز د ملي مشر او د شوروي اتحاد د عالي
شورا درئيسه هيات د صدر بناغلي بودگورني له خوا ويناوي وشوي چه
د دواړو دوستو او ټاوانو يو هيواد و ترمنځ د بې شايبه دوستي ، متقابلو

همكاري او بڼه ټاوانو بېتوب څرگندوي دي .

زهونيز ستر قايد پخپله وينا كېنې داسې وفرمايل :

جلالتماب ليونيد بريژنيف!

جلالتماب نيكولاي بودگورني!

جلالتماب الكسي كاسيگين!

محترمو ميلمنو او دوستانو!

خوښ يم د عالي شورا درئيسه هيات او د شوروي اتحاد
د حكومت په بلنه د سوسياليستي شوروي جمهوريتونو د اتحاد
د دوست دولت له زعامت سره د شخصي ليدنو ، كتنو او تيرو
خاطرو دنوي كولو لپاره د خپل بېكلي او ستر ټاوانو هيواد
ليدنه كوم اوبه دغه توده او دوستانه ټولنه كې موقع مومم
چه د افغانستان د دولت او خلكو د تودو احساساتو مراتب

دشو روی اتحاد محتر مو مشراو اوزمونډ دوستوخلکو
ته څرگند کړم .

پداسی حال کی چه زمو نږدهیواد ونوترمینڅ دغلا یقو
خبره یادیری باید ووايم چه زمونډ په فکر د افغانستان
اوشوروی اتحاد تر مینڅ دوستی نه بدلیدونکی ده .

دغه صمیمانه او گټوره دوستی چه یوه روښانه عنعنه
لری له نیمی پیری نه مخکی په داسی وخت کی پیل شوه چه
شوروی دولت دهغه دپوه مشرولادیمیر ایلیچ لینن ترقیادت
لاندى مینڅ ته راغی او له هغه سره په یوه وخت کی دافغانستان
څنکو دخپلی خپلواکی د بیرته اخیستلو عملیه په قهرمانا نه
ډول بشپړه کړه ددی دوستی بنسټ د لومړنی هیواد په توگه
دشوروی دولت لخوا دافغانستان دخپلواک دولت په رسمی
پیژندنه او همدغه راز دافغانستان لخوا دشو روی
دولت په پیژندنه او ستاسوهیواد ته زمونډ د لومړنی
سیاسی نمایندگی دهیات په لیرلو کینمودل شو .

د ۱۹۲۱ کال د فبرورۍ د ۲۸ نیتی د دوستی تړون او د
۱۹۲۱ د جون د ۲۴ نیتی د بیطرفی او تیری نه کولو
تړون نه یوازی زمونډ دوستی ټینگه کړه بلکه دهغی لپاره یی
داسی بنسټونه کینمودل چه دورځ په ورځ پراختیا او
ټینگښت ضامن شو . ما ته دخاصی خوښی ځای دی چه
ووايم چه یوه هفته مخکی زمونډ دهیوادونو تر مینڅ د سیاسی
روابطو د ټینگیدو پنځه پنځوس کاله تیر شول . پدی موده کی
په شوروی اتحاد او افغانستان کی پرله پسې او دختلفی پېښی
وشوی او همدغه راز پدی موده کی دنړۍ په سیاسی
پټه کی ډیر بدلونونه راغلل . خوددغو عواملو څخه یوه مهمه یوازی
زمونډ دهیوادونو تر مینڅ په پاکه دوستی اونژدی علایقو کی
اغیزه درلوده بلکه دا دوستی ورځ په ورځ په زیاتیدو نکی
پر اختیا او ټینگښت سره زمانی له ازموینی څخه په بری

سره راووتله . دافغانستان او شوروی اتحاد تر مینځ د علاقو
عننه یوځل بیا ۱۳۵۲ کال د سرطان د ۲۶ نېټې د انقلاب او
زمونږ په هیواد کې د جمهوریت د نظام د ټینګیدو په وخت کې
په ښه ډول څرګنده شوه .

شوروی اتحاد د زمونږ د دوستانو تر مینځ لومړنی
هیواد و چې د افغانستان جمهوریت یې په رسمیت
وپیژاند. زه عقیده لرم چې زمونږ د دولتونو او ملتونو
تر مینځ د وستې نه یوازې د دواړو هیوادو په ګټه اونه
یوازې دهغې سیمې د سولې د تامین لپاره ګټوره او اغیزمنه
ده چې مونږ پکښې ژوند کوو بلکه د دوو ګاونډیو او دوستو
هیوادونو تر مینځ د وستې د پیاوړتیا لپاره ګټوره ګرید ه
او د هیوادونو تر مینځ د سوله ایز ګډ ژوند او صمیمانه همکاريو
له لارې د سولې د ټینګښت د پوره ښه لار ثابته شویده .

ګرانو دوستانو !

لکه چې زموږ شوروی دوستان پوهیږي په تیره
لسیزه کې د افغانستان د ملت ژوند په بیلو بیلو ساحو کې له
ژور و او ویجاړونکو بحرانونو سره مخامخ و چې د
افغانستان د ملت او د هیواد د ټولو وطن پالونکو
په مقابل کې یې تیاره دورنما ښودله او د ملت د ګټو د تامین په
غرض یې دنوی روش غوره کول او بنیادی بدلون ضروری
باله په دغسې حالاتو کې لس میاشتې مخ کې مو د افغانستان
د ملت د اړادې په اساس د هیواد د راتلونکې نیکمرغې
لپاره تصمیم ونیو چې د جمهوریت او رښتیا نې او معقولې
دیموکراسۍ نظام چې زموږ د انقلاب اصلي هدف تشکیلوی
او بنسټ یې د افغانستان ټولو خلکو ته په خدمت باندې
ټینګ ولاړوی مینځ ته راوړو .

د افغانستان ملت چې تل یې دخپلې خپلواکۍ د ساتنې په

غرض پر له پسې اوږدې مجادلې كړيدې او دهغې دلاس ته راوستلو لپاره دهر څه نه تير شويدې همدغه راز غواړې چه خپله خپلواكي تل وساتي.

مو نن خو مړه چه دخپلې خپلواكي احترام كووپه همغه اندازه دنورو آزادي هم محترمه بولو او هغه د هغوي ثابت او مشروع حق بولو. له همدې امله دې چه تل مو دآزادي دحق ملاتړ كړي او وكووي او استعمار او امپرياليزم په هره بڼه او قيافه چه وي غندو. كه چيري په دې پيري كې اوس هم داسې دو لتونه وي چه په واقعيتونو سترگې پټوي او د بشري ټولنو ملي هيلو ته اهميت نه ور كوي زړيا وروسته به په خپله خطا ويوهيږي او ملتفت به شي چه امكان نشته د قوت په استعمال سره ملي احساسات له مينځه يو سي او هغه خاموش كړي .

لكه چه زمونږ ټول دوستان خبردي په خواشينۍ سره بايد ووايم چه زمونږ د پښتنو او بلوڅو وروڼو د سر نوشت په موضوع كې نه يوازي ښه والي رانه غي بلكه په هغه غير قانوني او سخت طرز او چال چلند سره چه دپاكستان زمامدارانو د وطن پالو نكو او د پښتنو او بلوڅو خلكو په مقابل كې غوره كړې دي په هغه سيمي كې يې حالات نور هم نا كراواو كړكچن كړي دي .

كه چيري دپاكستان د مشرانو رفتار په همدغه شان دوام وكړي او هغه د خلكو د ملي هيلو او غوښتنو څخه سطحې او سرسري تير شي نه يوازي د بشر د حقوقو د پر نسپونو او عدالت په خلاف رفتار كوي بلكه ويرينو چه د آسيا په دې برخه كې به سوله او كراي له خطر سره مخا مخ كړي. په هر حال په ښه نظر سره به ددې قضيه د سوله ايز حل لپاره خپلو هلو ځلو ته دوام وركړو .

مختر مو دوستانو !

دمنځنی ختیځ په باب د افغانستان حکومت او خلکو تل د حق او عدالت د ملا تړ په اساس د فلسطین دخلکو د مشروعو حقوقو ملا تړ کړی او کوی بی.

همدغه راز مونږ عقیده لرو چه د اسرائیلو لخوا د عربی ځمکو نیول یونیر ی کوونکی او د غندنی وړ عمل دی، هیڅ دولت حق نلری خپلی نامشروعی هیلې دنورو په حقوقو باندی دنیری له لیاری ترسره کړی. افغانستان په سویز کی دمصر او اسرائیلو دپوځو نودبیلولو او په جو لان کی دسوری او اسرائیلو دپوځو نودبیلولو موافقی په منځنی ختیځ کی دسولی او امنیت د ټینگیډو په لاره کی مهم گام بولی او پدی باب دشوروی اتحاد او امریکادهلو څلو قدر کوی.

افغانستان عقیده لری چه دمنځنی ختیځ دسوال حل او په دی سیمه کی ددایمی سولی ټینگیدل د عربی نیول شو یو خاورو دپوره ورپریشود لو، د فلسطین دخلکو دشروعو حقوقو دورکولو او د عربو تر حاکمیت لاندی دبیت المقدس له بیا راوستلو نه پرته امکان نلری. هیله لرو چه دمنځنی ختیځ په باب دژنیو دچرگی دوهمه مرحله دسولی دټینگولو په دغو اساساتو بریا لی شی.

دنژادی توپیر سیا ست چه دیو شمیر حکومتونو لخوا تعقیب کیزی اوس هم دنړی په بیلو بیلو برخو کی سوله او امنیت تهدیدوی باید ددغه سیاست دپوره نه مینځه وړلو لپاره چه دبشری کرامت او داخلاقو او عدالت داساساتو مخالف دی دملگرو ملتو د فیصلو سره سم جنی اوسم لاسی اقدامات وشی هیله لرو هغه مثبت انکشافات چه د پرتگال تراستعمار لاندی خلکو دسرنوشت د ټاکلو د حق د تامین په لاره کی مینځ ته راغلی دی ددغو سیمو دبشپړی خپلواکی او ددغو دخلکو دآزادی سبب شی.

افغانستان دسترو هیوادونو به روابطو کی ددیتانت ښه هر کسلی کړی او ددیتانت په بریالیتوب کېښی د ټو لو هیوادو نو کوچنی وی، که لوی برخی اخستل لازم بولی.

د افغانستان دجمهوری دولت فعاله بیطرفی اونه انسلاک د افغانستان خلکو دآزادقضاوت سره یوځای دخپل خارجی سیاست اساس ایښی او هغه یی په نړۍ کی د سولی او کړاړی لپاره ډیره ښه وسیله تشخیص کړیده . په خو ښی سره وینو چه زمونږ دغه سیاسی دریځ تل زمونږ د شوروی دوستانو په نزد په پوره فهم سره درک شویدی.

لکه چه وینو د زمانی جریان دآزادی ، سولی او عدالت په گڼه خپله لار بدله کړی او نون حق او عدالت او واقعینسی دبل هر وخت په نسبت په نظر کی ده .

مونږ عقیده لرو چه نه یوازی دسولی په محیط کی کولی شو چه اجتماعی ریفورمونه اود ملی اقتصاد د جوړښت او دافغانستان دملت د هوساژوندانه مینځ ته راوړل عملی کړو او په خپلو مشکلاتو بریالی شو .

دبشر لاس ته دمددهشی اوتباه کوونکی وسلی رسیدلو نن دبل هروخت نه دسولی دساتلو ضرورت زیات کړیدی . افغانستان د پوره او بشپړی بی وسلی کولو ملا تر کوی او عقیده لری چه که چیری دغه مقصد ته درسیدلو لپاره بریالیتوب تر لاسه نشی بشریت به دیو داسی تهدید سره مخامخ وی چه په هغه کی دتمدن دله مینځه تللو احتمال شته . مونږ دخلع سلاح دعملی کولو په لاره کی دشوروی اتحاد ددایمی هلو ځلو قدرکوو اودامنیت دشورا ددایمی غړو دنظامی بودجی په سلو کی دلس کمښت اودپرمختیا په حال کی هیوادونو دانکشاف لپاره د لاس، ته راغلو منابعو لگولو په باب دشوروی اتحاد د حکومت د وروستی پیشنهاد، چه د نړۍ زیاترو

هیوادونو تائید کړېدی بڼه هرکلی کوو دافغانستان په فکر
 بیوسلی کول نه یوازی د سولې دگډوډیدو خطر کموی، بلکه
 دپرمختیا او هوسایې په لوردبشری منابعو او هلو ځلو
 دورگرځولو مو قع هم زیاتوی. له همدی امله دی چه افغانستان
 تل دملتونو ترمینځ سوله او همکاری دخپل خارجی سیاست
 مهم اساس بولی او په خوښی سره د هغه ملاتړ کوی او هر
 هغه عمل چه زمونږ په نړۍ کې دسولې دگډوډیدو سبب شی
 هغه غندی. طبعاً لکه چه تاسو جناب دآسیا ډله ایز امنیت ته
 گوته ونیوله دقدر وړ پوره مفکوره ده خو افغانستان عقیده لری چه
 رښتیانی سوله هغه وخت ټینگیدی شی چه دبشری ټولنو
 په مشروع حق اعتراف او داستعماری رو شو نو غندنه
 او دملگرو ملتو اساساتو او منشور ته دټولو دولتونو لخوا
 احترام وشی. دافغانستان ملت چه تصمیم نیولی دی په هغو
 مشکلاتو باندي چه د خپل ژوندانه دسطحی دلوړولو په
 لاره کې یی لری بریالی شی، دهغو دوستانو له ملگرتیا څخه
 چه پدی لپاره کې زمونږ سره مرسته کوی او په تیره بیا
 د سو سیالستی شوروی جمهوریتونو داتحاد څخه دزړه
 له کومی قدردانی کړی او کوی یی. هغه بیلی بیلی پروژی چه په
 افغانستان کې د دوست هیوادشوروی اتحاد په مالی او
 تخنیکي همکاری بشپړی شوی زمونږ دخلکو دژوندانه په بیلو
 بیلو ساحو کې یی مطلوبی او مثبتی نتیجی ورکړی دی.
 دسائنک ستر واک، دننگر هاردکانال پراخه پروژه او د هغی
 دولتی فارمونه، دگاز او نفتو پلټنې او ایستل، دکابل
 پولیتخنیک او د جنګلک او مزار شریف تخنیکومونه، دنفلو
 او د رو نټی د بر یښنا کار خانی، دکند هار او
 تورغندی لویه لار، دمزار شریف دحرارتی بریښنا او دکیمیایوی
 سری کارخانی او نژدی اویانوری پروژی چه دشوروی

دوستانو په مرسته او دافغانی او شوروی خوا نانو او کارگرو په زیار ایستلو او کونښن جوړی شویدی او یادشپږ یدلو په حال کی دی ، نه یوازی زمونږ دخلکو دژوندا نه دسطحی په ښه والی کی دتوجه وړ نقش لری بلکه له علمی او تخنیکي او تجربوی نظره دافغانستان ملی کدر ونه د افغانستان د اقتصادی انکشاف په لاره کی نور هم چمتو کوی .

مونږ ډاډه یو په داسی حال کی چه افغانستان د خپل ملی ژوندانه په یوه نوی دوره کی گام ایښی او د انقلاب اصلی مقصد د افغانستان د خلکو د ژوندانه ښه کیدل او په بیلو بیلو ساحو کښی دهیواد ودانول دی ، بیا هم د خپل یو ستر او پرمخ تللی گاونډی په توگه دشوروی اتحاد دپراخی او دوستانه همکاری هیله لرو .

محترمو دوستانو !

غواړم یو ځل بیا د هغه دوستانه او تود هر کلی له امله چه زمونږ په گاونډی صمیمی دوست هیواد شوروی اتحاد کی ماته او زما ملگرو ته وویل شو ، خپل دزړه له کومی تشکرات دشوروی اتحاد مشرانو حکومت او خلکو ته وړاندی کړم او له خپلو دوستانو نه هیله کوم چه زما سره یو ځای خپل جامو نه پور ته کړی .

د مرکزی کمیته د عمومی منشی جلالتماب لیونید بریژ نیف ، د صد را عظم جلالتماب الکسی کاسیگین او د شوروی اتحاد د عالی شورا د رئیس هیات د صدر جلالتماب نیکولای پود گورنی په روغتیا او بریالیتوب دشوروی اتحاد دوستو خلکو په زیاته نیکمرغی او بریالیتوبونود افغانستان او شوروی اتحاد دوستی او همکار یو په پراختیا او ورځ په ورځ زیاتیدو نکسی ټینگښت .

ستن پیا نیه بڼا غلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا عظم

بڼا غلی محمد داؤد رئیس دولت و صدرا عظم بڼا بڼه عوت هیات و نیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی و حکومت آنکشور از تاریخ ۱۴ تا ۱۸ جوزای ۱۳۵۳ به اتحاد جماهیر شوروی سفر رسمی و دوستانه نمودند.

طی دعوتیکه از طرف هیات و نیسه شورای عالی و حکومت اتحاد جماهیر شوروی بافتخار موسس جمهوری ماوژوات معیتی شان در قصر کریملن ترتیب شده بود بین قاید بزرگ ماو بڼا غلی پودگورنی صدر هیات رئیس شورای عالی اتحاد شوروی پیا نیه هاییکه مظهر دوستی بی شایبه ، همکار یهای متقابل و حسن همجواری بین دو کشور دوست و همسایه میباشد تعا طی گردید.

رهبر ملی مادر پیا نیه شان چنین فرمودند :

جلالتماب لیونید بریژنف !

جلالتماب نیکولای پودگورنی!

جلالتماب الکسی کاسیگین !

مهمانان و دوستان محترم !

مروت دارم بڼا بر دعوت هیات رئیس شورای عالی و حکومت اتحاد شوروی برای تجدید تماسهای شخصی و خاطره های گذشته بازعامت دولت دوست اتحاد جماهیر شوروی و سیالستی از کشور زیبا و همسایه بزرگ خود بازدید می نمایم و در این محفل گرم و دوستانه موقع میابم تا مراتب احساسات گرم دولت و مردم افغانستان را برای زعمای محترم و مردم دوست ما اتحاد شوروی اظهار نمایم .

در حالیکه سخن از علایق بین کشورهای مابه میان می آید باید بگویم که در نظر ما دوستی بین افغانستان و اتحاد شوروی خلل نا پذیر می باشد،

این دوستی صمیمانه و با ثمر گه‌دارای يك عنعنه درخشان است بیش از نیم قرن دروقتی آغاز گردیده‌ که دولت شوروی تحت قیادت رهبر خردمند آن ولادیمیر ایلیچ لینن ظهور نمود و همزمان با آن مردم افغانستان قهرمانانه عملیه استرداد استقلال خود را کامل کردند.

بنیاد این دوستی باشناسایی رسمی دولت شوروی از دولت مستقل افغانستان به‌حیث نخستین کشور و همچنان شناسایی افغانستان از د و لت شوروی و اعزام اولین هیات نمایندگی سیاسی مابه کشور شما گذاشته شده عقد معاهده مودت مورخ ۲۸ فوروری ۱۹۲۱ و معاهده بیطرفی و عدم تجاوز ۲۴ جون ۱۹۳۱ نه تنها دوستی ما را مستحکم تر ساخت بلکه برای آن اساساتی وضع کرد که فضا من توسعه و تقویه روز افزون آن گردید. برای من موجب مسرت خاص است که تدریجاً که یکپخته قبل پنجاه و پنجسال از تاسیس روابط سیاسی بین کشور های ما سپری گردید. در خلال این مدت در اتحاد شوروی و افغانستان واقعات پیهم و مختلفی رخداد و همچنان در این مدت در چهره سیاسی جهان بساد یگر گو نیها به‌میان آمد و لسی هیچیک از این عوامل نه تنها در صفای دوستی و علایق نزدیک بین کشور های ما تاثیر داشت بلکه این دوستی با توسعه و تحکیم روز افزون موفقانه از امتحان زمان بیرون برآمد.

عنعنه علایق میان افغانستان و اتحاد شوروی یکبار دیگر هنگام انقلاب ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ و انفاذ نظام جمهوریت در وطن ما بخوبی آشکار گردید.

اتحاد شوروی در میان دوستان ما اولین کشوری بود که جمهوریت در افغانستان را برسمیت شناخت.

من عقیده دارم که دوستی بین دولت ها و ملت های مانه تنها به‌منفعت هر دو کشور است و نه تنها برای تامین صلح منطقه که در آن زیست میکنیم مفید و موثر می‌باشد بلکه به‌حیث مثال درخشان روابط بین دو کشور و همسایه و دوست و بهترین طریق تقویت صلح از راه همزیستی مسالمت آمیز و همکاری های صمیمانه و مثر بین کشور ها ثابت گردیده است.

دوستان عزیز :

طوریکه دوستان شوروی ما میدانند طی دهه گذشته حیات ملت افغانستان در ساحات مختلف آن با بحران عمیق و ویران کننده مواجه بود که دور نمای تاریکی را در مقابل ملت افغانستان و همه وطنپرستان کشور قرار می داد ایجاد روش جدید و تغییر بنیادی را بمنظور تامین منافع اصلی ملت ضروری میساخت . در چنین حالات ده ماه قبل بتاسی ازاراده ملت افغانستان برای سعادت آینده وطن تصمیم گرفتیم تا نظام جمهوری ویت و دیه و کراسی واقعی و معقول را که هدف اصلی انقلاب ما را تشکیل میدهد و اساس آن بر خدمت به قاطبه مردم افغانستان برقرار باشد بنیاد گذاریم .

ملت افغانستان که همیشه به خاطر حفظ آزادی خود مجادلات پیهم و متداوم نموده و برای حصول آن از هر چیز گذشته است همچنان مصمم است که آزادی خود را برای همیشه نگهداری و حراست کند . ما به همان اندازه که به آزادی خود احترام میگذاریم به همان پیمانۀ آزادی دیگران را نیز محترم می شماریم و آنرا حق مسلم و مشروع شان میدانیم . از همین جاست که همیشه از حق آزادی پشتیبانی نمود هومی نماییم و استعمار و امپریالیزم را به هر شکل و قیافه که باشد تفریح میکنیم .

اگر در این عصر هنوز هم دولت های وجود دارند که واقیعتاً رانانان دیده گرفته و به تمنیات ملی کتله های بشری واقعی نمیگذارند ، دیر یا زود به خطای خویش پی خواهند برد و ملتت خواهند شد که ممکن نیست احساسات ملی را با استعمار قوه از بین برد و آنرا خاموش ساخت .

چنانچه همه دوستان ما اطلاع دارند با تاسف باید اظهار کنم که در موضوع سرنوشت برادران پشتون و بلوچ ماهانه تنها بهبودی حاصل نشده بلکه با طرز و روش غیر قانونی و خشن که زمام داران پاکستانی در برابر و طرف پرستان و مردمان پشتون و بلوچ در پیش گرفته اند وضع را در آن مناطق بیشتر نا قرار و متشنج ساخته است .

اگر رفتار زمام داران پاکستان به همین منوال دوام کند و از خواسته ها و تمنیات ملی مردمان آن سطحی و سرسری بگذرند نه تنها بر خلاف عدالت و پرنسپ های حقوق بشر رفتار میکند بلکه اندیشه داریم که

صلح و آرامش را در این قسمت آ سیاه خطر مواجه خواهند ساخت . بهر صورت با حسن نظر به مساعی خود برای حل مسأله آ میز این قضیه دوام خواهیم داد .

دوستان محترم!

در مورد شرق میانه حکومت و مردم افغانستان بر اساس طر فداری از حق و عدالت همیشه از حقوق مشروع مردم فلسطین پشتیبانی کرده و میکند . ماهمچنان عقیده داریم که اشغال سرزمین های عربی به وسیله اسرائیل يك عمل متجاوزانه بوده و قابل تقبیح میباشد . هیچ دولت حق ندارد آمال غیر مشروع خود را از طریق تجاوز بر حقوق دیگران بر آورده سازد . افغانستان موافقات مربوط به جداساختن قوای مصر و اسرائیل درسویز و قوای سوریه و اسرائیل در جو لا نراقدم مهمی در راه تأمین صلح و امنیت در شرق میانه خوانده مساعی اتحادشوروی و امریکا را در این مورد تقدیر میکند .

افغانستان عقیده دارد که حل سوال شرق میانه و تأمین صلح دوامدار درین منطقه بدون اعاده کامل اراضی اشغال شده عربی تأمین حقوق مشروع مردم فلسطین و باز گردآیدن بیت المقدس تحت حاکمیت اعراب امکان پذیر نمی باشد . امید داریم که مرحله دوم کنفرانس ژنیو درباره شرق میانه به تأمین صلح بر این اساسات مو فق گردد .

سیاست تبعیض نژادی که از طرف یکعده حکومتات تعقیب میگردد هنوز هم صلح و امنیت در قسمت های مختلف جهان را تهدید میکند . باید برای امحای کامل این سیاست که مخالف کرامت بشری و اساسات اخلاق و عدالت میباشد مطابق به فیصله های ملل متحد اقدامات جدی و فوری بعمل آید .

امید داریم انکشافات مثبت که در راه تأمین حق تعیین سرنوشت مردمان تحت استعمار پرتگال رخ داده به استقلال کامل این مناطق و آزادی مردمان آنها منجر گردد .

افغانستان از دینانت در روابط کشور های بزرگ حسن استقبال کرده و امیدوار است که این انکشاف مثبت همه کشور ها و منافع ایشان را نیز احتوا کند و عقیده دارد که موفقیت دینانت مستلزم سه‌گیری همه کشور ها چه کوچک و چه بزرگ‌میشود .

دولت جمهوری افغانستان بی‌طرفی فعال و عدم انسلاک همراه با قضاوت آزاد مردم افغانستان را اساس سیاست خارجی خویش قرار داده و آنرا بهترین وسیله برای آرامش و صلح در جهان تشخیص نموده است . به نیکی مشاهده میکنیم که این موفقیت‌ها سی ماه پیش نزد دوستان شوروی مابا فهم کامل در گذریده است .

طوریکه میبینیم جریان زمان به نفع آزادی، صلح و عدالت تغییر مسیر نموده و حق و عدالت و واقع بینی امروز نسبت به هر وقت دیگر مورد نظر می‌باشد . ماعقیده داریم که تنها در محیط صلح میتوانیم که ریفورم های اجتماعی و عمران اقتصادی ملی و ایجاد زندگی مرفه ملت افغانستان را عملی نماییم و بر مشکلات خود غلبه نماییم .

قرار گرفتن سلاح مدتها و تهاکن در دسترس بشر امروز ضرورت و حفاظت صلح را از هر وقت دیگر بیشتر ساخته است . افغانستان از خلع سلاح عام و تمام پشتیبانی می‌کند و عقیده دارد که در صورت عدم موفقیت برای رسیدن به این هدف بشریت مواجه به تهدید بی‌پایان خواهد بود که احتمال محوشدن تمدن در آن موجود است .

ما از مساعی دایمی اتحاد شوروی در راه تعمیم خلع سلاح تقدیر نموده و از پیشنهاد اخیر حکومت اتحاد شوروی راجع به تقلیل ده فیصد از بودجه نظامی اعضای دایمی شورای امنیت و صرف منابع حاصله برای انکشاف کشور های در حال رشد که مورد تأیید اکثریت کشور های جهان قرار گرفته حسن استقبال میکنیم . به نظر افغانستان خلع سلاح نه تنها خطر برهم خوردن صلح را کاهش میدهد بلکه موفقیت عطف منابع و مساعی بشری را بسوی انکشاف و رفاه نیز بیشتر میسازد . از همین

جاست که افغانستان همیشه صلح و همکاری بین ملت هارا اساس مهم سياست خارجی خود می داند و ازان با حرارت پشتيبانی می کند و هر عملی که مو جب تزلزل صلح در جهان ما گردد آنرا نکو هش مينمايد طبعاً چنانچه جناب تان به امنيت دسته جمعی آسيا اشاره فر مويد مفکوره ايست قابل قدر اما افغانستان عقیده دارد که صلح واقعی و قتی بر آورده شده می تواند که اعتراف به حق مشروع توده های بشری و نکو هش از روش های استعماری و متکی بر اساسات و منشور ملل متحد مورد احترام همه دو لقرار گیرد

ملت افغانستان که تصميم گرفته بر مشکلاتی که در راه ارتقای سطح زندگی خود دارد غلبه حاصل کند از یاری دوستانی که در این راه با ما مساعدت می نما يند و به خصوص اتحاد جماهیر شوروی سو سيالیستی صمیمانه قدر دانی کرده و میکند.

پروژه های مختلف که به همکاری مالی و تخنیکی کشور دوست اتحاد شوروی در افغانستان تکمیل گر دیده در ساحات مختلف حیات مردم ما نوره های مطلوب و مثبت داده است . شاهراه عظیم سالنگ، پروژه و سيع کا نال ننگرهار و فارمهای دولتی آن، تفحصات و استخراج گاز و نفت ، پو لی تخنیک کابل و تخنیکهای جنگلک و مزار شريف کارخانجات برق نغلو و درونته، شاهراه کندهار و تورغندی ، کارخانجات برق حرارتی و کود کیمیای مزار شريف و در حدود هفتاد پروژه دیگر که به مساعدت دو ستان شوروی و زحمات کشی و سيع جو انان و کارگران افغانی و شوروی بنا یافته و یا در حالت تکمیل می باشد نه تنها در بهبود سطح حیات مردم مانقش قابل توجهی دارند بلکه کدرهای ملی افغانستان را از نظر علمی و تخنیکی و تجربوی برای مساعی مزید در راه انکشاف اقتصادی افغانستان آماده تر ميسازند . ما مطمئن هستيم در حالیکه افغانستان در یک دوره جدید حیات ملی خود قدم گذاشته و اهداف اصلی انقلاب آن بهبود زندگی مردم افغانستان و عمران مملکت در ساحات مختلف آن می باشد بازم همکاری وسیعتر و

دوستانه اتحاد شوروی را به حیث همسایه بزرگ و پیشرفته خود توقع
داریم .

دوستان محترم !

می خواهم یکبار دیگر از پذیرایی دوستانه و گرمی که از من و همراهانم
در کشور همسایه و دوست صمیمی ما اتحاد شوروی بعمل آمده تشکر و
قلبی خود را بزرگواران ، حکومت و مردم اتحاد شوروی تقدیم نموده و از دوستان
خود خواهش می نمایم جام خود را با من یکجا بلند کنند .

به صحت و موفقیت جلالتهاب لیونید بریژنف منشی عمومی کمیته مرکزی .
جلالتهاب الکسی کاسیگین صدراعظم و جلالتهاب نیکولای پودگورنی صد
ر هیأت رئیسه شو رای عالی اتحاد شوروی .

به سعادت و موفقیت های مزید مردم دوست اتحاد شوروی .
بتوسعه و تقویت روز افزون دوستی و همکاری های مثر افغانستان و اتحاد
شوروی .

د افغانستان د جمهوریت او د شوروی د جها هیرو د اتحاد گډه اعلامیه

د افغانستان د جمهوریت د دولت رئیس او صدرا عظمیٰ
ښاغلی محمد داؤد سوسیالیستی شوروی جها هیرو د اتحاد د عالی
شورا د رئیس هیات او شوروی حکومت په بلنه د ۱۳۵۳ کال
دغبرگولی له ۱۴ نه تر ۱۸ نیټې پورې شوروی اتحاد ته
رسمی او دوستانه سفر وکړ.

د افغانستان د جمهوریت د تجارت وزیر ښاغلی محمد خان
جلالر، د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم او د باندنیو
چارو دوزارت سیمای معین ښاغلی وحید عبدالله له دوی
سره ملگری وو.

د ښاغلی محمد داؤد او سوسیالیستی شوروی
جها هیرو د اتحاد د کمیونست گوند د مرکزی کمیټې د عمومی
منشی ل.ی. بریز نیف، د کمیونست گوند د مرکزی کمیټې
د سیمای دفتر دغبرگولی او شوروی اتحاد د عالی شورا
د رئیس هیات د صدرن. و. پاد گورنی او د شوروی اتحاد
د کمیونست گوند د مرکزی کمیټې د سیمای دفتر دغبرگولی
او د سوسیالیستی شوروی جها هیرو د اتحاد د وزیرانو
د شورا د رئیس ا.ن. کاسیگین، د شوروی اتحاد د کمیونست
گوند د مرکزی کمیټې د سیمای دفتر دغبرگولی او د سوسیالیستی
شوروی جها هیرو د اتحاد د باندنیو چارو د وزیر ۱.۱۰.
گرومیکو تر مینځ خبری اتري وشو چی په هغوی دغو کسانو
برخه درلوده.

له افغانی لوری څخه :

د تجارت وزیر ښاغلی محمد خان جلالر.

د پلان وزیر ښاغلی علی احمد خرم.

د باندنيو چارو د وزارت سياسي معين ښاغلي وحيد عبد الله د سو سيا ليستي شوروي جماهير و په اتحاد كي دافغانستان د جمهوريت لوي سفير ښاغلي نور احمد د اعتمادی او د باندنيو چارو وزارت د اقتصادي روابطو د مديريت مرستيال ښاغلي عبدالقيوم منصور .
له شوروي لوري څخه :

د سو سياليستي شوروي جماهيرو د اتحاد د وزيرانو د شورا د رئيس ښاغلي مرستيال اې. و. ارخيوف ، د خارجي اقتصادي روابطو د پاره د سوسيا ليستي شوروي جماهيرو د اتحاد د وزيرانو د شورا د دولتي كميتي رئيس ښاغلي س. ا. سكاچكوف ، د خارجي تجارت د وزارت لومړي معين ښاغلي م. ر. كوزمين ، دافغانستان په جمهوريت كښي د سوسيا ليستي شوروي جماهيرو د اتحاد لوي سفير ښاغلي ا. م. پوزانوف .

د دغو خبرو په جريان كښي چه په صميمانه محيط ، متقابل تفاهم او د باور په لوړه سطحه كښي شوي وي د افغانستان او شوروي جماهيرو د اتحاد تر مينځ په پرمختيا يي مسالو ، د دوستانه او ښه گاونډيتوب د روابطو په زيات ټينگښت او دغه راز د دواړو خواوو د علاقوي وپه مېرمو بين المللي موضوع گانو غور او څيړنه وشوه .

د افغانستان د جمهوري دولت رئيس او د شوروي جماهيرو د اتحاد مشرانو په پوره رضائت سره وويل چه د دوستي ښه گاونډيتوب ، برابر حقوقو ، د ملي حاكميت او په كورنيو چارو كښي د لاس نه وهلو حق ته د متقابل احترام اصول چه د و. ي. لينين او دافغانستان د ملي مشرانو له خوا يي د خپلو هيوادو د ملي خپلواكي په خاطر د افغانستان او شوروي روابطو د اساس بنياد ايښودل شوي د دواړو

۲۲

هيوادو د ۱۹۲۱ او ۱۹۳۱ کلونو په تاريخي تړونو نو کي مجسم شوی او د بين المللی حالاتو په ډيرو سختو شرايطو کښی دژمانی د ازموینی له قید څخه وتلی دی . دغه اصل په پوره توگه او د دواړو هيوادو خلکو له اساسی گټو سره مطابقت لری او د افغانستان د جمهوریت او شوروی جما هیرو د اتحاد تر مینځ د نه خپ ځپانده کیدو دوستی او همکازی دهستی شکل تشکیلوی . پدغو اصولو سره متکی شوروی دولت هغه لومړی هيواد و چه په ۱۹۱۹ کال کي یی د افغانستان د دولت خپلواکی چه دهغه دخلکو د مبارزی په اثر تر لاسه شوی وه په رسمیت پیژندلی ده .

دغه راز شوروی دولت هغه لومړی هيواد و چه په ۱۹۷۳ کال کښی یی د افغانستان جمهوریت په رسمیت وپیژاند . دواړو خواوو په پوره رضایت سره څرگنده کړه : د افغانستان د جمهوریت او د سوسیالیستی شوروی جما هیرو د اتحاد تر مینځ د دوستی او ښه گاونډیتوب علایق چه د متقابلو باوراو تفاهم له روحی څخه ډک دی په بری سره پراختیا مومی او ټینگه عقیده یی څرگنده کړه چه د دواړو هيوادو تر مینځ په بیلو بیلو برخو کي هر اړخیزه علایق او همکازی به د افغانستان او شوروی خلکو په گټه او دنړی د سولې په گټه په راتلونکی وخت کي هم پرله پسې ژوره پر مختیا وکړی او لابه ژوره شی .

شوروی هيرانو د افغانستان د جمهوریت دولت رئیس ته د سوسیالیستی شوروی اتحاد د ملی اقتصاد د پرمختیا د سولې د پروگرام د عملی کیدو د پاره چه د شوروی اتحاد د کمونست گوند په څلیر ویشتم کانگرس کښی تصویب شوی پدغه بین المللی ډگر کښی د هغوی دکار او د فعالیتونو په ساحه کي د شوروی خلکو د ژوندانه د پرمختیا دودی په برخه کي

معلومات ور کړل افغانی لوری دژوندانه په ټو له برخو کی د شوروی اتحاد دخلکو دبریا لیتوبونو او د کړ کیچ د کهوالی او د جهانی سو الی دټینگښت او دهغو ملتونو له مبارزی څخه دملاتړ په باب چه دملی خپلواکی، سولی او اجتماعی پر مختگ او د امپر یالیستی تیری په خلاف او د استعماری ځغ په ضد د مبارزی په لاره کی په بینا له ملی ډگر کښی د شوروی اتحاد نقش ته په ډیر زیات ارزښت قایل شو .

د افغانستان د جمهوری دولت رئیس د افغانستان د جمهوریت د سترو بدلونونو او د اقتصادی او اجتماعی متری تحولاتو په باب چه د جمهوری نظام د انفاذ په نتیجه کښی مینځ ته راغلی او دغه راز د افغانستان د سوله غوښتونکی خارجی سیاست په برخه کښی توضیحات ورکړل .

شوروی لوری وویل : چه شوروی خلک د افغانستان د کار دوستو خلکو گټور فعالیت ته په ښه نظر گوری او د نوی ژوندانه په ودانولو کی دهغوی له بریا لیتوبونو څخه خوښی څرگندوی او دغه راز د سوله خوښوونکی خارجی سیاست، مثبتی بیطرفی، په نظامی ډلو ټپلو کی د برخی نه اخیستو، د سولی او بین المللی همکاریو په لاره کښی د مبارزی اهمیت ته چه په پرله پسو توگه د افغانستان د جمهوری حکومت لخوا تعقیب شوی اشاره وکړه .

شوروی مشرانو څرگنده کړه چه شوروی اتحاد د افغانستان له جمهوریت سره د ښه گاونډی ټوب او دوستی د اصل په پیروی د ترقی، د حاکمیت او د دوی دخپلواکی د ټینگښت په مقصد به په راتلونکی وخت کښی هم د افغانستان د خلکو د کوښښی ملاتړ وکړی .

د افغانستان د جمهوری دولت رئیس له شوروی مشرانو

سره د اوسنی حالت او ددواړو هیوادو تر مینځ د اقتصادي

همکاری د پس منظر په باب خبری اتری وکړی .

ددغو همکاریو په چوکاټ کې یو لړ مهمی صناعتی پروژي او د اوبو د بریښنا د فابریکو، دکیمیایو سری د فابریکی، لویو لارو، دولتی میکانیزه فارمونو، د اوبو لگولو د تاسیساتو او تعلیمی موسسو په شان نور تاسیسات چه په افغانستان کې مینځ ته راغلی او یا د جوړیدو په حال کې دی او هم له افغانستان څخه شوروی اتحاد ته د گاز او نورو عمدو مالونو سپارنه صورت مو می، ددواړو هیوادو د اوسنیو موافقو په اساس په بیلو بیلو برخو کې د افغانستان د جمهوریت او د سوسیالیستی شوروی اتحاد تر مینځ په گډو گډو متکی اقتصادي همکاریو د زیاتې پرمختیا دپاره د دواړو خواؤ علاقمندی د تائید وړ وگرزیده.

دافغانی لوری د تمایل له مخی شوروی اتحاد لوری تیاری څرگند کړیدی چه دیو شمیر نویو پروژو په ودانولو او جوړولو کې دافغانستان له جمهوریت سره مرسته وکړی.

دواړو خواؤ دا خبره تائیده کړه چه ددواړو هیوادو د ملی اقتصاد د پرمختیا د پلانونو په نظر کې نیولو سره دی، داوردی مودی په اساس اقتصادي روابط ټینگ شی او موافقه یی وکړه چه دغه مقصد ته درسیدو دپاره دی مربوطه موافقه چمتو کړی شی .

دواړو خواؤ وویل : چه دافغانستان د جمهوریت او د سوسیالیستی شوروی جما هیرو د اتحاد تر مینځ دی تجارتي علایق چه د برابر و حقوقو او متقابله گټی د اصل په دقیقه پیروی مینځ ته راغلی په بریالی توگه پرمختیا وکړی. د تجارت او تادیاتو په باب دافغانستان او شوروی نوی

موافقه چه دروان کال په مارچ کی لاس نیک سوی دجارجی زیاتو علایقو دپراختیا دپاره مساعد شرایط برابروی او دغو علایقو ته داوړ دی مو دی او پینک اړخ ور بښی .
دغه رازدهغو اقلامودسپارنی دزیاتوالی په باب چه ددواړو هیوادو دملی اقتصاد دپاره ضروری دی موافقه شوی ده .

دواړو خواو ددوه اړ خیزوعلایقو په نظر کی نیو لو سره چه تل مخ په پراختیا دی دافتصادی او تخنیکي همکاریو دپاره دافغانستان او شوروی که کمیسیون د جوړیدو په باب موافقه وکړه .

دواړو خواو دکلتور، معارف، عامی روغتیا ، راډیو ، سپورت او نوریزم په برخو کی دافغانستان او شوروی علایقو دښی پر مختیا دڅېر وښه هرگلی کړی او پدغو برخو کی دهمکاری دزیاتی پراختیا او وپینگښت طرفداری وکړه .
دبین المللی مسا لو په شاوخوا کی دخبرو اترو په ترڅ کی دافغانستان دجمهوری دولت رئیس او شوروی مشرانو په رضایت سره څرگنده کړه چه دیو زیات شمیر مهمو بین المللی مسالو په باب دافغانستان او سو سیالیستی شوروی جما هیرو داتحاد دریځو نه یو دبل سره نژدی یا یو شان دی .

دوی دسولی ، بین المللی امنیت او ددولتو نو تر مینځ دبرابرو حقو قو د همکاری پر مختیا دمبارزی په لاره کی دزیات کونښښ ددوام په باب خپل تصمیم څرگند کړ .
دواړه خواوی عقیده لری چه دټولو خلکو او هغو کسانو وظیفه چه دسولی کار ته په درنده سترگه گوری داده چه دبین المللی کړی کیچ دکموالی د اوسنی جریان له تقوی سره مرسته وکړی او زیار وباسی چه دغه جریان دبیر ته نه گرځیدلو اړخ غوره کړی او ټوله نړی ونیسی، دا یو داسی

کار دی چه دسترو او کوچنیوملتو نو له گټو سره مطابقت لری .

دافغانستان جمهوریت ا و شوروی اتحاد په آسیا کی د سولی او همکاری له تامین سره زیاته مینه لری او عقیده څرگندوی چه د آسیا د ټو لودولتو نو د گټو کونښنې په وسیله به د امنیت د سیستم جوړیدل ، د آسیا دخلکو له گټو سره مطابقت ولری او دغه کار به د استعمار د بقا یاو دله مینځه وړلو له پاره دروغی جوړی دوسا یلو له لاری د اختلاف وپه مسالو له حل و فصل سره مرسته وکړی .

افغانستان او د سوسیالیستی شوروی جما هیرو اتحاد به په راتلونکی وخت کی هم د کړکیچ د کموالی او دسیا سی فضا د اساسی بنه والی او په ټوله آسیا کی د دایمی ټینگی سولی د حالاتو د پیدا کیدو په لاره کی د گامیابی دپاره په ټولو وسایلو سره مساعدت وکړی . ضمناً څرگنده شوه چه د بیلو بیلو اجتماعی او سیاسی نظامو نو لرونکو دولتو نو په روغه جوړه کی د گټو ژوند د اصولو او د ملتونو د قانونی حقوقو د احترام په اساس په آسیا کی د حالاتو د کیدل د آسیا د هیواد و دخلکو په گټه دهر اې خیزو او برا برو حقوقو د همکاری د پرمختیا دپاره پراخه امکانات برابوی . دواپه خواوی د جگړی د ختمیدو او په ویتنام کی د سولی د بیا ټینگید و موافقی ته چه په پارسی کی لاسلیک شوی او دغه راز دهغو اې خونو ترمینځ د ملی توافق اصولو ته چه په لاس کی سره د بنمن ووزیات اهمیت ور کوی د ټولو اې خونوله خوا به د تېرو نونو، موافقو او فیصلو قطعی تطبیق دهند چین دخلکو د ملی ارمانونو تر سره کیدو په کار کی مرسته وکړی .

د افغانستان جمهوریت اوشوروی اتحاد د عربی هیوا دو په خلاف داسرا نیلو تیسری کونکی عملیات په قطعی توگه غندی ، دوی څرگند وی چه په منځنی ختیځ کسری دتینگى عا دلانه سولی دتینگیدل یوازی د عربو له ټولو هغو سیمو څخه چه په ۱۹۶۷ کال اووروسته له هغه نیول شوی د اسرا نیلی یو څو نو دبی شرطه او پوره وتلو او د فلسطین د عربو خلکو دحقه حقوقو دتامین په صورت کی امکان لری . دواړه خواوی د مصر او اسرا نیلو په جبهه کی او د سوریی او د اسرا نیلو په جبهه کی دپو څونو بیلیدل د منځنی ختیځ دمسالی دپوره حل و فصل داصل دجز دلمپری گام په توگه گڼی .

دواړو خواو دامنیت دشورا د فیصلو دتطبیق او د ژنیسو دسولی دجرگی د فعالیت د نوی کیدو په اساس په منځنی ختیځ کی دپایداری سولی ، دتینگیدو طرفداری وکړه . دوی په تینگ عزم سره د عربی دولتو نو او ملتو نو دحقه داعیی څخه هر اړخیز ملاتړ ته دوام ورکوی . دافغانستان جمهوریت او د سو سیا ایستی شوروی جما هیرو اتحاد دسولی دتینگیدو په مقصد دجنوبی آسیا دنیمی وچی دهیوادو دکوښښ طرف داری کوی . دوی کلکه عقیده لری هغه قضا یواوی چه په جنوبی آسیا کی شته د هغو حل و فصل له خارجی لاس وهنی پرته د علاقمندو هیوادو تر مینځ دخبرو په وسیله امکان لری او باید وشی .

دواړو خواو دتینگ دواړو څرگند کړ چه دهند ، بنگله دیش او پاکستان تر مینځ دری اړخیزه موافقه چه د ۱۹۷۴ کال داپریل په نهمه نیټه لاسلیک شوه په نیمه وچه کی دسولی او نبات دتینگښت دپاره او ددغی سیمی دهیوادو تر مینځ دسولی د علاقو

او دوامداری همکاری د مثبتی پرمختیا له امله د ښه حالت
د پیدا کیدو دپاره ښه اساس برابر وی .

دوا پر و خواوو هیله څرگنده کړه چه د افغانستان او پاکستان
تر مینځ سیاسي اختلاف دی دروغی جوړی او خبرو له لاری
د حل لاره پیدا کړی .

د افغانستان جمهوریت او د سوسیالیستی شوروی جما هیرو
اتحاد په رضایت سره وایسی چه په اروپا کی دکپ کیچ
د کموالی او د حالاتو د ښه کیدو په کار کی ډیر زیات پرمختګ
شویدی دوی د ټولو وچو دخلکو او دنړی دسولی دکار په گټه په
اروپا کی د امنیت او همکاری د جرگی د بریالی او د چټک سرته
رسیدو دپاره امید څرگند وی او متفقه رایه لری چه په اروپا
کی د امنیت او همکاری د موضوعگانو موفقانه حل و فصل
دنړی دسولی د ټینګښت دپاره زیات اهمیت لری ، دواړو خواو
دسولی دساتنی او بین المللی همکاری یو د پرمختیا په کار کی
چه ډیر زیات سهم لری دملګرو ملتو د موسسی دنقش یا دونه
وکړه .

دوی عقیده لری چه ددغی موسسی د منشور د مقصدونو او
اصولو پوره رعایت او د بین المللی امنیت په چارو کی د
ملګرو ملتو د موسسی د فیصلو دائمی تطبیق دسولی د تأمین د
مهمی وسیلی په حیث ددغی موسسی نه بیلیدو نکلی شرط
او د گټور توب لوړ تیا ده .

د افغانستان او د سوسیالیستی شوروی جما هیرو اتحاد د متفقه
رایه لری چه دبی وسلی کولو په لاره کی د عملی او گټور و
تدبیرو نو نیول د جګړی د خطر د لری کیدو او د بین المللی امنیت
د تأمین او د کړکیچو نو د زیات کموالی دپاره ډیر زیات اهمیت
لری .

دوی د تسلیحاتی مسابغو د بندیدو او تر بین المللی دقیق کنترول لاندی عمومی او پوره بی وسلی کولو ته درسیدو په مقصد داژومی وسلو په ساحوکی وی که د هندولو وسلو په ساحه کی ، د بی وسلی کو لود جهانی جرگی د جوړیدو ملاتړ وکړ.

افغانستان او شوروی اتحاد د امنیت د شورا د دایمی غړو هیوادو د پوځی بودجی په سلوکی د لس کموالی او دودی په حال کی هیوادو سره د مرستی د پاره د سپمول شویو پیسودیو پرخی څخه د استفادی په باب د ملگرو ملتو د عمومی ټولو لني داته ویشتمی اجلا سمی د فیصلو عملی تطبیق د مهم کار په توگه بولی .

دواړو خواو په بین المللی روابطو کی د قوی څخه دکارنه اخیستلو او د ملگرو ملتو د عمومی ټولنی د مصوبی، داژومی وسلی د استعمال د دایمی منع کیدو له اصل څخه خپل ملاتړ تائید کړ .

د افغانستان جمهوریت او د سوسیالیستی شوروی جما هیرو اتحاد به له هر ډول تدبیرو نوڅخه په استفاده کولو سره په راتلونکی وخت کی هم په آسیا، افریقا اولاتینه امریکا کی د ملی آزادی غو بنتو نکو نهضتو نو او د استعمار او نژادی تو پیس په خلاف د زور یدلو خلکو د مبارزی سره مرسته وکړی .

دواړو خواو تر استعمار لاندی ملکو او خلکو ته د خپلوا کی دور کولو په باره کی د ملگرو ملتو د موسسی د اعلامیې د چټک او گټور تطبیق طرفداری وکړه دواړه خواوی دنه انسلاک دنهضت امپر پالیستی ضد خاصیت ته او دغه را ز دبین المللی همکاری د پرمختیا او د اجتماعی تر قسی د پاره دامپر یالیزم او استعمار په خلاف مبارزی په لاره کی

دناپیلو هیوادو سهم نه په مثبت ارزښت قایل شول .
د افغانستان د جمهورۍ دولت رئیس او شوروی مشران په
ډاډ سره د بین المللی سولې او امنیت په ټینګښت کې د همکاریو
د پراختیا په لور او پیلو پیلو سویو ډاډو لاس ته راوستل او د شخصیتونو
تر مینځ خبرو اترو د پاره د منظمو کتنو د سر ته رسیدو په باره کې
د شخصي تماسونو د ستراهمیت په باب مساوات ته
ورسیدل .

افغانی لوری او شوروی لوری په رضایت سره وویل چه
شوروی اتحاد ته د افغانستان د جمهوریت د دولت د رئیس او
صدراعظم سفر د افغانستان د جمهوریت او د سووسیا لیستی
شوروی جما هیرو د اتحاد د ترمینځ د دو ستمی له علا یقو په
ټینګښت او ګټورو همکاریو کې زیات سهم لری .

د افغانستان د جمهوریت رئیس او صدراعظم ښاغلی
محمد داود ، جلالتمایانو د شوروی اتحاد د کمونیسټ ګوند
د مرکزي کمیټې عمومي منشی ال . ی بریژنیف ، د سووسیا لیستی
شوروی جما هیرو د اتحاد د عالی شورا د رئیسې هیأت صدر
ن . و پادګورسکی ، او د سووسیا لیستی شوروی
جما هیرو د اتحاد د وزیرانو د شورا رئیس
ا ، ن کاسیګین ته بلنه ورکړه چه په مساعد وخت کې د
افغانستان جمهوریت ته سفرو کړی .
دغه بلنه په تشکر سره ومنل شوه .

اعلامیه مشترک جمهوری افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی

شباغلی محمد داؤد رئیس دو کتوصدر اعظم جمهوریت افغانستان بنا بدعوت هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیالستی و حکومت شوروی از تاریخ چارده الی هژده جوزای سال ۱۳۵۳ از اتحاد شوروی بازدید رسمی و دوستانه ای آوردند.

شباغلی محمدخان جلالر و زیرتجارت، شباغلی علی احمد خرم وزیر پلان و شباغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه جمهوریت افغانستان بمعیت ایشان بودند.

بین شباغلی محمد داؤد و ل.ای. بریژنف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی، و، بودگورنی عضو دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی و صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیالستی، و ا.ن. کاسیگین عضو دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی و رئیس شورای و زیران اتحاد جماهیر شوروی سو سیالستی، ا.ا. گرومیکو عضو دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی و وزیر امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی سو سیالستی مذاکرات و مباحثات صورت گرفت که در آن اشخاص ذیل نیز اشتراک نمودند:

از طرف افغانی :

شباغلی محمدخان جلالر و زیرتجارت .

شباغلی علی احمد خرم وزیر پلان .

شباغلی وحید عبدالله معین سیاسی وزارت امور خارجه .

شباغلی زور احمد اعتمادی سفیرکبیر جمهوریت افغانستان در اتحاد

جماهیر شوروی سو سیالستی .

و ښاغلی عبدالقیوم منصور معا ون مدیریت روابط اقتصادی وزارت ۱ مور
خارچه .

از طرف شوروی :

ښاغلی ای ۰۰۰ ار خییوف معاون رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی
سوسیالیستی .

ښاغلی س ۰ ۱۰ سکا چکوف رئیس کمیته دولتی شورای وزیران ۱ تعا د
جماهير شوروی سوسیالیستی بر ای روابط اقتصادی خارجی .
ښاغلی م ۰ ۰ کوزمین معین او ل وزارت تجارت خارجی و ښاغلی ا ۰ م
پوزانوف سفیر کبیر اتحاد جما هیر شوروی سو سیالیستی در جمهوریت
افغانستان .

در جریان این مذاکرات که در محیط صمیمانه تفاهم متقابل و سطح عالی
اعتماد صورت گرفته بود مسائل انگشاف و تحکیم مزید روابط دوستانه
و حسن همجواری بین افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی و همچنین
موضوعات مبرم بین المللی مورد علاقه طرفین تحت غور و بررسی قرار
گرفت .

رئیس دولت جمهوری افغانستان و زعمای اتحاد جماهیر شوروی با کمال
رضانیت مندی متذکر شدند که اصول دوستی، حسن همجواری، تساوی
حقوق، احترام متقابل بحق حاکمیت و عدم مداخله در امور داخلی که از طرف
و ای ۰ لین و رهبر ان ملی افغانستان بخاطر استقلال ملی کشور شان اساس
روابط افغانستان و شوروی را پایه گذاری نموده در معاهدات تاریخی
سالهای ۱۹۲۱ و ۱۹۳۱ بین دو کشور مجسم گردیده و در دشوارترین شرایط
اوضاع بین المللی از قسید آز مایش زمان بدرآمده است، این اصول بطور
کامل و با منافع اساسی مردمان هر دو کشور مطابقت داشته و شکل هسته
تزلزل ناپذیر دوستی و همکاری مثر بین جمهوریت افغانستان و اتحاد جماهیر
شوروی را تشکیل میدهد متکی با این اصل دولت شوروی نخستین کشوری
بود که در سال ۱۹۱۹ استقلال دولت افغانستان را که در اثر مبارزه مردمان

حاصل شده بود بر سمیت شناخته‌است، همچنان دولت شو ر وی اولین کشور ی بود که در سال ۱۹۷۳ جمهوری ت افغانستان را بر سمیت شناخت .

طرفین باکمال رضایت مندی خاطر نشان کردند که علایق دوستی و حسن همجواری بین جمهوریت افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی که مملو از روحیه اعتماد و تفا هم متقابل میباشد بامو فقیت توسعه می یا بد و اظهار عقیده راسخ نمودند که علایق همه جانبه و همکاری در ساحت مختلف بین دو کشور به نفع مردمان افغانستان و شوروی و به نفع صلح جهانی درآینده نیز به صورت مداوم انکشاف نموده عمیق تر خواهد گردید .

زعمای شوروی به رئیس دو لت جمهوری افغانستان در قسمت انکشاف اقتصاد ملی اتحاد جماهیر شو رو ی سو سیالیستی و رشد انکشاف ز ندگی مردم شوروی در ساحت ها کار و فعالیت های آن در صحنه بین المللی جهت عملی ساختن پرو گرام صلح مصر به بیست و چارمین کانگرس حزب کمونیست اتحاد شوروی معلومات دادند .

طرف افغانی موفقیت های مردم شوروی را در کلیه ساحت ز ندگی و نقش اتحاد شوروی را در صحنه بین المللی مبنی بر تخفیف کشیدگی و تحکیم صلح جها نی و پشتیبانی از مبارزه ملی که در راه استقلال ملی صلح و پیشرفت اجتماعی و مبارزه علیه تجاوز امپریالیستی و یوغ استعمار می نماید ارزش بسزایی را قایل گردید .

رئیس دو لت جمهوری افغانستان از تغییرات بزرگ و تحولات مترقی اقتصادی و اجتماعی جمهوریت افغانستان که در نتیجه انفا ذ نظام جمهوری صورت گرفته است و همچنان سیاست خارجی صلح جویانه افغانستان را توضیحات دادند .

طرف شوروی متذکر شد که مردم شوروی فعالیت مثر مردم کار دوست افغانستان را با حسن نظر دیده و از موفقیت های شان در اعمار حیات جدید ابراز مسرت نموده و همچنان به اهمیت سیاست خارجی صلح جویانه ، بیطرفی

مثبت ، عدم اشتراك در بلاكهاى نظامى مبارزه درراه صلح و همكارى هاى
بين المللى كه از طرف حكومت جمهورى افغانستان بصور تداوم دنبال گرديده
است اشاره نمود .

زعماى شوروى اظهار كردند كه اتحاد شوروى به تاسى از اصل همسايگى
نيك و دوستى با جمهوريت افغانستان از مساعى مردم افغانستان بمنظر ترقى
و تحكيم حاكميت و استقلال ايشان د رآينده نيز پشتيبانى خواهد كرد .

رئيس دولت جمهورى افغانستان زوعماى شوروى در مورد وضع كنونى
و دور نماى همكارى اقتصادى بين د و كشور تبادل نظر كردند . در چو كا ت
اين همكارى ها يك سلسله پروژه هاى مهم صنعتى و ساير تاسيسات از قبيل
فابريكه هاى برق آبى ، فابريكه كود كيمياوى ، شاهراه ها ، فارم هاى مكانبزه
دولتى ، تا سيسات آبيارى ، موسسات تعليمى كه در افغانستان بوجود آمده
و ياد در حال ساختمان ميباشد و نيز تحويله مى گز و ساير اموال عمده از
افغانستان به اتحاد شوروى صور ت ميگيرد . علاقمندى چنانچين براى انكشاف
مزيد همكارى هاى اقتصادى متكى با منافع مشترك بين جمهوريت افغانستان
و اتحاد شوروى سوسياليستى در مساحات مختلف بر اساس موافقتنامه هاى موجوده
دو كشور مورد تاييد قرار گرفت .

نظر به تمايل طرف افغانى طرف شوروى اظهار آمادگى كرده است كه در اعمار
و تاسيس يكعه از پروژه هاى جد يده به جمهوريت افغانستان مساعدت نمايد
طرفين تاييد نمودند كه روابط اقتصادى بر اساس طويل المدت بادر نظر داشت
پلان هاى انكشاف اقتصاد ملي هر دو كشور قايم گردد و موافقه نمودند براى
نيل باين منظور موافقتنامه مر بوطه آماده گردد .

طرفين متذكر شدند كه علايق تجارتي بين جمهوريت افغانستان و اتحاد جماهير
شوروى سوسياليستى كه به پيروي دقيق از اصل تساوى حقوق و منفعت متقابل صورت
گرفته بطور موفقيت آميز انكشاف يابد . موافقتنامه جديد افغانستان و شوروى
در مورد تجارت و تاديات كه در مارچ سال جارى عقد گرديده است براى
توسعه علايق مزيد تجارتي شرايط مساعدى را فراهم مينمايد و با يسن

علايق جنبه طویل الهنت و مستحکم میبخشد .
ههچنان راجع به ازدیاد تحویلدهی اقلامی که برای اقتصاد ملی هر د و
کشور ضروری است توافقی حاصل شده است .
طرفین بادر نظر داشت علایق د وچانبه که دایما روبه توسعه است
راجع به تشکییل کمیسیون مشترک افغانستان و شوروی برای همکاری
های اقتصادی و تخنیکي موافق گردند .
طرفین مذاکرات انکشاف مساعد علایق افغانستان و شوروی رادر مساحات
کلتور، معارف، صحت عامه ، وادیو، سپورت و توریزم حسن استقبال کرده
واز توسعه و تحکیم مزید همکاری در مساحات مذکور طرفین داری
نمودند .

طی تبادل افکار در اطراف مسایل بین المللی رئیس دولت جمهوری
افغانستان و زعمای شوروی بارضایت مندی خاطر نشان ساختند که موقف
های افغانستان واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مورد عده زیادی
از مهمترین مسایل بین المللی باهمدیگر نزدیک و یامنتطبق میباشد .
آنها تصمیم خویشرا در مورد ادا مه مساعی مزید در راه مبارزه برای صلح
امنیت بین المللی وانکشاف همکاری متساوی الحقوق بین دول اظهار
نمودند .

طرفین عقیده دارند که وظیفه تمام مردمان وهمه آنها یبکه امر صلح را
گرامی میدانند عبارت از این است که به تقویه جریان کنونی تخفیف
کشیدگی بین المللی مساعدت نمایند وسیع بعمل بیاورند تا این جریان
جنبه غیر قابل بازگشت را به خود گرفته تمام مناطق جهان رادر برگیرد . این
امریست که با منافع ملل بزرگ و کوچک مطابقت دارد .

جمهوریت افغانستان واتحاد شوروی به تأمین صلح و همکاری در آسیا عمیقاً
علاقه مند هستند و اظهار عقیده میدارند که ایچان سیستم امنیت توسط
مساعی مشترک تمام دول آسیا با منافع مردمان آسیا مطابقت خواهد داشت و
این امر مستلزم حل و فصل مسایل مورد اختلاف از طریق وسایل مسالمت
آمیز واز بین بردن بقایای استعمارمی باشد .

افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در آینده نیز برای کامیابی در راه تخفیف کشیدگی و بهبود اساسی فضای سیاسی و ایجاد و وضع صلح پایدار و دایمی در تمام آسیا با تمام وسایل مساعدت خواهند نمود. ضمناً خا طر نشان شد که عادی ساختن او ضاع در آسیا بر اساس اصول همزیستی مسالمت آمیز دول دارای نظام های مختلف اجتماعی و سیاسی و احترام حقوق قانونی ملل امکان وسیعی را برای انکشاف همکاری همه جانبه و متساوی الحقوق به منفعت مردمان کشورهای آسیا فراهم میسازد.

طرفین به موافقتنامه های ختم جنگ و برقراری مجدد صلح ویتنام که در پاریس با مضاء رسیده است و همچنین به اصول توافق ملی بین جوانبی که در لائوس متخاصم بودند اهمیت زیاد قایل اند، تطبیق قطعی معاهدات و توافق و فیصله ها از طرف جوانب در امر تعمیل ارمان های ملی مردمان هندو چین مساعدت خواهند نمود.

جمهوریت افغانستان و اتحاد شوروی عملیات تجاوز گارانه اسرائیل
را علیه کشور های عرب بطور قطع مورد تقبیح قرار میدهند. آنها اظهار میدارند که برقراری صلح پایدار و عادلانه در شرق میانه فقط در صورت بیرون کشیدن بلا شرط و کامل قوای اسرائیل از تمام اراضی عربی که در سال ۱۹۶۷ و متعاقباً اشغال شده و تأمین حقوق حقه مردم عرب فلسطین امکان پذیر است. طرفین جدا ساختن قوا را در جبهه مصر و اسرائیل و جبهه سوریه و اسرائیل بحیث قدم اول و جزء اصلی از حل و فصل کامل مساله شرق میانه میدانند. طرفین از برقراری صلح پایدار در شرق میانه به اساس تطبیق فیصله نامه های شورای امنیت و تجدید فعالیت کنفرانس صلح ژنیو اظهار طرفداری نمودند. آنها با عزم راسخ از داعیه حقه دول و ملل عرب به پشتیبانی همه جانبه ادا می دهند.

جمهوریت افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
از مساعی کشور های نیم قاره آسیای جنوبی بمنظور تحکیم صلح طرفداری مینمایند. آنها عقیده راسخ دارند که قضایایی که در آسیای جنوبی موجود

میباشد حل و فصل آن توسط مذاکرات بین کشور های ذی‌علاقه بدون هیچگونه مداخله خارجی ممکن بوده و با یس‌صورت بگیرد .

طرفین اظهار اطمینان راسخ نمودند که موافقتنامه سه‌جانبه بین هند ، بنگله‌دیش و پاکستان که بتاريخ نهم اپریل سال ۱۹۷۴ امضاء شد برای تحکیم صلح و ثبات در نیم قاره و برای بو جود آوردن وضع مساعد جهت انکشاف مثبت علایق صلح و همکاری دوامدار بین کشور های این منطقه اساس خوبی رافراهم میسازد .

طرفین اظهار امید نمودند که اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان از طریق مسالمت آمیز و مذاکرات راه‌حل بیابد .

جمهوریت افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی با رضایت مندی متذکر میشوند که در امر تخفیف کشیدگی وسالم شدن اوضاع در اروپا پیشرفت قابل ملاحظه حاصل گردیده است . آنها برای انجام موفقانه و سریع کنفرانس امنیت و همکاری در اروپا به نفع مردمان تمام قاره ها و امر صلح جهانی اظهار امیدواری مینمایند و متفق الرای هستند که حل و فصل موفقانه موضوعات امنیت و همکاری در اروپا برای تحکیم صلح جهانی اهمیت فراوان دارد .

طرفین نقش موسسه ملل متحد را در امر حفظ صلح و انکشاف همکاری های بین المللی که سهم قابل ملاحظه دارد مورد تذکر قرار دادند . آنها معتقد اند که رعایت کامل مقاصد و اصول منشور این موسسه و تطبیق دائمی فیصله نامه های موسسه ملل متحد در امر امنیت بین المللی شرط لاینفک و ارتقای موثریت آن موسسه بحیث وسیله مهم تامین صلح میباشد .

افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی متفق الرای هستند که اتخاذ تدابیر عملی و موثر در راه خلع سلاح دارای اهمیت فراوانی برای رفع خطر جنگ و تامین امنیت بین المللی و تخفیف مزید کشیدگی ها میباشد .

آنها از انعقاد کنفرانس جهانی خلع سلاح به منظور قطع مسابقات

تسلحاً تی و نیل به خلع سلاح عام و تام تحت کنترل دقیق بین المللی چه در ساحت سلاح ذروی و چه در ساحت سلاح متداول اظهار پشتیبانی نمود.

افغانستان و اتحاد شوروی تطبیق عملی فیصله نامه بیست و هشتمین اجلاسیه مجمع عمومی ملل متحد را در مورد تقلیل ده فیصد بودجه نظامی ممالک عضو دایمی شورای امنیت و استفاده قسمتی از مبالغ صرفه جویی شده را برای مساعدت به کشورهای در حال رشد بحيث امر مهمی تلقی مینماید. طرفین پشتیبانی خود را از اصل عدم توسل به قوه در روابط بین المللی و منسوخ دایمی استعمال سلاح ذروی مصوبه مجمع عمومی ملل متحد مورد تأیید قرار دادند.

جمهوریت افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی به نهضت های آزادی بخش ملی در آسیا، افریقا، امریکای لاتین و به مبارزه مردمان ستمدیده بر ضد استعمار و تبعیض نژادی در آینده نیز با استفاده از هر گونه تدابیر کمک خواهند کرد. طرفین برای تطبیق سریع و موثر اعلامیه موسسه ملل متحد در باره اعطای استقلال به ممالک مردمان تحت استعمار اظهار طرفداری نمودند.

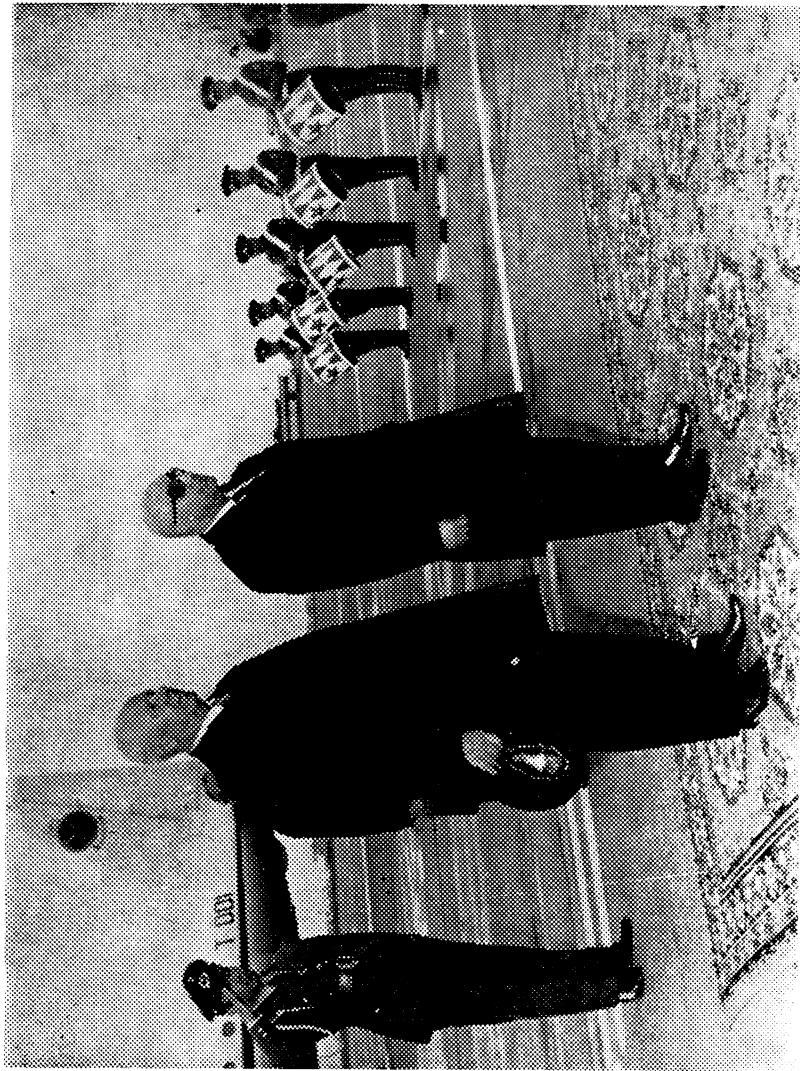
طرفین به خاصیت ضد امپریالیستی نهضت عدم انسلاک و همچنان سهیم ممالک غیر منسلک در راه مبارزه علیه امپریالیزم و استعمار جهت انکشاف همکاری بین المللی و ترقی اجتماعی ارزش مثبت قابل شدند.

رئیس دولت جمهوری افغانستان وزعمای شوروی با اطمینان به اهمیت بزرگ تماسهای شخصی برای توسعه همکاری در تحکیم صلح و امنیت بین المللی و در باره انجام ملاقات های منظم جهت تبادل نظر بین شخصیت های دولتی در سویه های عالی و مختلف به توافق رسیدند.

طرف افغانی و طرف شوروی با رضایت مندی متذکر شدند که مسافرت رئیس دولت و صدراعظم جمهوریت افغانستان به اتحاد شوروی سهیم قابل ملاحظه

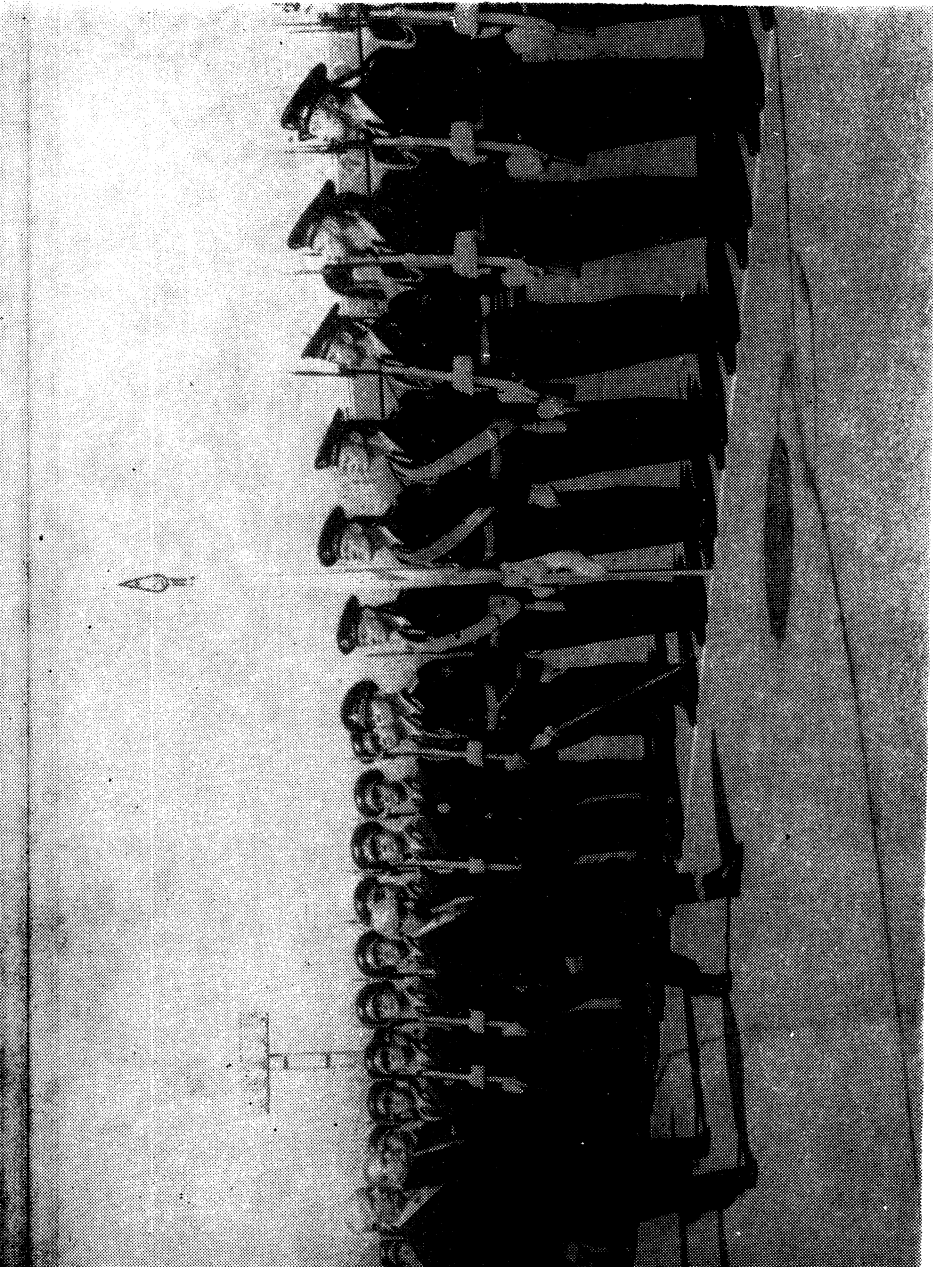
در تحکیم علائق دوستی و همکاری مشربین جمهوریت افغانستان و اتحاد
جماهیر شوروی سو سیالیستی داشته است .

شباغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم جمهوریت افغانستان از
جلالتآبان ل. ۱۰ بریژنیف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونسیت اتحاد
شوروی . و پادگورنی صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جما هیر
شوروی سوسیالیستی و ان کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد جما هیر
شوروی سوسیالیستی دعوت بعمل آوردند تا در موقع مساعد به جمهوریت
افغانستان مسافرت نمایند . این دعوت با ابراز تشکر پذیرفته شد .

چه دبیر روی اتحاد درنسیس هیات امدر بناغلی زیگولای بود گورونی سره د تشریفاتی گارد واحترام مراتب منی .

قاید بزرگ مائیناغلی محمدداؤدر رئیس دولت و صدراعظم به همراهی پودگورنی گارد احترام را در میدان هوایی مسکو معاینه می نمایند.

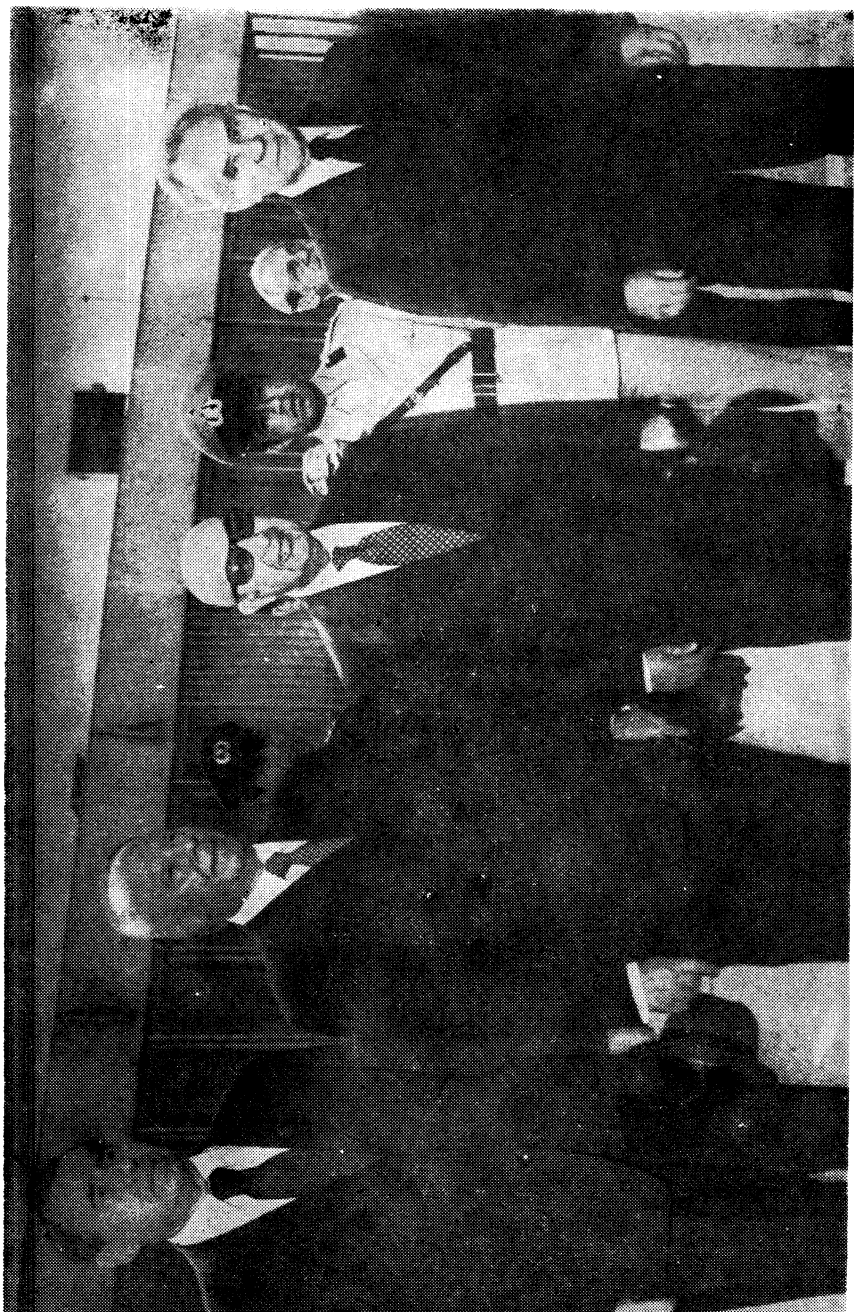
رهبر ملی ما حین مواصلأ با اتحاد شوروی از طرف شهربان مسکو بگرمی استقبال می شود.

زموڼز ملي مشر دولت رئيس او : صدراعظم نياغلي محمدداؤد دشوروی اتحاد دکونست گوند دمرکزی که بهتی
دسر منشی نياغلي ليونيدبريتزيف اوددغه هيواد دعالي شورا درئيسه هبات صدر نياغلي نيکولای بود گورنی او
صدراعظم نياغلي الکسي کاسيگنزه.

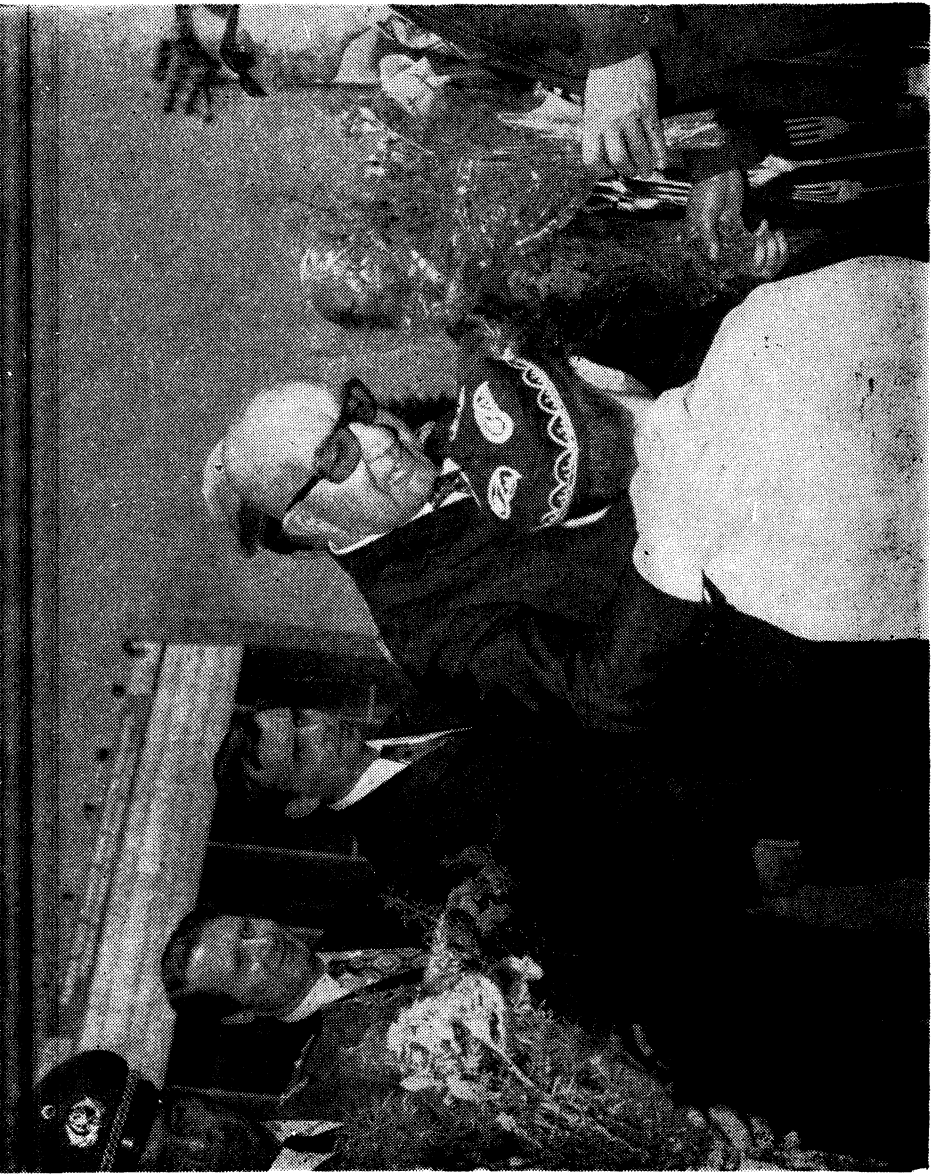

در دعوتیکه از طرف زعيم ملل، ادمر مسکو ترتيب يا فته بود نيناغلي نيكولاي پودگورني صدرهيات رئيسه شوراي عالی اتحاد شوروي والکسي کونسيکين صدر اعظم آنکشور اشتراکي اورژنده بودند .

دولت پناغلی رئیس اوسلراعظم له مسکو څخه دژانګنډ په کورۍ درواښو په وخت په مسکو کېښی
دوڼو کوا په هوایی ډگر کېښی دښوروی اتحادله مشرانو سره لیدل کېږی .

زموښن ملي لارښود ددولت رئيس او صدراعظم پښاغلي محمد داؤدکلهچه دوی ته دپو شمير ماشومانو لهخواد تاشکند دښاريانو په نښاندگي دگلو گپوې وړاندې گپوې .

(۲۳)

پیام بمناسبت روز مادر

د دولت د دنیاغلی رئیس او صدر اعظم پیغام د موردورځی په مناسبت

دموردورځ ز مونږ دملی مشر ددولت رئیس او صدر اعظم بناغلی محمد داؤد د پیغام په لوستلو سره چه په دغه مناسبت صادر شوی و د هیواد په مرکز او ولایاتو کښی د ستروغونډو په ترڅ کښی و نما نخل شوه .

په هغی درنده غونډه کښی چه ددی بختوری ورځی په مناسبت دغبرگولی د ۲۴ ورځی په مازگردزینب ننداری په تالار کښی شوی وه وروسته له هغه چه دکال ممتازی اود قدر وړ میندی او لیکوال او هنر مندان معرفی شول برابر شوی جوايز د دولت د بناغلی رئیس او صدر اعظم د مانډینی محترمی میرمن زینب داؤد له خوا هغوی ته ورکړل شول .

سرنکال پنځه تنه میرمنی چه په لږ امکاناتو سره یی صالح او سلیم اولادونه ټولنی ته وړاندی کړیدی دکال دممتازو میند و او څلور تنه میرمنی د قدر وړ میندو په حیث ټاکل شویدی .

په ډیره خوښی دافغانستان دجمهوریت په لومړنی کال کی ټولوارجه منډو میندو ته، دموردورځی مبارکی وایم اودهیواد په دی مههم دور کی ددوی اولادونو په سالمه اومؤثره روزنه کی ور ته بریالیتوب غواړم خو چه په انسانی سجاياؤ ملی روحی او دعصر په پوهنو مجیز اولادونه ټولنی ته وړاندی کړی .

زمونږ په پاك دين كې خدای (ج) په هغو ميندو رحمت كوي
د ژوندانه د ستونزو سره دخپل اولاد په روزنه بر يالى.
كيري اوزمونږ لرغونې عنعنې هغه ميندې نمانځي چه غښتلي
ايمانداره او باعقيده زامن هيوادته اهداء كوي. اوميندې
په ښو اولادونو وياړي .

زمونږ هيواد پخپله غيږ كې داسې نو ميالې ميندې روزلي
چه لويو ډگرونو او د پوهنې نړۍ ته يې ستر اولادونه
وپاندي كړيدي .

څرنگه چه ميندې د اوسني نسل اساسي پالونكي او
روزونكي او د هيواد د سباجو پوونكي دي نو په حقيقت
كې د بشري ټولنو واقعي تاداواينسودونكي هم دي .

ديوي ټولني د خلكو توان او طاقت دهغي ټولني د افرادو
د پوهنې په معيار پورې اړه لري. چه دا د مور د غيږ نه
تومنه اخلي اوقام ته رسيزي. د شخصيت رشد دمور د غيږ نه
شروع كيري او تكامل كوي. دمور خورا مهمه وظيفه دا اولاد
روزنه ده. مور ماشوم ته د ژوندانه لارښيي په ژوندانه كې
د ستونزو په مقابل كې ورته ټينگار بخښي خو چه د ژوندانه
په مبارزوكې موفق او دخپلوملي او انساني وجايو په
تر سره كولو كې بريالى شي .

مور په جدې ډول د خپل ماشوم روغتيا بخاري اود ټولني
د روغتيا تاداو بدي. ځكه چه د روغتيا اساس د ژوندانه
د شروع نه ايسودل كيري .

اولاد لومړنۍ زده كړه او پوهنه له مور د اخلي او مور
د خپل اولاد د لومړنيو ورځو د زده كړې بخارنه كوي .
مور بايد دخپل اولاد د اخلاقو بخارنه وكړي. د شخصيت ستر
عنصر اخلاق او وطن پرستي ده .

هغه ميندى چه خپل وچايپ په ښه توگه ترسره كوي په حقيقت كې خپل هيواد او ټولنه جوړوي. او دايمې وياړ يې ورپه برخه كېږي. څومره چه دموور وظيفې مهمې او درنې دي همدومره يې مقام د احترام او نمانځني وړ دي .

جمهوری دولت په لوړه آرزو په جمهوری نظام كې د ميندو دزياتي ماري او معنوي تقويي اودموور د لوړ مقام او ستر خدمت نمانځني ته پوره توجه لري. ځكه چه موور د كورني زړه دي او دهيواد اولادونه روزي .

هيله لروچه محترمي ميندى خپلو د غو مهمو اوسترو وظيفو ته متوجه و اوسي چه دهيواد د اړتيا او د زماني د تقاضا سره سم داسي اولادونه وروزي چه د تقوا او فضيلت سره دجمهوری بير غږ سيوری لاندی د افغانستان د خلکو د غوښتنو سره سم دگران هيواد نن او سبا جوړ كړي. دخپلو خلکو دآرامۍ اونيكمرغي د پاره د وروري، برابري. او خپلواكي لار غوره او عملي كړي .

څو سبا ورځي خپل رسالت په سپيڅلتيا او ټينگار ترسره كړي .

يوځل بيا د محترمو ميندومادي او معنوي حالت د ښه كيدو په هيله چه دوی دټولني دښووني او روزني او دكورني دښيگڼو لومړني ذمه واران دي دي نيكمرغي ورځي دنمانځني لامله محترمو ميندونه د زړه له كومي مباركي وایم. اوزمون: جمهوری هيواد افغانستان ته دښو، ددمنو ، او وطنپالو اولادونو په وړاندی كولو كي د لوی خدای (ج) نه ورته برياليتوب غواړم .

ژوندی دی وی افغانستان.

تل دی وی جمهوریت .

پیام بنیادگرای رئیس دولت و صدراعظم به مناسبت روز مادر

روزمادر با قرائت پیام رهبر ملی ما بنیادگرای محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم که بدین مناسبت شرف صدور یافته بود طی محافل باشکوهی در مرکز و ولایات کشور تجلیل گردید .

در محفلیکه به مناسبت این روزخجسته عصر روز ۲۴ جوزا در تا لار زینب ننداری ترتیب یافته بود بعداز آنکه ما دران ممتاز و قابل قدر سال و نویسندگان و هنر مندان هر فی گردیدند جو ایز تهیه شده توسط محترمه میرمن زینب داؤد خانم بنیادگرای رئیس دولت و صدراعظم به آنان اهدا گردید .

امسال پنج میرمنی که با امکانات محدود فرزندان صالح و سلیم بجایه تقدیم نموده اند بحیث مادران ممتاز و چار میرمن بصفه ما دران قابل قدر سال تعیین شده اند .

با کمال مسرت روزفرخنده مادر را در نخستین سال جمهورییت افغانستان بکافه مادران ارجمند تهنیت میگویم و موفقیت شانرا در تربیت سالم، مفید و مؤثر فرزندان شان در این روز گار سهم کشور آرزو میکنم . تا فرزندان با سجایای عالی انسانی دارای روحیه ملی و مجهز بدانش عصر به اجتماع بسپارند .

در آئین مقدس ما خداوند به مادرانی رحمت میکند که با وصف مشکلات زندگانی در تربیت اولاد خود توفیق

می‌یابند. و در عنعنه باستان ما به مادرانی حرمت می‌گذارند که فرزندان با شهامت، با ایمان، استوار و عقیدتمند بوطن اهدا می‌کنند و بیشتر افتخار فرزند صالح به مادر میرسد. کشور ما مادران نامداری در دامان خود پروریده که فرزندان بزرگ برای معرکه‌های بزرگ و برای دنیای دانش تقدیم کرده‌اند.

چون مادران پرورش دهنده و مربی اساسی و اولی نسل امروز و سازندگان فردای مملکت‌اند در حقیقت بنیان گذاران واقعی جوامع بشری می‌باشند. توانائی مردم يك جامعه مربوط به معیار دانش و تربیه افراد آنست که از آغوش مادر اساس گرفته قوام می‌پذیرد.

رشد شخصیت از دامان مادر آغاز می‌یابد و تکامل میکند مهم‌ترین وظیفه مادر در تربیه فرزند است، مادر به طفل آئین زندگی می‌دهد او را در زندگانی در برابر دشواریها استوار و پایه دار می‌سازد تا در مبارزات حیاتی موفق برآید و در ادای وجایب ملی و انسانی خود پیروز گردد.

مادر از تندرستی فرزندانش مراقبت جدی نموده بنیان صحت جمعیت را می‌گذارد چون اساس تندرستی از سر آغاز زندگی گذاشته میشود. نخستین آموزش و دانش را فرزند از مادر فرا می‌گیرد.

مادر دیده بان روزهای نخست ر بستان فرزندش میباشد. مادر باید مواظب اخلاق طفل خود باشد بزرگترین عنصر برای شخصیت، اخلاق و وطن پرستی است. مادرانیکه درست و جایب خود را ادا مینمایند در حقیقت وطن و اجتماع خود را می‌سازند و افتخار همیشگی نصیب شان می‌گردد. بهمان اندازه که وظایف مادر مهم

وخطیر است احترام مادر عظیم و مقام او شایسته
تکریم است .

دولت جمهوری به امیدواری بیشتر برای تقویت مادی
و معنوی مادران در نظام جمهوری و قدرانی از مقام والا و خدمت
ستبرگ مادر که هسته گذارگان خون خانواده و رشد فرزندان
وطنند توجه کامل دارد. آرزو مندیم مادران محترم
متوجه این وجایب مهم و عظیم خود بوده موافق به نیازمندی
های کشور و قبول عصر فرزندان پرورش دهند که
باتقوی و فضیلت زندگی امروز و فردای وطن را در پای بیرق
جمهوریت به تمنای مردم افغانستان بسازند .

آئین برابری ، برادری و آزادی را در راه رفاه و سعادت
مردم خود بکار برند تا رسالت فردای خود را به
صفائی و استواری تأمین نمایند .

یکبار دیگر با تمنای بهتر شدن حالت مادی و معنوی
مادران محترم که عهد و دارا ولی تعلیم و تربیت اجتماع
و بهبود خانواده اند برای مادران محترم تجلیل این روز
میمون را از صمیم قلب تبریک گفته پیروزی شانرا در تقدیم
فرزندان صالح بادرد و وطن خواه برای کشور جمهوری
ما افغانستان از خدای بزرگ التجاء میکنیم .

زنده باد افغانستان

پاینده باد جمهوریت .

ماداران ممتاز و قابل قدر سال ۱۳۵۳ که با امکانات محدود فرزندان صالح و سدید به جامعه تقدیم نموده‌اند.

از راست بچپ : میرمن زلیخا واعظی مادر ممتاز درجه اول از ولایت کابل، میرمن صفورا سکندری مادر ممتاز درجه سوم از ولایت کابل، میرمن معصومه مادر ممتاز درجه چهارم از ولایت کابل، میرمن بی بی حاجی مادر قابل قدر از ولایت پکتیا، میرمن آمنه مادر ممتاز درجه سوم از کابل، و میرمن محبوبه سلطان مادر قابل قدر از ولایت ننگرهار .

(۲۳)

خطاب به فارغان پوهنتون ننگرهار

د دولت د دنیاغلی رئیس او صدر اعظم خطاب د ننگرهار پوهنتون فارغانو ته

د دولت رئیس او صدراعظم بساغلی محمد داؤد د ۱۳۵۳ کال د سرطان د پنځمې ورځې د غرمې نه وروسته په غلورو بچو د ننگرهار پوهنتون د طب د پوهنځي د شپږمې دورې فارغان چه اته د پېرش تنه ځوان ډاکتران دی د جمهوري ریاست په ماڼۍ کېښی ومنل او هغوی ته یی په خطاب کېښی داسی وویل :

یو هیواد د ملی یووالی، د فکر د یووالی او عمل د یووالی له لاری پرته په عمومي توگه نه آبادیږی او پر مختگک نشی کولی .

له دی امله خوشحاله یس چه نن د هیواد له یو شمیر نورو وطن پالو او منورو ځوانانو سره له نژدی غږ یرم . د یوه هیواد پر مختگک د علم او پوهی زده کولو ته زیات اړدی خو د تعلیم او تحصیل په څنگک کی د ملی هدفونو درلودل یو ضروری کار دی . ځکه هیڅ یو ملت نشی کولی د روزنی او هدف له درلودلو پرته خپل ملی ارمانونه تر سره کړی . ملت د هیواد له هغو ځوانانو څخه چه تحصیل یی کړی وی هیلی او دامید سترگی لری او دغه هدف ته رسیدل د عمل د یووالی اود ځوانانو د صدقانه خدمت کولو له لاری تر سره کیدی شی .

د رښتیاڼی دیمو کړا سسی لورته د یوی ټولنی د تحول او د اجتماعی عدالت د تأمین دپاره د وطن پالو احساسات، لوړ همت او ټینگ عزم په کاردی او په دی کی شک نشته چه یو هیواد دخولی په خبرو نه آبادیږی اونه پر مختگک کولی

شی، بلکه په دغه لاره کې عمل او ایثار پکار دی. ځکه نننۍ دنیا دکار او عمل دنیاده له بدمرغه تر اوسه لازمو نړه یوادم تمدنونو له کاروان نه لری پاتی دی او دغه کاروان ته درسیدو دپاره ددی خاوری د هر فرد وظیفه ده چه په پوره ایمان، ټینگ عزم او ورور گلوی سره د هغه دپیر مختگ او نیکمرغۍ دپاره زیار وباسی .

دهیواد لوړتیا د یوه سپری دیوی ډلی او یابوی ټولنی وظیفه نه ده بلکه دهیواد ټولو گړی په تیره بیا تعلیم یافته او منور ځوانان دغه کار په ترسره کیدو کی ډیره درنده وظیفه په غاړه لری او ثابته ده چه دوطن د پرمختیا د چټکتیا او ملی هدفونوته د رسیدو دپاره حرکت لازم دی .

یوازی د همدی خاوری خلك دی چه د ملی نوامیسو دساتنی او د هغی دپرمختگ او لوړتیا په لاره کی ډیره زیاته برخه لری ځکه هغوی په همدی خاوره کی زیږیدلی ددغی خاوری زامن دی او وطن په مونږ ټولو زیات حق لری. یوهیواد په عمومی توگه د فکر دیووالی، د عمل دیووالی او په پای کی بیا هم تکراروم یوازی دملی یووالی له لاری آبادیږی او پرمختگ کولی شی .

د طبیعت د قانون سره سم تاسی په هغه پړاو کی یاست چه که غواړی او که ونه غواړی د هیواد د چارو مسؤولیت ستاسی په غاړه دی او ددغه کار د سرته رسولو دپاره باید ځان چمتو کړی او په ډیر ثبات او پایداری سره دهغو د اجرا دپاره د همت مټی راو نغاړی .

خطاب بناغلی رئیس دولت و صدرا عظم به فارغان پوهنتون ننگرهار

بناغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم ساعت ۴ بعد از ظهر روز
۵ سرطان ۱۳۵۳ ششمین دوره فارغان پوهنتونی طب پوهنتون ننگرهار
راکه ۳۸ نفر دکتور جوان تشکیل میدهد در قصر ریاست جمهور
پذیرفته و خطاب به آنان چنین فرمودند:

عمران و پیشرفت عمومی یک کشور جز از طریق وحدت ملی، وحدت
فکری و وحدت عمل میسر نشده نمی تواند. مسرورم از اینکه امروز با عده دیگر از
جوانان وطن پرست و منور کشور از نزدیک صحبت می نمایم.

پیشرفت یک کشور به تحصیل علم و دانش نیازمندی مبرم دارد و لی در
پهلوی تعلیم و تحصیل داشتن تربیه و هدف ملی یک امر ضروری است چه
هیچ ملتی نمی تواند بدون داشتن هدف ارمان های ملی خود را بسر
رساند.

ملت از جوانان تحصیل کرده کشور آرزو ها و چشم امید دارد و
رسیدن به این هدف از طریق اتحاد عمل و خدمت گزاری صادقانه جوانان
برآورده شده میتواند.

برای تحوّل یک جامعه بسوی دیه و کراسی واقعی و تامین عدالت
اجتماعی همت عالی و عزم راسخ و احساسات وطن پرستانه بکار است
و بدون شك اعمار و پیشرفت یک کشور به حرف میسر شده نمی تواند
بلکه درین راه عمل و ایثار بکار است چه دنیای امروز دنیای عمل
و کار است.

متأسفانه وطن ما هنوز هم از کاروان تمدن بدور مانده و برای
نیل به این کاروان وظیفه فرد فرد این خاک است تا با ایمان کامل و عز و خلل
ناپذیر و برادروار برای پشرفت و سعادت آن مجاهدت نمایند.

اعتلای کشور وظیفه يك فرد، يك گروه و يايك جمعيت محدود نيست بلکه همه افراد کشور مخصوصاً جوانان تعليم يافته و منور وظيفه سنگيني در بر آورده شدن اين امر بدوش دارند و مسلم است كه براي تسريع انكشافات وطن و وسيلين به اهداف ملي جهش لازمي است .

تنها خود مردم اين خاك اند كه در راه حفظ نواميس ملي و پيشرفت و ارتقاي آن سهم بارز دارند . آ نهادرين خاك تولد شده اند، اولاد اين سر زمين اند و وطن بالاي همه ماحق فراوان دارد .

عمران و پيشرفت عهومي يك کشور با زهم تکرار می کنیم که تنها از طریق وحدت فکر ، و وحدت عمل و بالا خرد **وحدت ملي ميسر شده ميتواند .**

برطبق قانون طبيعت ، شما در هر حله قرار داريد كه مسووليت امور کشور خواهی نخواهی بد و شر شماست و برای انجام اين امر بايد خود را آماده ساخته و بانهايت ثبات و پاييداری برای اجرای آن همت گماريد .

(۲۵)

پیام به مناسبت توزیع جوایز
مطبوعاتی و کلتوری

د دولت د بناغلی رئیس او صدر اعظم په پانام د مطبوعاتو او کلتور وړی جایزو د ویش په مناسبت

د ۵۳ کال د چنگاښ ۲۴ نیټه

د خوبسې ځای دی چه د جمهوري دویا په نه ډک نظام
د لومړي کاليزي د نما نځني په درشل کې دهیواد د علمي ،
ادبي ، مطبوعاتو او هنري استعدادونو د قدر دانۍ د پوره
سستره ټولنه کیری .

زمونږ گران وطن افغانستان د کلونو او پېر یو د تاریخ په
شهادت د پوهو ، ادیبو او هنرمندو بچیانو دروزنی زانگو
ده چه د هغوی نوم نه یوازی د دغی خاوری د علم ، ادب او هنر
په تاریخ کې بلکه د اسلام د تمدن او نړۍ په تاریخ کې یې د
بشریت د واقعې خادما نوبه عنوان ثبت شوی او د هغوی
د وطنوالو د ویاپنی پانگه بهوی .

د پوهی دغی پالونکی خاوری خڅه د ابن سینا بلخی ، ابو-
ریحان بیرونی ، امام فخر رازی او سید جمال الدین
افغانی په شان حکیمان د ابومعشر بلخی ، ابو حاتم-
اسفزاری غو ندی ریا ضی پوهان د خوشحالخان خټک ،
امیر خسرو بلخی ، جاسم په شان شا عزان د رحمن بابا ،
خواجه عبدالله انصاری ، حکیم سنایی مولا نا جلال الدین
بلخی ، پیر روښان غو ندی عارفان د کمال الدین بهزار ،
میرعلی هیروی او سلطانعلی هروی او د دوی په شان هنر
مندان را پورته شوی او د علم او پوهی په آسمان کې یې
د لومړي قدر د ستورو په څیر خلیل دی او نن که

څه هم د ځينو تا ريځي عواملو له مخي چه د يادو لو
 ځاي يي ندي ددغو ميرو نو په شان چه د تل د پاره يا د يري
 زمونږ په مينځ كي نشته خو ستره اشتباه ده كه چيري
 تصور و كړو چه د وطن مورددغه شان زامنودزيريدلو څخه
 عاجزه ده .

مونږ يقين لرو كه چير ي زمونږ دخلكو پټ استعدادو نه
 به ټولو هغو ځانكو كي چه دوي ورسره مينه لري وروزلشي
 او تر وسه وسه پوري د هغو كسانو چه د پو هي، هنر
 او اديياتوپه لارو كي ډير بڼه گام اخلي قدرداني وشي زمونږ د ملت
 په شان د يوه ملت دپاره چه زړه او ځلانده فرهنگ او رت
 دي او په همغه خاوره كي چه د علم او پوهي د همغو نوميا لو
 روزنځي دي ژوند كوي او په داسي پيري كي اوسيري چه
 د پو هي وړانگو دنړي په ټولو قطارونو رڼا خپره كړيده او د
 پوهي د زده كړي په كار كي د پخواني زماني له ستو نروسره
 مخامخ نده د را سي بنموزامنوروز نه چه وكولي شي د تيرو
 شويو كسانو د يوه سر هرو بڼانه كړي سخت كارند ي
 دخلكو راستعدادونو په تير ه بيا د ځوانو استعدادونو روزنه
 او پالنه د جمهوري دولت له هدفونو څخه يوه هدف دي د
 دولت د كلتوري پا ليسي تر تيب او تصويب او هغه
 بي ساري تر تيبات چه د ارزښتمندو آثارو د سنجو لو
 اودغو آثارو په خاوندانو باندې دمطبو عاتي او كلتوري
 جوايزو دويش دپاره نيول شوي دولت د همدغه هدف په اساس
 دي . زمونږ اميد دادي چه په راتلونكو كلونو كي پدغه برخه
 كي زيات برياليتوبونه را په برخه شي . په پای كي ټو لو
 هغو كسانو ته چه پدغه فرهنگي مسابقه كي بريالي شوي
 دي د زړه له كو هي مباركسي وركوم او له خدا ي پاك
 نه د جمهوريت دمترقي نظام په رڼا كي د گران افغانستان نيك
 مرغي او ملي فرهنگ پرمختگ غواړم .

پیام بنیاد علمی رئیس دولت و صدر اعظم بمناسبت توزیع جوایز مطبوعاتی و کلتوری

روز ۲۴ سرطان ۵۳

جای خوش و قتی است که در آستانه تجلیل اولین سالگرد نظام پرا فتنار جمهوری بزرگترین محفل قدر دانی از استعداد های علمی، ادبی، مطبوعاتی و هنری کشور تشکیل میشود.

وطن عزیز ما افغانستان به گواهی تاریخ سالها و قرنها مهد پرورش فرزندان دانشور و ادیب و هنرمند بود. ده است که نام آنان نه تنها در تاریخ علم و ادب و هنر این دیار بلکه در تاریخ تمدن اسلام و جهان بعنوان خادمان واقعی بشریت ثبت شده و مایه افتخار هموطنان شان خواهد بود.

این سر زمین دانش پر و روحیمانی چون ابن سینای بلخی، ابوریحان بیرونی، امام فخر رازی، وسید جمال الدین افغانی، ریاضی دانهای چون ابومشعر بلخی، ابوحاتم سفزاری، شاعرانی نظیر خوشحال خان خټک، امیر خسرو بلخی، جامی، عرفای مانند رحمن بابا، خواجه عبدالله انصاری، حکیم سنائی، مولانا جلال الدین بلخی، پیر رومیا، هنرمندانی چون کمال الدین بهزاد، میرعلی هروی و سلطانعلی هروی و امثال ایشان بر خاسته و همچون ستارگان قدر اول در آسمان علم و معرفت

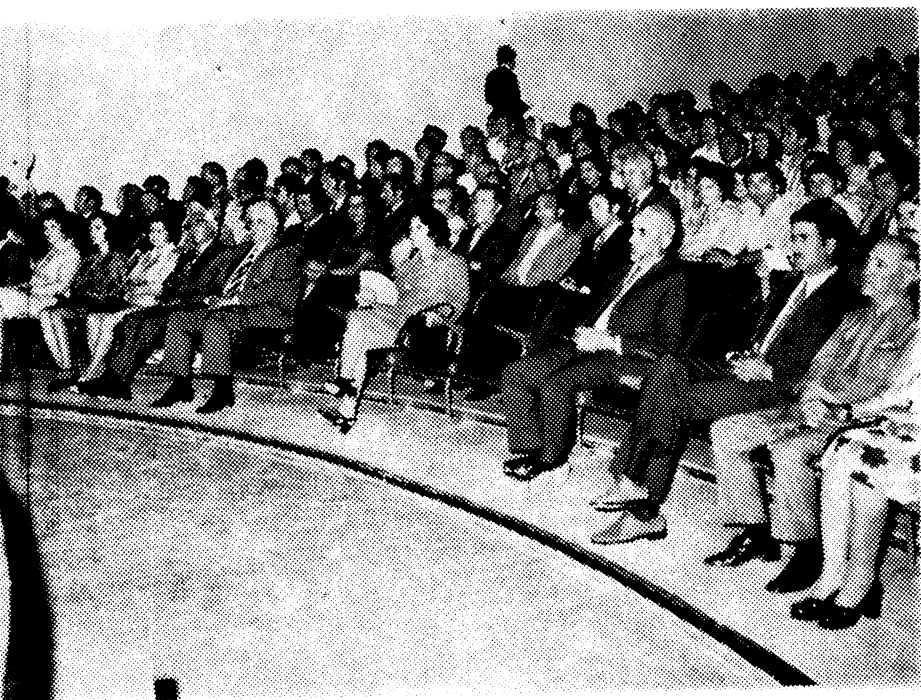
درخشیده اند و امروز اگر چه بنا بر بعضی عوامل تاریخی که جای یادآوری نیست امثال آن جاودانه مردان - در میان ما وجود ندارد اما اشتباه بزرگیست اگر تصور کنیم که دگر مادر وطن از آوردن چنان فرزندان عاجز است .

ما یقین داریم که اگر استعداد های نهفته مردم ما در همه رشته هایی که موردعلاقه خودشان است پرورش یابد حتی الامکان از کسای نیکه در راه های دانش و هنر و ادبیات قلمی شایسته بر میدارد قدردانی بعمل آید . برای ملتی چون ملت ما که وارث فرهنگ کهن شمال و تابناک است و در همان خاکی که پرورشگاه آن ناموران علم و معرفت است زندگی میکند و در عصری بسر می برد که انوار دانش در همه اقطار جهان پرتو افکنده است و در کار تحصیل دانش پادشواریه های روزگاران قدیم روبرو نیست ، پرورش چنان فرزندان شایسته ای که بتوانند چراغ گذشته گان را از نو بیفزوند قطعاً محال نیست .

پرورش استعداد های مردم بخصوص استعداد های جوان یکی از اهداف دولت جمهوری است .

تنظیم و تصویب پالیسی کلتوری دولت و ترمیمات پیشابقه ای که برای ارزیابی آثار ارزنده و توزیع جوانز مطبوعاتی و کلتوری به صاحبان آن آثار گرفته شده است بر اساس همین هدف دولت است .

امید ما این است که در سالهای آینده موفقیت های بیشتر درین زمینه نصیب گردن . در خاتمه بجهت کسانیکه درین مسابقه فرهنگی کسب موفقیت کرده اند صمیمانه تبریک میگوییم و سعادت افغانستان عزیز و پیشرفت فرهنگ ملی را در پرتو نظام مترقی جمهوری - از خدای پاک خواها نم .

پیام شاعلی رئیس دولت و صدر اعظم بمناسبت توزیع جوایز مطبوعات

(۲۶)

بیانیه به مناسبت تجلیل اولین
سالگرد جشن جمهوریت

د دولت درئیس او صدر اعظم بڼاغلی محمد داؤد وینا

د جمهوریت د جشن دلو هر نې کالیزی د نهانځنی په منا سبت
گرانو وښوالو !

د انقلاب دېری او زمونږ د ملي قیام نه پوره یو کال تیرېږی ددغی شانداره
اړنه خوښی نه چکی نهانځنی تا سسودا انقلاب ایمانداره مېږنو او وطن پالو
ملگرو ته تاسو د افغانستان میر نی اوښادکاره اړدو ته او تاسو گرا نو
خوینو او وروڼو ته په هرځای کېږی چه یاست د زړه له کومی مبار کسی
واېم .

زموږ وطن او ټولنه له ډیری مودی راهیسې یوه نوی ژوند ته امید وار ه
وه ، ډیری نیمگړی تیاوی له مودو راهیسې زمونږ د تحرك او تكامل څنگه كیدی .
خو زمونږ د ټولنی فساد اوله هغه نه پیدا شوو خطرونې خبره داسی ځای ته
ورسوله چه وطن پالو طاقتونو نور کامل جایزونه گانه دانقیاد او له گټاره
لویدلی څنگه برونه یی د افغانستان د وطن دوسته و لس په پوره میرا نه
او ملاتړ مات کړل . او په همدی شپه دلوی ځنای په مېر بانی پری گور سیدل .
هو ا د سرطان شپږ ویشتمه شپه هغه شپه وه چه تباره اوله وینو ډك سهار او یایی
روښانه لور خړك له ځان سره درلودله **امید نه ډك اوله خطر نه ډك ، زیاتره**
ښاریان په دغه شپه چه نیمايي یسی تیره شوی وه په درانه خوب ویده او
او یوشمیر لږ او بیکاره کسان چه دوی ته په نوی شپه کېښی ژوند پیل کیده
پخپل عیش او نوش کېښی وو چه کلونه کلونه یی دولس او هیواد د
نکهرغی په امید تیر کړل او هر څه چه دوی د فکر او عمل نه ممکن وودغی
مقدسی او پاکي هیلی ته درسیدو په مقصد یی ونه سپمول .

د ټولو هغو نیمگړی تیاو او ناسادونو د اصلاح په غرض چه ټول هیواد او د
دولت دستگاه یی په تیره بیا په وروستیو کلونو کی نیو لی و په مستقیم

او غیر مستقیم ډول یی کونښن وکړ. **څو الو سو من چه دغو ټو لو هغو نه یوازی لیا پند و نگرې** بلکه په څرگند ډول یی احساس کړ چه دیواد ماته اوږه بیړی په ډیره بیره دلویی کندي لورته لایسی نزدی کبزی او داسی ورځ به راوړسبزی چه **دهنه دنجات چاره دټولو دپاره مشکله** بلکه نامکنه شی. دغو کسا نسودهن تر څو حقایقو او درد په رڼا کبزی چه دخپل هیواد دلو پرتیا دپاره یی پخپل زړه کبزی در لودل له ټولو ستونزو او هغو مشکلا تو سره چه وجود وو باید دخپل وطن دسلا متیا او اصلاح دپاره چاره لټولی وای **خوڅنگه او څه ډول ؟**

هو! هغه لاره چه دهغی مقصد ا هدف دوطن دسلا متیا او نیکمرغی اود افغانستان ټول ملت ته دخدمت نه پرته بل څه نهوی او تر وسه وسه دهر ډول شخصی عقداو غوټودانسانی کمزورتیاو اودغچ اخستلو او خپل سری ا و **نورو دهنی نه خلاصی وی او د ی خبری پخپله ددوی ستونزی زیاتو لی** زیات دقت سنجش او زیاته حوصله یی ایجا بوله. په هر صورت له یو کال نه زیات ددغی موضوع په شاو خواکی دځینو ملگرو تر منځ خبری اوبحثونه وشول بیل بیل پلانونه طر حه شول او هر ډول امکانات وسنجول شول ددغی مودی په او ډدو کبزی لاهم په دغه امید چه په پای کی هغه خطرو نه چه له هر لحاظه یی وطن احاطه او د خطر ټول زنگو نه یی وهلی دی بنایي زړه او مغروره دستگاه د غفلت له هغه خوب نه وپښه او ملتغته کړی خوورو و رو دغه کمزوری ا میللا پسی کمزوری کیده تر څو چه په وروستیو میا شتو کبزی په یو ره ناامیدی بدل شو درژیم ملی ضدفساد اورویه خپل لوړ حدته ورسید اونوره یخ یووطن پال وگری نشو کولای ددغو ټولو فجایعو ننداره وگری اوارامه کښینی فیصله داسی وشوه چه د انقلابی حرکت نه پرته بله لاره نده پاتی اوباید حرکت وکړو.

اودا زمونږ وروستی فیصله وه په همدی شپه دوطن هغه میرنی زامن بسی لیدی چه حتی ددوی کورنی، بنځه او زامن احساس وکړای شی په زړه کبزی یی

له کورنی اوله هر خه سره چه په ژوندکی ورته گران و دخپل هیواد او ولس
 دخمدت اولووتیا په لاره کښی پته خو لسه خدای پامانی کړی وه ځکه
 په مونږ کښی هیڅ یزه و گڼی نشو کولا ی ضمانت و کړی او پوه
 شی چه سبابه پخپله ددوی دکورنسی او ددوی دوطن سرنوشت څه وی ؟
 گرانو دوستانو ! اوس په نیمه شپه کی یو اجبا زه راکسړی چه
 دتیر کال دسرطان دشپږ ویستمی نیټی دخپلی وینا یوه بر خه یوخل
 بیاتکرار کړم .

«داهغه مقدسه هیله وه چه زه یی مجبوره کړم لس کاله دمخه زه اوزما
 ملگری خپل وروستی پېشنهاد دشاه حضورته وپاندي اودملست دخیر او
نیکمرغی دپاره ددهغه دتطبیق هیله وکړ . وهغه مقدسه هیله ولی دمملکت دکوچوچی
 سبب شوه او ولی هغه ملگری له اصل مقصد نه واوښتل او غلطه لاره یی تعقیب
 کړه داستان دی ډیر اوږد چه تفصیل یی په دغه لټه وخت کښی گنجا یش
نلری او په مساعد وخت کی به الپتدگرانو وطنوالو دخبر تیا دپا ر ه
ورسول شی .»

اوس په نیمه شپه کښی یو دحرکت دامر دپاره لا هم یوساعت پاتی دی .
 سره ددی چه دغه له هیجان نه ډک یوساعت په هیڅ صورت ددغه څو کلن
 اوږد داستان دپاره کفایت نکوی بیاهم بده نده خو کاله په شا لا پشو اودهغو
 یوشمیر لیکونو څخه چه له اوږدو کلونو راهیسی می وخت په وخت د شاه
 حضور ته وړاندی کړیدی خو وروستی لیکونه چه امکان لری اوس هم زمونږ
 دزیاتره خلکو سره پټ وی گڼو او وطنوال پری خبر کړم .

دیو څلویښتم کال دچنگاښ دنهمی نیټی لیک له القابو وروسته . هغه څه
 چه نن یی ستاسی حضورته عرض کوم تصور کوم دافغان ولس په راتلونکی
 سرنوشت کی دومره مهم او حیاتی اوستاسی د سلطنت په دوره کی دومره
 ستر اوتاریخی اقدام دی چه کیلی شی دهغه په شاوخوا کی یو کتاب ولیکل
 شی اویو عالم دلیلونه او توضیحات په عرض ورسوی خو پو هیرم چه
 اوږدی عریضی دلوستونکی او هم دهغه چا دپاره چه لیکي یی کله ناکله
ستړی کوونکی دی نو نه غواړم زما عریضه اوږده وی گوښی کوم په

ډیره لږه توگه هغه څه چه په خپله عقیده یی (چه داتل زما عقیده وه اووی به) دافغانستان دولس خیر او نیکمرغی او ستاسی دسلطنت ددوری ستر او تاریخی اقدام بولم ستاسی حضور ته عرض کړم .

ددی خبری موجهاتو او دلا یلوته چه ولی پدغه هیواد کښی اجتماعی تحول مینځ ته راشی ضرورت نشته چه پدی ځای کی یی څرگند کړم څکه د هغو په شاوخواگی تل غږیدلی یو او گومان کوم پدغه برخه کی زما افکار او نظریات ستاسی حضور ته پوره څرگند او روښانه معلوم دی .

تصور کوم چه د حکومت له خواددغه شان یوی مفکوری دڅرگند ولی وخت هغه وخت و چه دوهم اقتصادی پلان ملی شورا ته و پاندی کیده او د هغه په ترڅ کی د هغه اجتماعی تحول اساسی ټکی چه دیوه پلان په اساس د دولت په نظر کی دی دشورا و کیلانوته اورول شوی وای څنگه چه له یوی خوا د کابینسی د ځینو ملگرو په طرز تفکر باندی ځسبر نه و م اوله بلی خوا ستاسی حضور په کابل کی تشریف نه درلود نو همدا وجه وه چه هغه وخت تیر شو خوهر گام چه د ولس دخیر او نیکمرغی دپاره اخستل کیږی په هر وخت اوزمان کی چه وی په یقین سره گټور او اغیزمن دی .

پدی شرط چه ډیر ناوخته شو ی نه وی، زما په عقیده دهیواد وضعیت اود عصر اوزمانی جریانات دغه شان تحول غواړی او که چیری ستاسی حضور یودغه شان تحول د مملکت په حال ښه او گټور بولی (چه زه له هر نقطه نظره هغه لازم بولم) نو تصور کوم ددغه شان یوی مفکوری عملی کول که چیری په وخت او نسبتا په یوه مساعده فضا کښی وشی دهغی اغیزه به لازیاته او دهغی انعکاسات به ډیر ښه وی .
همدا وجه ده چه زه بیا هم همدغه وخت ددغه کار د پیل دپاره په وخت او په ځای بولم .

شک نشته چه دلومړی پنځه کلن پلان تطبیق له هره پلوه د زیاترو طبقو په نزد بی اغیزی نه و او د ښځو نهضت چه یومهم اجتماعی گام و دمنورو او ځوانو طبقو له خوا ورته په درنده سترگه وکتل شول اوسره ددی ټی هم

د امید او خوش بینی یوه فضا پیدا کړه.

خوباید وپوهیږو چه اقتصادي پرمختيا حتما له خان سره نـو ی اجتماعی افکار او ذهنیتو نه راوړی اوکه چیری د ژوندانه پدغه معنوی برخه کی چه ځمابه عقیده زبسته زیاته مهمه اوبی ستونزو نده بام اوزیا ت سنجش نه کیری اوله اقتصادی پلان سره چوخت ملی مطلوب هدف ته درسیدو په مقصد یوه ولس ته دلار بنوونی به غرض دا اجتماعی تحول پلان طرحه او عملی کیری نه داسی ورځ به راوړسیر ی چه انپول بیخی گپوډ شی او ناخاپه دغه هیوادله داسی ستونزو سره مخامخ شی چه امکان شته په هغه وخت کی دهغو حل دومره آسان اوساده نه وی ودا فغانستان په ملی کچه تمام نشی. خلک په تیره بیامنوره طبقه له اجتماعی نظره د تحول هیله مند او هغه ته سترگه په لاری، په پټه ډول ډول افکار عقاید او ذهنیتو نه شته پردی لاسونه دخپنو سیاسی مقصد ونو دپاره په فعالیت بوخت دی ، د حکومت دغه طرر

دخلکو په تیره بیا دمنورو طبقو دومره نه خویشیری اوستیری کوونکی دی .

داعلی حضرت حضور او ځینو نورودپاره که چیری لاهم دغه طرز دزغم وپ دی ځما دپاره چه کورنی ته هم منسوب یم څنگه چه دهغه عاقبت په خپله دهیواد اوسلطنت ناکامی وینم رښتیا عرض کوم چه تردی وروسته د دوام وپندی په مستقیم او غیر مستقیم ډول کورنی ته منسوب کسان (ځکه دکورنی اودهغی د مربوطو کسانو حدود تشدی اندازی ته رسیدلی چه سخته دهغه ته حدود قایل شو).

کار لری که بی کاره واپه که لوی، دځان دپاره په امتیازونو قایل دی او دغه شی خپل مثبت اوطبعی حقوق بولی، دهیواد قوانین هر څه چه وی دهغوی په نظر له خو بی معنی کلمو څخه زیات نور ارزښت نلری نور او نور ...

نویا باید له ټولو سره دقانون او مقرراتو له مخی سلوک وشی چه حتما (عکس العملونه) پیدا کوی او یا داچه زغم وکړی شی او سترگی پتی کړی شی چه پخپله دبی عدالتی اوبی انضاطی سبب شوی او کیدونکی دی.

پوښتنه اوباز خواست هغه وخت ممکن او اغیزمن کیدی شی چه په هغه کی کوم امتیازنه وی او که چیری امتیاز موجود وی دقانون او عدالت حقیقی مفهوم له مینځه ځی او که چیری دغه بسازخواست یواځیز اجرا کبری نتیجه به دحکومت او سلطنت په مقابل کی دزینت زیات عکس العمل او بدبینی له پیدا کیدو پرته نور څه نه وی .

اعلیحضرتا !

د افغانستان د تیر تاریخ پا ښی ډیرینه درس دی چه کیدی شی له هغه عبرت واخیستل شی تیر شو ی تاریخ او هغه څه چه په خپله موبه ژوند کښی ولیدل او تجربه موکړل مونږ ته ښی څرگنده کړه چه جاه طلبی ، رقابتو نه او دافرادوشخصیات او خپل سر ی څه په سلطنتی کورنیو کی یاد حکومت په دستگه کی او څه دهیواد دبانقوډو طبقاتو تر مینځ پخپله د هغوی له ناکامی او بر بادی نه پرته اودهیواد دمدای اومعنوی تاوان نه په غیر کومه نتیجه نه درلوده اونه یی لری خدای دی نکړی چه ستاسی اعلیحضرت دسلطنت پدغه عصر اودوره کی هغه ترخی پښی بیا تکراری لکه چه په واد وار می ستاسو حضور ته عرض کړی دی دزړه له کومی یوځل بیاعرض کوم چه دملکت دغه اداری طرز او دا کورنی فضاله هغه ذهنیت سره چه هغوی روزل شویدی وروسته تردی په هر تعبیر سره چه ورته ورکړ شی څه دوظیفی دمسؤولیت له نظره اوڅه دشخصی عقیدی له نظره ماته دزغم وړندی .

له دی امله ستاسی اعلیحضرت حضور ته ځما نظریه اوپیشنهاد په دی ډول دی :

۱- لمړی الترناتیف- دا چه دافغانستان ملت د هیواد د **د راتلو نسکی د پاره د افاری کوم شکل** او طرز گټور او مناسب بولی دافغانستان دملت عمومی او آزادی رای دیو ریفرنیم لغوادی و غوښتل شی زموږ دخلکو داوسنی سویلی له مخی به ددغه ډول رایو اخیستلو د - تطبیق اوعملی کولو درجه اود فهم درجه څه وی؟ ډیره مجبوره او په ښکاره ډول غیر عملی بریښی. له بلی خوا څرنگه چه په دغه ډول ریفرنیم کښی

طیعا دیسلو بیلو سیستمو نو خطه به خبری وشى نوله دی امله وروستی
فیصله اودهغنی قرار یواخی او یواخی شخصاً په تا سو اعلیحضرت
دافغا نستان دپادشاه په حیث اده لری اوبس.

۲- التر ناتیف (۱) یو کمیون دی چه حقوقی متخصصان اودصلاحیت
خاوندان اودتجر بی خلك په کښی وی وټاکل شی چه په نوی اساسی قانون
کننه وکړی، دنوی اساسی قانون پروژہ (دمشروطه سلطنت په اساس)
جوړه او حکومت ته ئی وړاندی کړی.

(۲) همدغه راز همدا کمیون یا یوبل کمیون دی دا نتغا باتسو
قانون او هغه نور مهم قوانین چه په اساسی قانون پوری نژ دی اده لری
جوړه اودغور او گتنی دپاره دی حکومت ته وړاندی کړی.

(۳) دولت له غور او تصویب نه وروسته دی لویه جرگه جوړه او
پورتنی قوانین دی لویى جرگى ته دغوره تدقیق او تصویب دپاره وړاندی
شی.

(۴) دلویى جرگى لغوای اساسی قانون له تصویب نه وروسته دانتخاباتو
دپاره تیاری و نیول شی او د نوی قانون په اساس دی انتخا بات عملی
شی.

(۵) دانتغا باتو په ختمیدو اودنوی ورا په پرانستلو سره به (دیوگوندى
یا دوه گوندى اساس له مخی) اوسنی حکومت استعفا وکړی اونوی حکومت
به جوړه اودهیواد دچارو واگی به په لاس کی ونیسی. باید دغه اجرا آت په
ټاکلی وخت کی دیوه پروگرام په اساس عملی شی (ضمیمه گراف) په
دغو موضوعاتو کی چه می دکابینتی له ځینو غړو سره چه په انفرادی او مجموعی
ډول خبری کړی دادی :

۱- دصدارت مرستیال علی محمد خان

۲- خارجه وزیر دصدارت مرستیال

۳- داخله وزیر - ۴- دمالیى وزیر - ۵- دکانو اوصنایه وزیر - ۶- دپوهنی

وزیر - ۷- دقباټلو مستقل رئیس .

(۱) التر ناتيف په مجهوعی ډول ډټولو لخوا دنه تطبيق وړاو ټټورو نه بلل شوله دی امله سمدستی دهغه په شاو خوا کېښی له خبرو صرف نظر وشو.

(۲) التر ناتيف په باب له دی امله چه په اجتماعی مسألو کې نو تجر ل راشی ټولو ددی ضرورت حس کېدی او په هغه باندي **گومان گوم اتفاق لړل** خوا مکان شته دهغه د عملی کولو په ترڅ کې په نظر یواو افکارو کې تفاوتونه وجود وی چه طبعاً هیله لرو دخبرو او مباحثو په وخت کې په پای کې یوی نتیجی ته ورسیرو.

۱۳۴۱ کال د مرغومی د ۲۴ نېټی لیک :

د اعلیحضرت د ۴۱ کال د سنبلی د ۱۴ نېټی د مکتوب په خوا ب کې احتراماً په عرض رسوم: زما او زما دملگرو دپاره د زیاتی خوښی ځای دی چه همایونی اعلیحضرت له نیکه مرغه دپرنسیپ په اصل کې چه فرمائی ددوی یوه ډیره بغوا نی هیله ده لله الحمد دنظرتو الق موجود دی .

دغه راز اعلیحضرت دیوبل مهم ټکی سره تماس نیسی او لیسکی:
(بلکه یو مقدس او ټاکلی هدف دی چه ددغی دوری د مؤسس یعنی اعلیحضرت محمد نادر شاه شپسلدعالی افکارو او آرزو گانو څخه سرچینه نیسی او هغه امانت دی چه مونږ ته سپارل شوی دی ...) هودا یو ر بښینی حقیقت دی او دهغه ستر شخصیت دعالی آرزو گانو و افکارو پیروی ده چه غواږو هغه مقدس او ټاکلی مقصد ته چه په هغه کې **دافغان ملت خیر** او بېبو د نغښتی دی ورسیرو دهمایونی اعلیحضرت د غفر مایش ټول تائیدا و تصد یقوم چه که چیری دغه عالی مفهوم ددغی دو ری طبیعی **انجام او وروستی هدف نه وی نو په حقیقت کې به زمو نږ دپلرو نوټولی مبارزی او قربانی او نننی کوښښونه خپله حقیقی معنی له لاسه ورکړی .**
دا چه د اعلیحضرت حضور د خپل لیک په وروستی پرا گراف کې وخت او زمان او هغو اشخاصو او رجا لو ته چه سباددغو هیلو د عملی کو لو مسؤلیت بی له تر دده په غاږه واخلي اشاره کړی او هغه ئی دوه مهم عامل بلکه ددغو هیلو د تطبیقو لو اساسی شرط گڼلی دی .

داعلیحضرت فرمایش په ځای دی . دا دی ددغه پیشسها دپه ترڅ کی
 عرض گیرزی چه مونږ دی عقیدنی ته رسیدلی یو چه هغه وخت رارسیدلی
 دی چه دغسی یونیهضت پیل شی. اوهم د هغو اشخاصو او رجالو مینځ
 ته را تلل چه په آینده کی د مملکت اداره هغو ته وسپارو پدی سو وی
مربوط دی چه دغسی یو نهضت موجود وی او داسی یو محیط مینځ ته
واشی چه دولس استناد دواښکاره کیدو اوپراختیا موقع پیدا کړی زده عقیده
لرم که چیری دغسی حرکت نه وی هغه رجال چه د راتلونکی اداری مسؤلیت
 په غاړه وا ځلی اصلا به مینځ ته رانشی. ددغی یا دونی نه وروسته
 دا دی په اصل موضوع باندی پیل کو م .

له چیری زمانی را هیسی زمو نږدېولو په نزد دیوه اجتماعی تحول
 هیله موجود ده .

ددغی هیلی په پیروی پدی خو وروستيو کلونو کښی دپو هنی په
 ترقی اوتعمیم دعمومی اقتصاد په انکشاف او داجتماعی اصلا حاتودپاره
 د محیط دتیارو لو او دترقی غو ښتنی د **انکارو په وده کښی تر وسه وسه**
 کوښښ او مجا هدت شوی دی چه ددغو مجا هتو او انکشافاتو په
 نتیجه کی په وطن کی پږزیات ځلمیان او منور کسان مینځ ته راغلی چه
 اوس ددغه تحول هیله دیو ی تطبیق **ور عقیدنی سبب شوی ده . نوکه دی**
 امله هغه وخت رارسیدلی دی چه په هغو باندی زیات غور وشی او بشه
 کوښښ وشی چه داغفا نستان دخلکو دپاره یو چیر مناسب او چیر مترقی اجتماعی
 او سیاسی چاپیر یال پیداشی چه دعصر اوزمانی اودخلکو دهیلو سره
 سم په موافقو شرایطو کی ددی خاوری دپولنی او وگړو دکامل سیر امکان
 ولری .

له نیکه مرغه له یوی خوا زمونږ دغه هدف داسلام سپیغلی دین تائیدوی
 اوله بلی خواز مونږ ملی سنن اولرغونی روایات هغه تائیدوی .
 ددغه شان یوه تحول دمهمو هدفونو اوغټو ټکیو دتثبیت دپاره موله ځپلو
 ملگرو سره خبری اتري وگړی او له زیاتو او اوږدو خبرو او پرله پسې

غونډو وروسته دى نظرنه ورسيد وچه بايد دلوى خداى په تو گل
په ښه نيت او پراخه حوصله دغه نهضت داسى پيل كړشى چه كزار
كزار په ارتقائى توگه دلوړو مدارچوسبب اوپاى ته ورسيدنى دهغه گټورى
اومشبتى نتيجه لاس ته راشي .

ددى مقصد اجراء او ددى نهضت پرمختگ داسى اټكل شويدي چه
پدى ډول عرض كيرى :

الف - دافغانستان په اساسى قانون باندې چه په بل وخت او زمان كېنى

اوپه چلا ايجاباتواوشرايطو كې تدوين اوترتيب شويدي نوى كتنه وشى .

نوى قانون چه دچا پيريال له پرمختگ سره سموى تدوين شى .

دغه قانون مهم ټكى او غټ هدفونه چه اټكل ئى كيرى پدى ډول دى :

۱- شاهى رژيم مشروطه اودحكومت طرز په پارلمانى او ديهو كرا سى

سيستموى ، دپاچاهى لوړ حقوق په په هغه كې تشييت شى ، پاچا ديوالى

نښانه اوملى سلطه اودټول مملكت شيرازه ده .

پاچا له درى گونو قواو نه لوړدى .

پاچا دمملكت دكومرى فرد په توگه غير مسئول بلل كيرى ، دپاچاهى دمقام

ديبطرفى اودنه مسئوليت لازمه ، دسياسى گوندونوپه وړاندې اړپه ادارى چارو

كې لاس نه وهل دى . يعنى انتخا بسى حكومت به دبهرنى او كورنى سياست

دټاكلې مرام اوهدف اودخپل اقتصادى او اجتماعى سلوك په درلودو سره د

هغه په تطبيق او اجرا كې دټو لو لروډيرو چارومسؤل وبلل شى .

دغه ترتيب گټوره غايه اونتيجه داده چه پاچا دمملكت درئيس په توگه

پداسى حال كې چه ددرى گونو قواؤ دنښلولو نقطه دى دټولو دهيلومرجع

بلل كيرى ، له انتقاد او اغراضو څخه خوندى پاتى كيرى اوله اغراضو څخه

خوندى پاتى كيدل دهغه گرا نښت زياتوى .

۲- اساسى قانون به خر گنده كړى: دسلطنتى كورنى غړى كوم دى او

خه حقوق لري؟ .

۳ - پدغه اساسى قانون كې به فردى آزادى گمانى او شخصى حقوق

تشييت شى .

۴ - په نوی اساسی قانون کښې به دوو گوندو نو دمنځته راتلواټکل وشی چه په دوه گوندیز پارلمانسی سیستم کی به فعالیت و کړی اودشورا د څوکیو دنیولو دپاره به هلی ځلی وکړی داکثریت گوندته به پاچاد حکومت دجوړولو ماموریت ورکړی .

څرگندونه : څنگه چه زمونږ په هیوادکی گوندی فعالیتونه او سیاسی مجادلات ساری نلری . نو ددی دپاره چه دغه فعالیتونه دشقاق اونفاق سبب نشی اوناوړه فکری اوسیاسی گپوډی پیدانشی دخلوړوگلو نو دپاره به چه زیاتره دشوراله یوی دوری سره سمون خوری یوازی یوگوند به اجازه ولری چه فعالیت وکړی هغه کسان چه ددغه گوند مرام او اساس دخپلو هیلو سره سم ووینی په هغه ورگډ او شاملینی اودگوند مرام سره سم دملکت په اداره کی برخه اخلی .

هغه کسان چه له دغو اسا ساتوسره اتفاق ونلری دغور افکر دپاره به پوره وخت ولری چه ځان دپاره بل مرام او اساسات (چه دملکت دخیر او نیکمرغی دپاره وی) غوره کړی .

په هغه صورت کښې چه دغسی یوی بلی هیلی په محیط کی پوره وده کړی وی ، دټاکلی مودی دتیریدو نه وروسته به دوهم گوند تاسیس کړی شی .
۵ - نوی قانون به داثبیت کړی چه دولت د تقنینیه ، قضائیه او اجرائیه دری گونو قواؤ څخه عبارت دی .

تقنینیه قوه د شورا دمجلس نه عبارت ده چه نمایندگان به ئی دانتخابی ټاکلو حوزونه دثبیت شوو گوندونوله غړو څخه راشی .
قضائیه قوه دابتدائیه ، مرافعی اونمیز ددری گونو محکمو څخه عبارت ده او داجرائیه قوی دنفوذ داعمال اوتائیر نه به بیخی خوندی اومحفوظه وی ، اجرائیه قوه دحکومت نه عبارت ده چه داکثریت له گوندنه جوړشوی دی اوداداری ، امنی او دفاعی ټاکلو اورگانونو په وسیله مملکت اداره کوی .
۶- دانتخاباتو قانون به دیوه دیومو کراسی پارلمانی نظام دشرايطو سره سم ترتیب شی .

۱
ب- په هغه صورت کې چې د اساسي قانون د نوي کيدو اساس منظور شي اود هغه د تدوينو لودپاره تصميم ونيول شي دغه اقدامات بايد وشي :

۱ - د دولت له خوا ديوي ابلاغي خپرو ل چه د دغه تحول شروع دهغه د پروگرام سره دعامة خبرتيا دپساره ورسوي.

۲ - يوشمير عالمان اومتخصصين به داساسي قانون دمسودي دتثبيت اود تدوين دپاره موظف کړي شي چه دغه مسوده داکثر حد ددولسو مياشتو په موده کې ترتيب کړي.

نوټ : په اعلاميه کې به دغه موده دعامة خبرتيا دپاره ورسول شي

۳ - دمسودي دبرابرو لونه وروسته دي لويه جرگه راولبل شي چه دمعونانو دمجلس په حيث دغه قانون تدقيق اوتصويب کړي.

۴ - دقانون دتصويب نه وروسته چه دلوي جرگي له خوا وشي حکومت به اجازه ورکړي لومړي گوند په محيط کې په فعاليت پيل وکړي او- خپل نمايندگان دگوندی مرا م له لاری ملی شوراته واستوي. ددی دپاره چه دغه فعاليت وشي حداکثر شپږ مياشتي به وخت ورکړي شي. له شپږو مياشتو وروسته به نوي شوراپرانيسته شي اونوي حکومت به د انتخاباتو له لاری دنوي اساسي قانون نسرهم جوړ شي په هغه موده کې چې نوي اساسي قانون تدوين اوترتيب کړي حکومت به اجازه ورکړي چه دلومړي گوند په باره کې مطالعي وشي اومقدمات ئي برابر کړي شي.

ج- په دغسي سيستم کې چه دعقيدی اوبيان آزادی، داجتماع آزادی اوسياسي فعاليت زياتيږي اوداجتماعي ژوندانه هنگامه توديرږي.

سرپرست حکومت اوله هغه نه وروسته حکومتونه به دامنيت دساتني اودملی گټو دساتني دپاره دزياتسي پاملرني اوکلکي خاڼي اوډير مسئوليت سره مخامخ شي. ددی دپاره چه دملی گټو دساتني اودعامة امنيت په نامه حکومت په اقتضائي اقداماتو او عندي نظرياتو لاس پوري نکړي او په دغسي آزادی کې بيخايه لاس ونه وهي اوددی دپاره چه حکومت خپل مسئوليت قانوني اوپه ښه توگه سرته رسولی وديد امنيت دساتني ديسو قانون

مینخ ته راتلل ضروری لیدل گیری اوهم دمراجعو اوماکمو تاسیس لازم دی چه په دغسی پیښو پانسی شوو وگری او په ډیره چټکتیا د دغسی متهمینو په محاکمه اود مسؤلیت په ټا کلو پیل و گری ځکه په هغه مو د ه کښی چه اساسی فانو ن جوړیږی ددی قانون مسوده دی هم برابره شی .

داده زما مفکوره او پیشنهاد (یعنی زما د ملگرو او زما) چه په پورته ډول ستاسی حضور ته عرض گری شوه .

اعلیحضرت !! په پای کی غواږم خپله شخصی عقیده ستاسی حضورته عرض کړم. باید وپو هیږو چه داستر اقدام او تحول دی اوهر ستر اقدام په تیره بیا زمونږ په هیوادکی شک نشته چه ستر مشکلات هم لری خوله مشکلات تو تیریدل او د مقصود پراوته رسیدل په هغه وخت کښی امکان لری چه انسا نان لمړی په هغی مفکوروی باندی پوره هڅیه و لری دهغو مشکلات او خطرو نه یسی په پوره معنی منلی وی او وروسته له هغه د هغو په تطبیق او عملی کولو کی په ټینک عزم ، خود گذری، صمیمیت او پوره ښه نیت دستر خدا ی په توکل هڅه وگری او د پاک خدا ی په مرسته پر مخ ولاړ شی .

په پای کی ستاسی اعلیحضرت روغتیا ، بریالی تو ب او دنیا ۱ و آخرت سعادت دبی نیاز خدای له درباره هیله کوم .

په ډیرو احترا ماتو .

۱۳۴۱د کال دگب ۱۱د نیټی لیک:

له القابو وروسته .

نږه کاله مخکی د میژا ن میاشت وه، چه تاسی اعلیحضرت اعتماد وکړی د صدارت عظمی وظیفه مو ما ته راوسپارله په هماغه وخت کی که ستاسی حضور ته په یا د وی عرض می وکړ چه اه کان شته زیاته اندازه تردیو کالو پوری وگری شم دادوندموظیفه سرته و رسوم .

پدی مو ده کی داسی وا قعات پیدا شول چه د مجبوریت له مخی یی د

وظیفی د دوام ایجاب کاوه په تیره بیا دلهری پنځه کلن پلان شروع او بشپړیدل چه مونږ ټول په ۱ خلاقی ډول دا فغانستان د خلکو په مقابل کی د هغه په اجرا خانونه مؤظف بلل زیاتره ددی سبب شو چه له هغه څخه چه لازمه وه او اټکل مو کړی و ډیره مو ده پدی وظیفه پاتی شو .

د هیواد لهرنی انکشا فی پنځه کلن پلان له هغو ټولو نیمگړتیاوو او مشکلاتو سره چه موجود ؤ ترهغه ځایه چه شخصی استعداد ، دهیواد مالی قدرت او دافغانستان دا خلی او خار چی سیاست اجازه راکوله او ایجا بولسه یی تروسه وسه کو بنښرو شو چه د هغه څه زیاته فیصدی چه په پلان کی یی اټکل شوی و بشپړه شی اولوی خدای ته شکر کو چه هغه پلان د افغانستان د نجیبو خلکو په صمیمانه همکاریاوو د مؤظفو ما مورینو په هلو ځلو او زیار ایستلو یو نیم کال مخکی پای ته ورسید . دوهم پلان طرحه اوله لسو میاشو رایه دیځوادهغه کار شروع شوی چه هیله لرم بیا هم ددو لت او ملت په نزدی همکاری دافغان ملت په خیر او نیک مر غی . بریالی پای ته ورسیږی او گران افغانستان یو بل گام د مادی او معنوی پرمختیا او پرمختگ په لور چه د هروطن دوست و گمړی هیله او آرزو ده لانژدی کړی .

اعلیحضرت تا ځما په عقیده هیواده په صداقت خدمت او خلکو ته له خدمت څخه بل سپیڅلی شی نشته . او که چیری دیوه انسان دپاره ژوند ارزښت لری بیا هم د هغه حقیقی ارزښت او قیمت په همدی کی دی او بس .

خودغه عقیده (په تیوره بیا په حساب او دمسئولیت نه په ډکو پستو نو کی) تر هغه وخته پوری ارزښت لری چه اشخاص وگولی شی په ښه توگه خپلسی وظیفی اواداری اووجدا نی مسؤلیتونه ترسره کړی خو همدا چه یوسپری و یو هینی او حس گمړی چه د معاذیرو له مخی نور ددغی وظیفی دسرتو رسولو توان لری او بیا هم وظیفی ته دوا م ورکوی زما په عقیده گناه ده .

ن د زیاترو معاذیرو له مخی چه ستاسی حضور ډیر ښه په هر یوه باندي پو هیږی او له ډیر کلونو راهیسی می هیڅ یو ستاسی له حضور څخه پټ ندی ساتلی حس گو م چه تر دی زیات د طرز تفکر له نظره وی که د صحی حالت له نظره په وظیفی باندي زما دوام سخت بریښی . دهیواد د اساسی قانون په تر میم باندي دغور او دیوی ثابتی آیندی دپار هد افغانستان د خلکو په اجتماعی حالت کی دتحول دپیدا کیدو اوزمونږ په وطن کی ددیموکراسی په با بمی دځان اود کابیننی دځینو ملگرو وروستی نظریات اوبیشنهاد دمرغومی په ۲۰ نیټه ستاسی حضور نه وړا ندی کړل .

اوه څلویښت ورځی وشوی تراوسه پوری می گو م مثبت یا منفی ځواب ندی ترلاسه کړی . پدی ځای کی می د هغه له یادو لو څخه مقصد دځواب دتر لاسه کولو دپاره ټینگار ندی بلکه یوازنی مقصد ددغه مملکت په خدمت کی دڅو کلنو تجربو نه وروستۍ او د مملکت د حالاتو د حقایقو په پوهیدو سره بیاهم که چیری دصدارت عظمی څوکی غښته گڼم او د غی وظیفی ته دوام ورگوم نه یواځی ستاسو له اعتماد نه می بده استفاده کړیده بلکه دخپل ژوندانه د هدف او عقیدی دا صلونو په خلاف به می رفتار کړی وی .

نولدی امله په پوره احترام سره له هغه اعتماد نه چه داموریت په ټولودورو کی په ما باندي شوی دی دزړه له گو می شکریه او مننه څرگندو م ددغه لیک په وسیله خپله استغفی تاسو اعلیحضرت سره وړا ندی گو م .

دگران وطن نیمکر غی او لوړتیا او دافغانستان د خدمت په لاره کی ستاسو اعلیحضرت بری له لوی خدای نه غواړم په ډیر درناوی .

زما له استغفا نه یوو لس میاشتی وروسته دوخت صدراعظم ښا غلی دکتور یوسف خان دنوی اساسی قانون مسوده (چه اصلا یو انجام شوی عملی) دفور مو لیتی په ډول دنظر د څرگندولو دپاره ماته

راواستوله لمړی می معسر ت و غوښت څرنگه چه ټینگارنی وکړ
مجبوراً می هغه مطالعه او هغه څه چه می د اصلاح وړ گڼل د ۴۴ کال د فوس
د ۳۰ ټیتی د لیک په لمتیامی هغه ته واستول چه دا دی د هغه نقل تاسو
گرانو وطنوالو ته رسوم :

۱۳۴۲ کال د لیندی ۳۰ کابل :

جلالتماب صدر اعظم!

د عقرب په یوولسمه نیټه ستاسو د هدایت سره سم د افغانستان د نوی
اساسی قانون مسوده د یو هنی دوزیر او د صدارت عظمی د دوهم مرستیال
جلالتماب دکتور پو پل په وسیله د مطالعی اود نظر د غړ گوندلو دپاره ماته
وسپارل شوه .

تر کومه ځایه پوری چه زما دپاره ممکنه وه په هغه باندی می غور وکړ .
اودادی هغه مسوده چه ټول یسی د مملکت د آیندی دپاره د دغسی یو
مهم سند مربوط زما نظر په هم پگی شته تاسو ته وړاندی کوم .
لکه څنگه چه مطالعه کوی تر وسه وسه می زیار ایستلی دی زیاتره د
لمړی مسودی له نص نه لری لارښم بیا هم دهغه په ځینو برخو کی بدلون
راغلی دی چه ښه می وگڼله هغه ټول سره ددی چه په هغه کی زما په
نظر کوم اصلاحات لازم ندی گڼل شوی د بلی مسودی په تو گه دا د افغانستان
د راتلونکی اساسی قانون د پاره تاسو ته پیشنهاد کړم .

جلالتمابا ! له مسره همکارۍ په اوږدی سابقی سره دوطن او وطنوالو
دپاره زما له نظر یو او هیلو څخه خبر یاست نو لدی امله هغه بدلون
چه په لمړی مسوده کښی را غلی په آسانی سره تاسو ته ورو ښانه
کیری سره ددی ښه گڼم څر گند ه کړم چه بنده دخپل وطن په خدمت
کی د مسؤولیت د تصدی د مودی په اوږدو کی دداسی هدف په لټه کی وم چه
د افغانستان هوسی او په تیره بیلاگونو د مملکت دخوان نسل دپاره د مادی
اومعنوی ودی مثبت او واقعی محیط منځ ته راشی او په هغه کښی ز مو بز
دوطن ټول وگړی دخپل وطن دلو پتیا او آبادی په لاره کی برخه وا خلی
اود مسو لیت احساس وکړی .

ډیره موده تیره شو او زیات کونښن وشو تر څو چه هغه عالم چه دتجربو له مخه په بیلو بیلو ستونزو سره دغسی مقصد ته درسیډوڅنډ کیدل ورو ورو له مینځه یوسو او په تیره بیا به مملکت کښی داعتبار وړ امنیت ټینګ کړو چه په سالم ډول اجتماعی مثبت تحول ته اجازه ورکړی، ځله ی نسل ته دمصونیت احساس ورپه برخه کاندی اودخرافی اوارتجای حراکت دودی مخنیوی وکړی . ددغو مراحلوله تیریدو نه وروسته می بل علت نه لیدوچه زمونږ په وطن کښی مخکینی مقصد ته درسیډو په غرض نوی صفحه خلاصه نشی ما دخپل وطن دراتلونکی نیکه رغی **دپاره دیوی والی اومعقولی دیموکراسی**.

دټینګیدو نه پرته بله لاره نه درلوده اونه بی لرم . زمانه نظر ددغسی یو اجتماعی حالت اصلی بنسټونه باید ددولس د حقوقو پوره تامین او دملی حاکمیت په اصل پوره اعتراف گڼل شی ترڅو د وو پسا سنیو **اصولونو ته پخږگند او یا پټ ډول کوم خلل ونه رسیری** . یقین لرم تاسو جلالتماب دضمیمه مسودی مطالعته ته متوجه کیری . **پهلوی مسوده کی ټول** وار دشوی اصلاحات له مخکینی ددوواصلونو نه پیداشوی دی .

پهدرناوی

داستغفی په پوړاندی کو لو او دافغانستان نجیب ولس ته په خطاب وروستی راډیویی پیغام زما دماهوریت دوره پای ته ورسیده په هیواد کښی د وروستیو پیښو تفصیلا و خږگند ول چه تر او سه لاهم زمونږ دولس په ذهن اوحافظه کی ډیری نوی دی دتاریخ هغه فصل دی چه دهغی دوری دنورو فصلو نوسره یو کال دمخه په همدی شپه دتاریخ جز شو .

دختم دوره اونوی فصل شرو ع شو . نوله دی امله ښه داده چه د هغه تو ضیح بیان او قضاوت هم دافغانستان راتلونکی تاریخ ته پریږدو او نن خپل راتلو نکي احوال ته متوجه شو .

دامر سره سم پوره دشپی یوه بجه زهونږ انقلاب په حرکت شو او سهار وختی دښار ټول ستراتیژی خابو نه ونیول شول او هغه کسان چه لا زم

وېنډيان او ۵۲ کال دجنگلې ۲۶۵ نېټې دسپار په اوو بجو چه روښانه او خلا نده جمهوري نظام راو خليددمملکت ټوله اداره دجمهوريت ترلوا لاندی راغلی وه هغه جمهوريت چه دافغانستان دملت په اراده او بڅپله دافغانستان داوولس دی ، اوس دهغه لمړی کاليزه په پوره خو شعاليه زمانغو .

په همدی وخت کښی دځان اودخپلوملگرو له خوا زمونږ دهغه ملگري جگړن حبیب الله خان په یادونه چه دوظیفی داجرا په وخت کی د افغانسان دجمهوريت دختم په لاره کی د خپلنوورو څوتنو ملگرو سره شهیدان شول زیات درود استوم په دغه بختووساعت کی یو ځل بیا ځان وجدانا مکلف گڼم چه دځان دخپلو وطن دوستو ملگرو او دوطن د فدا گاره اردو سپا سگداری د افغانستان مېړنو او لمر پیژندونکو خلکو او دهغو تاودو هرکلیو او دزړه له کومی همکاريو څخه چه د جمهوريت داعلام دورخی نه یی تر دغی شیبی پوری خپل جمهوري دولت ته څرگندگری دی دزړه له کومی وړاندی کړم .

د افغانستان د خارجی سیاست اساس له زیاتو کلونو او د جمهوري نظام د اعلام دوخت نه چه دافغانستان د خلکو له آزادانه ارادی څخه الهام اخلی په بیطرفی او آزاد مساوت په پوخی ډلو ټپلو کی دنه یوځای کیدو او د متقابل احترام په اساس په سوله کی د ژوند گولو او دنړی له ټولو خلکو او و لسونو سره د دوستانه او صمیمانه علایقو دورخ په ورخ تقویه کیدلو له مخه د ملگرو ملتو منشور ته په درنده سترگه کتلو ولاړ دی .

ددغو اساساتو په پیروی په هغه یوگال کی چه تیرشو زښت زیات زیار وویستل شو تر څو و گولی شو دانقلاب هدف اود خارجی سیاست دریځ او د افغانستان د جمهوري دولت او د خلکو دوستانه ښه نیت د دوستانه علایقو په ټینگیدو کی د متقابل احترام په اساس د دوستو هیوادو واگدا رانو ته د مخصوص اوفوق العاده نما ینده اود لویې رتبسی

د زور و مامورينو په وسيله چه هرځای ته ئی سفر وکړ څرگند او رڼا پری واچوو .

باید ټول گران و طنوال پدی خبر کړم چه له دغو ټولو تما سونو په تیره بیا شوروی اتحاد ، هند ، عراق ، لیبیا ، الجزائر ، مصر ، سعودی عربستان او ایران ته زمونږ دخاص او فوق العاده نماینده ښاغلی محمد نعیم له سفر و نو څخه ډیری گټوری او اغیز منی نتیجی لاس ته راغلی چه امید لرو زمونږ د ولسونو په گټه او له دغو ملکو او نورو هیوادوسره زمونږ د دو ستانه روا بطو زیات ټینگښت ا و سوله گسی ښه خدمت وکړی .

دغه راز ترکیی ، هند او بنگله دیش ته دباندنیو چارو د وزارت د سیاسی معین ښاغلی و حید عبدالله سفرونه او د مالیزیا په اسلامی جرگه کی ددوی فعاله برخه اخیستل او دالجزایر او لاهور په اسلامی جرگو کی دښاغلی عبد الرحمن پژواک فعاله برخه وځوینی وړه .

کابل ته دافغانستان د حکومت په بلنه دهند دباندنیو چارو دښاغلی وزیر دوستانه سفر چه په دوستانه فضاکي وشو دافغانستان او هند دپخوانی دوستی په روابطو کی زیات خدمت وکړ .

د شوروی اتحاد د واکدارانو او حکومت په بلنه څما سفر چه په توده او په زړه پوری فضاکي وشو او ډیر گټور او ثمر ښونکی ؤ یو ځل بیا دښه گما ونډیتوب سیاست او ددواړو خوا و د خلکو او واکدارانو نه گم او ډیدونکی دوستی ثابته کړه او زمونږ دوستانه روابط ئی لا پسی ټینگ کړل .

زمونږ له بل گساوندی ایران سره روابط چه تل د دوستی او ورور گلوی په ستنو ولاړ وو اودی په وروستیو تما سونو سره لاپسی ټینگ شویدی چه امید لرم زمونږ د ولسونو او د آسیا ددغی سیمی د سولې د ټینگښت په گټه گټور او اغیزمن واقع شی .

زمونين له بل ستر گاونډي چين سره زمونږ روابط دوستانه او په نور ماله توگه دوام لري .

بياهم پاکستان او يا په ښه توگه ووايو دپاکستان حکومت هغه يوازني مملکت دی چه نه يوازي داچه زمونږ روابط ندي ورسره ښه شوي بلکه دپاکستان دناعاقبت انديشه واکدارانوسلوک ، دافغانستان د جمهوري نظام په مقابل کسی د دوی د دسيسو اوتخريباتو او دپښتنو او بلوڅو وروڼو په وړاندي ددوی د ناوړه او چا برانه سلوک په اثر لاپسي سپړني .

مونږ يوځل بياوايو چه مونږ له پاکستان سره د پښتنو او بلوڅو وروڼو د سرنوشت د ټاکنو له قضيي پرته بل هيڅ اختلاف نلرو او هيڅ ډول لمسونه ، تخريب او گواښ نشي کولی پښتانه او بلوڅ خلک له خپلي ملي مجادلي او افغانستان د هغوی درواحق له تائيد څخه واړوي .

څرگندوم چه دافغانستان جمهوري دولت به په پوره پراخه حوصله او سره سينه ددغی قضيي د روغی جوړوي او شرا فتمندانه حل دلاری د پيدا کولو په لاره کی تل کوښښ وکړي .

په دغه وخت کی لازمه گڼم چه دافغانستان د دولت او خلکو تشکرات ټولو هغو دولتونو او بين المللي موسساتو ته چه د هيواد په پرمختيايي لاره کی يی دوستانه مرستی او کمک کړيدي او زمونږ د ولس د ژوندانه دسطحي په لوړولو کی مهمه اغيزه لري په پوره صميميت وړاندي کوم .

پداسی حال کی چه زمونږ ټولنه دعمل زياته چټکتيا او مجدا نه تهور غواړي د هغو ستو نزو اوځنډونو محاسبه چه د هيواد دلوړ تيا په لاره کی پيدا شوی ددی وطن دټولوطبقو همکاري غواړي تر څو دغه آغاز مطلوب فرجام ته ورسيري او زمونږ سترا تيږيک اهداف تحقق ومومي .

مخکی لدی چه دتير يوه کال داجراآتو په باب يا دونه وکړم لازم گڼم ووايم چه دافغانستان د ځوان جمهوريت د اردو تنظيم ، سمبالښت او روزنه دجمهوری دولت يوه ډيره مهمه مقدسه وظيفه گڼله کيري .

د دولت دغه مهم او حیاتی ما مول ته د رسیدو دپاره دولت تر اوسه پوری دهیڅ ډول لازمو اجرا آتو څخه ډډه نده کړی او وبه یی نکړی ترڅو چه زموږن ځوان اردو هغه مقدسه وظیفه چه په غاړه ئی لری په پوره ډاډ او په ډیره ښه توگه دلوی خدای په فضل سرته ورسوی .

مونږ ته همدا اوس دیوه کال د ژوندانه د ټولی خیر ی تصویر په مخکی پروت دی ترڅه واقعیتونه دغه حقیقت بیانوی چه مونږ او زموږن **قبرمان وطنوال د شریفانه هه لوډوتر سره** کیدو اودخپل ملی نصبه العین په لاره کی دتو طثو اودسیسوسره سره پخپل ټینگ ایمان بانندی په اتکا اود افغانی مثبت ناسیو نالیسم مترقی هد فونو په رڼاکی له ناوړو تخریشونو څخه له ویرې پرته روان یواو همغسی به په مخ ولاړ شو . که څه هم دتکا مل لاره ډیره سخته ده اوسره ددی چه د تاریخ سپارنه ډیره درنده ده خو وطن پلان او سر ښندنکی خطرونه په زوروتیا سره منی مونږ ویره نلرو او په میرانه به په مخ ولاړ شو ځکه زموږن لاره سپیڅلی او زموږن هد فروښانه دی .

افغانستان دپلان جوړولو د پوهه سیستماتیک سلوک دتطبیق په اتکاء چه داقصا دی وا قعیتو نو منعکس کوونکی وپه لمړی اودوهم دوو اقتصا دی پلان نونو کی وکولی شول نسبتا دیوه پرا څه اقتصا د بنیا د کین دی .

دیوشمیر سترو بنیا دی پرو ژوبشپرتیا چه زموږن و طنوا لو دسر په سترگو و لید له داصو لی اوبستون سبب شوه او په ټولو اقتصا دی سکتورونو کی ئی دتو لیدی پرو ژودتطبیق لاره آواره کړه .

دتولید د عوا ملو سیاست په پرا څه ا اندازه تامین شو او دبلهر وخت په مقایسه دپانگی د تشکیل اندازه زیاته شوه .

د دوهم پلان په پای کی او په ټولو دریم پلان کی د هیوا د اقتصا دی پر مختیا سیر د پر مختیا د ملی ایډی یا لوژی دشتوا لی په علت سست شواوپه نتیجه کی په ادا ری، سیاسی ، اقتصادی او مالی موسسو

کی بی انسجامی دنفوس او دپرتیا ودودی په مقایسه د اقتصادی و دی
آهنگ له څخه سره مخا شو دپانگی دتشکل داندازی او دپانگی
اچولودحجم دکموالی په اثر دعوايدواندازه زیاته نشوه اوله مخکینسو
تاسیس شویو ظرفیتونو څخه همگټوره استفاده ونشوه دغه کار دبی
کاری دپیدا کیدو ، اقتصادی څنډاوداقتصاد ناسالمی او نه لیزی ودی
عامل شو .

دافغانستان د څلورم پلان مسوده دناوړو مالی او اقتصادی شرایطو له
مخې طرحه شوه او له پرله پسې زیارسره سره دجمهوریت په لومړی کال کی
چه دڅلورم پلان له دوهم کال سره سمون خوری دھیواد د اقتصاد په قیافه
کی دوروسته پاتی کیدو اوڅنډه نښی نښانی لیدل کیدی .
دجمهوری رژیم په بختو راعلام سره دافغانستان حکومت د اقتصاد دی مسئلو
واقعی درک او د هغو دسالم حل دلاری لټولوته دافغانستان ن دملی مسئلو په
سرگی ځای ورکړ .

دافغانستان جمهوری حکومت په ۱۳۵۲ کال کی زیارو ویست له یوی
خوا د اقتصادی ودی آهنگ کمزوری نشی اوله بلی خواتر کوم ځای پوری
چه ممکن وو د اقتصادی نا سالمی ودی په مقصد اقتصادی متین اساسات
وضع شی .

اجازه راکړی په ۱۳۵۲ کال کښی دافغانستان په مهمو پرمختیا نسی
فعالیتو نو او اقتصادی دریغ بانندی چه دافغانستان دځوان جمهوریت له
لومړی کال سره مصادف دی تاسی خبر کړم او په لنډه توگه دراتلونکی
ودی دامکاناتو په اساسی ټکو بانندی رڼاواچو م .

دکانو او صنایعو په برخه کی دکانونو په تیره بیا دغو کانو نو
دسیمه د میندلو او تثبیت دپاره چه د هغو راویستل تجارتی اهمیت لری په
بیره څیرنی وشوی دسرورزو، سیمابو، مسو ، کرومیت او ابرک دکانو په
برخه کی پلټنو دوام کړی دی اودلوگر دمسوکان په برخه کی دپلټنسو

پروگرام چه د پسی را تلونکی ژیری را کوی گړندی کړی شو.

په ۱ پر ۵۰۰۰۰۰ مقیاس دافغا نستان جیالوجی نقشه بشپړه شوه دسهمی د سرو زرو اکتشافی چاری پای ته ورسیدی اود هغو دوو بستلو دپاره جدی اقدامات ترلاس لاندی و نیول شو ل، دنفغو اوگاز دپلتنو پر وگرام د هغو دذخیرو دتثبیت په مقصد دوام وکړ اوپراخه کړی شو او په اټکل شوی پلان باندی څه ناڅه دوه زره متره اکتشافی او استخراجی مازا ده برمه کاری وشوه دپنځلسو ملیاردو مکعب متروپه اندازه دسلفر لرونکی گاز په ذخیره کی په زیاتو الی اوله پخوانی ذخیری څخه په استفادی کولو سره دپروزی جوړولو، له گاز څخه دسلفر دبیولو او دفا بریکی تړون لاس لیک اود هغی کار دپیر ژر پیل کیری.

دغه راز دنفغو دنوی ذخیری په پیدا کیدو او پدغه برخه کی دفعالیت په زیاتوالی سره به د نلتو دچاړولو دفا بریکی پروژو جوړول چه به تیر وخت کی دسل زره ټنو په ظرفیت په نظر کی نیول شوی وه په زیات نظر فیت د تطبیق ډگر ته وړاندی شی .

دآمو دسیند دپاسه دشیمیر سره شپیتو متروپه او ددوا کی د گاز هوانی پایپ لاین بشپړ او پرانستل شو دبرایت له کان څخه چه د ۱۳۵۲ کال په وروستی میاشتی کښی پرانستل شو داوه زده ټنو څخه په زیاته اندازه ، برایت راووېستل شول . دصنایعوپه ساحه کی دزراعتی مواد و ، په تیره بیا دپومبی دزیاتوالی اوداوسنیو صنعتی تاسیساتو له ظرفیت څخه دزیاتسی استفا دی او دکاریگرو دکار دساعتونو اود مزد دکمی اندازی دتثبیت په نتیجه کی ۱۳۵۹ کال په مقایسه دصنعتی تولیداتو داندازی دزیاتوالی دپاره ښه زمینه برابره شوه .

دسپینتو ټوکرانو په برخه کی دعامه لرتیا ودپوره کولوپه برخه کی تجویز و نیول شو چه دافغان بلخ اوبگرامیونساجی فابریکی دی ددووشفتو نوپه ځای په دریو شفتونو کښی فعالیت وکړی .

دغه کار لکه څنگه چه وویل شول یوازی داچه په زښته زیاته اندازه به دخلکو داپتیاو په پوره کولو کی مرسته وکړی بلکه څه دپاسه دیو زر تنو داستخدان م دپاره به لاره اواره کړی.

دسری او ح رار تی برښنا فابریکه دسا ختمانی چارو له بشپړیدو اود امتحانی دوری دتولید نه وروسته په هی وروستیو وختو کی پرانستل شوه دافغانستان دصناعتی بانک تاسیس دافغانستان دجمهوری حکومت لخوا د۲۴۰۰ میلیونو پرتجویز شوی سرمایي تائید شو. دصناعتی پارک دلمړی مرحلی پروگرام دگڼو اسانتیاوو دتامین په گڼون لکه ورکشاپو نه اونور په ساو کی له شپیتو نه زیات بشپړ شول.

دخصوصی پانگی اچولو قانون په هغه کی دځینو نیمگړتیاو دشته والی له امله بیاتر غوللا ندی ونیول شواوپه دی وختو کی دحکومت لخوا تصویب شو. هیله گیری چه دپانگی اچو لپاره قانون او دکمرکی تعریفی په قانون کی په اوسنی تعدیل سره دخصوصی پانگی اچولو دجلبولو له باره مساعده فضا پیدا شی .

دانرزی په برخه کی - دپروگرام سره سم ۳۳ زره کیلواټه په ظرفیت دکجکی داوبو دبرښنا ددستگاه دجوړولو کار دوا م لری او په سلو کی له شپیتو نه زیات دهغی کار بشپړ شویدی.

دکابل د شمال لویدیځ دبرښنا دفرعی ستیشن دجوړولو پروگرام د دوه ویشت زره کیلواتو په ظرفیت دبرښنا دپنځه ویشتو کیلو مترو لین دغزولو سره یوځای بشپړ شوی دی دنغلو څلورم توربین ددوه ویشتو زرو اوپنځه سوه کیلواټه په ظرفیت بشپړ اودگټی اخیستلو لپاره تیار شوه. دکجکی د انتقال دلیسن دپور موافقه په دی وختو کی لاسلیک او دهغی د کار دپیل له پاره زمینه برابره شوه.

دگرنی په برخه کی :

دجمهوری دولت دتک لاری په اتکا د ځمکی داصلا حاتو په برخه کی چه اصلی مقصد یی دگران افغانستان دخلسکو د اگشریت دگټو تامین دی

خلکو ۱ و کو چیانو ته خمکه و ویتل سوه لکه چه دهغو همکونداره
چه تراوسه پوری ویشل شویدی خه دپاسه پنځه زره گورنې. احتوا کوی
دجمهوریت اود چنگاښ د ۲۶ فارم په نامه دوه نوی فارمونه په خه دپاسه
دری زره هکتار خمکه کی جوړشول .

دگروند گرو دحمایې اوزیات تشویق به غرض دبزگرو په کته دیویمی او
لبلو دپیرو دلو په بیه کی په سلو کی ده ۱۹ په اندازه زیاتوالی راغی، د
گروند گرو د هوسایې به غرض د کیمیاوی سری دیور تحصیل وځنډید ، که خه هم
په نړۍ کی دانرژی او پولی بحران له امله دزراعتی تولیداتو او کیمیاوی
سری بیه د تصور نه په پورته ډول لوړه شویده خو دسالو لارو چارو دغوره
کولو د امله نه یواځی دزراعتی او صنعتی تولیداتو بیه په ثابت ډول
وساتل شوه بلکه د دولت لخوا د تولیدو نکو او استهلاك کوونکو په
گټه مرسته وشوه .

دزراعتی تولیداتو داندازی دلوړولو په غرض (۷) پنځرس زره ټنه کیمیاوی
سره ویشل شویده چه د ۱۳۵۱ کال په نسبت په سلو کی د خلوینستو په
شاوخوا کی زیاته ده همدغه راز (۱۵) زره ټنه داصلاح شویو غنمو دکر لو
تخم اودپنبی تخم وویشل شو پداسی حال کی چه په ۱۳۵۱ کال کی دهغی
اندازه له اته زره ټنو نه کمه وه .

په زراعتی بیلو برخو گڼی گروند گرو او زراعتی موسسو تسه
دزراعتی بانک له خوا د ۴۱ میلیار دوافغانیو په شاو خوا پور ورکړ شویدی
اوددغه پروگرام لاندی زراعتی ماشین آلات ویشل شویدی .

په ۱۳۵۲ کال کی دوترن سړی د خدمتونو په برخه کی خه دپاسه یو
ملیون خاړوی وقایه او حمایه شویدی سربیره پردی پنی برخه کی دتخنیکي
پرسونل دپراپرو لو پنځغرض د کابل پوهنتون په چوکاټ کی دوتر سړی
پوهنځی جوړشو .

په هرات کی دمالداری دپراختیا دپروژی دکارنمړی مرحلی پیل او بشپړ
شوی اوددی پروژی عملی کار به په لنډ راتلونکی وخت کی شروع شی .

دځنگلونو او څړ خايونو په برخه کې نژدې د ۲ ميليونو هكتارو په اندازه ځمکه د حفاظتې پروگرام لاندې ونیول شوه په کنړونو - پکتيا - بادغيس او سمنگانو کې ددرې سوه زره هكتاره سيمې له پاره دهغې دگټې اخيستلو په غرض منظم پلان ترلاس لاندې نيو ل شويدي.

داوبو لگولو په برخه کې داوبو لگولو دسترو او کوچنيو پروژو د جوړولو دکار له چټکتيا سره يو ځای لکه پروان، سرده، هلمند او ننگرهار اودغوړبند داوبو لگولو دپروژې دجوړولـ؛ دکار بشپړيدل او نوري کوچني پروژې دځمکې لاندي او بودمنابعو دتثبيت په غرض تحقيقاتي څيړنې اودځمکې دمخ داوبو دسيستماتیکو څيړنو اودهيواد په بيلو بيلو برخو کې هايډرولو جې او جيو لوجيکي څيړنې شويدي .

داجتماعي خدمتونو په برخه کې: دپوهنې په برخه کې اساسي مقصد د هيواد ټولو افرا دو ته دعرفاني اسانتياو پراېرول دي په ۱۳۵۲ کال کې له بسوادۍ سره دمبارزې ملي اداره دپوهنې وزارت په چوکاټ کې په بنه تشکيل او پياوړې مالي بنسټي ټينگه شويده او ديو لړ نورو فعاليتونو په تطبيق سر: بیره د پکتيا ، جوزجان، بغلان او ننگرهار په ولاياتو کې دژوندانه د لوست ليک څلور نوري پروژې تطبيق شويدي .

دجهپوړي نظام له روحيي سره سم دپوې موظفي کميټې له خوا دپوهنې په هدفونو او پروگرامونو کې لازم تعديلات شروع شويدي . ددغه اصل له مخې دلهرني او ثانوي دوري پنځه اويا دوله درسي کتا بونه چه تيرازي پنځه سوه مليونو ټوټو گوته رسيري يو شميري له چاپ نه وروسته په بنوونځيو کې دتدريس لپاره داستفادي وړ شويدي او دپاتې نورو دچاپ له پاره يي کلکه هڅه کيږي .

ددغه اصل دپه نظر کې نيولو سره چه بايد دثانوي تعليماتو چټکتيا دلهرنيو تعليماتو له چټکتيا سره يوشان شي په ۱۳۵۴ کال کې ثانوي او منځني نوي بسوونځي ندي پرانستل شوي خو هغه وشوه چه داوسنيو تعليمي موسسوله ظرفيت څخه اعظمي استفاده وشي ، ددغه اصل له مخې ددي دوري دشاگردانو

شمیر په ۱۳۰۲ کال کی نسبت ۱۳۰۱ کال ته له یوسلو اووخلوینت زروڅخه یوسلو شپيته زره تنوته لوړشو د مسلکی تعلیماتو د شاگردانو شمیر تقریباً له لسو زرو څخه ۱۱ زرو تنو ته زیات شو.

په ۱۳۰۲ کال کی د پوهنتون د محصلینو ټول شمیر څه د پاسه ۷ زرو تنو ته ورسید چه تقریباً په سلو گڼی شپيته یی دساینس اوپه سار کښی څلوینت نوری داجتماعی چاروپه څانگوکی وویشل شول داتناسب د ساینس او تخنیک په برخه کی د ډیر زیاتوالی څرگندوی دی.

دیوزیات شمیر دوستو هیوادو نو او بین المللی مو سسو سره دعلمی همکاریو دتوامیت تړونو نه نوی یاتمه دپاشویدی اودخارجی علمی موسسو سره دعلمی اوفرهنگی همکاریو په برخه کی ډیر پراخه اقدامات ترلاس لاندی نیول شویدی .

دصحنی خدمتو نو په برخه کی یوشمیر روغتونونه او صحنی مو سسی نوی پرانستل شوی دی دافغانستان دافغان روغتیا پرو گرام چه اساسی مقصدی طبی پرسونل روزنه او په ټول هیواد کی دمعالجوی او وقایوی طب دتسپیلاتو اووسایلو برابرول اودطبی پرسونل روزنه ده زمو نښ خلکو ته دعصری طب نه د استفادی او گچسی اخستلو زمینه برابره وی ددغه کار دعملی کولو دپاره یوشمیر پیلوی خارجی متخصصان استخدام او افغانی پرسونل دهغوی دمعاونینو په تو گه ټاکل شویدی چه دټاکلی نیتی له پوره کیدو وروسته ددغو متخصصانو خای ونیسی.

دمالی مشکلاتو سره سره د صحنی خدمتو نو پراختیا دکلیو دخلکو په سلوکی دپنځه ایسا تنو لپاره چه دډاکتر اودرمل له لارو نه معروم وو په نظر کی نیول شوی او اواوه ویشت صحنی مرکزونه نوی پرانستل شوی او یوشمیر نوری فعال کړی شول.

په کلیو کی دخپلو دصحنی اویوبرابرول دساری ناروغتیا و په ضد مجاهده او دکوی له میخه وړل هولملری اودساری اوناوپی غذا دناروغتیاؤ

دبېخي مجوه كولو په غرض په علمي توگه دداخلي او خارجي متخصصانو لخوا يولې عملي څېړنې پيل شويدي.

په جنيريك درمل باندې دغیر ضروري تجملې درملونو بدلولو زمونږ خلكو ته دگټور او اقتصادي درمل داستفادې زمينه برابره كړې اودافغان روغتيا پروگرام په چوكاټ كې دجنيريك درمل دوركولو په دوهمه او دريمه مرحله كې به تابلېت اوشر بت جوړول او په پای كې به امپول او واكسين جوړول دپاستور په ملي موسسه كې ترلاس لاندې ونيول شي. دكلو دپراختيا په برخه كې دافغانستان دجمهوری حکومت مقصد ددغه د شروع له وخت نه دهيواد كلیو كې ديو سال او په زده پوري اقتصادي بنسټ اېښودل دی چه په دغه ډول په ټول هیواد كې دگټور اقتصادي او اجتماعي فعاليتو نه پراخ شي او له بشري او طبيعي منابعو نه اعظمي استفاده وشي.

د كلتوري خدمتونو په برخه كې د جمهوري دولت دتنگ لارې په اساس مطبوعاتي او كلتوري فعاليتونه پراخ شول ددغه اصل له مخې په لېرې مرحله كې كلتوري پالیسي او هدفونه جوړ او د تطبيق وړ شول. دتلویزيون دپروژې مقدمه تي سروی، دملي هوزیم مقدمه ماتې سروی، په هرات او غزني كې ددوو موزیمونو جوړول، دهرات كندهار او بلخ د تاريخي ابداتو ترميم اونور، دبا ميانودتاريخي آثارو ددوهمې مرحلې پيل، دهېرې كيندنې، په ځينو ولاياتو كې دنويو كتابخانو جوړول او دملي آرشيف تاسيس د مطبوعاتي نورو فعاليتونو سره يو ځای ددی ساحې ستر فعاليتونه دي. چه ددغو فعاليتونو يو—يوه برخه بشپړه شوي او د تطبيق وړ گرځيدلي اوځيني يې تكاملې مرحلې تېرې .
دمدلي خدمتونو په برخه كې :

دغه مهم اقدامات چه شويدي دتورنانونو دحالت څير نه ده چه د خپل قضائې سرنوشت په انتظار يې ډيره موده په بنديخانو كې تېرو له لکه چه ددغې څېړنې له امله زبات شمېر بنديان له بنده خوشي شول او دبنديانو

نسبتی دوسیی چه شمیر یی زیات وُقضائی جریان ته و اچول شوی .
 په بیلو بیلو برخو کی د جرایمو دغور په غرض یو شمیر اختصاصی
 محکمې بیا تنظیم او جوړی شویدی. داسلا می او افغانی دودونو په
 پیروی په محلی سویو د عدا لت په اجرا او د حق په عملی کولو کی د
 خلکو دبرخی ا خستلو په غرض دسولی جرگی جوړی شوی په لنډپول
 ددی برخی فعالیتونه هغه تدبیرونه دی چه د خلکو دا ختلا فونو او دعوو ته
 درسیدلو داصو لز او لارو چارو دپه وولو او دافغانی ټو لنی دژ وندا نه
 دچارو دپه او عا دلا نه حقوقی تنظیم په غرض غوره شویدی .

دموصلاتو په برخه کېمی :

په ۱۳۵۲ کال کی ددوه شپیتو کیلو مترو په اندازه سرک جوړشوی اود ۴ کیلو
 مترو په اندازه پری قیر اچول شویدی . د کابل- گر دیز دسرک د
 جوړو لو کار ټول بشپړ او قیر اچول یی په ډیره چټکتیا تر تطبیق لاندی
 دی . د شبرغان میمنی په سرک کی دجوړولو کار د شپږ ویشتو کیلو مترو
 په اندازی او د کندز فیض آباد سرک د ۱۹ کیلومترو په اوږدوالی پای ته
 رسیدلی دی. دلشکرگاه دیشو دسرک دمفصلی انجنیری مقدماتی حل
 پیل شول .

دحفظ او مرا قبت تر پرو گرام لاندی سرکونه څه دپاسه دوه زره
 کیلو متره حفظ او مرا قبت او یوسلو دیرش کیلو متره اصلاح شول.
 دوه سوه څلور اتیا اپار تمانونه شل دکاڼونه او نوی دپو د نادر شاه
 مینی په سیمه کی جوړ شول .

دفضائی ترانسپورت په برخه کی هڅه شویده چه ددی برخی فعالیتو نه
 په ښه او گټور ډول دا ټیا وږ سیمه کی چټک او تنظیم شی . په ۱۳۵۲
 کال کی د خوا هان میدان دپنځوسومترو په اوږدوا لی تمدیدشوا ود
 بامیانو میدانونو دمنځی دگرښود اوږدولو پروگرام او دتیر ین کوټ
 د میدان پرو گرام په سلو کی پنځه شپيته بشپړ شو همدغه راز دخوست

فیض آباد - تالقانو او شغنان میدانونو د منډی د کرښو ترمیم شوی دی .

د مخابراتو په برخه کې: په ۱۳۵۲ کال کې د انکشافی خدمتونو د پراختیا له نظره پدی برخه کې د پیاوړتیا او پرمختګ نه دی شوی او علت یی د پروژو د خارجي لګښت له منابعونه په استفاده کې ځنم دی.

آریانا شرکت په ۱۳۵۳ کال کې څه د پاسه اتیا زره مسافر او شپږ دیرش زره کیلو ګرامه مالو نه وپری راوړی دی او افغانستان ته د سیلا نیانو په وپړلو راوړلو کې یی فعاله برخه اخیستی ده.

د تجارت په برخه کې:

د تجارت پالیسی او پروګرام د تولیدونکو او مستهلکینو د ملاتړ او د تجارت د وزارت له خوا د هیواد صا دراتی مالونو د تولید زیاتوالی په مقصد طرحه او د حکومت له خوا تائید شول د ۱۳۵۲ کال په ترڅ کې د افغانستان د تجارت د تادیاتو بیلابیلې پوره مساعد و او د ۱۳۵۱ کال په مقایسه د تجارتی مالونو صا درات په سلو کې د څوار لسو په اندازو او وار دات په سلو کې د تقریبا څلورو په اندازو زیات شول احصا یی ۱ و هغه تخصیصات چه دا قتصادی پلانونو د طرحی په غرض اساسی نقش لری د حکومت د پوره پاملرنی وړ و او په ۱۳۵۲ کال کې کونښن و شو د افغانستان د احصائیې انسجام پراخه اوتا میسښی . د دغه اصل له مخه د احصائیو ی خانګو مرکز ونه ټول د مرکز ی احصائی دریا ست په چوکا ټ کې تو حید شول - د ځمکو د سروی او احصائی یی د پروګرام په چوکا ټ کې په ۱۳۵۲ کال کې څه د پاسه اته نوي زره جریبه ځمکه په اساسی ډول او څه د پاسه یو ملیونه جریبه ځمکه په عاجل ډول سروی شوه .

د عامه امنیت د خدمتونو په ساحه کې :

د پو لیسو او ژاندارم تشکیلات د دغه اصل د په نظر کې نیولو سره چه د زمائی د مقتضیاتو خوا ب ورګوونکی و او دخلکو د پاره یی په

گټور ډول لازمی اسانتیاوې برا بری کړی پوره نوی کتنه پری وشوه .
دپولیسو د تعلیمی سو یی دلوړولو دپاره په تعلیمی سیستم او دپو لیسو
اکاډمی په درسی پرو گرامو نوکی لازم بدلون راوړل شو.

دپو لیسو مسلکی عالی کورسونه او دغه راز په بندیخانو او دامنیسه
قوماندانی په مر بوطاتو کی دسواددزده کړی کورسونه جوړ شو ل.
دترفع اوتقاعد ، دپولیسو ا وزاندارم داستخدام دقانون - دواپ د
ترافیک دقانون ، د جنایی امریتونو دمقرراتو- دپولیسو دتادیب دمقررا تو
په شان نوی قوانین او مقررات وضع او تدوین شو ل.

دقاچاق دبنډو لو او دجر مونو دمخنیوی او کشف په برخه کی گټور
اقدامات وشول دسر حدی تسها نودپو لیسو د ماموریتونو او روغتو ن
په شان د پو لیسو دپو سلو دولسونویو تاسیساتو جوړول تر ا جرا
لاندى نیول شویدى .

په مالی برخه کی: دجمهوریت ددوری شروع په شیو و رځو گټی د
دولت د مالی ناوپه حالت سره سره د مالی وزارت بریالی شو چه دداخلی
مالی منابعو د تحریک او د مالیاتو اوعوا ید و د راټولو لودسیستیم
دکیفیت دلوړولو په لاره کی گټورما مونه وا خلی ددغه مقصد د تحقق
دپاره د گمر کاتو قانون- دد و لتي تصدیو قانون- گمر کی تعریفی-
مالیاتی طرز العملونه - د مالیات برعایداتو تعلیمات نامی اونوری لایحی
وضع او تدوین شوی .

دمرکزی بانک او نورو بانکو نودفعالیتونو په برخه کی دبا نکدا ری
معاملاتو د بټه تنظیم دپاره دبانکونو دنوی قانون طرحه او تدوین تر ا جرا
لاندى نیول شوی او ژر به د هغه قانونی مرحلی تیری او د تطبیق
وړ وگرځی .

دپو دجی نقش دهیواد داقتمنادی او اجتماعی ژوندانه په تنظیم کنبی
دیوی گټوری آلی په حیث په مثبت ډول ترنظر لاندى نیول شو او کوشش
وشوچه په گټور ډول له دغی آلی نه دتیرو نیمگرتیا ؤ په لری کولو اوپه

آینده کی د فعالیتو نو په پراختیا کی استغاده وستی ددغه اصل په ۴ اکتا
ددولت عمو می بو دجه په ۱۳۵۲ کال کی څه دپاسه لسو ملیار دافغانیو
ته رسیده په ۱۳۵۱ کال کی دغه اندازه له نېو ملیار دو افغانیو نه لږ څه
کمه وه . په ۱۳۵۳ کال کی د دولت عمومي بودجه د ۱۳۵۲ کال د بودجی
په مقایسه په سلو کی له یوو لسونه ډیر زیاتوالی احتوا کوی .

په انکشافی پروگرامونو او عادی خدمتونو کی د دولت د لگښت د تمویل
دپاره د منابعو پیدا کول د داخلی مالی منابعو تحریک ایجاباؤ . ددغی اړتیا له
مخه د جمهوری دولت دتک لاری په اساس د مستقیمو مالیاتو داندازی په
لورولو کی کلکه پاملرنه وشوه .

لکه څنگه چه په ټولو عوایدو کی د مستقیمو مالیاتو ونډه په ۱۳۵۲ کال
کی په سلو کی له یوو لسو نه په سلو کی څه د پاسه پنځلس زیاتیری
اود غیر مستقیمو مالیاتو ونډه په سلو کی له ۴۶ نه په سلو کی ۴۰
ته کمیری د مستقیمو مالیاتو په زیاتوالی کی د ځمکو د مالیاتو ونډه
دملاحظی وړ ده . په ۱۳۵۳ کال کی تقریبا په سلو کی څه د پاسه ۲۴
انکشافی لگښت د داخلی عوایدو دمازاد په وسیله تمویلیری پدا سی
حال کی چه په ۱۳۵۲ کال کی دغه اندازه په سلو کی اتلس گیده .

دغه حالت په داخلی منابعو باندی دزیاتی اکتاء په لاره کی دپو مثبت
کام بشکارندوی گڼل گیری .

په یقین سره گران او رېدونکی معلومات لری چه په تیرو لسو کلو
کی زیاتی پیسی په دولتی تصدیو کی سر ما په گندا ری شویدی . د
پخوانیو زیاتو پانگو اچولو ډیر ژوجبران ددغو تصدیو د فعالیت د اقتصادی
کولو په باب د لازمو اصلاحاتو ایجابول وچه ددغو اصلاحاتو په اساس ددغو
تصدیو نقش د دولت د عوایدو په تقویه او په اقتصادی انکشاف کی
چټکتیا گیده . دغه مقصد ته درسیدو دپاره لکه څنگه چه ویل شویدی . د
تصدیو قانون د هغو فعالیتونو دطرز العمل او لایحو سره تدوین او
د حکومت لخوا تصویب شو .

د غیر ضروری عادی لگښت د تخصیصیاتو او تادیاتو د څارنې په
اثر په ۱۳۵۲ کال کې د دولت په عادی لگښتی بو د چه کی څه ناڅه
نه یوسلو اتیا ملیونو افغانیو څخه زیاتی پیسی و سپمولی شوی . **په روان**
کال کې هم زیار ، ویستل شویدی چه د **دایرو عادی منظور شوی**
تخصیصی دکال په هره ربع کی داضافی او غیر ضروری تخصیصیاتو د
مخنیوی په مقصد دپلان سره سم **صادری او اجراء شی . پدغه اصل**
بنذی په اتکاء سره په ۱۳۵۳ کال کې د دایرو له ټولی منظور شوی
بودجی څخه دهغی څه نا څه په سلوکی ۲۹ تخصیصی په لمړی ربع کی اجراء
شوی دی .

دغه راز د ۱۳۵۳ کال دپرمختیائی بودجی په حجم کی د ۱۳۵۲ کال په
نسبت په سلوکی دلسو په اندازه زیاتوالی **راغلی دی او په ۱۳۵۳ کال**
کی اه ټولی دغی بودجی څخه څه ناڅه په سلوکی ۲۶ د هغی تخصیصی په
لومړی ربع کی صادری شویدی .

دعادی احتیاط پیسو اندازه چه د ۱۳۵۳ کال په بود چه کی اټکل
شویده له ۱۳۵۲ کال څخه په سلوکی د (۲۲۸) په اندازه زیاتی دی .

په ۱۳۵۳ کال کې جمهوری دولت د لومړنیو موادو دبیی دټینگښت د هیواد
د مرکز او ولا یاتو د مامورینو ، کاریگرو او اجیرانو دکوپون د تفاوت
د جبران او د یو شمیر دولتی تصدیودمالی حالت دښه والی او متقا عدینو
سره د مرستی په مقصد څه د پاسه ۱۷۰۰ ملیونه افغانی تاوان منلی دی
د ۱۳۵۱ کال په مقایسه په ۱۳۵۲ کال کې د مستقیمو مالیاتو تحصیل په
سلوکی څه د پاسه **خلو بیشت زیاتوالی پیسی .**

د اداری اصلاحاتو اود مالیاتو دراټولوکو د سیستم د کیفیت د لوړیدو
په اثر د ۱۳۵۱ کال په نسبت د مالیاتو په تحصیل کی (۵۰۰) ملیونه
افغانی زیاتوالی راغلی دی . دغه زیاتوالی د مستقل نرخ تعرفو له
لوړولو او دنوی مالیی له طرحه کولو پرته راغلی دی .

د ۱۳۵۱ کال په مقایسه په ۱۳۵۲ کال کې د نغی موادو ذخیرې په سلو کې (۲۶۵) په اندازه، غنم پنځه چنده او د بوری ذخیرې په سلو کې د (۱۴۹) په اندازه زیاتې شوی چې دغه حالت د دغه موادو د بېو په ټینګښت کې اغېزه من رول لري .

د مامورینو ، کارمندانو او اجیرانو د پاره د اسانتیا و دېرا برولو او د کوپراتیفونو د جوړولو د پاره د یوه اساس د پیدا کولو په مقصد د ارتزاقی موادو یو شمیر مغازی پراختل شوی او په راتلونکې وخت کې به دغه مغازی د کوپراتیف په بڼه فعالیت وکړي .

په ۱۳۵۲ کال کې په منځنۍ توګه په هره میاشت کې د افغانستان با سک دسپما په حسابونو کې د ۱۳۵۱ کال په مقایسه د (۳۰۰) ملیونو افغانیو په اندازه زیاتوالی راغلی دی .

د پومبې د بېرو دنی د پاره د پور د ورکړې او هغو پورونو په اندازه کې چه د دولت له خوا شرکتو نو او بانکونو ته ورکړې شوی د ۱۳۵۱ کال په مقایسه په ۱۳۵۲ کال کې په سلو کې څه د پاسه (۳۵) زیاتوالی راغلی دی .

د اسعاری معاملو د څارنې په اثر د تجارت حالت او په نتیجه کې د تادیاتو بیلانس ښه شو ی دی او د لومړنۍ ټکل په خلاف چه د بېو لسو ملیونو ډالرو یو کسرنی احتوا کاوه په اسعاری ذ خیرو کې د (۱۲) ملیونو ډالرو په اندازه زیاتوالی راغلی دی .

خو بیا هم دغه اجرا آت په هیڅ و جه د افغانستان ورځ په ورځ زیاتیدو نکو اې تیا وو اوله هغو پرا خو امکا ناتو سره چه د پر مختیا د پاره شته مطابقت نلری ځکه د پانګې اچولو اندازه لاهم په یوه ډیره ټیټه سطحه کې ده . د اقتصادي په زړه پو ری حرکت پر اوتو ر سیدل د پانګې اچولو زېسته زیاته اندازه غواړی . د غه مقصد ته رسیدل د عایداتی نویو منابعو پیدا کول او د اقتصادي قابلیتونو تحریک غواړی دغی غایی

تطبيق دټولو خلکو په تيره بيا دهغی یوی ډلی کسانو ایشار ، فداکاری اوله خان څخه تیریدل غواړی چه دولت دمالی بنی په تقویه کولو کی ددوی ونډه دهغوی دعایداتو په تناسب کمه ده دافغانستان جمهوری دو لت داو سنیو ستونزو سره سره د مطالعه شو یو پروژو د سپما دشتوالی له نظره وکولی شول په عامه توگه دیوشمیرنویو پروژو مفکوره دتخنیکي او اقتصادی لومړنیو مطالعو په قالب کی ځای کړی او ددغو پروژو د لگښت په پوره کولو کی خارجی پانگی اچول جلب کاندی . ددغی موضوع په ارتباط باید وویل شی چه په تیرو لسو کلونو کی له بده مرغه پخو ا نیو حکومتونو یا پخپله ونشو کړی او یایی ددی توان پیدا نکړ چه د اقتصادی مساعده و پر و ژو ذخیره مینځ ته راوړی .

ددغی معضلی شتوالی نه یوازې داچه دخارجی پانگی اچول محد ود کړی بلکه له دغو پانگو اچولو څخه داستفادی موده لا پسی او بد وی . ددغی ستونزی په شتوالی سره سره دافغانستان جمهوری حکومت د اقتصادی او اجتماعی بیلو بیلوساحو هر اړخیزه پر مختیا تر ژوری مطالعی لاندی نیولی اودیو شمیرنویو پرمختیا یی پروژو د طرحه کولو اقدام یی وکړ .

د تجریز شویو پروژو د تطبيق او تمویل په باب له دو ستو دولتسو نواو بین المللی موسسو سره ور وستی خبری دگران افغانستان دراتلو نکي پر مختیا به لا ره کی ځلا نه ز یری را کوی .

دفلز جوړولو دصنایعو او مسودصنایعو دتاسیس په برخه کی دیبلو بیلو پروژو تطبيق به چه د هغوطبیعی منابع دپه زړه پوری آیندی زیری را کوی په هیواد کی دزیاتو اقتصادی تحولاتو سبب شی ، دغه راز دکیمیایو صنایعو ، سپکو صنایعو او خوراکی موادوپه ساحه کی د پرمختیایی پروژو تطبيق به چه دیوه په زړه پوری اقتصادی پس منظر مهم توکونه دی په راتلونکی وخت کښی د افغانستان دټولو خلکو په گټه ژور اقتصادی تحولات ممکن کړی دهیواد داوبو او خاوری له منا به و وخت کښی د افغانستان دټولو خلکو په

دجمهوری حکومت پوره پام ورته اوښتی دی دهیواد په اقتصادی ساحه کی پراخه تحول راوولی او په خه کم راتلونکو لسو کلونوکی دغه دپاسه یوملیون جریبه ځمکی داوبه خوراودزرگونو تنو داستخدام امکان پیدا کوی.

ددغو هد فونو په تحقق کی ددوستودولتونو او بین المللی مسسو مالی مرسته زبست زیا ترول لری دشوروی اتحاد دوست هیواد مرستی به په تیره بیاددغه هیواد دپوردورگری دپالو او دطبیعی گاز دبی دزیاتوالی په برخه کی دپر مختیا او داقتصادی زیا تجذب دقدرت دزیاتوالی په مقصد زیا تو کورنیو منابعو دتشکل سبب شی.

گران وطنوال باید وپوهیږی چه دیوه ولس له کار، زیار، خان تیریدو، ایثار او فداکاری پر ته هیخ پر مختگ نشی کیدی او هغه پر مختگ چه دیوه ولس دخلکو له فداکاری، څخه نه وی پیدا شوی په وروستی پړاوکی په زړه پوری نه دی.

دافغانستان جمهور ی حکومت به دهیواد دخلکو دا کثرت دژوندانه دښه والی په مقصد په ټولو اقتصادی شتونو کی بنیادی تحولات عملی کړی او پوره امید لرو چه ددغه مقصد په تر سره کیدوکی به دافغانستان دفدا کارو خلکو دزړه له کومی همکاری زبست زیات اساسی رول ولری.

یوی روښانه او نیکمرغه آیندی ته په پوره ایمان زموږ هیله داده چه افغانستان تر جمهور ی لوا لاندی په نزدی راتلونکی وخت کی مثبت اقتصادی او اجتماعی تحولات ووینی او پسلی ترتیب دافغانستان د جمهوریت د جوړیدو راتلونکی جشنو نه لا پسسی وغوړیږی . و من الله توفیق ژوندی دی وی افغانستان

تل دی وی جمهوریت

بیانیه بنیاد علی محمد داؤد رئیس دولت و صدر اعظم

به پاسبت تجلیل اولین سالگرد جشن جمهوریت

هموطنان عزیز !

درست یکسال از پیروزی انقلاب روستا خیز ملی ما میگذرد .

تجلیل اینروز با شکوه رابهشماایرفیقان باایمان فدا کار ووطن پرست انقلاب بشما اردوی غیور و فداکار افغانستان و بشما خواهران و برادران عزیز در هر کجا یی هستی د از ته دل و از صمیم قلب تبریک میگویم وطن و جامعه ما از دیر زمان آستانیک زندگی نوین بود بسی نارساییها مدتها مانع تحرك و تکامل ما میشد. ولی فساد جامعه ماو خطرات ناشی از آن سخن را بجایی کشانید که نیروهای وطن پرست دیگر تامل را جایز ندیده زنجیر های فرتو تانقیاد را به همت مردانه و پشتیبانی کامل مردم وطن دوست افغانستان در هم شکسته و در همین شب بلطف خدا به پیروزی رسانیدند.

بلی ! شب ۲۶ سرطان شبی بود که سحر تاریک و خونین ویا شفق روشن و درخشانی در برداشت پر از امید و پر از خطر ۱۰ اکثر همشهریان در آنشب که نصفی از آن گذشته بود در خواب عمیق و عذبه بسیار لیل و لایبکار دیگر که زندگی در شب نو بر ایشان شروع میشد سر گرم عیش و نوش خود بودند. مردمان دیگری هم در همین شب و به همین شهر وجود داشتند که سالیان درازی را با امید سعادت مردم و کشور شان سپری نمودند هر چه از فکر و عملشان بمتصد لیل به این مامله مقدس ممکن بود دریغ و کوتاهی نکردند و به غرض اصلاح آنهمه نابسامانیها و فساد یکه سر تاسر مملکت و دستگاه دولت را که مخصوصا در چند سال اخیر فرا گرفته بود مستقیم و غیر مستقیم کوشیدند اما افسوس که این همه تلاشها نتهما سودی نبخشید بلکه بصورت

واضح احساس کردند که گشتی شکسته و فرسوده کشور بسرعت هرچه تمام تر به طرف پر نگاه عظیمی نزدیک تر میشود و روزی خواهد رسید که چاره نجات آن برای همه مشکل بلکه ناممکن خواهد گشت این اشخا صرد روشنی آن حقایق تلخ و در دیکه برای اعتلای کشور خود در قلب داشتند باهمه مشکلات و موا نعیکه مو جود بود باید چاره را برای سلامت و اصلاح وطن خود جستجوی نمودند اما چطور و چه راه ؟

بلی ! راهیکه هد فو غایه آن جز سلامت و سعادت وطن و خدمت به قاطبه ملت افغانستان چیز دیگری نباشد و حتی المقدور از هر گونه عقده های شخصی و ضعف های انسانی حس انتقام جویی ، خود خواهی و غیره ببری باشد و این خود بر مشکلات آنان می افزود دقت، سنجش و حوصله بیشتر را ایجاب میکرد .

بهر صورت بیش از یکسال در اطراف این موضوع مذاکرات و مباحثاتی بین بعضی رفقا صورت گرفت پلانهای مختلفی طرح گردید و هر گونه امکانات سنجیده شد. در طول این مدت هنوز هم امید اینکه بالاخره خطراتیکه از هر نگاه وطن را احاطه و اتمام زنگهای خطر را بصدا در آورده است ممکن دستگاه فرسوده و مغرور را از آن خواب غفلت بیدار و ملتفت سازد ، اما تدریجاً این امید ضعیف هم ضعیف تر میشد تا اینکه در ماههای اخیر به یاس کامل مبدل گردید. فساد و روش ضد ملی رژیم بعد اعلی خود رسید و دیگر هیچ فرد وسطی پرست نمی توانست این همه فجایع را تماشا کند و خاموش بنشیند. قرار بر این شد که جز حرکت انقلابی راه دیگر باقی نیست و باید حرکت کرد و این قرار آخرین ما بود .

در همین شب آن فرزندان فداکار وطن بدون آنکه تاحتی فامیل و زن و فرزند شان احساس کرده بتوا نند در قلب از فامیل و هر چیز عزیز یکمدر حیات داشتند در راه خدمت و اعتلای کشور و مردم خود خموشانه و داغ کرده بودند زیرا فردی در بین ما نمیتوانست ضمه اذت کند و بداند که فردا سرنوشت خودشان فامیل شان و وطن شان چه خواهد بود .

دوستان عزیز ! فعلاً در نیمه شب قرار داریم اجازه دهید تا قسمتی

از بیانیه ۲۶ سر طان سال گذشته خود را یکبار دیگر تکرار کنم.
«این آرزوی مقدس بود که مرا و ادا سازد ده سال قبل من و رفقایم
پیشنهاد آخرین خود را به حضور شاه پیش و تطبیق آنرا برای خیر و سعادت
ملت تمنا کنیم».

آن آرزوی مقدس چرا باین بی سروسامانی مملکت منجر گردید و چرا آن
رفقا از اصل هدف منصرف و راه خطایی را تعقیب کردند داستانی نسبت
بس طولانی که تفصیل آن در این فرصت کوتاه گنجایش ندارد و در
فرصت مساعد البته به اطلاع هموطنان عزیز رسانیده خواهد شد.

فعلا در نیمه شب قرار داریم برای امر حرکت هنوز یک ساعت باقی است
ولو این یک ساعت پر هیجان به هیچ صورت برای آن داستان طولانی
چندین ساله کفایت نمیکند. باز هم بد نیست چند سالی به عقب روی و از
بین مکاتیب متعدد که از سالها ن دراز وقتا فوقتا بحضور شاه تقدیم داشته
ام چند مکتوب اخیر را که نزد اکثر مردم ما ممکن تا هنوز پوشیده باشد
به اطلاع هم وطنان عزیز برسانم:

(مکتوب مورخه ۹ سرطان ۴۱)

پس از القاب!

آنچه را امروز بحضور شما بعرض میرسانم تصور میکنم در سر نوشت
آینده ملت افغان آنقدر مهم و حیاتی و بدوره سلطنت شما آنقدر اقدام
بزرگ و تاریخی میباشد که میتوان در اطراف آن کتابی نوشت و یک عالم
دلایل و توضیحاتی بعرض رسانید اما میدانم عرایض طولانی برای خواننده
و هم کسیکه می نویسد بعضا خسته کننده میباشد لذا نمیخواهم عریضه
من طولانی باشد گوشش میکنم بصورت بسیار مختصر چیزی را که به عقیده
خود (که این همیشه عقیده من بوده و خواهد بود) خیر و سعادت ملت
افغانستان و اقدام بزرگ و تاریخی دوره سلطنت شما میدانم بحضور شما
بعرض رسانم.

موجبات و دلایل اینکه چرا تحول اجتماعی باید درین مملکت بعمل آید ضرورت
نیست درین جا توضیح کنم زیرا در اطراف آن همیشه صحبت نموده ایم

افکار و نظریات بنده درین خصوص گمان میکنم کافی واضح و روشن به حضور شما معلوم است .

تصور میکردم که بهترین موقع اظهار همچو يك مفکوره از طرف حکومت وقتی بود که پلان دو م اقتصادی بشورای ملی تقدیم میشد و در ضمن آن از خطوط اساسی تحول اجتماعیه که با اساس يك پلان در نظر دولت است بسمع و گلائی شورارسائیده میشد چون از یکطرف از طرف تفکر بعضی از رفقای کابینه اطلاع نداشتیم و از طرف دیگر حضور شما بکابل تشریف نداشتید بنابراین آن موقع گذشت اما هر قدر میکه بر ای خیر و سعادت ملی برداشته میشود بهر وقت و زمانیکه باشد یقیناً مفید و موثر است مشروط بر اینکه بسیار ناوقت نشده باشد به عقیده من و وضعیت مملکت و جریانات عصر و زمان چنین تحول را ایجاب میکند و اگر حضور شما چنین يك تحولی را بحال مملکت موزون و مفید میشمارید (که بنده از هر نقطه نظر آن را لازم میدانم) پس تصور میکنم عملی ساختن همچو يك مفکوره اگر به وقت و دریک فضای نسبتاً مساعد تر صورت بگیرد تاثیر آن عمیق تر و انعکاسات آن خوبتر خواهد بود. از این لحاظ باز هم بنده همین موقع را برای شروع این کار به وقت و بجا میدانم .

شک نیست که تطبیق پلان پنج ساله اول ا زهر حیث نزد اکثر طبقات بی تاثیر نبود و نهضت نسوان که يك قدم مهم اجتماعی بود مخصوصاً نزد طبقات منور و جوان طرف تقدیر واقع شد و رو بهمهرفته تا اندازه يك فضای امیدو خوشبینی تولید نمود .

اما باید دانست که انکشاف اقتصادی افکار و ذهانت های جدید اجتماعی را حتماً با خود آوردنی است و اگر درین قسمت معنوی حیات که به عقیده من فوق العاده مهم ، ضروری و خالی از مشکلات نیست توجه و وسنجش عمیق بعمل نمی آید و بغیر ضرر هنمایی يك ملت بمقصد رسیدن به هدف مطلوب ملی موازی با پلان اقتصادی پلان تحول اجتماعی طرح و عملی نمیشود .
گرد روزی خواهد رسید که موزانه بکلی برهم خورده و دفعات این مملکت به

مشکلاتی دچار گردد که ممکن در آنوقت حل آن انقدر سهل و ساده نبوده و به نفع ملی افغانستان تمام نشود.

مردم مخصوصا طبقه منور از نقطه نظر اجتماعی آرزو مندند و لوبه آن انتظار دارند در خفا اقسام افکار و عقاید و ذهنیتها موجود است دست اجانب برای مقاصد سیاسی خود مشغول فعالیت اند. این طرز حکومت برای مردم مخصوصا طبقات منور چندان خوش آیند نیست و خسته شده اند.

برای حضور اعلیحضرت و بعضی دیگران اگر هنوز این طرز قایل تحمل است برای بنده که منسوب به خاندان هم هستم چون عاقبت آنرا به ضرر مملکت و ناکامی سلطنت میبینم راستی عرض میکنم که بعد ازین قابل دوام نیست بصورت مستقیم و غیر مستقیم افراد منسوب بخاندان (زیرا حدود خاندان و مرطین آن امروزه پیمانہ رسیده که مشکل است حدود برای آن قایل شد) کار داریاییکار، خورد و کلان امتیازاتی بغودها قابل هستند و این چیز رایج حق مشبهه و طبیعی خود میدانند قوانین مملکت هر چه باشد در نظر آنها بیش از چند کلمه بی معنی دیگر ارزش ندارد

غیره و غیره .....

پس بابا همه باید مطابق قانون و مقررات رفتار کرد که حتما عکس العمل هایی را بار آوردنی است و یساینگه تحمل کرد و چشم پوشید که خود سبب بی عدالتی و بی انضباطی گردیده و گردید نیست پرسش و باز خواست وقتی ممکن و موثر شده میتواند که در آن امتیازی موجود نباشد و اگر امتیاز موجود شد مفهوم حقیقی قانون و عدالت از بین رفته و اگر این باز خواستیک طرفه اجرا میشود نتیجه جز از تولید عکس العمل و بد بینی مد هشتی به

مقابل حکومت و سلطنت چیز دیگری نخواهد بود .

اعلیحضرتا ! صناعات تاریخ گذشته افغانستان بهترین درس است که میتوان از آن عبرت گرفت. تاریخ گذشته و آنچه را که خود در حیات دیدیم و تجربه کردیم بما واضح ساخت که جاه طلبیها و رقابتها، شخصیات و خود سوری های افراد چه در خاندانهای سلطنتی و یا دستگاه حکومت و

چه در بین طبقات بانمود مملکت جزو ناکامی و بر بادی خود آنها و خساره
مادی و معنوی مملکت نتیجه نداشت و ندارد خدا نکند که آن وقایع تلخ در بین
عصر و دوره سلطنت اعلیحضرت شهادت شهادت تکرار شود .
مشلیکه بار ها بحضور شما عرض نموده ام از صمیم قلب یکبار دیگر عرض
میکنم که این طرز اداری مملکت و این فضای خا ندانی با ذهنیتیکه آنها تریبه
شده اند بعد از این باهر تعبیری که به آن کرده شود چه از نگاه مسئولیت و وظیفه
وجه از نقطه نظر عقیده شخصی برای من قابل تحمل نیست .

لذا نظر و پیشنهاد من بحضور اعلیحضرت شما ازین قرار است :
اول- التر ناتیف اول: اینکه ملت افغانستان چه شکل و طرز اداره را
برای آینده مملکت مفید و مناسبت میداند . توسط يك دفترندم عمو می
رای آزادانه ملت افغانستان خواسته شود . دوجه فهم و دوجه تطبیق و
عملی ساختن همچو يك رای گیری نظر به سویه فعلی مردم ما چه خواهد بود
خیلی مجبور لودر ظا هر غیر عملی به نظر میرسد . از طرف دیگر چون در
همچو دفترندم طبعاً حرف از سیستم های مختلف بمیان خواهد آمد لذا
فیصله و قرار آخرین آن تنها و تنها بمشخص اعلیحضرت شما بحیث
پادشاه افغانستان مربوط است و بس .

دوم - التر ناتیف دوم:

۱- کمیسیون ملی مرتب از متخصصین حقوق و اشخاص با صلاحیت و با تجربه
تعیین گردد تا در قانون اساسی تجدید نظر نموده پروژه قانون -
اساسی جدید را (بأساس سلطنت مشروطه) ترتیب و بحکومت تقدیم
دارند .

۲- همچنان عین کمیسیون و یا کمیسیون دیگری قانون انتخابات
و دیگر قوانین مهمیکه به قانون اساسی رابطه نزدیکی دارد تدوین و بغرض
غور و مطالعه بحکومت تقدیم دارند .

۳- پس از غور و تصویب دولت لویه جرگه انعقاد گردیده و قوانین
مذکور بغرض غور، تدقیق و تصویب به لویه جرگه تقدیم گردد .

۴- پس از تصویب قانون اساسی از طرف لویه جرگه آمادگی برای انتخابات گرفته شده و با اساس قانون جدید انتخابات عملی گردد .

۵- با ختم انتخابات و افتتاح شورای جدید (با اساس یک حزبه و یا دو حزبه) حکومت فعلی مستعفی و حکومت جدید تشکیل و زمام امور مملکت را بدست خواهد گرفت. این اجراءات باید به اساس یک پروگرام بوقت معین عملی گردد. (گراف ضمیمه) درین موضوعات بابعضی اعضای کابینه که به صورت انفرادی و مجموعی مذاکره و تبادل افکار نموده ام اینها هستند:

۱- علی محمد خان معاون صدارت

۲- وزیر خارجه » »

۳- وزیر داخله . ۴- وزیر مالیه . ۵- وزیر معادن و صنایع . ۶- وزیر معارف . ۷- رئیس مستقل قبا یل .

التر تا تیف اول از طرف همه بصورت مجموعی غیر قابل تطبیق و مفید خوانده نشد بنا بران از مباحثات در اطراف آن فعلا صرف نظر گردید . راجع به الترناتیف دوم اینکه در مسایل اجتماعی تحولی بوجود آید همه ضرورت آنرا حس نموده و به آن گمان میکنم اتفاق داریم . اما در طرز عملی ساختن آن ممکن در نظریات و افکار تفاوت های موجود باشد که طبعا موقع مذاکرات و مباحثات امیدواریم بالاخره به نتیجه برسیم .

کابل ۲۴ جدی ۱۳۴۱

بعد از القاب !

بجواب مکتوب تاریخی ۱۲ سنبله ۴۱ اعلیحضرت احتراماً بعرض میرسانم: برای من و رفقای من چنی بس مسرت است که اعلیحضرت همایونی خوشبختانه در اصل پرنسیپ که میفرمایند یکی از آرزوهای دیرینشان است لله الحمد توافق نظر موجود است . همچنان اعلیحضرت به نکته مهم دیگری تماس فرموده و می نویسند: بلکه یک هدف مقدس و مشخص است که از افکار و آرزوهای عالی موسس این دوره یعنی اعلیحضرت محمد نادرشاه شمید سرچشمه میگیرد و امانتی است که بر دوش ما گذاشته ... « بسی ابن یک حقیقت مسلم است و به پیروی از افکار و آرزوهای عالی آن شخصیت

بزرگ است که می‌خواهم به آن هدف مقدس و مشخصی که خیر و بهبود ملت
افغان در آن متصور است نائل شویم.

این فرمایش اعلیحضرت‌ها یو نی را کاملاً تأیید و تصدیق می‌کنم که اگر
این مفهوم عالی انجام طبیعی و هدف‌نهایی این دوره نباشد گویا همه
مبارزات و قربانی‌های پدران و مساعی امروزی ما معنی حقیقی خود را از دست
خواهد داد.

اینکه حضور اعلیحضرت در پراگراف اخیر مکتوب خویش بوقت
وزمان و اشخاص و رجا لیکه فردا مسئولیت عملی ساختن این آرزو‌ها
را بدون تردد بدوش گیرد اشاره فرموده و آنرا دو عامل مهم بلکه شرط
اساسی تطبیق نمودن این آرزو‌ها شناخته اند فرمایش اعلیحضرت
بجاست اینک در طی این پیشنهاد به عرض می‌رسد که ما به این عقیده رسیده
ایم که وقت آن رسیده است که چنین نهضتی آغاز گردد و هم بوجود آمدن
اشخاص و رجالی که اداره مملکت را در آینده به آنها تفویض نمود مر بوط
به اینست که چنین نهضتی موجود باشد و چنین محیطی ایجاد گردد تا
استعداد مردم موقع بروز و انکشاف را بیابد من معتقدم که اگر چنین
حرکتی نباشد رجالی که مسوولیت اداره آینده را به عهده بگیرند اصلاً
بوجود نخواهد آمد. پس از تذکر فوق اینک به اصل موضوع می
پردازم.

آرزوی یک تحول اجتماعی از دیرزمان به اینطرف نزد همه ما
موجود است به سابقه این آرزو، درین چند سال اخیر در ترقی و تعمیم
معرف انکشاف اقتصاد عمومی و آماده ساختن محیط برای اصلاحات
اجتماعی و نشو و نمای افکار ترقی‌خواهی حتی الامکان سعی و مجاهدت
به‌عمل آمده است که در نتیجه این مجاهدت و انکشافات مذکور، طبقه
معنی‌بهای جوانان و منورین در وطن بوجود آمده که حالاً آرزوی این تحول
بیک عقیده قابل تطبیق منجر گشته است. بنابراین وقت آن رسیده است
که برآن غور بیشتری بعمل آید و سعی جمیل به کار رود تا برای مردم
افغانستان یک محیط اجتماعی و سیاسی مناسبتر و مترقی‌تر ایجاد شود که

در آن سیر تکامل جامعه و افراد این وطن در شرایط موافق با عصر و زمان و مطابق با تمیحات مردم امکان پذیر باشد .

خوشبختانه از یکسو این هد فما را اساسات دین مقدس اسلام تأیید میکند و از سوی دیگر سنن و روایات باستانی ملی ما هم مؤید آن است .

برای تثبیت هد فهی مهم و نقاط برجسته چنین يك تحول با همکاران خود تبادل افکار نمودیم و پس از مباحثات زیاد و طولانی و مجالس متعدد به این نظر رسیدیم که بایست با توکل بخدای بزرگ بانی نیک و با حوصله فراخ این نهضت طور ی بر اه انداخته شود که بالکندر یج بصورت ارتقایی به مدارج عالیتر منجر و منتهی گردد . نتایج مفید و مثبت آن بدست آید .

اجرای این مرام و پیشبرد این نهضت طوری پیش بینی شده است که در ذیل به عرض میرسد :

الف- قانون اساسی افغانستان که در وقت وزمان دیگر و شرایط ایجادات جداگانه تدوین و ترتیب شده است باید تجدید گردد . قانون جدید یکه با پیشرفت محیط سازگار باشد تدوین گردد . نقاط مهم و هد فهی برجسته این قانون که پیشینی می شود چنین است :

۱- رژیم شاهنشاهی مشروطه و طرز حکومت سیستم پاریلمانی و دیموکراسی خواهد بود . حقوق جلیله پادشاهی در آن تثبیت خواهد شد . پادشاه نشانه وحدت و سلطه ملی و شیرازه تمامیت مملکت است . پادشاه بالاتر از قوای سه گانه قرار دارد . پادشاه بحیث فرداول مملکت غیر مسئول شناخته میشود . لازمه عدم مسؤلیت بی طرفی مقام پادشاهی در برابر احزاب سیاسی و عدم مداخله در امور اداری است . یعنی حکومت انتخابی با داشتن مرام و هد فهی سیاست خارجی و داخلی و روش اقتصادی و اجتماعی خود در تطبیق و اجرای آن مسئول تمام امور جزئی و کلی شناخته خواهد شد .

غایه و نتیجه مفید این ترتیب این است که پادشاه بحیث رئیس مملکت در حالیکه نقطه اتصال قوای سه گانه میباشد مرجع آمال همگان شناخته می شود. از انتقاد و اغراض محفوظ و مصئون می ماند و این مصئونیت از اغراض به محبوبیت او می افزاید.

۲- قانون اساسی تصریح خواهد کرد اعضای خانواده سلطنتی کدامند و چه حقوق دارند.

۳- آزادی های فردی و حقوق شخصی درین قانون اساسی تثبیت خواهد شد.

۴- در قانون اساسی جدید بوجود آمدن دو حزب پیشبینی خواهد شد که در سیستم پارلمانی دو حزبه فعالیت خواهند کرد و برای اشغال کرسی های شورا جدو جهد خواهند نمود.

حزب اکثریت را پادشاه به تشکیل حکومت مامور خواهد ساخت.

توضیح: چون فعالیت های حزبی و مجادلات سیاسی در مملکت مابسی سابقه است. برای اینکه این فعالیتها موجب شقاق و نفاق نشود و هرچ و مرج فکری و سیاسی نامطلوب بوجود نیاید برای مدت چهار سال که اغلبا مساوی بایک دوره شورا است تنها یک حزب اجازه خواهد داشت فعالیت کند. کسانیکه مرام و اساس حزب مذکور را مطابق آمال خود می یابند در آن داخل و شامل میشوند و در اداره مملکت طبق مرام حزب سهم میگیرند و کسانیکه به اساسات مذکور اتفاق نداشته باشند موقع کافی برای غور و تفکر خواهند داشت که برای خود مرام و اساسات دیگری را (که بخیر و سعادت مملکت باشد) برگزینند. در صورتیکه چنین یک آرزوی دیگری در محیط نشو نمای کافی کرده باشد بعد از انقضای مدت پیشبینی شده حزب دوم تاسیس شده خواهد توانست.

۵- قانون جدید تثبیت خواهد کرد که دولت عبارت از قوای سه گانه تقنینیه، قضائیه و اجرائیه میباشد.

قوه تقنین عبارت از مجلس شورا است که نمایندگان از اعضای احزاب تثبیت شده از حوزه های معینه انتخابی خواهند آمد.

قوة قضا متشکل از محاکم سه‌گانه ابتدائیه ، مرافعه و تمیز است و بکلی از تأثیر و اعمال نفوذ قوه اجرائیه محفوظ و مصئون خواهد بود. قوه اجرائیه عبارت از حکومت است که از حزب اکثریت تشکیل شده است و به وسیله ارگان های معین اداری و امنی و دفاعی مملکت را اداره مینماید .

۶- قانون انتخابات طبق شرایطیک نظام پارلمانی دیموکراسی ترتیب خواهد شد .

بدر صورت تیکه اساس تجدید قانون اساسی منظور شود و تصمیم برای تدوین نمودن آن گرفته شود اقدامات ذیل باید بعمل آید :

۱- نشریک ابلاغیه از طرف دولت که آغاز این تحول را با پروگرام آن به اطلاع عامه برساند .

۲- یکعه علما و متخصصین برای تثبیت و تدوین مسوده قانون اساسی مؤظف خواهند شد که مسوده متذکره را حداکثر در مدت ۱۲ ماه ترتیب نمایند .

نوت: در اعلامیه این مدت به اطلاع عامه رسانیده خواهد شد .

۳- بعد از تهیه مسوده لویه جرگه دعوت شود که به حیث مجلس مبعوثان قانون مذکور را تدقیق و تصویب نمایند .

۴- بعد از تصویب قانون که از طرف لویه جرگه بعمل آید حکومت اجازه خواهد داد حزب اول فعالیت در محیط آغاز نماید و نمایندگان خود را از راه مرام حزبی بشو رای ملی بفرستد برای اینکه این فعالیت صورت بگیرد حداکثرشش ماه فرصت داده خواهد شد. پس از شش ماه شورای جدید افتتاح خواهد شد و حکومت جدید از راه انتخاب طبق قانون اساسی جدید تشکیل خواهد شد. در خلال مدتیکه قانون اساسی جدید ترتیب و تدوین میشود حکومت اجازه خواهد داد مطالعه در باره حزب اول صورت بگیرد و مقدمات آن چیده شود.

ج- در چنین سیستمی که آزادی عقیده و بیان ، آزادی اجتماع و فعالیت سیاسی بیشتر میشود و هنگامه زندگی اجتماعی مرمتر میگردد حکومت سرپرست و حکومت های مابعد دیگر برای حفظ امنیت و حفظ مصالح ملی به

توجه و مراقبت جدی تر و مسئولیت بیشتری مواجه خواهد شد.
برای اینکه بنام حفظ مصالح ملی و امنیت عامه حکومت متوسل به اقدامات اقتصادی و نظریات عندی نه شود و درین آزادی مداخله بیجا نه نماید و برای اینکه حکومت مسئولیت خود را قانونی و به حسن صورت انجام داده باشد بجز آوردن یک قانون حفظ امنیت ضروری دیده می شود و هم تاسیس مراجع و محاکم لازم است که به چنین قضایا رسیدگی کنند و سرعت ممکنه به محاکمه و تعیین مسئولیت چنین متهمین بپردازند .

لہذا در خلال مدتیکه قانون اساسی تدوین میشود مسودہ این قانون نیز تهیه گردد .

این است مفکوره و پیشنهاد ما (یعنی رفقای من و من) که فو قا به حضور شما بعرض رسانیده شد .

اعلیحضرت تا ! در اخیر میخواستیم عقیده شخص خود را بعرض حضور شما برسائیم باید بدانیم که این اقدام و تحول بزرگی است و هر اقدام بزرگ مخصوصا در مملکت ما مشک نیست که مشکلات بزرگی هم دربر دارد اما گذشتن از مشکلات و رسیدن به منزل مقصود در صورتی ممکن است که انسانها اولاً به آن مفکوره عقیده کامل داشته مشکلات و خطرات آنرا به تمام معنی قبول کرده باشند و پس از آن در تطبیق و عملی ساختن آن باعزم و راسخ، خودگذری، صمیمیت و حسن نیت کامل به توکل خدای بزرگ بکوشند و بیاری خدای متعال پیش بروند .

در خاتمه صحت ، موفقیت و سعادت دارین اعلیحضرت شما را از درگاه خالق بی نیاز خود تمنا داریم .

با احترامات فایقه

کابل ۱۱ حوت ۱۳۴۱

بعد از القاب !

نہ سال قبل بمہام میزبان بود کہ اعلیحضرت شما اعتماد فرموده وظیفہ صدارت عظمی را بہ این جا نسب تفویض نمودید در همان وقت اگر بیداد

حضور شما باشد عرض کردم که ممکن اعظمی الی سه سال بتوانم این وظیفه سنگین را ایفا نمایم.

در ظرف این مدت واقعاتی بمیان آمد که مجبورا دوام رابه وظیفه ایجاب میکرد مخصوصا شروع و تکمیل پلان پنجساله اول که همه ما اخلاقا خود را به اجرای آن مقابل مردم افغانستان مؤظف میدانیم بیشتر سبب شده که مدت طولانی تری از آنچه لازم بود و تخمین کرده بودم به این وظیفه بمانم.

پلان پنجساله اول انکشافی مملکت باتمام نارسایی ها و مشکلاتیکه دربر داشت تاچاییکه استعداد شخصی، قدرت مالی مملکت و سیاست داخلی و خارجی افغانستان اجازه میداد و ایجاب میکرد حتی المقدور گوشش بعمل آمد تا فیصدهی بیشتر آنچه در پلان پیشبینی شده بود به پایه تکمیل برسد و خداوند بزرگ را شکر گذارم که آن پلان به همکاری صمیمانه مردم نجیب افغانستان و مساعی و زحمات کشی ما مورین مؤظف یکنیم سال قبل به پایان رسید. پلان دوم طرح وازده ماهه اینظر ف کار آن آغاز گردیده که امید وارم باز هم با همکاری نز دیک دولت و ملت به خیر و سعادت ملت افغان موفقانه انجام گردد و افغانستان عزیز را یک قدم دیگر بسوی پیشرفت و انکشاف مادی و معنوی که آرزو و تمنیات هر فرد وطن دوست است - نزدیک تر سازد.

اعلیحضرت! به عقیده من از خدمت با صداقت مملکت و خدمت خلق مقدس تر چیزی نیست و اگر حیات برای یک انسان ارزشی دارد باز هم ارزش و قیمت حقیقی آن در همین است و بس.

اما این عقیده (مخصوصا در پست های حساس و بر مسئولیت) تا زمانی ارزش دارد که اشخاص بتوانند طور شایسته وظایف و مسئولیت های اداری و وجدانی خود را انجام دهند ولی همینکه یک شخص بفهمد و حس کند که نظر به معاذیری دیگر قدرت ایفای آن وظیفه را ندارد و باز هم به وظیفه دوام میدهد به عقیده من گناه است.

امروز نظربه بسا معاذریکه حضورشماخو بتر هر کدام آنرا میداندواز
 سالیان دراز هیچکدام آنرا ازحضورشما پوشیده نگذاشته امحس میکنم
 که بیش ازین دوامبه وظیفه چه از نقطه نظر طرز تفکر وچه نظر بموضع صحنی
 بسیار دشوار است . نظر یات وپیشنهاد آخرین خودوبعضی ازرفقای کابینه را
 درمورد غوربر تر میم قانون اساسی مملکت و ایجادتحوالی دروضع اجتماعی
 مردم افغانستان برای يك آینده پایرجای دیمو کراسی در وطن مابه تاریخ
 ۲۴جدی بحضور شما تقدیم نمودم ۴۷ روز ازآن میگذرد تا حال کدام جواب
 مثبت یا منفی نگرفتم مقصدم ازذکرآن دراینجا اصراربه هر فتن جو اب
 نیست بلکه یگانه مقصد اینست که آن چیزی را که به حضور شما پیشنهاد نموده
 بودم ازصمیم قلب وبه عقیده ما قدم بزرگ و مفیدی برای خیر وسعادت
 آینده ملت افغانستان و مو فقیته تاریخی دوره سلطنت شما بود
 که طبعا رشید ا جتماعی ملت افغان وایجا بات عصر و زمان
 حتما چنین تحوالی را آورد نیست. پس از تجارب چندین ساله دو خدمت
 این مملکت وبافهم حقایق اوضاع مملکت باز هم اگر چو کی صد ارت
 عظمی را غنیمت شمرده به این وظیفه دوام میدهم نه تنها از اعتماد شما
 سوء استفاده کرده ام بلکه بر خلاف اصل های عقیدوی و هدف زندگی
 خود رفتار کرده خواهم بود .

لذا باکمال احترام از اعتمادیکه در تمام دوره های ما موریت بمن
 فرموده اید از صمیم قلب اظهارشکران و سپاسگذاری نموده تو سط این نامه
 استعفا ی خود را بحضور اعلیحضرت شما تقدیم میدارم .

سعادت و تعالی و طن عزیز و موفقیت اعلیحضرت شمارا در راه خدمت
 افغانستان از در گاه خالق بی نیازتما دارم .

با احترامات فایقه

یازده ماه بعد از استعفایم بشاغلای دکتور یوسف خان صدر اعظم و قت
 مسوده قانون اساسی جدید را (که اصلا يك عمل انجام شده بود) قسم
 فورما لیتی بفرض اظهار نظر به من فرستاد اولاً معلرت خواستم چون

اصرار کرد مجبوراً آنرا مطالعه و آنچه را که قابل اصلاح میدانستم ضمیمه
مکتوب تاریخی ۳۰ قوس ۴۲ برایش فرستادم که اینک نقل آنرا به اطلاع
شما هموطنان عزیز می‌رسانم .

(کابل ۳۰ قوس ۱۳۴۲)

جلالتماب صدراعظم !

بتاریخ ۱۱ عقرب حسب هدايت شما مسوده قانون اساسی جدید
افغانستان توسط جلالتماب دکتور پوپل و زیر معارف و معاون د و م
صدارت عظمی برای مطالعه و ابراز نظر بمن سپرده شد .
تاجائیکه برای من ممکن بود بر آن غور نمودم و اینک مسوده که مجموعاً
حاوی نظریات من مربوط چنین یکسند مهمی برای آینده مملکت است
بشما تقدیم میکنم .

چنانچه مطالعه میکنید روی همرفته سعی کرده ام اکثراً از مسوده اولی
دور نروم ، باز هم در قسمت های از آن تغییراتی وارد شده که بهتر دانستم
مجموع آنرا با آنچه در آن اصلاحی به نظر من لازم نیفتاده بصورت مسوده
دیگری برای قانون اساسی آینده افغانستان بشما پیشنهاد کنم .

جلالتماب! با سابقه طولانی همکاری با اینجانب از نظریات و آما ل
من برای وطن و هموطنانم آگاهید و بنا بر آن تغییراتی که روی مسوده اول وارد
شده بسبب ولت بشما روشن میشود . با وجود آن بهتر میدانم توضیح کنم
که بنده در طول مدت تصدی مسئولیت در خدمت و ظنم در جستجوی
هدفی بزدم که برای مردم افغانستان و مخصوصاً نسل جوان مملکت مایک
محیط مثبت و واقعی نشو و نهادهای مادی و معنوی میسر گردد . و در آن همه
افراد هموطن مادر راه تعالی و عمران وطن خود سهم گرفتار و احساس
مسئولیت نمایند مدت ها سپری شد و مساعی زیادی بعمل آمد تا عوام ملی
را که نظریه تجارب به شکل های مختلف مانع رسیدن به چنین هدفی
میشد تدریجاً از بین بر داریم و مخصوصاً در مملکت امنیت قابل اعتباری
قایم سازیم که تحول مثبت اجتماعی را بصورت سالم اجازه دهد ، به نسل جوان

احساس مسئولیت بخشد و از نشو و نماهای حرکات خرافی و ارتجاعی جلوگیری کند. پس از طی این مراحل دیگر علتی سراغ نداشتیم که در وطن ما صفحه جدیدی بغرض نیل به هدف فوق باز نگردد. من برای سعادت آینده وطن خود جز قایم ساختن یک دیمو اگر اسی واقعی و معقول در راه دیگری سراغ نداشتیم و ندارم. به نظر من تهداب های اصلی چنین یک وضع اجتماعی را تأمین کامل حقوق مردم و اعتراف کامل باصل حاکمیت ملی باید دانست که نباید بدو اصل فوق ظاهر یا پوشیده خللی وارد شود متیقنم جلالتهاب شما با مطالعه مسوده منضمه متوجه میگردید مجموع اصلاحات وارده بر مسوده اول از دواصل فوق نشات نموده است . با احترام

باتقدیم استعفی و آخرین پیام رادیو بی خطاب به مردم نجیب افغانستان دوره ما موریتیم به پا یان رسید، تفهیل و توضیح و قایم بعدی در کشور که تا هنوز در ذهن و حافظه مردمان ما خیلی تازه است فصلیست از تاریخ که با دیگر فصول آن دوره، یکسال قبل در همین شب، جزو تاریخ گردید. دوره ختم و فصل نوینی شروع شد لذا بهتر است توضیح و تشریح و قضاوت آنرا نیز بتاریخ آینده افغانستان بگذاریم و فعلا متوجه احوال آینده خود گردیم .

قرار امر، تا م ساعت یک شب انقلاب مادر حرکت درآمد در سحرگاه تمام نقاط ستراتیجی شهر اشغال، اشخاصیکه لازم بود توقیف و تا ساعت ۷ صبح ۲۶ سرطان ۵۲ که نظام جمهوری، روشن و درخشان طلوع کرد، تمام اداره مملکت تحت لواء جمهوری درآمد بود جمهوری یتیکه به اراده ملت افغانستان و از خود مردم افغانستان است و امروز او لیسن سالگره د آنرا بغوشی و سرور کامل تجلیل میکنیم .

در همین موقع از طرف خود و رفقای خود بیاد و بود آن رفیق ما چگرن حبیب الله خان که حین اجرای وظیفه در راه خدمت جمهوری افغانستان با چند نفر رفقای دیگرش بشما دست رسیدند درود فراوان میفرستم .

در این ساعت فرخنده یکبار دیگر خود را وجداناً مکلف میدانم تا سیاستگذاری عمیق خود، رفقای وطن دوست خود و اردوی فداکار وطن را به مردم باشاهت و قدر شناس افغانستان و از استقبال پر حرارت و همکاری صمیمانه که از روز اعلام جمهوری تا این دم به دولت جمهوری خود ابراز داشته اند صمیمانه تقدیم کنم.

اساس سیاست خارجی افغانستان از سالیان دراز و از آوان اعلام نظام جمهوری که از اراده آزاده مردم افغانستان الهام میگردد، بر بیطرفی و قضاوت آزاد، عدم انسلاک بدسته بندی های نظامی و با اساس احترام متقابل زیستن در صلح و تقویة روز افزون علایق دوستانه و صمیمانه با همه مردم و ملل جهان با احترام به منشور ملل متحد استوار است.

به پیروی از اساسات فوق در ظرف یکسالیکه گذشت تمام سعی بعمل آمد تا بتوانیم هدف انقلاب و موافقت سیاست خارجی و حسن نیت دوستانه دولت جمهوری و مردم افغانستان را در برقراری علایق دوستانه با اساس احترام متقابل به زمامداران و ملائک دوست توسط نماینده مخصوص و فوق العاده ما توسط دیگر ماموین عالی رتبه که به هر جاسفر نمودند توضیح و تشریح نماییم.

باید به اطلاع هموطنان گرامی برسانم که نتایج بسیار مفید و مؤثری از همه این تماس ها خاصه مسافرت های نماینده خاص و فوق العاده ما بناغلی محمد نعیم به اتحاد جماهیر شوروی، هند، عراق، لیبیا، الجزایر مصر، عربستان سعودی و ایران حاصل گردید که امیدوارم به منفعت ملل ما و در تحکیم بیشتر روابط دوستانه ما با ممالک مذکور و دیگر ممالک و صلح خدمت بسزایی نماید.

همچنان مسافرتهای بناغلی وحید عبدالله معین سیاسی و وزارت خارجه به ترکیه، هند و بنگله دیش و سهم گرفتن فعال شان در کنفرانس اسلامی ملیزیا و سهم فعال بناغلی عبدالرحمن پژواک در کنفرانس های اسلامی الجزایر و لاهور قابل خوشی است.

مسافرت دوستانه یشاغلی وزیر خارجه هند به دعوت حکومت افغانستان در کابل که در فضای دوستانه صورت گرفت خدمت بیشتری در روابط دوستی دیرینه افغانستان و هند انجام داد.

مسافرت اینجانب به دعوت زمامداران و حکومت اتحاد شوروی که در یک فضای بسیار گرم و صمیمیت صورت گرفت و خیلی مفید و ثمر بخش بود یکبار دیگر سیاست همسایه گویک و دوستی خلل ناپذیر مردم و زمامداران طرفین را ثابت نمود و در استحکام روابط دوستانه ما افزود.

روابط با همسایه دیگر ما ایران که همیشه بر پایه دوستی و برادری استوار بوده است با تماس های اخیر مستحکم تر گردیده که امید وارم به منفعت ملت های ما و استحکام صلح این منطقه آسیا مفید و مؤثر واقع گردد. روابط ما با همسایه بزرگ دیگر ما چین دوستانه و بصورت نور مایل دوام دارد.

باز هم پاکستان و یا بهتر بگویم حکومت پاکستان یگانه مملکتی است که نه تنها در روابط ما بهبودی حاصل نگردیده، بلکه به اثر رفتار نا عاقبت اندیش زمامداران پاکستان، دسایس و تخریبات شان در برابر نظام جمهوری افغانستان و رفتار خشن و جابرانه شان در برابر ادوان پښتون و بلوچ سردتر میگردد.

ما یکبار دیگر اعلام میکنیم که ما با پاکستان جز قضیه تعیین سر نوشت برادران پښتون و بلوچ هیچ اختلاف دیگری نداریم و هیچگونه تحریک تخریب و تهدید نمیتواند مردمان پښتون و بلوچ را از مجادله ملی شان و افغانستان را از تائید حق مشروع آنها منصرف سازد.

اظهار میدارم که دولت جمهوری افغانستان با حوصله فراخ و خون سردی کامل در راه پیدا کردن راه حل مسالمت آمیز و شرافتمند قضیه مذکور همواره خواهد کوشید.

در این فرصت لازم میدانم تشکرات دولت و مردم افغانستان را به تمام ممالک دوست و مؤسسات بین المللی که در راه انکشاف وطن کمک

و معاونت‌های دوستانه نموده‌اند و در بلند کردن سطح زندگی مردم ما تأثیر مهمی داشته با صمیمیت کامل تقدیم می‌دارم .

در حالیکه جامعه ماسرعت عمل و تهور مجدانه بیشتری را میخواهد محاسبه مشکلات و موانع که در راه ارتقاء کشور گسترده شده مستلزم همکاری کلیه طبقات این وطن است، تا این آغاز بر فرجام مطلوب برسد و اهداف سترگ ترسیریک ما تحقق یابد.

قبل از آنکه راجع به اجرا آت یکسال گذشته تذکری دهم لازم میدانم بگویم که تنظیم ، تجهیز و تربیه اردوی جمهوریت جوان افغانستان یکی از مهمترین و مقدس ترین و ظایف دولت جمهورری محسوب می شود . برای رسیدن به این مامول مهم و حیاتی دولت از هیچگونه اجرا آت مقتضی تاحال دریغ نکرده و نخواهد کرد تا اردوی جوان ما و طیفه مقدسی را که بعد از دارند با کمال اطمینان و به بهترین شکلی بفضل خدای بزرگ انجام داده بتوانند .

ما هم اکنون تصویر تمام نمایی از زندگی یکسال را در برابر خود داریم واقیعت های تلخی بیانگر این حقیقت است که ما و وطنداران ما در راه بر آوردن اهداف شریفانه و نصب العین ملی خویش علی الرغم توطئه ها و دسائیس با تکیه به ایمان مستحکم خود و در پرتو اهداف مترقی ناسیو نالیسم مثبت افغانی بد و نوا همه از تخریش های نامطلوب روان بوده و کماکان انشاء الله به پیش خواهیم رفت گرچه راه تکامل صعب العبور است و باینکه سپرده تاریخ سنگینی می نماید ولی وطن پرستان و سرسپردگان مغاظرات را دلیرانه میپذیرند . ما باکی نداریم و شجاعانه بجلو خواهیم رفت زیرا راه ما مقدس و هدف ما روشن است .

افغانستان بانکای تطبیق یسکروش سیستماتیک پلان گذاری که منعکس کننده واقیعت های اقتصادی بود طی دو پلان اقتصادی اول و دوم توانست زیر بنای نسبتا وسیع اقتصادی را پی ریزی کند . تکمیل یک تعداد پروژه های بزرگ زیر بنا بی که هموطنان ما شاهد آن بودند سبب

تغییرات اصولی گردید و راه تطبیق پروژه های تولیدی را در تمام سکتور های اقتصادی مساعد ساخت، سیاست عوامل تولید به پیمانۀ وسیعتر تامین گردید و میزان تشکل سرمایه بمقایسه هر وقت دیگر افزایش یافت. در اخیر پلان دوم و سرتاسر پلان سوم سیر انکشاف اقتصادی کشور بعلت موجود نبودن ایدیا لوزی ملی انکشاف بطی گردید و در نتیجه بی انسجامی در مؤسسات اداری، سیاسی، اقتصادی و مالی آهنگ رشد اقتصادی به مقایسه رشد نفوس و نیاز مندی ها بهرکود گرائید .

در اثر کاهش میزان تشکل سرمایه و حجم سرمایه گذاری میزان عواید زیاد نگردید و از ظرفیت های تاسیس شده قبلی نیز استفاده مؤثر صورت نگرفت. این امر عامل ایجاد بیکاری، رکود اقتصادی و رشد نا سالم و غیر متوازن اقتصادی شد .

مسوده پلان چارم افغانستان روی شرایط نامساعد مالی و اقتصادی طرح گردید و علی الرغم مجاهدات پی گیری طی سال اول جمهوریت که مصادف باسال دوم پلان چارم است آ نسا رعقب ماندگی و رکود در قیافه اقتصاد کشور پیدا بود .

با اعلام خجسته رژیم جمهوری حکومت افغانستان درك واقعی مسائل اقتصادی و جستجوی راه حل سالم آنرا درواس مسائل ملی افغانستان قرار داد . حکومت جمهوری افغانستان طی سال ۱۳۵۲ سعی کرد از یکطرف آ هنگ رشد اقتصادی تضعیف نگردد و از جانب دیگر اساسات متین اقتصادی بمنظور رشد سالم تر اقتصادی تاجانیکه میسر بود وضع گردد .

اجازه بدهید فعالیت های عمده انکشافی و موقف اقتصادی افغانستان را طی سال ۱۳۵۲ که مصادف به اولین سال جمهوریت جوان افغانستان است به اطلاع شما برسانم و خطوط اساسی امکانات رشد آینده را بطور مختصر توضیح نمایم :

در ساحه معادن و صنایع :

جهت کشف و تثبیت ذخایر معادن بخصوص معادن نیکه استخراج آن دارای اهمیت تجارتي میباشد. مطالعات به شدت صورت گرفت .

تفحصات درساحه معادن طلا، سيماپ، مس، کروميت و ابرك ادا مه يافته و پروگرام تفحصات درساحه معادن مس لوگر كه آينده خوبى را نويد ميدهد تشديد گرديد. نقشه جبالو جى افغانستان به مقياس ۱:۵۰۰۰۰۰۰ تكميل گرديد. امور اكتشافى طلاى سمتى خاتمه يافت و اقدامات جدى جهت استخراج آن رو يد ست گرفته شده.

پرو گرام تفحصات نفت و گاز به منظور تثبيت ذخاير بيشتر آن ادامه و توسعه يافت و به اندازه تقريباً دو هزار متر برمه كاري اكتشافى و استخراجى مازاد بر پلان پيشميينى شده صورت گرفت. با افزايش در ذخيره گاز سلفر دار به اندازه (۱۵) ميليارد متر مكعب و استفاده از ذخيره سابقه قرار داد پروژه سازى، فابريكه تجريد سلفر از گاز امضاء و كار آن عنقریب آغاز مى گردد. همچنان با كشف ذخيره جديد نفت و توسعه فعاليت در اين ساحه پروژه سازى فابريكه تصفيه نفت كه در گذشته به ظرفيت ۱۰۰ هزار تن در نظر گرفته شده بود به ظرفيت بيشتر درساحه تطبيق گذاشته خواهد شد.

پايپ لاین هوایی گاز بسطو ل ششصد و شصت متر بالای دریای آمو تکمیل و افتتاح گردید، از معدن بیرایت که در ماه اخیر سال ۱۳۵۲ افتتاح گردید به اندازه بیشتر از هفت هزار تن بیرایت استخراج گردید.

درساحه صنايع در نتیجه افزايش مواد زراعتى بخصوص پخته و استفاده اعظمى از ظرفيت تاسيسات صنعتى موجوده و تثبيت ساعات كار و حد اقل مزد كارگران درمیزان تولیدات صنعتى بمقايسه سال ۱۳۵۱ افزايش قابل ملاحظه نمود.

جهت رفع قسمت بيشتر هوا يچ عامه درساحه منسوجات نخی تجویز گرفته شد كه فابريكه هاى نسا جى افغان، بلخ و بگرامى، بجای دوشمفت دوسه شفت فعاليت نمايند. اين امر بطور يكه گفته شد نه تنها در رفع نياز مندى مردم بصورت قابل ملاحظه كمك خواهد نمود بلكه زمينه استفاده را

برای بیشتر از یک هزار نفر کار گرمیها خواهد ساخت.
فابریکه کودوبرق حرارتی بعد از تکمیل امور ساختمانی و تولید دوره
امتحانی اخیراً افتتاح گردید .

تا سیس بانک صنعتی افغانستان از طرف حکومت جمهوری افغانستان
به سرمایه مجوز ۲۴۰ میلیون افغانی تایید گردید. پروگرام مرحله اول
پارک صنعتی بشمول تأمین تسهیلات مشترک از قبیل و رکشاپ ها و غیره
بیشتر از شصت فیصد تکمیل گردید.

قانون سرمایه گذاری خصوصی بنا بر موجود بودن بعضی خلاها در آن مورد
تجدید نظر قرار گرفته و اخیراً از طرف حکومت تصویب گردید . توقع
می رود با تعدیل موجود در قانون سرمایه گذاری و قانون تعرفه گمرکی
فضای مساعدی برای جلب سرمایه گذاری های خصوصی بوجود آید.

در ساحة انرژی : کار ساختمان دستگاه برق آبی کجکی به ظرفیت
۳۳ هزار کیلووات مطابق پروگرام ادامه یافته و بیشتر از ۶۰ فیصد کار آن تکمیل
گردیده است. پروگرام احداث ستیشن فرعی برق شمال غرب کابل توام با
۲۵ کیلو متر لاین انتقال برق به ظرفیت ۴۲ هزار کیلووات تکمیل گردید.
توربین چهارم نغلو بظرفیت (۲۵) هزار کیلو وات تکمیل و آماده
بهره برداری گردید.

موافقت نامه قرضه لاین انتقال کجکی اخیراً امضاء و زمینه را برای آغاز کار
آن مهیا گردانید .

در ساحة زراعت : متکی به خط مشی دولت جمهوری در ساحة
اصلاحات ارضی که غایه اصلی آن تأمین منافع اکثریت مردم افغانستان
عزیز میباشد توزیع زمین برای مردم بی زمین و کوچی هاصورت گرفت.
چنانچه اندازه زمینی که تاکنون توزیع گردیده است بیش از پنج هزار
خانواده را احتوا مینماید.

دوفارم جدید بنام فارم جمهوریت و بیست و شش سر طان در ساحة
بیشتر از سه هزار هکتار زمین احداث گردید.

به منظور حمایه و تشویق بیشتر زارعین به اندازه (نژده) فیصد در قیمت خرید پخته و لبلبو به نفع زارعین افزایش بعمل آمد. تحویل قرضه کود کیمیای جهت رفاه زارعین به تعویق افتید. هرچه قیمت تولیدات زراعتی و کود کیمیای در اثر بحران انرژی و پولی در جهان بشکل غیر قابل تصور بالا رفته است و لی در اثر اتخاذ تدابیر سالم نه تنها قیمت تولیدات زراعتی و صنعتی به حالت نا بست نگه داشته شد بلکه به نفع مؤلذین و مستهلکین از طرف دولت معا و نت گردید.

بفرض بلند بودن سطح تولیدات زراعتی به مقدار پنجاه و هفت هزار تن کود کیمیای توزیع گردیده که به مقایسه سال ۱۳۵۱ در حدود چهل فیصد بیشتر می باشد همچنان با مقدار (۱۵) هزار تن تخم بذری ۱ صلاح شده گندم و بخته توزیع گردیده در حالیکه طی سال ۱۳۵۱ اندازه آن به کمتر از ۸ هزار تن می رسید.

در رشته های مختلف زراعتی به زارعان و مؤسسات زراعتی به اندازه ۱٫۴ میلیارد افغانی توسط بانک زراعتی قرضه داده شده است و تحت این پروگرام توزیع ماشین و آلات زراعتی صورت گرفته است. در ساحه خدمات و ترنری طی سال ۱۳۵۲ به تعداد بیشتر از یک میلیون رأس حیوان وقایه و حمایه شده است، بر علاوه جهت تهیه پرو سونل تخنیک در این ساحه پوهنخی و ترنری در چوکات پوهنتون کابل تاسیس گردید.

مرحله ابتدایی آ غاز کاو پروژه انکشاف مالداري در هرات تکمیل و کار عملی این پروژه در آینده قریب آغاز خواهد شد.

در ساحه جنگلات و علفچرها به اندازه تقریباً ۴ میلیون هکتار زمین تحت پروگرام حفا ظوی قرار گرفته و از این جمله برای ساحه سه صد هزار هکتار در کنرها، بکتیا، باد غیس و سمنگان پلان منظم برای بهره برداری آن رویدست گرفته شده.

در ساحه آبیاری توأم با تسریع کار ساختمان پروژه های بز ر گ

و كوچك آبيارى مانند پروان، سرده، هلمند و ننگرهار و تكميل كار ساختن پروژۀ آبيارى غور بند و ديگر پروژۀ هاى كوچك مطالعات تحقيقاتى به منظور تثبيت منابع آبهاى تحت الارضى و مطالعات سيستمها تيك آ بسپاى سطح الارضى و تحقيقات هايدرو لوجى و جيولوجيكي در ساحات مختلف كشور صورت گرفته است .

در ساحۀ خدمات اجتماعى: هدف اساسى در ساحۀ معارف فراهم ساختن تسهيلات عرفانى براى تمام افسر ادكشور است . طى سال ۱۳۵۲ اداره مى بسارزه با بسپسوادى در چوكات وزارت معارف با تشكيل بهتر و بسنيۀ مالى قويتر تحكيم گرديده و علاوه بر تطبيق يك عده فعاليت هاى ديگر چار پروژۀ سواد حياتى در ولايت پكتيا، جوزجان ، بغلان و ننگرهار در ساحۀ تطبيق گذاشته شد.

مطابق به رويۀ نظام جمهورى بسوسيلۀ يك كميتۀ مؤظف در اهداف و پروگرام هاى معارف تعداديلات لازم رويدست گرفته شده است . متكى به اين اصل هفتاد و پنج نوع كتب در سي دورۀ ابتدائى و ثانوى كه تيراز طبع آن به چند مليون جلد ميرسد يكتعداد آن بعد از طبع آماده استفاده براى تدريس در مكاتب گرديده و براى طبع متباقى آن مساعى جدى ادامه دارد .

بادر نظر داشت اين اصل كه بايد سرعت رشد تعليمات ثانوى بسا سرعت رشد تعليمات ابتدائى هم آهنگ گردد طى سال ۱۳۵۲ مكاتب جديد ثانوى و متوسطه ا فستناح نگرديده اسعى گرديده از ظرفيت مؤسسات تعليمى موجوده استفاده اعظمى صورت گيرد . روى اين اصل تعداد شاگردان اين دوره از ۱۴۷ هزار نفر در سال ۱۳۵۱ به ۱۶۰ هزار نفر ارتقا يافت تعداد شاگردان تعليمات مسلكى از تقريباً ۱۰ هزار به ۱۱ هزار نفر زياد گرديد .

مجموع تعداد محصلين پو هنتون در سال ۱۳۵۲ به بيشتر از هفت هزار نفر بالغ گرديد كه تقريباً ۶۰ فيصده آن در شعبات ساينس و ۴۰ فيصد ديگر در شعبات امور اجتماعى توزيع گرديد اين تناسب نمودار گرايش بيشتر در ساحۀ ساينس و تخنيك مى باشد .

قرار دادهای توأمیت و همکاری های علمی بایک تعداد ز یاد ممالک دوست و مؤسسات بین المللی تجدید یا تهدید گردیده و اقدامات و سیع تری در ساحه همکاری های علمی و فرهنگی با مؤسسات علمی خارجی رو ید ست گرفته شده است در ساحه خدمات صحتی ، يك تعداد شفاخانه ها و مؤسسات صحتی جدیدا افتتاح گردید .

دافغان روغتیا پروگرام که هد فاساسی آن تربیة پرسونل طبی و تهبیة وسایل و تسهیلات طب معالجوی و وقایوی در سر تاسر کشور می باشد زمینه استفاده و بهره برداری از مزایای طب عصری رابه همه مردم مامیسر میسازد . برای تحقق این امر يك تعداد متخصصین ورزیده خا رچی استخدام و پرسونل افغانی بصفت معاونین آنها تعیین گردیده است تا بعد از تکمیل مدت معینه جا گزین متخصصین مذکور گردند .

توسعه خدمات صحتی با وصف مشکلات مالی برای هشتاد و پنج فیصد مردم دهات که از داشتن داکتر و ادویه محروم بودند مد نظر گرفته شده و به تعداد ۲۷ مرکز صحتی جدید افتتاح و يك تعداد دیگر آن فعال ساخته شد .

تبیة آب مشروب صحتی در دهات مجادله علیه امراض ساری و امحای چیچک جریان داشته و يك سلسله تبعات علمی توسط متخصصین داخلی و خارجی جهت امحای کلی امراض ساری و سوء تغذی باشکل علمی آن رویدست گرفته شده است .

تعویض ادویة تجملی غیر ضروری به ادویة جنریک زمینه استفاده ادویة موثر اقتصادی را برای مردم میسر نموده و در چوکات دافغان رو غتیسا پروگرام بعد از عرضه ادویة جنریک به مرحله دوم و سوم تا بلیت و شربت سازی و بالاخره امپولواکسین سازی در موسسه ملی پاستور دوی دست گرفته خواهد شد .

در ساحه انکشاف دهات : هدف حکومت جمهوری افغانستان از زمان آغاز آن ایجاد يك بنیان سالم و مطلوب اقتصادی دردهات کشور بوده است

تابه این وسیله فعالیت های مشمراقتصادی واجتماعی در تمام کشور توسعه یابد و از قسوی بشری ومنابع طبیعی استفاده اعظمی صورت بگیرد .

درساحه خدمات کلتوری : باساسمشی دولت جمهوری فعالیت مطبوعاتی وکلتوری بسط و توسعه یافت ، متکی باین اصل در مرحله نخست پالیسی واهداف کلتوری وضع و در ساحه تطبیق قرار گرفت .

سروی مقدماتی پروژه تلویزیون سروی مقدماتی موزیم ملی ، احداث دوموزیم در هرات وغزنی ، ترمیم آبدات تاریخی هرات ، کندهار وبلخ وغیره ، آغاز مرحله دوم آثار تاریخی بامیان ، حفاریات هده ، تاسیس کتاب خانه های جدید در بعضی ولا یسات وتاسیس آرشیف ملی توایم بافعالیت های دیگر مطبوعاتی از فعالیت های عمده این ساحه میباشد که قسما بعضی ازین فعالیت ها تکمیل ودر ساحه تطبیق گذاشته شده است وبرخی مرا حل تکاملی خود را می پیماید .

درساحه خدمات عدلی : اقدامات عمده ایکه صورت گرفته است بررسی حالت متهمین بوده که به انتظار تهین سرنوشت قضایی شان مدت زیادی در محابس بسر میبرند . چنانچه دوائی این بو رسی عمده زیادی از محبوسین از حبس رها گردیدند وتعداد زیاد دوسیه های نسبتی محبوسین به جریان قضایی انداخته شد .

تنظیم مجدد و تاسیس یك عده محاکم اختصاصی جهت رسیدگی به جرایم در ساحات مختلف صورت گرفت چرگه های صلح به پیروی از سنن اسلامی وافغانی بمنظور سهیم گردانیدن مردم در اجرای عدالت واعمال حق به سویه محلی تاسیس گردیده فعالیت های این ساحه بصورت مختصر تدابیر یست که برای بهترساختن اصول وروش های رسیدگی به اختلاف ودعاوی مردم وتنظیم حقوقی بهتر وعادلانه امور حیاتی جامعه افغانی اتخاذ گردیده است .

در ساحه مواصلات: طی سال ۱۳۵۲ باندازه ۶۲ کیلو متر سربلا احداث

گردیده و به اندازه ۶۴ کیلو متر قیرریزی شده است. کار ساختمان سرک کابل گردیز کامل تکمیل و قیرریزی آن به سرعت بیشتر مورد تطبیق قرار داده شد. در سرک شبرغان میهنه کار ساختمان باندازه ۲۶ کیلو متر و در سرک کندز - فیض آباد بطول نود کیلو متر انجام گردید، مراحل مقدماتی انجنیری مفصل سرک لشکر گاه دیشو آغاز گردید.

تحت پرو گرام حفظ و مراقبت سرکها باندازه بیشتر از ۲ هزار کیلو متر سرک حفظ و مراقبت و ۱۳۰ کیلو متر اصلاح گردید. به تعداد ۲۸۴ - اپارتمان ۲۰ با بیدگان و دیپوی جدید در ساحه نادر شاه مینه اعمار گردید.

در ساحه ترانسپورت فضایی: سعی گردیده است که فعالیت های ا یسن ساحه بصورت مو ثر و بهتر دوساحات مورد نیاز تسریع و تنظیم گردد. طی سال ۱۳۵۲ میدان خواهان بطول ۵۰ متر تمدید گردید و پروگرام تمدید خط دوش میدان های بامیان و تیر یسن کوت ۶۵ فیصد تکمیل شده. همچنان خط دوش میدان های خوست، فیض آباد، تالقان و شغنان تر میسم گردید.

در ساحه مغایرات : طی سال ۱۳۵۲ پیشرفت قابل تذکر درین ساحه از نگاه توسعه خدمات انکشافی صورت نگرفته است و علت آن معطلی در استفاده از منابع تهویل خارجی پروژهها میباشد .

شرکت آریانا طی سال ۱۳۵۲ بتعداد بیشتر از ۸۰ هزار نفر مسافر و ۳۶ هزار کیلو گرام اموال را انتقال داده و در حمل و نقل سیاحان به افغانستان و برعکس سهم فعال داشته است .

در ساحه تجارت پالیسی و پروگرام تجارت بمنظور حمله به مولدین و مستهلکین و افزایش تولیدات ا متعه صادراتی کشور از طرف وزارت تجارت طرح و طرف تایید حکومت قرار گرفت.

طی سال ۱۳۵۲ بیلانس تساوایات تجارت افغانستان کاملاً مساعد بوده و به مقایسه سال ۱۳۵۱ صادرات ا متعه تجارتی به اندازه ۱۴ فیصد و واردات

با اندازه تقریباً ۴ فیصد افزایش یافت.

احصائیه و تخصیصات که جهت طرح بلانهای اقتصادی نقش اساسی دارد طرف توجه کامل حکومت بوده و در سال ۱۳۵۲ سعی گردید ا تسجیم احصائیه افغانستان و سیعتر تأمین گردد. روی این اصل مرکز شمعات احصائیوی تماماً در چوگات ریاست احصائیه مرکزی توحید گردید .

در چوگات پرو گرام سروی و احصائیه اراضی طی سال ۱۳۵۲ به اندازه بیشتر از ۹۸ هزار جریب زمین بصورت اساسی و بیشتر از يك ملیون جریب بصورت عاجل سروی گردید.

در ساحة خدمات امنیت عامه : تشکیلات پولیس و ژاندارم بادر نظر داشت این اصل که جوامع بگرمی مقتضیات زمان موجوده بوده و تسهیلات لازم را بصورت مؤثر برای مردم فراهم آورد مورد تجدید نظر کلی قرار گرفت.

برای بلند بردن سویره تعلیمی پولیس در سیستم تعلیمی و پرو گرام های درسی آکادمی پولیس تعدیلات لازم بعمل آورده شد. گورسهای عالی مسلکی پولیس و همچنان گورسهای مواد آموزشی در محابس و مربوطات قوماندانی امنیه دایر گردید .

قوانین و مقررات جدید از قبیل قانون تر فیح و تقاعد ، استخدام پولیس و ژاندارم ، قانون ترافیک جاده ، مقررات آمريت های جنایی ، مقررات تادیب پولیس و وضع و تدوین گردید.

در ساحة کشف و جلوگیری از جرایم وانسداد قاچاق اقدامات مؤثر صورت گرفت.

ساختمان ۱۱۲ تا سیستمات جدید پولیس مانند تپانه جات سرحدی ماموریت های پولیس و شفاخا نه رویدست گرفته شده است .

در ساحة مالی : علی الرغم وضع ناهنجار مالی دولت در زمان آغاز دوره جمهوریت ، وزارت مالیه موفق گردید که قسم های مؤثری را در راه تحریک

منابع مالی داخلی و بلند بردن کیفیت سیستم جمع آوری مالیات و عواید
بردارد .

برای تحقق این منظور قانون‌گهرنگات ، قانون تصد یسای دولتی
و تعرفه های گهر کی ، طرز العمل های مالیاتی، تعلیماتنامه مالیات بر عایدات و
دیگر لوایح و وضع و تدوین گردید .

برای تنظیم بهتر معاملات با نك داری در ساحة فعالیت های بانك مرکزی
و بانكهای دیگر طرح و تدوین قانون جدید بانكها رویدست گرفته شده و عنقریب
در احوال قانونی آن طی و در ساحة تطبیق گذاشته خواهد شد .

نقش بودجه بحيث يك آله مؤ ثر در انتظام حیات اقتصادی و اجتماعی
كشور بشکل مثبت مورد نظر گرفته شده و سعی گردید كه از این آله
بصورت مؤ ثر در رفع پسمانی های گذشته و توسعه فعالیت هادر آینده
استفاده بعمل آید .

متكى به این اصل بودجه عمومى دولت در سال ۱۳۵۲ بشتر از ده ملیارد
افغانى را احتوا مینمود . در سال ۱۳۵۱ این رقم كمى بشتر از ۹ ملیارد
افغانى بود . در سال ۱۳۵۳ بودجه عمومى دولت به مقایسه بودجه سال
۱۳۵۲ تز ثید بشتر از ۱۱ فیصد را احتوا مینماید .

دریافت منابع برای تهو یصل مصارف دولت در پرو گرام های
انكشافى و خدمات عادى ایجاب تحريك منابع مالی داخلی را مینمود . روی این
نیازمندی توجه جدی در بلند بر دن اندازه مالیات مستقیم بر اساس مشى
دولت جمهورى معطوف گردید .

چنانچه سهم مالیات مستقیم در مجموع عواید از ۱۱ فیصد در سال
۱۳۵۲ به بیشتر از ۱۵ فیصد تز ثیدمى یابد و سهم مالیات غیر مستقیم
از ۶۶ فیصد به ۴۰ فیصد كاهش مینماید . در تز ثید مالیات مستقیم
سهم مالیات اراضى قابل ملا حظة میباشد . طی سال ۱۳۵۳ تقریباً بیشتر
از ۲۴ فیصد مصارف انكشا فسى بوسیله مازاد عواید دا خلى تهویل
میگردد در حالیکه در سال ۱۳۵۲ این رقم به ۱۸ فیصد تقرر میگرفت . این
وضع نمایانگر يك اقدام مثبت در راه اتكسا ی بیشتر به منابع داخلی تلقى
مى گردد .

به یقین ستون‌دکان عزیز معلومات دارند که طی ده سال گذشته مبلغ هنگفتی در تصدیهای دولتی سر مایه‌گذاری گردیده است. جبران هر چه زودتر سرمایه‌گذاری‌های قبلی ایجاب اصلاحات لازم را در مورد اقتصادی ساختن فعالیت این تصدیها می‌نماید تا بر اساس این اصلاحات نقش تصدیهای مذکور در تقویت عزاید دولت و انکشاف اقتصادی تسریع می‌گردد. برای رسیدن به این منظور طریقه گفته شده قانون تصدیها با لایح و طرز العمل فعالیت‌های آنها تدوین و به تصویب حکومت رسید.

درائر مراقبت تخصیصات و تادیبات مصارف عادی غیر ضروری تقریباً به پیمانه بیشتر از (۱۸۰) ملیون افغانی در بودجه مصارفاتی عادی دو لدر سال ۱۳۵۲ صرفه بعمل آمده. در سال جاری نیز سعی بعمل آمده است تا تخصیصات منظور شده عادی دو لدر هر ربع سال بمنظور جلو گیری از تخصیصات اضافی و غیر ضروری مطابق به پلان صادر و اجرا گردد. متکی به این اصل از مجموع بودجه منظور شده دو لدر طی سال ۱۳۵۲ در حدود (۲۹) فیصد تخصیصات آن در ربع اول اجرا گردیده است همچنان در حجم بودجه انکشافی سال ۱۳۵۲ نسبت به سال ۱۳۵۲ باندازه (۱۰) فیصد تزئید رونما گردیده و از مجموع بودجه مذکور در سال ۱۳۵۳ تقریباً (۲۶) فیصد تخصیصات آن در ربع اول صادر گردیده است. حجم مبلغ احتیاط عادی که در بودجه سال ۱۳۵۳ پیش‌بینی گردیده است به پیمانه (۲۲۸) فی صد بیشتر از سال ۱۳۵۲ می‌باشد.

در سال ۱۳۵۳ دولت جمهوری به منظور استقرار قیمت مواد اولیه جبران تفاوت کورین مامورین، کارگران و اجیران مرکز ولایات کشور و بهتر ساختن وضع مالی یکنه تعداد تصدیهای دولتی و کمک به متقاعدین مبلغ بیشتر از ۱۷۰۰ ملیون افغانی خساره را امتهبل شده است، تحصیل مالیات مستقیم در سال ۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۱ يك افزایش بیشتر از (۴۰) فیصد را نشان می‌دهد.

درائر اصلاحات اداری و بلند بردن کیفیت سیستم جمع آوری مالیات به

اندازه (۵۰۰) ملیون افغانی در تحصیل مالیات نسبت به سال ۱۳۵۱ افزایش بعمل آمده است ، این افزایش بدون بلند بردن نرخ مستقل و تعرفه ویا طرح مالیة جدید صورت گرفته است .

ذخایر مواد نفتی در سال ۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۱ به اندازه (۲۶۵) فیصد ، گندم (۵) چند و ذخایر شکر به اندازه (۱۴۹) فیصد افزایش یافته که این وضع در استقرار قیمت مواد مذکور نقش موثر داشته است .

به منظور تامین تسهیلات برای مامورین ، کارگران و اجیران و بمیان آوردن یک اساس برای ایجاد کزپراتیف های متعدد مغازه های مواد ارتزاقی افتتاح گردیده و در آینده مغازه های مذکور به شکل کزپراتیف فعالیت خواهند نمود .

در سال ۱۳۵۲ بطور وسطی طی هر ماه در حسابات پس انداز دافغانستان بانک به پیمانة (۳۰۰) ملیون افغانی به مقایسه سال ۱۳۵۱ تزئید بعمل آمده است .

در اندازه پرداخت قرضه برای خریداری پخته و قرو ضیکه توسط دولت ، شرکتها و بانکها تادیه گردیده است یک افزایش بیشتر از ۳۵ فیصد در سال ۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۱ رونما گردیده است .

دائر مراقبت معاملات اسعاری وضع تجارت و در نتیجه بیلانس تادیات بهبود یافته و بر خلاف پیشبینی اولی که یک کسر (۱۱) ملیون دالر را احتوا مینمود به اندازه (۱۲) ملیون دالر در ذخیره اسعاری افزایش بعمل آمده است .

مگر با آنهم این اجرا آت به هیچ صورت بانایز مندی های روز افزون افغانستان و امکانات وسیعی که جهت انکشاف موجود است مطابقت ندارد . چه میزان سرمایه گذاری هنوز هم در یک سطح بسیار پایان قرار دارد . رسیدن بیک مرحله چشم مطلوب اقتصادی ایجاب حجم بزرگ سرمایه گذاری را می نماید .

رسیدن به این غایه مستلزم دریافت منابع جدید عایداتی و تحریک قابلیت

های اقتصادی می‌باشد. تطبیق اسن‌نایه بازار، فداکاری و خود کناری کلیه مردم را بخصوص آن دسته از اشخاص را که سهم‌شان در تقویت‌بینه مالی دولت به تناسب عایدات‌شان کم است اعیاب ننماید.

دولت جمهوری افغانستان علی‌الرغم مشکلات مزجوده از نگاه نو جو د نبودن ذخیره پروژه های مطالعه‌شده‌تسو انست مفکوره های بکنته‌داد پروژه های جدید را بصورت عام در قاب‌بمطالعات مقدمه‌سای تخنیکسی واقتمادی بکنچاند و سه ماهه گذاری‌های خارجی را در تمویل پروژه های مذکور جلب نماید.

بدارتباط این موضوع باید متذکر شد که درده سال گذشته بدبخانه حکومات سابقه یاخود نخریا ستمندوباقادربه‌این نشدند که ذخیره پروژه های مساعدا اقتصادی را بوجود آورند. موجودیت این معضله نه‌تنها ساحه جذب سرمایه گذاری خارجی را محدود ساخته بلکه زمان استفاده از اسس‌س سرمایه کند ا ربهما را طویل ترسره‌سایزد.

باموجودیت این مشکل حکومت جمهوری افغانستان انکشاف مسسه جانبیه ساعات مختلف اقتصادی واجتمعی را مورد مطالعه عمیق قرار داده و در طرح بکنته‌داد پروژه های جدید انکشافی اقدام ورزید. مذاکرات اخیر بادول دوست ومؤسسات بین المللی مبنی بر تطبیق وتوویل پروژه های انکشافی مجوزه زوید در خشماتی درراه انکشاف آینده افغانستان عزیز میدهد.

تطبیق پروژه های مختلف در ساحه تاسیس صنایع فلز سازی و صنایع مس که منابع طبیعی آن آینده مطلوب را نوید میدهد سبب تعولات عمیق اقتصادی در کشور خواهد شد. همچنان تطبیق پروژه های انکشافی در ساحه صنایع کیمیای ، صنایع خفیفه ومواد خوراکی که عناصر مهم بک دورهای مطلوب اقتصادی میباشد تحولات عمیق اقتصادی را به نفع تمام مردم افغانستان در آینده ممکن خواهد ساخت.

استفاده وسیع تر از منابع آب و خاک کشور که طرف توجه کامل حکومت

جمهوری افغانستان قرار داد تحول وسیع رادر ساحه اقتصاد کشور
رونا خواهد ساخت و طی مدت گمتر از ده سال آینده امکان آبیاری متجاوز
از يك ملیون جریب زمین واستخدام هزاران نفر راممكن میسازد .

در تحقق این اهداف کمک ما لسی دول دوست و مؤسسات بین المللی
نقش قابل ملاحظه دارد. مساعدت های کشور دوست اتحاد شوروی
بخصوص در قسمت به تعویق انداختن تادیه قروض آنکشور و ازدیاد قیمت
گاز طبیعی سبب تشکل بیشتر منابع داخلی بمنظور انکشاف و افزایش قدرت
بیشتر جذب اقتصادی خواهد شد.

هموطنان عزیز باید بدانند که هیچ پیشرفتی بدون کار و زحمت از
خود گذری و ایثار و فداکاری یک ملت میسر شده نمیتواند و پیشرفتی
که ناشی از فداکاری مردمان یک ملت نباشد درمرحله نهایی مطلوب
نمیباشد .

حکومت جمهوری افغانستان بمنظور بهبود زندگی اکثریت مردم کشور
تحولات بنیادی رادر تمام شعبه و اقتصاد عملی خواهد کرد و امید کامل
داریم که در راه تامین این مرام همکاری صمیمانه مردم فداکار افغانستان
نقش نهایی است اساسی ایفا خواهد کرد .

با ایمان کامل به يك آینده روشن و مسرعد توقع ما اینست که افغانستان
تحت لوای جمهوری شاهد تحولی مثبت اقتصادی و اجتماعی در آینده
نزدیک بوده و به این ترتیب جشن های آینده تاسیس جمهوری در
افغانستان شگرفاتر گردد .

ومن الله التوفیق

پاینده باد افغانستان !

جاوید باد جمهورییت !

بیانات، پیامها و کنفرانسهای مطبوعاتی نیاغلی
 رئیس دولت و صدراعظم ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ -
 ۲۶ سرطان ۱۳۵۳

- ۱- اعلام نظام جمهوری
- ۲- اولین کنفرانس مطبوعاتی
- ۳- خطاب به مردم افغانستان
- ۴- پیام به رئیس کنفرانس کشورهای غیر منسلک
- ۵- پیام به مناسبت هفته مخصوص سره میاشت
- ۶- پیامها بمناسبت عید سعید فطر و عید سعید اضحی
- ۷- پیام بمناسبت بیست و هشتمین سالگرد موسسه ملل متحد
- ۸- پیام بمناسبت سالگره اعلامیه حقوق بشر
- ۹- بیانیه در محفل توزیع دیپلومهای فارغان حربی پوهنتون.
- ۱۰- پیام هاعنوانی زعمای اتحاد شوروی، هند و ترکیه
- ۱۱- خطاب به آمران اطلاعات و کلتور
- ۱۲- خطاب به فارغان پوهنځی پولی تخنیک
- ۱۳- پیام به مناسبت سالنو
- ۱۴- خطاب به صاحبمنصبان قوای مرکز
- ۱۵- مصاحبه بامدیر روزنامه نیوتایهز راولپندی
- ۱۶- مصاحبه بانها بنده روزنامه ستیسمن
- ۱۷- بیانیه در مراسم برافراشتن بیرق ملی جمهوری
- ۱۸- خطاب به آمران خاندوی
- ۱۹- پیام بمناسبت روز معلم
- ۲۰- بیانیه بمناسبت سالگرد استرداد استقلال کشور
- ۲۱- مصاحبه بانها بنده جریده هوری سونت
- ۲۲- بیانیه واعلامیه مشترک درسفر با اتحاد شوروی
- ۲۳- پیام بمناسبت روز مادر
- ۲۴- خطاب به فارغان پوهنتون ننگرهار.
- ۲۵- پیام بمناسبت توزیع جایز مطبوعاتی و کلتوری
- ۲۶- بیانیه بمناسبت تجلیل اولین سالگرد جشن جمهوریت

جمهوری افغانستان

863

بیانات - پیامها و کنفرانسهای مطبوعاتی

رهبر سلی و مؤسس جمهوریت

۲۶ - سرطان ۱۳۵۲ - ۲۶ سرطان
17-1973 - July 17-1974

اطلاعات و
وزارت
اطلاعات
و
کلمه

۲۶-۱